

STIBOR VAJDA.

ÉLETRAJZI TANULMÁNY.

WENZEL GUSZTÁV,

RENDES TAGTÓL.

(Olvastatott a M. T. Akadémia 1873. november 10-ki ülésén.)

BUDAPEST,

EGGENBERGER-FÉLE AKAD. KÖNYVKERESKEDÉS.

(Hoffman és Molnár.)

1874.

STIBOR VAJDA.

A történelem nemcsak a békés megállapodás és határozott fejlődöttség, hanem az átmeneti forrongás korszakainak jelenségei által is érdekes és tanulságos. Mert midőn a politikai vagy társadalmi élet valamely általánosabb átalakulása áll be, s a közlét azon kapcsai, melyek addig a fennálló rend főbiztosítékainak tartattak, mindinkább tágulnak, és végre hatályukból kivetkőztetnek: szükségkép az összhangzatos combinatióban működött elemek decompositiója is megindul, úgy hogy — ha valamely nagyobb külső vagy belső erő a szétbomlást nem gátolja, vagy talán azonnal egy új fejleményt nem képes eredményezni — a minden irányban kifelé ható mozgás új meg új változásokat teremt, melyekben végleges megállapodás előbb nem remélhető, míg oly elv nem jut uralomra, mely az új rendnek időközben fejlett csiráit a réginek azon momentumai-val össze nem egyeztetni, melyek életrevalóságuknál fogva képesek voltak az események rohamának minden viszontagságait kiállni. S a dolog természetében fekszik, hogy ilyenmő történelmi fordulatok, ha eredményöknél fogva jelentékenyek, nemcsak kulcsot nyújtanak, mely az egyes államok és nemzetek történetének titkait előttünk feltárja; hanem, egyes jelenségeikben, tárgyavatott komoly vizsgálódásnak méltó tárgyai is. A történelmi alakulás egyes tényezői, melyek ily alkalommal magukban véve külön-külön, sajátos jellemeikhez képest szerepelnek; ezeknek az általános mozgás közt mintegy napi-

renden lévő hol öszhangzatos egyesülése, hol visszás össze-
ütközései; magának ezen mozgalomnak egyrésztől rontó, más-
résztől teremtő hatása; különösen pedig a nemzeteknek ezen
mozzanatokban nyilatkozó szelleme, mely a végleges megállá-
podás főszközlője: — nemcsak a beállt új situatio alapos
megértésére fontosak; hanem az által is nem csekély jelentő-
séggel bírnak, hogy az állam és a nemzet történetében általá-
nosabb tájékozásul szolgáljanak.

Ily érdekes és nevezetes korszak hazánk történetében a
nagy Lajos királynak halálától Zsigmondnak a nemzettel vég-
leges kibéküléseig, vagyis 1382-től 1403-ig lefolyt idő.

Ezen egész korszak alatt a belső pártszakadás és párt-
viszály folytonos mozgalmait látjuk. Kezdetben két nagy párt
alakúl, a királynék, és Durazzoí vagyis Paris másképp kis
(parvus) Károly sicíliai király pártja, melyek még mindketten
Lajos király uralkodásának dicső remiscenciáihoz ragaszkod-
nak, s intézményeit és vívmányait akarják fentartani és tovább
fejleszteni. De a katastrofa Károly megölésével áll be. Ezen
szerencsétlen esemény a pártok kibékülését lehetetlenné teszi;
s köztük a legelkeseredettebb harc támad élethalálra, mely
alatt, nemcsak egyik vérszeljes csapás a másik után sújtja a
hazát; hanem mindaz, mi Robert Károly és Lajos királyok ko-
rában egy nagy célra, t. i. Magyarország felvirágoztatására
és hatalmának emelésére öszhangzatosan hatott, teljes bom-
lásnak indul, míg végre az egyik pártnak tökéletes legyőzése
után, még oly békekesség sem volt már létesíthető, mely máskü-
lönben az összeütközött elemek kifáradásának következtése szo-
kott lenni. Zsigmond, noha a törvényes formák mellett, de
mégis erőszakosan foglalja el a királyi széket, a nélkül hogy a
nemzet őt egészben véve legitim királynak elismerné; az or-
szágban pedig a közérzést megmérgező, és a legdrágább nem-
zeti tradíciókkal szakító demoralisatio oly fokra emelkedik,
hogy a legvadabb kicsapongások és a zavar legrémítőbb kép-
letei kezdenek mutatkozni mindenfelé. S végre nem az állam-
férfiak bölcsesége, hanem nemzetünk geniusa, vagy másképp
mondva a viszonyok hatalma, hoz létre oly compromissumot,
mely magában csak az által bírja megmaradásának némi biz-
tosítékát, mert a vihar a haza fennállásának alaposzlopait

meg nem ingatta volt, s mert a magyar nemzetnek vele szüle-
tett életrevalósága ezen mostoha coniuncturák közt is oly si-
tuatiót teremtett elő, mely 1403 után egy új okszerű fejlődés-
nek volt képes kiindulási pontul szolgálni.

Nem szándékom ez alkalommal a politikai és társadalmi
decompositiónak ezen nagyszerű képét részletes vonásai sze-
rint feltüntetni. Egyik nemérdeknélküli jellemvonására azonban
bátor vagyok a t. Akadémia figyelmét felkérni, t. i. azon sajátsá-
gos pályára, melyen egyes erélyes férfiak, kik különben talán elő-
kelő szerepet alig játszottak volna, az akkori közélet hullámzásai
közt csak az által emelkedtek nagyra, hogy, mint Zsigmond ki-
rálynak hű emberei, az akkori válságos viszonyok közt e hűs-
göket elhatározottsággal és erélylyel párosították. Több ma-
gyar főuri család ezen úton lett hatalmas. De nem kevésbé ér-
dekesek az idegen eredetű jövevények, kik ugyanakkép nyertek
Magyarországban befolyásos tekintélyt, nevezetes vagyont, és
előkelő állást.

S ezeknek egyike volt Stibor vajda is, kinek életrajza
jelen előadásomnak tárgya.

* * *

Stibor vajda személyiségében eddig nálunk nem
annyira a történelem, mint inkább a népmonda gyönyörkö-
dött; és csak újabb időben kezdte a történelem komoly mu-
zsája reá figyelmét fordítani. S így csodálhatjuk-e, hogy — mi-
dön a népmonda Stibor vajdában egyebet nem lát, mint egy
hatalmas, minden nemesebb érzést lábbal taposó, és számos
jobbágyain embertelenül zsarnokoskodó dynastát, kit végre a
nemesis egy kigyó alakjában utól ért — ezen nevezetes férfin-
ak valódi történeti jelentőségét mindeddig még nem ismerjük?
Ugyanazon mérvben, a mint a monda egyoldalú és sokban me-
sés felfogása a Stibort tárgyazó történelmi elbeszélésekre is át-
hatott, ennek egész története mindinkább elhomályosított,
s elvégre róla egy historiai torzképnél alig bírnak egyebet.

Feladatomból, Stibor vajdának történeti jelentőségét hi-
teles történelmi kútfők alapján lehetőleg hiven feltüntetni, tűz-
vén ki magamnak: mindenek előtt azon munkákat és dolgoza-
tokat említem fel, melyek fejtegetésének mintegy irodalmi
előzményei. Névszerint:

Simonis Starovolsci, Sarmatiae Bellatores. Boroszló 1773. („Sciborius Sciboricus“ rövid életrajzát a 31-ik sz. a. adja).

Báró Mednyánszky Alajos három munkája: 1) Beczko várának leírása (a Hormayer-Mednyánszkyféle Taschenbuch für die vaterländische Geschichte 1823-ki évfolyamában) és: Erzählungen, Sagen und Legenden aus Ungarns Vorzeit. Pest 1829. 461. sk. ll. 2) Malerische Reise durch das Waagthal, Pest 1826. 88. l. (a második kiadás az elsőnek szó szerinti reprodukciójánál nem egyéb) 3) Stibor Vajda und seine Macht (a Hormayerféle Taschenbuch für die vaterländische Geschichte 1833. évfolyamában 235. l.); magyarra fordítva Némethy Pál által a Felső Magyarországi Minervában (I. köt. 175. sk. l.)

Néhai báró Mednyánszky Alajos a Stibor vajdától női ágon származott családok egyikének tagja, őse emléke iránt az utókor részvétét és elismerését megnyerni kívánván, történetének tanulmányozására és kidolgozására nagy szorgalmat fordított. Ezen célra gondosan gyűjtötte az azt tárgyazó adatokat, s egy „Diplomatarium Stiborianum“ készítéséhez is fogott, mely ámbár nincs bevégezve, mégis meglévő alakjában is sok érdekes okmány másolatát tartalmazza. A kézirati gyűjtemény, melyből Fejér György és más hazai tudósok a gyűjtő szíveségéből egyes nevezetes darabokat használhattak, jelenleg fia mélt. báró Mednyánszky Dénes urnak birtokában van; s hálával kell felemlítenem, hogy ez velem is több becses adatot közölt abból. Hasonló hálával tartozom mélt. báró Mednyánszky József urnak is, ki mint a család legidősebb tagja, Beczkóban a családi levéltárt őrzi, s miután a kellő engedélyt megnyertem, engem Beczkóban vendégszeretettel fogadott, és az ottani adatok áttanulmányozásában támogatott és segített.

Slotwinsky Szaniszlónak „Scibor“ czimű történelmi elbeszélése (Miklosich Ferencz „Slavische Bibliothek“-je I. kötetében Bécs 1851. 111. sk. ll.).

* * *

Stibor Vajda (Scibor, Czibor, Ctibor, Wseborius azaz Tibor, Tiburtius) az Ostoja előkelő lengyel nemes csa-

ládnak volt ivadéka*). Első tudomást róla egy 1362-ki okmányból nyerünk, melylyel ő és két bátyja Miklós és Bichno vagyis Endre, örök birtokukat Stiborzicót csereképen Zlotnik helység fejében mostoha atyjuknak Moszticznek átengedték**). S ezen okmány egyszersmind eredetéről is nyújt némi tudósítást. Látjuk ugyanis onnan, hogy ő akkor 15 éves volt, tehát 1347-ben született. Atyja és anyja nevét nem ismerjük; mert Moszticz, kit eddig hibásan atyjának tartottak, csak mostohaatyja volt***). A mennyiben mindazáltal ez hol „Palatinus Cujaviensis“ (*), „Palatinus Gnewkoviensis“ (**), „Palatinus Wladislaviensis“ (**), hol Castellanus Posnaniensis (***) és „Dominus Posnaniensis“-nek****) okmányilag neveztetik, tehát az akkori Lengyelországnak főtekintélyü tisztségeit viselte; kétségtelen, hogy Stibor is családi viszonyainál fogva szülőföldjén az előkelőbb körökhöz tartozott**). Stiboricz helység pedig, melytől melléknevét vette (Cziborce, Stiborowitz, ma Ciborovice) Nagy Lengyelország Inowloclawi vajdaságában feküdt****).

*) „Stiborius de Stiborzicze de domo Ostoja“. Dlugos János, Historia Polonica Lipsce 1711. X. könyv 146. l.; v. ő. Paprocki Bartos, Herby Rycerstwa Polskiego, Krakó 1858. 368. l.

***) A függelék I. száma.

****) Palacky Ferencznek nézete, hogy Stiborunk Sudowoj Kalisi, lengyelországi vajdának (helyesebben Subini Zandziwoj kalisi palatinusnak) fia lett volna (Geschichte von Böhmen III. köt. I. rész Prága 1845. 134. l.), hibásnak bizonyítottatott. L. Caro Jakab, Geschichte Polens III. köt. Gotha 1869. 249. l. Moszticzot egykoru okmányok Miklós, Stibor bátyjaatyjának is mondják; p. o. a Kazza várát tárgyazó 1397-ki adománylevél (l. a függelék); de a „filiastri“ szó a fentebb említett okmányban ezen felfogást megczáfolja.

*) Rzyaszczewski Leó és Muczkowski Antal, Codex Diplomaticus Poloniae I. köt. Varsó 1847. 217. l.

**) U. o. I. köt. 211. l.

**) L. Zsigmondnak Kazza várát tárgyazó 1397-ki adományát a függelékben Junior Vladislavia az inowloclawi vajdaság fővárosa után neveztetik; L. Ballinski Mihály és Lipinsky Timoté, Starozytna Polska I. köt. Varsó 1843. 312. sk. ll.

**) Rzyaszczewski és Muczkowski Codex Diplomaticus Poloniae I. köt. 272. l.

**) Fejér Codex Diplom. Hung. X. köt. 8. rész 515. l.

**) Paprocki, Herby Rycerstwa Polskiego, 368. l.

****) „Villa Sciborce territorii Bydgostiensis regionis Juniwlauien-

Stiborunk nevezetesebb története I. Lajos magyar és lengyel királynak korában kezdődik, tehát 1370. körül, mely esztendőben Lajos lengyel királynak koronáztatott: Ő ekkor már 23 éves volt*); s tekintve, hogy Opelni László magyarországi nádor (1367—1370.), ki Lengyelországnak kormányzásában Lajos királynak mintegy jobb keze volt, a magyarországi nádorságról lemondván, ott a kujaviai és dobrzini hercegeket bírta**), a hová Stibornak szülőföldje tartozott: igen valószínű, hogy ez is főúrat követve, Lajos királyhoz különös hűséggel viseltetett, és végre közvetlen szolgálatába lépett.

Stibornak Lajos király korábbi tetteiről a magyar kútfők mit sem tartalmaznak. De vannak lengyel tudósítások, hogy ő magát a velencei és a bolgár hadjáratok alkalmával vitézsége által kitüntette***). A velencei háboru az, mely 1377. kitért, s 1381. a dicsőséges turini békekötéssel végződött. Azon bolgár háboru azonban, melyről itt szó van, nehezebben határozható meg. Lehetséges, sőt valószínű, hogy Sisman bolgár fejedelem, midőn a törökök ellen harczolt, mint a magyar koronának zászlósa, Lajos királynak segédhadai által támogatott, s hogy Stibor ott vitézségének elismerését kiérdemlette. Különbben tudva van, hogy a bolgár viszonyok hazai történetünknek egyik csaknem egészen homályban lévő részét képezik, melynek lehetőleg felderítése történetbúváraink igen érdekes feladata volna. Stiborunkat illetőleg az említettekől azt találjuk, hogy ő 1382. midőn Lajos király meghalt, már 35 éves volt.

Lajos király halála után Erzsébet királynénak a len-

aviensis« Ryszczewski és Muezkowski Cod. Dipl. Pol. II. köt. I. rész 201. l. 4. jegy. V. ö. Balinski és Lipinski Starozitna Polska I. köt. 311. sk. II. Wuttke Henrik, Städtebuch des Landes Posen, Lipsce 1864. 36. l.

*) Tehát téves b. Mednyánszkynek azon elbeszélése, hogy Stibor mint apród töltötte ifjúságának hosszabb idejét Lajos királynak udvaránál. Stibor Vajda und seine Macht 239. l.

**) Caro Jakab, Geschichte Polens II. köt. Gotha 1863. 408. sk. II.

***) »Ludovico Poloniae et Vngariae Rege bello cum Venetis, atque deinde cum Bulgaris decertante, cum alii plures Sarmatae (azaz lengyelek) suo stipendio merebant, tum Sciborius Sciboritus quoque manu et ingenio promptus« stb. Starovolsci Simonis, Sarmatiae Bellatores, Boroszló 1755. 59. l.

gyel ügyekben szolgált. Mert az 1383. május havában tartott kassai gyűlés után, melyben Erzsébet a lengyel főurakkal leányainak a lengyel trónra vonatkozó öröködedési jogát rendezte, Sziemovit János mazoviai és kujaviai herceg ellen, ki a lengyel korona után törekedett, fegyverrel fellépni szükséges lévén, Erzsébet Stiborra ruházta Cujavia és Lanczicz kormányzását, s a harcz vezetését is nagy részben rá bízta*). Ezen ügy elintézésének részletes elbeszélése ide nem tartozván, csak azt jegyzem meg, hogy Erzsébet királyné még ugyanazon évben Sziemovittal kibékült**); és Stibor ezen alkalommal a királynénál érdemeinek különös elismerését nyerte***).

Még nagyobb jelentőségre emelkedett Stibornak állása Magyarországon az 1383—1386-ki válságos évek alatt, a mikor nemcsak Erzsébet és Mária királyné, hanem később Zsigmond király szolgálatában is folyton folyva nagy erélyvel fáradozott.

Eléggé ismeretes, a sorsnak mi kemény csapásai sújtották ezen időben a királynékat, de nem kevésbé Magyarországot is. Lengyelországnak elválása Magyarországtól, midőn a lengyel trónra Hedvig, Lajos királynak második leánya lépett és 1385. október 15. megkoronáztatott, — utóbb pedig kezét, s azzal a lengyel királyi méltóságot a kikeresztelkedett Jagjel litvániai fejedelem mint II. Ulászló nyerte, nagy feszültséget, sőt elidegenülést eredményezett a két ország közt. S ez Zsigmondra nézve is számos kedvezőtlen eseményeknek volt kezdete, ki előbb a lengyel uralomra minden kilátást elvesztett, azután a királynékkal is meghasonolván, 1384. végén az őt örökségképen illető brandenburgi örgrófságba vonult vissza, a hol hírét vette annak, hogy Erzsébet királyné az eljegyzési szerződést közte és Mária királyné közt felbontván, Lajos királynak egy 1374. V. Károly francia király-

*) Dlugos János, Historia Poloniae, Lipsce 1711 X. könyv 81. l.

**) Dlugos u. o. 88. l. Fejér Cod. Dipl. X. köt. I. rész 90. l.

***) Ezek által határozottabb értelmet nyernek Zsigmond király szavai több 1392. és ez utáni években kelt okmányában; hogy t. i. Stibor » a longis retro temporibus olim Ludovico Regi patriac dominae Elizabeth matris Reginae Hungariae nostris carissimis felicium reminiscientiarum stb. multipliciter studuit complacere« stb. Lásd a fűgéléket.

lyal kötött egyezkedésének alapján, melynek ez iránti pontja megújított, 1385. tavaszán Budán francia követeket fogadott, kik Mária és Lajos orleansi herceg közt a házasságot per procura meg is kötötték, s hogy ennek következtében azután már a vőlegényt is várták Magyarországra*). Zsigmondnak nem volt módjában erre hátráltatolag hatni; s így történt, hogy ő, ki alig pár évvel előbb azt remélte, hogy legközelebb Európa egyik leghatalmasabb uralkodója fog lenni, miután a brandenburgi örgrófságot, hogy segítségüket magának biztosítsa, legközelebbi rokonainak engedte át, magát minden birtok nélkül találta**).

Ez volt azonban azon időpont is, midőn Durazzo Károly sicíliai király 1385. szeptember 12-én Segnában partra szállott s a magyar korona megnyerésére célzó fellépése által az egész situációt rögtön átváltoztatta.

Erre t. i. Erzsébet királyné, egyéb tervétől elállván, magasztette ismét a Zsigmond és Mária közti házasságot, mely Budán 1385. októberben meg is kötötték, s melynek legfontosabb következése az volt, hogy Zsigmond most rokonaitól hatályosan támogatva, oly erőt gyűjtött, melylyel már önállólag sikra szállni képes volt. Legveszélyesebb vetélytársa Károly 1385. december 31. magyar királynak koronázva, már 1386. februar 7. orozva vett sebétől halt meg; a királynék pedig 1386. julius 25. ellenségeinek fogságába esvén, ez Zsigmondnak alkalmul szolgált, hogy midőn mint felszabadító lovagok fellépett, az országban saját érdekeiről gondoskodni is módjában volt. Mert tény az, hogy e tárgyban fáradalmi és tettei alig szültek volna nevezetes eredményt, ha a velencei

*) Lásd értekezésemet I. Mária királynénak Lajos orleansi herceggel per procura véghez ment házasságáról, Uj Magyar Muzeum 185^{1/2}. II. köt. 2. l.

**) Sigmund, der sich einige Jahre vorher schon auf dem polnischen und ungarischen Throne wühlte, und glaubte in ganz kurzer Zeit die Völker von der Elbe bis an den Niemen und den Pruth, von der Ostsee bis an das adriatische und schwarze Meer zu beherrschen, blieb nichts weiter als der leere Titel eines Markgrafen von Brandenburg und Erzkammerers des heiligen römischen Reichs. Aschbach József, Geschichte Kaiser Sigmunds, I. köt. Hamburg 1838. 36 l.

köztársaság számító politikája által nem segítették; a dicsőség pedig, melynek nimbusát maga körül terjeszteni igyekezett, egészben véve elég olcsón volt megvásárolva. Míg Erzsébet királyné 1387. kezdetén a lázadók által börtönében megfogatott, s Máriának élete is folytonos veszélyben forgott; azalatt Zsigmond hosszas készülétek után összegyűjtött seregével alig indult meg utnak segítségére, s maga a királyné, midőn szabadságát visszanyerte, junius 30-kán Segniából Venerio Antal velencei dogéhez hálalevelet irván, határozottan azt mondja, hogy megszabadulása körül Velenczétől jött a legtöbb segély. Időközben pedig Zsigmond még 1386. a magyar főurak egy részétől az ország főkapitánya czimjével tiszteltetett meg; majd 1387. márcz. 31-én királynak koronáztatott; tehát látjuk, hogy még előbb, semmint julius 3-án Zágrábban a királynéval találkozott volna, az országnak magára hagyatott állapota alatt saját állásának biztosításáról és emeléséről igen eszélyesen gondoskodott. S ez időtől kezdve a viszonyokat önmön érdekében, de a királyi tekintély és az ország hátrányára, hasznosítani meg nem szűnt; ebben azoktól hatályosan segítettvén, kik mellé álltak, és sorsukat az ő személyéhez kötötték.

S ezeknek egyike volt Stiborunk is.

Midőn a királynék a lázadóktól fogva tartattak, Stibor kiszabadulásukra kísérletet tett; de ez alkalommal maga is elfogatott és fogsága alatt sokat szenvedett*). De Mária király-

*) »Dum adhuc in aetate tenera essemus constituti, et sceptrum seu solium Regni nondum gubernaremus, nec protunc dyademate laureati fuissimus, viri perfidi uterque Johannes tunc Banus et Prior in profundum malorum immersi, et infidelitatis facinorè obfuscati, indicibilia pericula et dampna [dicto Regno nostro Hungariae nequiter perpetrabant; per quos idem dominus Styborius, pro redemptione dominae Mariae Reginae erga ipsos tunc inhumaniter detentae, in nostris fidelibus servitiis subdola fraude ipsorum deceptus, extiterat captivatus, et in eadem captivitate diris poenis castigatus, adeo quod sua humanitas vix potuit tolerare.« Zsigmond 1397. »Dum ipse pro redemptione dominae Mariae Reginae per Johannem filium Petri de Horwathi, et fratrem Johannem Johannis de Palisna tunc detentae laboraverat, similiter captus extitit stb.« Zsigmond 1392. »Tempore detentionis dominarum Reginae un per Johannem filium Petri de Horwathy, et Johannem Johannem Palisna. olim Priorem Auranae, nostros et Regni infideles factos

nének felszabadulásával ő is visszanyerte szabadságát; és azonnal testvéreivel Miklóssal és Endrével szorosabb összeköttetésbe lépve, hárman egyesített erővel szolgáltak Zsigmondnak. Endre ekkor már »Capitaneus Comitatus Trenchiniensis« és »Dominus Castri Uhronycz« (a mai Zay Ugrócz) volt*). A későbbi időt illetőleg Stibor egészen haláláig továbbra is mindig állhatatosan hű maradt urához; de testvérei később elpártoltak. Ehez képest tehát a hármat már 1388. előkelő állásban találjuk; s érdekes, Stibornak az ország 1403-ig tartott zavarjai közt folytonos emelkedése mellett, de különösen 1410. után, másrésről két testvérének egészen másnemű sorával megismerkedni.

Stibor 1388. június és július havaiban mint »Comes Posoniensis« és mint Zsigmond királynak »Aulae Miles«-e említetik. Zsigmond akkor az ő hűségét, vitézségét, tevékenységét és jeles szolgálatait eldicsérvén, őt ezeknek fejében Modor, Diós és több más pozsony- és nyitramegyei javak, s azután Beczko trencsinmegyei vár és uradalom adományozásával jutalmazta. Ez alkalommal két testvére csak mellékesen említetik. De 1389. kezdetén azon esküformulában, melylyel Stibor mint pozsonyi gróf hűséget fogadott Zsigmondnak, testvérei Miklós és Endre is befoglaltatnak**). Ugyanazon évben nyerte Stibor Ugrócz várát és uradalmát Nyitra (most Trencsin) megyében, 1390. Vigvár várát és uradalmát Nyitramegyében, és Torbag helységet Fehérmegyében; 1392. Sávar helységet Pozsonymegyében és Csejte uradalmát Nyitramegyében; 1393. Szucsán várát Trencsénmegyében; 1394. Jökő és Detrehkő várát és uradalmát Pozsonymegyében, s Éleskő és Bérénc várát és uradalmát Nyitramegyében, és hihetőleg több más

et commissae, dum ipse dominus Styborius similiter per eosdem fuit detentus, in huiusmodi captivitate seu vinculis variis turbationibus et angustiis dire gravatus extitit et oppressus.« Zsigmond 1394.

*) Wagner Károly, Collectanea genealogico-historica III. Hungariae familiarum, quae iam intercederunt, I. decas Pozsony 1802. 125. l.

***) Fejér. Cod. Dipl. Hung. X. köt. 1. r. 561. l.

javak adományait is*). Folyton folyva »Comes Posoniensis«-nek, s 1394-től fogva »Comes Trencsiniensis«-nek is czímezetik. Mindezen adományok Stibornak két testvérére is szóltak. Azonban figyelemre méltó, hogy testvére Stiboriczi Miklós 1390. egy lengyelországi okmányban is, mint jelenlevő tanu említették fel**).

A dolog természetében feküdt, hogy ezen állásánál fogva Stiborunk az ország fontosabb ügyeiben már hivatva volt befolyást gyakorolni. E tekintetben mindazáltal életpályájának három korszakát kell megkülönböztetni oly módon, hogy első erdélyi vajdasága, és Zsigmondnak 1404. történt teljes kibékülése a nemzettel, az említett korszakok forduló pontjai.

Ezen korszakok elsejében Stibornak mint pozsonyi grófnak s Pozsony és Trencsin megyék főispánjának némely nevezetes hivatalos eljárását ismerjük; s a Fejér okmánytárában (p. o. X. köt. 2. r. 63. 65. ll.) és függelékünkben foglalt több okmány tanuskodik arról, hogy ő ezen tisztének különféle irányában lelkiismeretes pontossággal járt el. Az ország határainak Ausztria elleni védelmezése is pozsonyi grófságának tisztséghez tartozott***), s ezen hivataloskodásának hű teljesítése neki később is különös érdemül lett felszámítva.

Általában Stiborunk főleg mint jeles katona érdemesíté magát, s pedig nemcsak az ausztriaiak elleni haditetteiben, hanem Zsigmond azon hadjáratainak alkalmával is, melyek királyi méltóságának fenntartására lényegesen hatottak, s melyeknek színhelye Szerbia, Bosznia, Dalmatia és Horvátország, továbbá Moldva, Havasalföld és Bulgária voltak. Számos okmányok bizonyosságul szolgálnak arra, hogy Stibornak ezen hadjáratokban tekintélyes része volt. A mennyiben mindazáltal hazai történetünknek azokat tárgyazó elbeszélései még igen hiányosak, s róluk bővebb tudomásunk azáltal van feltételezve, hogy a még kellőleg össze nem gyűjtött és fel nem dolgozott kutfői adatok előbb alaposabban áttanulmányoztas-

*) Az adományozásokra vonatkozó okmányokat lásd a függelékben.

***) Lásd a függelékben.

****) »— Gentes Australes — — devicit;« a függelékben 1397. alatt.

sanak, elég legyen itt Stibornak ezen iránybani tetteire csak röviden vonatkoznom. A függelékben közölt okmányok több ide tartozó adatot nyújtanak, melyekből kitetszik, hogy ő Horvátországban, Dalmátiában és Bószniában Zsigmondnak ellenfelei ellen erélyesen és szerencsésen harczolt, s hogy Moldvában, Havasalföldön és Bulgáriában is vitézségének és hadi ügyességének nevezetes bizonyosságát adta. Névszerint az 1392-diki fontos török hadjárat felemlítendő, melyben Stibor magát különösen kitüntette. Láttuk már, hogy Zsigmond számos nevezetes adományokkal is jutalmazta Stibornak ezen időben hozzá tanúsított hűségét.

Nevezetes fordulat állt be Stibornak állásában 1395. s talán figyelemre méltó, hogy ugyanazon időben, midőn Mária királyné meghalt (1395. május hó 17.), ő az erdélyi vajdaságot nyerte. Azon privilegiumokban, melyeket Zsigmond király Jókó, Éleskő és Detrekő várak és uradalmak adományozásáról 1395. »IV. nonas Maii«, tehát május hó 4-én kiadott, mint erdélyi vajda még »Frank filius condam Konye Bani« van aláírva, és Stibor csak mint Comes Posoniensis említették; azonban Zsigmondnak egy 1395. »Schintaule in die Corporis Christi«, azaz június 17-én kiadott okmányában Stibor már »Wayvoda Transilvanus et Comes Posoniensis«-nek czimezi magát *); s ezen időtől fogva 1402-ig neve folyton folyva ezen czimmal említették.

Szabadjon ezen alkalommal Frankl Vilmos tagtársunknak köszönetemet kifejeznem; ki szíves volt »Paulus de Armaninis«-nek, kit Gonzaga Ferencz mantuai fejedelem 1395. november hóban Zsigmond királyhoz követül küldött, nov. 24-ke és decz. 10-ke közt urához beküldött jelentéseit velem közölni, melyek Magyarország ezen idej történetére nézve érdekesek, s melyeknek hiteles mását tagtársunk a mantuai királyi levéltárból vette. Ezen kövételjelentések névszerint Stibornak személyiségét is akkor már országos jelentőségű állásához képest tüntetik fel.

Zsigmond királyról az mondatik, hogy kevés önállóság van benne, hogy saját urának nem nevezetethetik, s hogy a fő-

*) Fejér, Cod. Dipl. X. köt. 2. r. 340. 1.

urak akaratát követni kénytelen *); továbbá ezekről, hogy ők tulajdonkép az országnak urai, hogy a király csak annyi hatalmat bir, a mennyit ők neki engedni akarnak, mert tartanak attól, nehogy büszkén tulságos uralomra emelkedjék stb.; a minek folytán az udvartartás is oly szegény, hogy valódi fejedelmi udvartartásnak nem is mondathatik; oly annyira, hogy Zsigmondtól fontosabb ügyeknek önálló eldöntését várni sem lehet**). A főurak közt a legfontosabbak Kanizsai János esztergomi érsek, János zágrábi püspök, és Stibor vajda, ki a legelőkelőbbeknek egyike, s kihez a király különös bizalommal viseltetik***). S ekként igen tanácsos volna, ha Gonzaga Ferencz ennek közvetlenül írna, s a levélben állásának megfelelő czimzéssel élne**).

Ezen tudósítás annál érdekesebb, mert abból az tetszik ki, hogy akkor nemcsak az ország legelőkelőbb férfiai több pártra szakadtak volt, hanem az is, hogy azok, kik az alkotmánynál fogva a legelső helyre lettek volna hivatva, mint p. o. Ilsvai Leustach nádor, Kaplai János országbíró stb. az őket illető befolyással nem bírtak, s hogy több olyan, ki ezeknél sokkal csekélyebb állásban volt, s ezek közt Stibor is, ki csak akkor neveztetett ki erdélyi vajdának, amazoknál nagyobb hatalmat gyakorolt.

*) »Ipse (Sigismundus) qui sum dominus dici nequit, sequi oportet voluntates suorum Principum et Baronum, tanquam homo non habens statum suum aliquatenus firmum, propter opiniones et invidias magnas regnantes inter ipsos; cum male contententur maxime Barones Ungariae ipsum in suum Regem habere, et ipse eis cotidie complacere conatur in omnibus quibus placiti sunt stb.« 1395. november 11. alatti tudósítás.

***) »Ipsos esse dominos illius Begni Ungariae, et Regem non posse plus quam ipsi velint; dubitantes, ne Rex elevaretur in superbia stb. Ad factum residentiae meae hic, nescio ad quid perditio haec multis rationibus; nam curia ista, quae nomen curiae non meretur, tanta paupertate viget ipsa, non habet circha aliqua facta, quae factum vestrum habeat respectare, tot nec tanta discutere stb.« decz. 10. alattitudósítás.

****) »Dominus Stiborius, qui est inter ceteros ex maioribus Baronis (így) Regni magnus, et dilectus a Rege« nov. 29.

*) »Stiborius nunc Wayvoda Terrae Sylvanae« decz. 10. »Titulus domini Stiborii est: Magnifico et potenti domino domino Stiborio, fratri et amico karissimo.« nov. 27.

S ezt, és más Mária királyné halála után beállt jelenségeket és fordulatokat szem előtt tartva, lehet-e csodálnunk, hogy a háboru, melyet Zsigmond 1396-ban a törökök ellen indított, és melynek kimeneteléhez a legnagyobb reményeket kötötte, már alaptervében eltévesztett vállalat volt, s hogy a belgiumi lovagok segítségének daczára, sőt részben talán épen ennek következtében, a szerencsétlen nikápolyi csatával (1396. szept. 28.) végződött.

Ezen csatában Stibor is részt vett, s a mennyiben egykoru tudósításoknak hitelt lehet adni, a bátorság és vitézség kitünő bizonyágát adta, habár neki is menekülnie kellett *).

Különben a nikápolyi ütközetkori, s az ezután beállt események Stibor személyes tekintélyét nemcsak az országban hanem az általánosabb európai viszonyokban is mindinkább emelték.

Tevékenységét legelőbb Havasalföldnek a magyar koronához állása vette igénybe, a hol Hedvig lengyel királyné felépésének folytán már 1390. óta állt be kedvezőtlen fordulat. Mert a lengyel befolyás ezen időtől fogva a magyar korona keleti tartományaira áthatván, különösen Mária magyar királyné halála után nemcsak Galiciát és Lodomeriát mindinkább elvonta Magyarországtól, hanem Moldva és Havasalföld viszonyait is tetemesen zavarta. Okmányilag említették, hogy

*) »In quo quidem durissimo proelio dominus Styborius tanquam adleta (athleta) fortissimus dimicans, nec mortis periculum formidans, sed in strenuis actibus continue fervens, ubi idem etiam sub dictum castrum (Maioris Nykapolis) per ictum grandis petrae gravem sustulit laesionem.« (Zsigmond királynak 1397. decz. 6-ki privilegiuma a függelékben). Dlugos János szerint ezen ütközet után »ex Polonis militibus Stiborius de Stiborzicze de domo Ostoya, et Thomas Kalski de domo Rosae milites in comitatu Sigismundi Regis salvati« (Hist. Pol. lib. X. 146. l.) A későbbi Cromer Márton pedig még azt is mondja, hogy »Sciborius Sciboricus gente Ostoius fugiens cum Rege et Vngaris, cum navim ingredi non posset, insequentibus Turcis, ita ut erat armatus, in Danubium se proiecit et enatavit, charusque postea Sigismundo Regi fuit« (De origine et rebus gestis Polonorum lib. XV. Joann. Pistorii Biblioth. Histor. II. köt. Bazel 1582. 644. l.); s ezt b. Mednyánszky is követi (Stibor vajda 246. l.) De a hitelesebb Dlugos ugyanazt elbeszélvén, »Svantoslans miles ex terra Siradiensi de domo Lyada ortus«-nak tulajdonítja.

Havasalföldön török segítség által támogatva a vajdaságot Wlad bírta, ki határozottan mint Magyarország ellensége lépett fel *), s kit Stibor mint erdélyi vajda még a nikápolyi csata előtti időben támadott meg és győzött le. Ezen ütközet után pedig, míg Zsigmond király távozott, s a fekete tengeren ismeretes körutját Konstantinápolyba, és onnan az adriai tengerbe tette, Stibor Havasalföldön keresztül tért vissza az országba; de azonnal ismét sereggel volt kénytelen Wlad ellen sikra szállni, kit Domlovicza várban ostromolt, s ezen várat birtokába kerítvén, magát Wladot arra kényszerítette, hogy Zsigmondnak mint magyar királynak hódoljon **).

De magában Magyarországon is a nikápolyi ütközet után az ellenpárt hatályosan kezdte ismét emelni fggjét, s Zsigmond néhány hívének és ezek közt különösen Stibornak köszönhette, hogy midőn 1396. decz. 21-én Raguzában kikötvén 1397. áprilhóban az országba visszatért, azt aránylag nyugalmas állapotban találta.

Azon villongások közt, melyek az 1397. évet nevezetessé teszik, Stibor vajda és két testvére folyton folyva Zsigmond oldalán álltak, érdekeit minden veszély ellen védvén és támogatván. Ennek felelt meg, hogy Zsigmond őket viszont különösen kitüntette és pártfogolta. Így a király nemcsak Stibort minden alkalommal pártfogolta és emelte, hanem annak testvérét Miklóst is Kazza várral megadományozta***). De kiválólag nevezetescsk e tekintetben az 1397-ki temesvári országgyűlés határozmányai.

*) A moldva-havasalföldi kulfok szegénységének folytán nem vagyunk képesek ezen érdekes eseményt határozottabban felvilágosítani! Némi utbaigazítást tartalmaz azon 1396-ki okmány, melyet Fejér Dótián után közöl, Cod. Dipl. X. köt. 8. r. 414. l., s melylyel összhangzólag Cromer is azt beszéli el, hogy »cum Sigismundus Rex periisse putaretur, Wladislans Bessarabiae Palatinus et Comes Severiniensis cum ditione sua in fidem et clientelam Wladislai Regis, Hedvigisque Reginae Polonorum, gu heredis Vngariae ultro concessit«. De origine et rebus gestis Polonorum lib. XV. 644. l.

**) L. Zsigmond királynak 1397. decz. 6-ki okmányát a függelékben; s ezzel összekapcsolva Engel János Keresztélyt, Geschichte der Moldau und Walachey I. köt. Hala 1804. 169. sk. II.

***) Lásd a függelék.

Ezen 1397. októberhóban, s az 1398. februárban Körösudvarhelyen tartott országgyűléseknek feladata az lett volna, hogy az ország benső biztonságáról és külső veszélyek elleni védelmezéséről gondoskodjanak. Azonban csak az elsőnek ellentétben lefolyása, míg a másik egy formaszzerű katasztrófa színhelyévé fajult, úgy hogy az eredmény minden még annyira sötét sejtelmeknél is szerencsétlenebb lett.

A temesvári országgyűlés végzetését Knauz Nándornak vizsgálatai hozták napfényre *); s mind ebből, mind Zsigmond királynak több okmányából azt látjuk, hogy az ottani tárgyalások Stibor vajdára nézve igen elismerők és kedvezők voltak. A királyhozi hűsége elismerésben részesült, az ország védelmére kívüli érdemei méltatva lettek, s míg a Zsigmond szolgálatában levő idegenek iránt a legelkeseredettebb ellenszenv nyilatkozott, Stibor tetteit az országgyűlés dicsőre magasztalta, s ő azon kevés idegeneknek egyike volt, kik országos állásukban meghagyattak **). Ennek folytán Zsigmond két privilegiumot adott ki számára, melyeknek egyikében (1397. VI. idus Decembris, az az decz. 6-án) összes terjedelmes birtokát megerősítette; másikában pedig (1398. XII. kalendas Februarii, azaz január 20.) őt ezen birtokára nézve törvénykezéssé is biztosította, és esetleg a fiscus szavatosságát elvállalta ***).

Arról, hogy Körösudvarhelyen Stibor vajda különös tevékenységet tanúsított volna, nincs tudomásunk.

E közben mindazáltal azon bal fordulat, mely László sicíliai királynak trónkövetelése által Zsigmond állásában előidéztetett, Stibort új tettekre és fáradaimakra szölitá ki.

Nem lehet itt feladatomban azon fondorlatokról részletesen szölni, melyek már Durazzo Károly megöletése, továbbá Mária

*) Az MCCCXCVII-ki országgyűlési végzetmény. A magyar történelmi Tár III. kötetében 191. l.

**) »Omnes et quoslibet homines nostros alienigenas et advenas de dicto Regno nostro emittimus et emitti faciemus, praeter hos: Magnificum virum dominum Stiborium Wayvodam, ac venerabiles patres dominos Eberhardum Zagrabiensem et Macarium Transsylvanum Ecclesiarum Episcopos stb. U. o., 227. l.

***) Lásd a két okmányt a függelékben.

királyné halála, de különösen a szerencsétlen nikápolyi ütközet óta Zsigmond uralkodása ellen egy hatalmas párt által szövetek; s melyeket a temesvári országgyűlés megsemmisíteni nem volt képes, de a körösudvarhelyi országgyűlésen a Laczkovics István és unokaöcscse ellen elkövetett kegyetlenség nyílt tüzzé lobbantottak. Elég legyen e helyütt röviden felemlítenem, hogy a pártnak élén Krisztics Osztoja boszniai király állt, s vele az anyaországnak több legelőkelőbb dynastája szövetkezett, kik most Lászlót nyíltan magyar királynak kikiáltották. Zsigmond erre Cseh- és Lengyelországokban segítséget keresvén, nemcsak ez iránti reményében csalódott, hanem azáltal, hogy a magyar korona örökölését unokatestvérének Jodok morvai ögrófnak odaigérte, magyarországi hívei közül is sokakat elidegenített magától. Így László reá nézve annál veszedelmesebb lett, minthogy ügyét IX. Bonifác pápa is pártfogolta. S midőn Zsigmond 1401. ápril hó 28-án saját emberei által elfogatott, ez akkor ellene a végcsapásnak látszott lenni.

A most beállt események közt Stibor vajda szereplése különösen érdekes.

Az erdélyi vajdaságot 1395-től fogva Zsigmond fogságáig folyton folyva viselte *); s e minőségben az országnak nem kevésbé mint a királynak sokféle hasznos szölgálatokat tett. Midőn Zsigmond elfogatott, annak ügyét azonnal lelkesen felkarolta, s rögtön levelet menesztett Cseh- és Morvaországba a király barátjaihoz, melyekben őket segítségre felszölitja **).

*) Vajdái hivataloskodásáról alább lesz szó.

**) A levél szavai a következők: »Heu dolor! Serenissimus dominus noster, gratiosissimus Rex Ungariae a perfidis Ungaris ex eo, quod hospites et alienigenas in Regno servavit, est detentus; sed custodiente altissimo in nulla parte corporis sui offensus, in castro V. detinetur, unde omnes et singuli alienigenae, tam spirituales quam etiam saeculares, vestibus et ipsorum rebus spoliati, sunt expulsi; nobiles vero et ditiores illos similiter captivaverunt« stb.; továbbá: »Cum gentibus vestris quantum poteritis accelerare ad nos curetis, ut eundem dominum nostrum Regem vindicantes, a sui captivitate possimus liberare; nam multa firmissima castra, communitiones optimas et civitates habemus, quo vobis omnia ad placitum volumus aperire stb.« Palacky Ferencz, Geschichte von Böhmen III. köt. I. r. Prága, 1845. 133. l.

Az eredmény az volt, hogy Zsigmondnak védelmére nemcsak számos fegyveres esődült össze Stibor táborába, hanem hogy testvére Venczel császár is erélyesen fellépett mellette, többi közt Garay Miklósnak is, hogy a reá bizott foglyot jó bánásmódban részesítse, 1000 aranyforintnyi évpénzt kötelezven *). Ez alkalommal — mint látszik — Stibor az erdélyi vajdaságot is letette; mert 1401. után mindig csak mint »pridem Vajvoda Transsilvaniae« említettik **); midőn különben is a vajdai hivataloskodás azon missiókkal összeegyeztethető sem lett volna, melyekben most Zsigmond érdekében eljárta.

Fogságából kiszabadulván, Zsigmond oda fordította minden gondját, hogy tapasztalt barátainak segítségével állását roszakarói ellen jobban mint eddig biztosítsa. Miután tehát Pápán a rendekkel kibékült ***), s az országnak néhány részében kitört zavart úgy a hogy elintézte volna; mindenek előtt testvérét és rokonait érdekében megnyerni, s a habsburgi hercegekkel barátságos érintkezésbe jutni igyekezett. Azonkívül finantz ügyeinek rendezése egyik főgondja volt, a miben különösen Stibor szolgálatait használta.

Ezt 1402. kezdetén már Lengyelországban találjuk, a hol — hogy az ura számára szükséges pénzt megszerezze — a brandenburgi örgrófságnak azon az Odera jobbpartján fekvő részét, mely »Neumark«-nak nevezetik, egyelőre Ulászló királynak 10,000 gírért elzálogosította ****), azon titkos hátgondolattal, hogy ennek folytán végleges eladását minél kedvezőbbben eszközölhesse. Ezen eladásnak ügye Stibornak finantzális képesittségét is nem csekélyen bizonyította. Úgy látszik ugyanis, hogy az említett elzálogosítás csak színlelt volt*****). Mert a Neumark eladása mintegy természet-

*) Palacky id. m. III. köt. I. r. 134. l.

***) Az 1402-ki pozsonyi országos gyűlés febr. 24-ki határozatában először mint »pridem Vajvoda« van aláírva; (Fejér Cod. Dipl. X. k. 4. r. 137. l.); s egy 1402. február 12-ki okmányában egyszerűen mint »Comes Posoniensis« említettik.

****) Pápán, október 27-én, Fejér Cod. Dipl. X. köt. 4. r. 75. l.

*****) Fejér Cod. Dipl. X. köt. 4. r. 147. l.

*****) Caro Jakab, Geschichte Polens, III. köt. 250. l.

szerű következése volt azon szerződésnek, melylyel Zsigmond a neki 1377. családi osztályrésziül jutott Brandenburgot 1388-ban unokatestvérének Jodoknak átengedte, s mely a luxemburgi ház későbbi birtokrendező egyezményeinek folytán Zsigmondot arra indította, hogy ottani jogosítványainak fenntartásáról gondoskodni már nem igen vágyott *). Vevőnek kezdettől fogva a német rend volt kiszemelve; mely azonban eredetileg a Neumark megszerzéséről tudni sem akart, úgy hogy e czélből reá indirect pressiót gyakorolni tanácsosnak találtatott, a mi Stiborra nézve nem volt épen könnyű feladat **).

A Neumarknak elzálogosítása volt az oda czélzó első lépés, s ez alkalommal Jungingeni Konrád, a rend főmesterének azon üzenet is tétetett, hogy Zsigmond a vidéket a lengyel királynak még eladni is szándékozik. S ezen uton, miután a német rendre nézve igen hátrányos lett volna, ha a Neumark a lengyel király állandó birtokába jut, — Stibor czélt is ért. Az eladási szerződés Zsigmond részéről Stibor által július 25-én Marienburgban kötött meg; s miután Zsigmond Prágában 1402. martius 19-én kelt biztosító okmányának, és Stibor Marienburgban július 25-én a neumarki rendek számára kiadott hűség-öldő levelének folytán, a főmester szintén július 25-én ezeknek privilegiumait, jogait és szabadalmait megerősítette, az ünnepélyes hódolat Arnswaldeban augusztus 9-én történt. Zsigmond pedig az eladást Pozsonyban sept. 29-én ratificálta ***).

Ugyanazon időben történt a Zsigmond és Albert ausztriai herceg közti egyezkedés is, mely később Albertet a magyar trónra emelte, melynek megállapításában mindazáltal Stibornak nem volt semmi része. De midőn ezen egyezmény elfogadásáról 112 magyarországi főpap, főrend és nemes ur

*) Palacky F. Geschichte von Böhmen III. k. I. r. 46. sk. II.; — Droysen János Gusztáv, Geschichte der preussischen Politik I. köt. Berlin 1855. 102. sk. II.

***) Voigt János, Geschichte Preussens VI. köt. Königsberg 1834. 231. sk. II.; — Caro Jakab, Geschichte Polens III. köt. 250. sk. II.

*****) Az itt felemlített okmányokat lásd a függelékben. Az egész ügyre nézve v. ö. Voigt János, Die Erwerbung der Neumark, Berlin 1863. 16—27. l.

Pozsonyban 1403. február 24-én ünnepélyes okmányt adott ki, ezek közt Stiborra is találunk, ki mint »pridem Vajvoda« tizenötödik helyen van aláírva *).

Ezen gyűlés azonban — mint tudva van — új convolútióknak volt kezdete.

Az itt jelen volt urak közül ugyanis sokan elkeseredve, a gyűlés után Lengyelország rendével szövetséget kötven, nyíltan elpártoltak Lászlóhoz, ki hiveit egybeszóllítván, személyesen Dalmátiába jött, s 1403. augusztus 5-én Jadrában magyar királynak koronáztatott. S itt Acciajoli Angelo IX. Bonifác pápa követén és számos olaszon kívül nemcsak Ostoja boszniai király, és Hervoya boszniai fővajda az ottani főurakkal, hanem már Magyarországból is Kanizsai János primás, továbbá a nádor (Bebek Detre), a kalocsai érsek, és sok más főpapok és főurak voltak jelen **).

Ákár Zsigmond elismerő nyilatkozatait tekintjük azon több okmányában, melyekkel Stibornak már előbb szerzett adományait és kitüntetéseit 1406. megerősítette; akár egyéb egykoru hiteles tudósításokat követünk; nem lehet kétségünk, hogy Zsigmondnak állása 1403. igen veszélyeztetve volt. Az ország nyugoti részére lévén szorítva, ellenfeleivel, kiknek seregei annak legnagyobb részét elözönlették, csak csekély számu barátokra támaszkodva, szállhatott szembe; a főurak azon számosbjai pedig, kik az események hullámszámai közt — mint ily alkalommal szokott történni — ingadoztak, s végre a biztosabbnak látszó párthoz csatlakoztak, szintén már Lászlónak részén álltak. Először járult IX. Bonifác pápának beavatkozása, mely Kanizsai János primást is elvonta Zsigmondtól, s azt eredményezte, hogy számos más főpap is László számára megnyeretett, míg a többiek legalább tétlenül maradtak. A papság sok helyen nyilvános processiókat rendezett, hogy a népet László érdekében izgassa; de sőt ennek zászlója előtt

*) Fejér Cod. Dipl. X. köt. 4. r. 134. l.

**) »Dominus Archiepiscopus Ystrigoniensis, dominus Episcopus Sagabrie, dominus Archiepiscopus Colocie, Episcopus Jurinensis, et alius Episcopus; Magnus Comes Palatinus, Chervoia stb.« Galeotus, László sicíliai király titkárnak levele a florenzi köztársasághoz Jadrából július végén; kiadta Canestrini, az Archivio Storico Italiano IV. köt. 217. l.

még szentek ereklyéit is vitték, hogy azt a köztisztelet tárgyává tegyék.

A hadjárat, mely bekövetkezett, Stibor vajda történetének legnevezetesebb része. Mert ő volt Zsigmond seregének fővezére, s főleg az ő érdeme az, hogy a hadi szerencse fegyvereinek kedvezvén, királyi tekintélyének megfelelő kibékülés bekövetkezhetett.

László ellen a háboru hármas irányban indult meg; a Dunán túl, a Tiszamelléken, s a Nyitra és Buda közti vidéken. A Dunán túl, a Garaiak és Maróthi János voltak Zsigmond vezérei, kik László csapatjait őszhangzatos hadi mozgalmakkal nyomták vissza. A Tiszamelléken Perényi Péter Debrői Istvánt László vezérét Nagy-Pataknál legyőzvén, Egert foglalta vissza. De a főküzdelem a Vág és Nyitra völgyeiből Stibor vezérlete alatt indult ki. Stibor ugyanis mindenek előtt Nyitrát vette ostrom alá, melyet a püspök várnagya makacsul védelmezett. A várost első rohamra vette be; de a nagy gondal megerősített várt elfoglalni nem volt oly könnyű. Ismételt megtámadások visszaverettek, miglen Stibor — a hely fontosságát átlátván — személyesen vezette embereit a rohamra, s ostrom-létrán az első egyike volt a várnak falain, melyet nehéz küzdés után és két sebből vérezve, vett be. Innen nagy gyorsasággal Skatsán, a nyitrai püspök egy másik várának ostromára sietett. Ezt szintén elfoglalván saját várát Surányt, melyet az általa odarendelt várnagya Thuróczi Benedek-ura ellen védelmezett, volt kénytelen megtámadni. S ezt is csak minden erejének megfeszítésével lévén képes a kapuk megnyitására kényszeríteni; — azután Ó-Buda alá vonult, s itt Makrai Benedeket legyőzvén és elfogván, nemcsak Ó-Budát hanem magát Budát is Zsigmond hatalmába kerítette*). Ugyanekkor Győr, s ezután Esztergom is el lett foglalva; Sebesnél pe-

*) L. Zsigmond királynak 1406-ki privilegiumait, melyekkel Stibornak előbbi adományait megerősítette, a függelékben. Őszhangzásban evvel Zsigmondnak régi életirója Windeck Eberhard ugyanazon eseményt beszélvén el, szintén Stibor hadi érdemét méltatja. (Historia vitae Sigismundi Imperatoris XVII. fej. Mencken Burkhardnál, S criptores rerum Germanicarum I. köt. 1085 l.)

dig Papócz közelében Stibor emberei szintén egy szerencsés ütközetet vívtak László ellen.

E helyütt nem érdeknélküli Acciajoli Angelo pápai követnek Jádrából 1403. szeptember 1-jén Zsigmondnak híve ellen kibocsátott idézési parancsa, melylyel őket felszólítja, hogy magukat az esztergomi érsekség javain elkövetett foglalások és pusztítások, s a László király ellen irányzott felkelés tárgyában igazolják. Mint ilyenek, névszerint felemlíttetnek Péter nyitrai püspök, Hinko zobori apát, Garai Miklós és János, Stibor vajda, Szécheni Simon, Konye bánnak fia, Lévai Cseh Péter, Gordvai Fant Bertalan, Laczk Jakab és Dávid, Smilo pozsonyi várnagy, Bohussa trencsényi várnagy, Selich árvai várnagy, Szécsi Gál, a lengyel Mustitz Smáni várnagy, és több más egyházi és világi személy*).

A polgárháboru ezen szomorú vívmányainál sokkal örvedetesebbek voltak az ezután Zsigmond által októberhóban Budán tartott országos gyűlésnek eredményei. Mert Zsigmond magát királyi hatalmába mintegy visszaállítva látván, általános amnyistiát hirdetett, melynek következtében ellenfeleivel tökéletesen kibékült**), s Lászlót, ki elvégre csak a déli tartományok birtokában maradt, arra kényszerítette, hogy Siciáliába visszatérjen; saját uralkodását pedig oly biztos alapra fektette, hogy tulajdonkép csak ezen időtől fogva ismertetett el általában legitím magyar királynak.

Zsigmond és a magyar nemzet közt a teljes kiegyezkedés 1403. végén jöven létre, s ezen időtől fogva uralkodása belső mozgalmak által zavarva többé nem lévén, ő Európa nemzetközi viszonyaiban is már azon állást foglalta el, mely őt mint magyar királyt, mint akkor egyik első rangú európai uralkodót illette. Ennek folytán kormányrendszerében is tökéletes fordulat állt be, és előbbi hiveinek, kiket ő mint királyi

*) Acciajoli Angelo-nak ezen nyíltlevelét lásd Fejérnél Cod. Dipl. X. köt. 4 r. 253 l.

**) Gratia per Sigmundum Imperatorem et Regem infidelibus ac rebellibus suis facta, Budae feria secunda proxima post festum Sancti Francisci confessoris 1403.; a magyar törvénytarban.

hatalmának biztos támaszait ezentul is a legfontosabb ügyekben használt, az előbbtől lényegesen különböző hivatás jutott. Névszerint Stibor is nem többé egy pártkirály fegyveres erejének vezetője, hanem egy hatalmas állam hadvezére lett. S mikor Zsigmond a német királyi és később a római császári méltóságot is megnyerte; akkor, valamint egyrésről felette érdekes jelenség a magyar korona előkelő nemzetközi hatalmát és fényét látni, ugy másrésről nem kevésbé nevezetes, mily — európaillag fontos — missiókat végeztek akkor Magyarországon hadvezérei és államférfiai.

A dolog természetében fekszik, hogy mi itt csak Stibor vajdának ezen irányban jelességéről szözlünk; kinek azonban Zsigmond ügyeiben már nem volt oly nagy része, mint előbb. Mert akkor, midőn annak a csillaga legszebben kezdett tündökölni, Stibor meghalt.

Az adatok tehát, melyeket ezen helyen Stibor történetéből még kiemelhetünk, sem magában elzárt egészet nem képeznek, sem Zsigmond történetében nagyobbrendű jelentőséget nem vehetnek igénybe; ugy, hogy azoknak csupán külsőleges sor szerinti összeállítására kell szorítkoznunk.

Első helyen említem fel, hogy Stibor a királynak tanácsában előkelő helyet foglalt el. Vannak okmányok, melyekben ő itt mint több fontos ügynek előadója említettik*); s a mennyiben ezek nem taxatív, hanem csak exemplificatív értelemben tekinthetők, méltán állithatjuk, hogy itt a közügyek elhatározására nagy befolyást gyakorolt.

Nem csekélyebb figyelmet érdemel Stibornak második erdélyi vajdasága, mely alatt ő — mint alább látni fogjuk — szintén nevezetes hivatalos tevékenységet kifejtett. Több ide tartozó okmány a függelékben találhatók.

S ezen helyen Zsigmondnak 1403. utáni több hadjárata a déli tartományokba is megemlítendő, s névszerint Boszniába, mely Tvartkónak elfogatásával végződött. Ezen hadjáratokban Stibornak ugyan nem volt része; de midőn Zsigmond azoknak szerencsés befejezése után 1408. a sárkányrendet ala-

*) P. o. 1412-re vonatkozólag Fejér Cod. Dipl. X. köt. 8 r. 536. l.; Hazai okmánytár II. köt. 194. l.

pítá, Stibor is az ennek tagjaivá lett huszonnégy főr egyike volt*).

Kevésbé szerencsésen végződött az 1410-ki lengyel hadjárat, melyben Zsigmond a német rendnek szövetségese volt Lengyelország ellenében, Stibor pedig előkelő ugyan, de nem igen dicsőséges szerepet vitt.

Nem lehet itt feladatomban azon sokféle okok fejtegetésébe bocsátkozni, melyek a Lengyelország és a német rend közti egyenetlenségeket, az 1410-ki világtörténeti jelentőségű háborút, s végre az — a rendre nézve oly szerencsétlen — tannenbergi ütközetet (július 15.) eredményezték**). Az egész csak annyiban érdekel bennünket, a mennyiben abban Zsigmondnak is része volt, ki mint a római-német birodalom vicarius, a német rend érdekeinek pártfogására magát hivatottnak tartotta, s azonkívül a rend főmesterétől 40,000 forintnyi összeget is vett. Ezen okok tekintetéből ügyeinek ellátását, és fegyveres erejének, melyet szövetségeseinek segítségére küldött, vezetését Stiborra bízta. Itt tehát kiválólag csak Zsigmond és a litvániai nagy fejedelem Vitold kézmárki találkozását, Garai Miklós és Stibor sikernélküli követségét a lengyel király és a német rend főmesteréhez, hogy a kettőt kibékítsék, s végre magát az 1410-ki hadjáratot kell felemlítenem. Annak hírére, hogy Zsigmond a lengyel király ellen háborúra készült, azon számos lengyelek, kik az ő szolgálatában álltak, nagyjórészt abból kiléptek, és visszatértek hazájokba*).

*) Fejér Cod. Dipl. X. köt. 4. r. 682. sk. II.

***) L. Voigt János, Geschichte Preussens, VII. köt. 46 sk. II.; Caro Jakab, Geschichte Polens III. köt. 305. sk. II.

****) »Morabantur autem pro ea tempestate plures Polonici milites, et signanter Zavissius niger, Joannes Farurey, germani haeredes de Garbow de domo Sulimae; Thomas Kalski de domo Rosae, Albertus Malski de domo Nalacz, Dobeslaus Puchala de Vagri de domo Wyeniawa, Janussius Brzozoglowi de domo Grzimala, Skarbek de Gori de domo Habdank, et nonnulli alii in Sigismundi Romanorum et Hungariae Regis curia et obsequiis. Qui intelligentes, Principem et dominum suum naturalem Wladislaum Poloniae Regem expeditionem contra Cruciferos instaurasse, et inter suam Serenitatem et Sigismundum Regem, cui obsequabantur, odia et simultates, procellam tandem guerraeparituras, exortas esse, recepta a Sigismundo Rege, qui eos donis et promissis variis conabatur a proposito reducere et apud se detinere, licentia, relictis omnibus possessionibus

szintén vonakodtak részt venni ezen háboruban, nehogy a lengyelekkel kötött egyezmény ellen cselekedni látszassanak. S így a Stibor vezetése alatt álló 12,000 embernyi sereg csaknem kizárólag csehekből, morvákból és németekből állt. Ezeknek élén Stibor, akkor midőn Ulászló király a rend ellen indult volt, a másik oldalról tört Lengyelországba, s Ó-Szandeczet és Új-Szandecznek külvárosait bevette és felgyújtotta; de onnan visszanyomatván, Bártfába volt kénytelen menekülni, a hol a lengyelektől erősen ostromoltatott**). Talán szerencséjére történt, hogy a tannenbergi ütközet után Lengyelország és a német rend közt béke kötöttet, úgy hogy ervel Stibor feladatának is vége lett.

Ezek után Stibor vajda még 1411. két igen fontos ügyben járt el.

Junius hóban ugyanis Prágában találkozunk vele azon kényes missióval, hogy a Zsigmond és bátyja Venczel cseh király közti viszonyt rendezze. Venczel, ki előbb Ruprecht rajnai várispán irányában volt kénytelen a római-német királyságról lemondani, miután ez időközben meghalt, és a német birodalom közhangulata nem őt, hanem Zsigmondot kívánta királynak, most csak nehezen volt arra indítható, hogy öcsésének választásába megnyugodjék. Mindamellett Stibornak nem csak a két testvért sikerült kibékíteni egymással; hanem Venczelt még

quas eis Sigismundus Rex in Hungaria donaverat, levipensis insuper favoribus suis et liberalissimis promissis, discedunt ab eo, et ad Wladislaum Poloniae Regem perveniunt» stb. (Dlugossi Hist. Pol. lib. XI. 214 l.; s. öszhangzólag Cromer lib. XVI. 654 l.) Sőt ezen hadjáratban Stibor vajda ellen »Stiborius Agriensis Episcopus cum germano« is harcoltak (Dlugos u. o. 303. l., Cromer lib. XVII. 665. l.), kik tehát Magyarországot szintén oda hagyván, visszatértek hazájukba.

*) »Sub idem tempus Stiborius de Stiborzicze Polonus, sed Palatinus (?), cum 12 vexillis gentium Sigismundi Regis Hungariae oppidum Veteris Sandecz cum suburbiis Novae Sandecz, et aliquot villis exustis, citato agmine regrediebatur. Quem nobiles illorum Districtuum ad tuendum fines Regni per Regem relictis, praecipiti cursu insequentes prope Bardeyova alias Bartpham consequuti sunt. Factaque pugna acerrima hostilis exercitus numero superior confictus et debellatus est. Stiborius in Bardeyow refugit stb.« (Mathaei de Michovia Chronica Polonorum lib. IV. cap. 45. V. ö. Dlugos id. m. 303., Cromer id. m. 665. l.) L. Janota Jenő, Bardyow historiczno-topograficzny opis miasta i okolicy, Krakó 1862. 26. l.

arra is rábirta, hogy mint cseh király választói szavazatát is Zsigmondnak lekötötte*).

Mily eszélyes lehetett ezen alkalommal Stibornak működése, annak félreismerhetlen bizonyágát azon közbizalomban birjuk, mely szerint az ekkor a prágai érsek és Huss János közt támadt differentiák tárgyában azon közbenjárók egyikének, kik ezeket kibékíteni lettek volna hivatva, a két fél Stibort is megválasztotta. S mint ilyen ő azon tanácskozás és elhatározásnak volt részese, mely célhoz ugyan nem vezetett, de a hussita mozgalmak megkezdésének történetében mégis nem csekély jelentőséggel bírt**).

Csehországból visszatérvén Stibor, azonnal egy másik nem kevésbé fontos ügyben járt még el. A mennyiben t. i. ezen időben a Zsigmond király és a velencei köztársaság közti meg hasonlós nyílt ellenségeskedéssé kezdett alakulni, mely azután egy Magyarországra nézve igen nevezetes háborúra vezetett; Aquileja és Friulban intézkedéseket kellett tenni, hogy ott zavarok ne támadjanak. Zsigmond ezen célra Stibort és Ozorai Pipót császári biztosoknak küldte ki***). S tudva van, hogy Pipó a kitörő félben lévő háboruban mint Zsigmond vezére működött, hogy azonban Stibor is a magyar seregnek egyik vezére volt*).

S ugy látszik, hogy ez Stibor vajdának az u. n. magas politikához tartozó utolsó missiója volt. Mert 1412-től kezdve működése Magyarország belügyeire szorítkozott, a hol nemcsak mint erdélyi vajda végzett főfontosságú teendőket, hanem kedves Beczkójában gyakran tartózkodván, mint hatalmas dynasta, itt fényes udvartartása által bizonyos történeti jelentőséget nyert. Ezen időbe esnek nevezetesebb egyházi és társadalmi alapítványai Vágújhelyen, Szakolezán és Beczkó-

*) Palacky, Geschichte von Böhmen III. köt. 1 r. 267. l.

***) Palacky, Geschichte von Böhmen III. köt. 1. r. 263. l.; ki Huss munkáinak gyűjteményes kiadványára (Opp. Huss I. köt. 111 l.) hivatkozván, az erről cseh nyelven készült cseh okmányt idézi; s ugy szintén Pelzel F. M., Lebensgeschichte des römischen und böhmischen Königs Wenceslaus. (2 köt. Prága 1788. 222 sz. n. okmány). Latin nyelven kiadta az okmányt Höder Konstantin, Geschichtsschreiber der Húsitischen Bewegung in Böhmen, II. köt. Bécs 1865. 197. l.

****) Lásd a függelékét.

****) Fojér Cod. Dipl. X. köt. 6 r. 129. l.

ban. Van azonkívül szerencsém egy 1413-ki okmányt is bemutatni, melyben ő mint azon tekintélyes compromissionális bíróságnak tagja említettik, mely akkor Pozsonyban a primás Kanizsai Jánosnak elnöksége alatt a Vöröskői Volfart és Nagy-Szombat város közti egyenetlenségeket elintézte.

* * *

Stibor vajda halálának napját nem vagyunk ugyan képesek szorosán meghatározni; a mennyiben mindazáltal ő 1414. májushó végén okmányi tudósítás szerint még élt; ellenben 1414. november 23-án (Budae in festo Beati Clementis Papae) Zsigmond királynak egyik okmányában a fia mint »fidelis noster Stiborius filius condam Stiborii Wayvodae« fel-említettik*); kétségtelen, hogy ő 1414. májushó 27-ke és november 23-a közt halt meg**). Kitészik egyszersmind ebből oka annak is, hogy Stibor vajda már jelen nem lehetett, mikor Zsigmond a magyar főurak fényes kíséretével 1414. december 24-én Konstanczba az egyházi zsinat megnyitására bevonult***).

Sírhelyét azonban már ismerjük, t. i. hogy Krakóban, Kazimirz külvárosban, szent Katalin templomának oldalán, melyet a szent-ágostonrendi remeték akkor bírtak, egy különös kápolnában temettetett el*).

Ezen kápolna egy 1426-ki okmányban mint Stibornak temetkezési helye említettik (ad

*) Mindkét okmányt l. a függelékben.

***) Ez által helyre igazítottik b. Mednyánszky Alajos elbeszélése, mely szerint Stiborunk az 1417. és 1426. évek között halt volna meg. Taschenbuch für die vaterländische Geschichte 1833. 256 l.

****) Tehát téves azon adat, hogy ő 110 lovas fényes kíséretével Kostnietzban jelen lett volna. L. b. Mednyánszky Alajost id. m. 255. l., s utána legtöbb újabb történetíróink. Wagner Károly, ki a Konstanzban jelen volt magyarokat tüzetes vizsgálódásnak tette tárgyává, Stibort nem említi (Ungar. Magazin IV. köt. Pozsony 1787. 246. l.); s ugy szintén Marmor J., Konstanz város történelmi és topographicus viszonyainak szorgalmas kutatója (Das Concil zu Konstanz, Konstanz 1858.; Geschichtliche Topographie der Stadt Konstanz, Konstanz 1860.) Stibornak egykor ottlétéről mit sem tud. Ha Stibornak neve az ott volt magyarok közt említendő volna, csak az ifjabb Stibort lehetne érteni.

****) Wurzbach Konstantin. Die Kirche der Stadt Krakau, Bécs 1853. 286. ek. II

capellam Magnifici domini piac memoriae Stiborii*). Sirhelyének fenntartására alapítványt is tett; de ez magyarországi javakból állván, itt később attól elvonatott. Különbén Paprocki Bartos szintén említi ezen kápolnát, de már csak mint omladékot, melyen azonban Stibornak czimere még megvolt**).

Stibornak Starovolski Simon a következő emlékiratát adta: »Qui legis, disce ex me, viro forti ubique patriam esse. Ego Sciborius Sciboricus, gente Ostoius, sub Ludovico Rege patrium solum linquens in Ungariam commigravi; Sigismundique Imperatoris castra secutus, honores ab eo tantos pro meritis tuli, ut anteponi mihi nemo, comparari vero vix quisquam possit. Principatu siquidem Transylvanico donatus, consiliis eius non interfui, sed et praefui; exercitibusque omnibus imperavi, ac trophea ex hostibus devictis retuli. Nunc, heu sortem humanam, calor ab omnibus, tectus hac humo***).

* * *

Hátra van, hogy Stibornak vajdai hivataloskodásáról, családi viszonyairól, birtokáról, és személyes jelleméről még pár szót mondjak.

I. Stibor kétszer volt erdélyi vajda, 1395-től 1401-ig, és 1410-től haláláig. Voltam szerencsés mindkét vajdai hivataloskodásáról több érdekes adatot találni, melyeket annál inkább bemutatok*), minthogy egyszersmind a vajdai tiszt akkori hivataloskodási köréről érdekes felvilágosítást nyújtanak.

1396. Kolozsvárott »in festo Sanctae Trinitatis« Stibor erdélyi vajda bizonyos Szent Egyedi Vass Miklós és Almakereki Péter mester közti peres ügyben Doboka megye hatóságához parancsot intéz, hogy ezen pert az alvajda elítélése alá terjeszse*). Doboka megye hatósága ezen parancsot teljesíti.

1397. Kolozsvárott »feria quarta proxima ante festum Purificationis Virginis Gloriosae« Stibor erdélyi vajda általános nyiltparancsot ad ki, miszerint a legközelebb általa Tordán

*) Lásd a függeléket.

**) Herby Rycerstwa Polskiego. Krakó 1858, 368. l.

***) Simonis Starovolsci Sarmatiae bellatores XXXI.

**) Lásd a függeléket.

*) Fejér Cod. X. köt. 2. r. 395. l.

tartott erdélyi diétán több polgár és kereskedő panaszt emelt az iránt, hogy a várhelyeken szabadságaik ellen terhelhetnek; a minek folytán általában azt parancsolja, hogy mindenki ilyen jogellenes cselekvényektől tartózkodjék.

1399. Tordán »duodecimo die Congregationis (nostrae Generalis Universitatis Nobilium et alterius cuiusvis status et conditionis hominum Partis Transilvanicae octavo die festi Circumcisionis Domini Tordae celebratae)« Stibor vajda Kolozsvár város közséje kérésének folytán a kolosmonostori konventnek egy kiadványát írja át.

1399. Nagyszébenben »feria tertia in vigilia Circumcisionis Domini« Stibor erdélyi vajda Hátszek és Hunyad vidékeinek nemeseihez, várnagyaihoz és minden tisztviselőihez (universis et singulis Nobilibus tam Ungaris quam Olachis, Castellanis, Vice Castellanis, et presertim Castellanis in Hatzak et in Hunyad constitutis, nec non aliis universis officialibus), parancsot intéz, hogy a köztük megforduló szobeni polgárokat jogaikban ne sértsék.

1412. »Bistriciae sabbatho proximo post festum Sancti Jacobi Apostoli« Stibor vajda »una cum viro Magnifico Michaele Sicularum, et Ladislao de Nadas Vicevajvoda nostro, ceterisque nostris cum Assessoribus ex speciali commissione Serenissimi Principis stb. Sigismundi stb. törvénytartó (Generale Judicium) tartván, a jaadi szászok és a szomszéd nemések közti perben ítéletet mond*).

1412. Gyulafehérvárott »feria sexta proxima post festum Beati Michaelis Archangeli« Stibor erdélyi vajda kinyilatkoztatja, hogy midőn azon évi szeptember 14-kén Hátszek városban törvénytartó tartott (»cum nos feria quarta proxima, ante festum Beati Mathaei Apostoli in civitate Hatzak unacum Egregio viro Ladislao de Nadas Vice-Vajvoda nostro, ac ceteris nobilibus Keneziis, Assessoribus et Juratis de mandato Regio Judicium et Tribunal consedissemus«), ezen alkalommal Musina nemes kenéz egy 1408-ki vajdai adománylevelet mutatván fel, annak megerősítését kérte; a minek folytán a megerősítő okmányt neki kiadja.

*) Kovaczóczy Mihály Árpádia III. köt. Kassa 1838. 74. l.; Fejér Cod. Dipl. X. köt. 8. r. 536. l.

1413. Szakolczán »die festi Beatorum Philippi et Jacobi Apostolorum» Stibor erdélyi vajda Creczmer Péter besztercezi polgár kérésére bizonyos 800 forintnyi adósságra nézve, melylyel ez neki tartozott, a visszafizetési határnapot későbbi időpontra elhalasztja.

S ezen hét okmány világos tanuságot tesz arról, hogy Stibor vajdasági hivatalos teendőinek teljesítésében ugyanazon lelkiismeretes pontossággal járt el, melyet más reá bízott ügyeknek ellátására nézve fentebb benne felismertünk.

II. Stibor vajda családi viszonyait illetőleg mondtuk már, hogy ő előkelő lengyel nemes családból származott, mely az Ostoja nemzetségnek volt ága. Ezt nemcsak több hiteles történeti tudósítás bizonyítja*), hanem czimere is, mely a lengyel heraldika értelmében az Ostoja nemzetségből eredt minden családok által használtatott, és mely Stiborunknál Magyarországon is csak csekély módosításon ment át**).

Stibor szülőiről nincs tudomásunk; de tudjuk, hogy mostohaatyját Mostichnak hívták, ki Lengyelországban magasabb tisztségeket viselt, s hogy még három testvére volt: Stiboriczi vagyis Podsessiai Endre, Stiboriczi Péter vagy Tamás, és Stiboriczi vagyis Bydgoszki Miklós. Endre és Miklós öt Magyarországra követték, s noha nem maradandólag, de mégis némi ideig hazánk eseményeiben említettek; Miklósnak fia is volt, Stiboriczi Nikolaj, ki később hűtlenségben elmarasztaltatott.

Stibornak hitvese Dobrochna vagyis Benigna volt, lengyel eredetű hölgy, kinek családi viszonyait nem ismerjük. Férjének halála után ez özvegyül maradt hátra, s még 1420. okmányilag mint »Magnifica domina Dobrochna

*) Lásd fentebb.

***) Az Ostoja nemzetség czimerét L. Paprockiánál, Herby Rycerstwa Polskiego, Krakó 1858. 367. l.

vocata relicta Stiborii Vayvodae de Bolondocz» említették. Ettől Stibornak két gyermeke volt, egy fia II. vagyis ifjabb Stiboriczi Stibor, és egy leánya Jachma*).

Fia vagyis II. azaz ifjabb Stibor 1414-től fogva gyakran említették magyarországi okmányokban; 1415. mint »Egregius vir Stiborius filius condam Stiborii Vayvodae Partium Transilvanarum»; egyik 1417-ki levelében ő magát »Wir Stibor von Stiboritz Herr zu Bluntsch und an dem Waag«-nak nevezi; s 1418. mint »Magnificus vir dominus Stiborius filius condam Stiborii Waivodae Transilvaniensis de Stiboricz» említették. Ez is a haza szolgálatában működött, s 1422 és 1423. nyitrai főispán, 1428. Máramaros főispánja és a Vágvidék kapitányja volt, 1430. a hussiták elleni háboruban részt vesz, 1431. végrendeletet készített, s 1432. még egy okmányt ad ki az atyja által alapított szakolczai ápolda számára. Végre 1434. márcziushóban Zsigmond, ki akkor Baselban tartózkodott, a hussiták ellen indítandó sereg egyik főkapitányának nevezte ki**); de azonnal a levél elkészítése után azon jelentést vette, hogy Stibor már meghalt. Halálának ideje tehát 1434. márcziushavába esik.

Stibor vajdának leányára vonatkozó tudomásunk ifjabb Stibor 1431-ki végrendeletének azon pontjából van merítve, hol nővérét és gyermekeit azon esetre, ha leánya Katalin gyermek nélkül halna el, örökségében részesíti. Itt »Magnifica domina Jachma Banissa«-nak neveztetik***), a mi azt bizonyítja, hogy valamely bánnak volt neje. De azon kérdésre, hogy melyik bán volt férje? felette nehéz a felelet. Azok közt, kik 1431. okmányilag bánoknak említettek (t. i. Cilli Hermán szlavóniai bán, Frangepán Miklós dalmát- és horvátországi bán Lévai Cseh Péter macsói bán s Mircse havasalföldi vajda és szőrényi bán) alig találhatjuk Jachmának férjét.

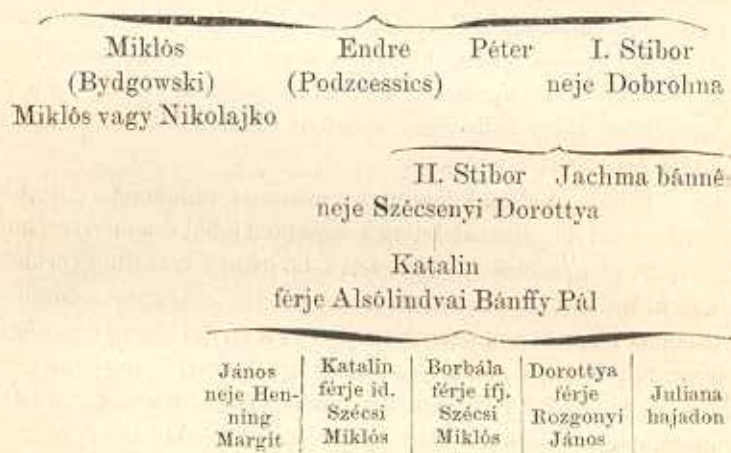
*) L. ifj. Stibor 1431-ki végrendeletét a függelékben.

***) Fejér Cod. Dipl. X. köt. 7. r. 551. l.

***) »Si Dux Przemko, vel qui nostram filiam habuisset, sine pueris decederent stb.; extunc omnium bonorum nostrorum vera medietas super nobilem dominum Nicolaum de Stiboricz stb.; et secunda vera medietas super Magnificam dominam Jachmam Banissam sororem nostram, et ipsius pueros debet devolvi« stb.

Ifjabb Stibornak neje Dorottya volt; Szécsenyi Franknak leánya, kitől egy leánya Katalin született. Ez atyjának 1431-ki végrendelete szerint eredetileg Przemko tesseni hercegnek volt nőül szánva; de Stibor előbb meghalt, mintsem ezen házasság megkötöttet. *) Később Alsólindvai Bánffy Pálnak lett hitvese; s ezen házasságból egy fiu született, János, és négy leány: Katalin idősebb Szécsi Miklósnak neje, Borbála ifjabb Szécsi Miklósnak neje, Dorottya Rozgonyi Jánosnak neje, és Juliana, ki mint hajadon halt meg. Bánffy Pál és Stiboriczi Katalin utódjai közt 1590. történt azon nevezetes osztály hat ágra, mely jelenleg is a Beczkóban fennálló birtokviszonyoknak alapul szolgál.

Ezekhez képest a következő nemzedéktábla tünteti fel Stibor vajdának családi viszonyait:

Különben Stiboron, gyermekein és két testvérén kívül, családjának két más tagja is lett nevezetes Magyar ország történetében, t. i. Stibor egri püspök, és bátyjának Miklósnak szintén Miklós vagy Nikolajko nevű fia.

Stiboriczi Stibor, 1410-től 1420-ig egri püspök, Stiboriczi Mostitznek volt édes testvére. Ezen Mostitzet, ki 1434.

*) Palóczy Matyus országbirónak 1435-ki ítéletében (lásd a függelék) mint »p u e l l a Katherina filia c o n d a m Stiboricz filii Stiboricz Wayvodae de Bolondoch« említettik.

okmányilag említettik, meg kell különböztetni attól, kivel fentebb 1362-re vonatkozólag mint Stibor vajda mostohaatyjával megismerkedtünk. Stibor püspök tehát Stibor vajdának volt oldalrokona, a nélkül hogy ezen rokonságnak minőségét közelebb meghatározhatnók. Volt Baccalaureus in Decretis, s mint egri püspök megerősítését XXIII. János pápától 1410. augusztus 3-án nyerte *). Mindamellett őt testvérével együtt épen ekkor Lengyelországban, sőt azon lengyel seregben találjuk, mely 1410. Sandecz és Bártfa környékén Zsigmond királynak Stibor vajda vezérlete alatt álló fegyveres ereje ellen harcolt. De később Zsigmond vele kibékült, a minnek folytán az egri püspökség kormányzatát átvette. Érdekes azon pere, mely 1412. Rozgonyi Simon országbiró előtt Derecskei Pál világosvári várnagy ellen lefolyt, s melyről az országbirónak ítéletlevelét a függelékben közöljük. A mennyiben ezen pernek tárgyát bizonyos hatalmaskodások képezik, melyek Stibor püspöknek az akkori Zaránd megyében fekvő javaiban, névszerint Nyemegteleke és Sombol helységekben követték el, s a trina forensis proclamatio is Zarándmegye három előkelő helyén (Pankotán, Miskén és Symandon) tartott: bizonyoságot birunk arról, hogy a pankotai főesperestés területé, melyről azt tartják, hogy mindig pusztá czim volt, valamint jelenleg az**), az egri püspökségnek nemcsak valóságos része volt, hanem szép fekvő birtokot is nyújtott. A függelékben magának Stibor püspöknek egy 1413-ki okmányát is közöljük, mely Szécsénben, Széchenyi Franknak, ki az ifjabb Stibornak ipja volt, birtokában adatott ki, s mely szerint a püspök ennek bizonyos évi jövedelmet kötött le. Különben Stibor püspök 1420. — mint látszik — visszatért Lengyelországba, a hol a domokosrendiek bresti monostorában élt, s 1434. körül meghalt. Mert ezen évben íteltettek el választott

*) Schmitth Miklós, Episcopi Agrienses, I. köt. Nagyszombat 1768. 391. l.

**) Vochler Alajos, Az egri megyének érseki főmegyévé emeltetésével szétesztatása (Emlékkönyv Bártakovics Béla egri érsek aranyminőségének ünnepe, Eger 1865.) 244 l.

birák által a testvére Mostitz és az említett monostor közt a hátrahagyott vagyonáról támadt egyenetlenségek *).

Stibor vajda másik rokona, kit még felemlitenünk szükséges, bátyjának Miklósnak Nikolajko nevű fia.

Láttuk fentebb, hogy Stiboriczi vagyis Bydgoski Miklós a XIV. századnak kilenczvenes éveiben Zsigmond királynak hű és hasznos szolgálatokat tett, melyeknek fejében 1397. Kazza várának adományával jutalmaztatott. Ugy látszik, hogy az 1397-ki temesvári országgyűlésnek Zsigmond király szolgálatában levő idegenek ellen hozott szigorú intézkedései Stiboriczi Miklóst is arra indították, hogy visszatért Lengyelországba. Ennek folytán Miklósnak fia Nikolajko már többé nem Magyarországnak és a magyar királynak, hanem Lengyelországnak és a lengyel királynak szolgálatában állt; s Palóczi Mátyus nádornak 1435-ki ítélete, melyet a függelékben közlünk, világos bizonytságot ad arról, hogy ő nemcsak az 1410-ki hadjáratban, hanem később is folyton folyva Magyarországnak ellensége volt. A mennyiben pedig azon összeköttetést, melyben atyja Stibor vajdával volt, teljesen felbontotta, reánk nézve személyisége is különös érdekekkel már nem bír. Elég legyen tehát röviden felhoznom, hogy Stiboriczi Miklós Lengyelországban előkelő tisztségeket viselt, p. o. 1443. mint »Magnificus Nicolaus de Czezbörze Castellanus et Capitaneus Wladislaviensis et Bidgostiensis« és királyi tanácsos, okmányilag említették; hogy azonban törekvése, mely szerint Magyarországnak is tekintélyes állást nyerjen, tökéletesen megghiúsult. Az ifjabb Stibor ugyan 1431-ki végrendeletében neki módot akart nyújtani, hogy a Stiboriczi család magyarországi birtokában jogközösségét érvényesítse. De Palóczi Mátyusnak 1435-ki ítélete őt e tekintetben minden kilátástól megfosztotta, sőt jellemét és tetteit oly sötét színekkel festette, hogy b. Mednyánszky Alajos róla mint rablólovagról tesz említést**). Mindamellett Magyarországgal

*) Rzyszczewski és Muczkovszki, Codex Dipl. Poloniae II. köt. 2. r. 886. l.

***) »Nikolajko von Stiboritz als Raubritter geächtet«. Hormayrféle Taschenb. f. d. vaterl. Geschichte 1833. 261. l.

nemi érintkezésben maradt; s Erzsébet királyné egyik 1440-i okmányában beismeri, hogy Albert király és ő neki »certa florenorum summa« adósai voltak*).

III. Stibor vajda az által emelte különösen saját hatalmát és családjá tekintélyét, hogy terjedelmes birtokot, s számos uradalmakat és javakat szerzett Magyarországnak, melyeknek folytán a Vág völgy urának is neveztetett. B. Mednyánszky Stibor vajda egykori birtokát szorgalmas tanulmányozás tárgyává tette, melynek eredménye az, hogy számos egyéb javakon kívül 15 nevezetes várnak volt birtokosa. Ezek voltak: Beczko 17 helységgel, Ugrócz 8 helységgel, Vágbesztercze 27 helységgel, Oroszlánkő 3 helységgel, Kazza 7 helységgel, Berencs 13 helységgel, Csejthe 20 helységgel, Jókő 10 helységgel, Holics 13 helységgel, Sasvár (Sassin) 8 helységgel, Korlátka 8 helységgel, Éltskő 9 helységgel, Detrehkő 17 helységgel, Szomolán 9 helységgel és Léva 10 helységgel. Ezekhez járult: Szakoleza, Beczko, Modra, Szenicz, és Léva városok; továbbá Surán, Krakován és Korompa erődök, s Torbag, Diós, Szt.-Vid, Maniga, Baganya, Zug, Vigvár, Keresztes, Barkov, Bary, Kozorich, Rakovicz, Ratkolt, Ikaman, és számos más helységek birtoka. Azonkívül az idősebb Stibor Pozsony, Nyitra- és Trenesin váraknak is volt grófja; az ifjabb Stibor pedig Árva várát szerezte meg. Végre volt Stibornak birtoka Morvaországban is, Ostrov vára, Wessely 21 helységgel, Bisentz 7 helységgel, Buchlau 9 helységgel, Hodonin stb.**), valamint Lengyelországban is, névszerint Nagy-Lengyelországban a gnezeni kerületben Czirnyevo város és Rakova helység fele része, s a cujaviai kerületben Cozarzew és Radvanyecz helységek fele része***).

*) Lásd a függelék.

***) A Hormayrféle Taschenb. f. d. vaterl. Geschichte 1833. 262. l. Számos, ezen javakra vonatkozó szerzeményi és egyéb okmányokat tartalmaz a függelék.

****) Lásd a nyitrai káptalan 1448-ki kiadványát Stibor Katalin alsó-lindvai Bánffy Pálnéknak lengyelországi javaira vonatkozó intézkedéseiről a függelékben.

Stibor vajdát tehát méltán az ország akkor egyik leghatalmasabb dinastájának lehet mondani; a kinek tekintélye és társadalmi jelentősége terjedelmes birtoka által nevezetes támogatást és emelkedést nyert. E mellett mindazáltal személyének és családjának eredete és előzményei is tekintetbe veendők; mert benne nemcsak Magyarország főurat látjuk, hanem egyszersmind a lengyel eredetű kalandort is. S ezen kettős elem, fényes udvartartásában nem kevésbé mint azon intézkedéseiben is hatályosnak mutatkozott, melyeket ő javainak kezelése és kormányzása czéljából tett.

Nagy hátrány Stibor történetére nézve, hogy egykori udvartartásának fényéről közvetlen hiteles tudósításaink nincsenek, melyeknek hiányát a népmonda semmiféle irányban eléggé biztos tradíciói nem pótolhatják. Azonban bizton feltehetjük, hogy a mennyiben ő a Zsigmond résznél álló magyar főri családokkal (Garaiakkal, Maróthiakkal, Perényiekkal stb.) folyton folyva igen szoros és barátságos összeköttetésben állt; a mennyiben továbbá befolyása a király udvaránál is bizonyos túlnyomósággal bírt; a mennyiben végre ő a magyar király hadainak egyik előkelő, sőt többször fővezére is volt, s hosszas ideig Erdély kormányát kezelte: kénytelen volt egyszersmind lengyel létére is a magyar nemzet szokásaihoz alkalmazkodni, és saját személyes tartásában oly módot és szint felvenni, mely a Magyarországon divatozó társadalmi formáknak és közhangulatnak megfelelt. Ugy látszik azonban, hogy neje Dobrohna őt ebben nem követte, ki magát csaknem mindenben itt is lengyelnek érezte és mutatta, gyermekeire pedig e tekintetben oly hatalmas befolyást gyakorolt, hogy az ifjabb Stibor — 1431-ki végrendelete szolgál bizonyosságul — magyar neje daczára is, sokkal nagyobb mérvben lengyel volt mint magyar.

Különben a beczkói várnak pusztá falai, és azon tudósítások, melyek Stibornak egykori udvartartásáról korunkra jutottak, ma már kevésbé annak egykori fényéről, mint az azon idei kor irányokhoz való viszonyáról tanuskodnak. Nagyobbszerű fényt csak annyiban tehetünk fel, a mennyiben Stibort mint erdélyi vajdát, s mint XV. századi hatalmas és dús gazdag birtokost a nélkül nem is gondolhatjuk.

S e helyen talán különös figyelmet érdemel a beczkói várnak belső részében még meglévő kőfaragvány, a melyen bizonyos alakok kemény homokkőből vannak kivésve, melyeket sokan a Stiboriczi család czimerének szoktak tartani *). Azonban mindenki első tekintettel meggyőződhetik arról, hogy ezen faragványon a czimerek formája hiányzik, hogy tehát — noha az egyes alakok és a család ismeretes czimere közt némi belső összefüggés félreismerhetlen — azt másképp mint egyszerű heraldikai momentumok szerint kell magyarázni. Az Ostoja lengyel nemzetség czimerének főalakja, t. i. a két kifelé fordított félhold feletti kereszt (Lengyelországban a két félhold közti egyenes kard) itt is megvan. Ugy szintén a magyarországi Stiboriczok czimerében foglalt füles állatnak felső része is találtatik. De vannak azonkívül más emblemák is, melyeket méltán a Stiboriczi család jelvényeinek lehet tartani, de melyeknek allegoricus értelmét megmagyarázni ma an-

nál nehezebb, minthogy a faragványnak semmi fel- vagy kö-
írása nincsen.

Stibor vajdában, hű ragaszkodása a katholika hit- és
egyházhoz, és számos alapítványai jellemzők, melyeknek né-
hány, névszerint a vágujhelyi prépostság, és a szakolczai
városi ápolla jelenleg is fennállnak még.

A vágujhelyi prépostságnak alapításáról felvilágosítást
nyújt idősebb Stibor, neje Dobrohna, és ifjabb Stibornak,
1414. Budán január 16-án kelt alapító levele, melylyel ők a
boldogságos asszony vágujhelyi egyház melletti monostort, egy
répost és 12 ágostonrendi szerzetes kanonok számára akkép
alapították, hogy nekik alapértékül Pobiedim, Bassouche és
Andod helységeket, s néhány más jövedelmeket rendeltek.
Ezen alapítvány Zsigmond királytól ugyanazon napon megerő-
sítettett *); valamint később is ismételve királyi és pápai
megerősítést nyert. Mindamellett az idő viszontagságainak
folytán ezen alapítványon több változás történt; jelenleg
pedig mint egyszerű prépostság áll fenn, mely fölött a beczkói
compossessoratus mint Stibor vajda női ágon való ivadéka
birja és gyakorolja a kegyurijogot.

Nem csekélyebb érdeket gerjeszt a Szakolczán Stibor
vajda által hat szegény elaggott polgár és hat polgárné szá-
mára alapított Szt. Erzsébet tiszteletére címzett ápolla.
Atyjának ezen alapítványáról, mely a szakolczai városi ható-
ság felvigyázata és gondviselésére bízott, az alapítólevelet
ifjabb Stibor adta ki 1431. »Galiez feria quinta proxima ante
festum Exaltationis Sanctae Crucis;« s ez Miksa király által
1565. lett megerősítve. Egyéb jövedelmeken kívül Stibor
Prziétrz helységet hagyományozta ezen ápollának; az alapít-
vány emlékét pedig fentartják a ház kapuja felett a Stiboriczi
család czimere és a következő versek:

Haec tulit illustris praeclara insignia Stibor,
Cuius fundata est haec pietate domus,
Candida sinceræ crux religionis amorem
Signat, et in miserum dona profecta gregem,
Prosperitas gemina crescentis imagine lunæ
Pingitur; hæc magnæ significantur opes.

**) Fejér Cod. Dipl. X. köt. 7. r. 400. 1

Hydra fovens flammis, raptoribus indicat ignes
Qui bona pauperibus diripuisse student.
Quantus erat Stibor Christi pro nomine miles?
Frons, galea invicti Martis operata docet.
Heu mihi! Stiborios generant hæc tempora paucos,
Cura quibus fervens pauper inopsque forent.
Die 13. Septembris 1431.

Azonkívül a függelékünkben közlött okmányok bizonyít-
ják azt, hogy a Stiborok más alapítványokat is tettek, melyek
azonban az idők viszontagságai közt elenyésztek. Ezek közt
első helyen említendők azok, melyek Beczköt, a terjedelmes
uradalmak és javak főhelyét, ezen irányban is emelték. A pá-
losok számára itt házat építtetett, kik a vár-templomban az
istentiszteletet ellátták; azonkívül a külvárosban a szentlélek
tiszteletére polgári ápollát alapított, melyet a plébános és
két tanácsbeli gondviselésére bízott; s azonkívül a szt. István
nevére címzett beczkói plébániai templomban különös
oltárt is alapított szent Katalin tiszteletére. Szakolczán is a
pálosok számára épített és dotált házat; a budai várban birt
házat pedig eladni rendelte, melynek vételára egy mise alapít-
ására fordíttassék. S kétségkívül, hogy mindkét Stibor akkor
több más alapítványt is tett, részint közvetlenül, részint köz-
vetve, p. o. midőn a csejtei vár alattvalói által Vagóczon
tervezett kápolnának felépítése iránt intézkedett stb.

A Stiborok fényes főuri állását bizonyítják azon érdem-
díjazások, sőt valóságos adományok is, melyekkel egyes hive-
iknek szolgálatait és érdemeit jutalmazták, s azon kiváltság-
levelek, melyekkel a birtokaik területén levő községek közül
többet kitüntettek.

Több ide tartozó okmányt a függelék tartalmaz; s a
mennyiben ezek csak például szolgálnak, alig lehet kétségünk,
hogy ezeken kívül számos más ilyenmü oklevelek az ottani
vidék egyes családjainak és községeinek levéltáraiban még
őriztetnek.

1396. »Schintaviae in die Corporis Christi« Nasilowi
Jakus Beczkónak várnagya Stibor vajdától Podhrágy hely-
séget saját és testvére Péter számára nyerte adományul *).

*) Ezen nevezetes adományról az okmányt lásd Fejérnél Cod.
Dipl. X. köt. 2. r. 393. 1. »Nos Stiborius stb. villam nostram Podhrágy

Nem csekélyebb érdekekkel bir azon birtokosere, melylyel Stibor vajda 1400. a vágbesztercei advocatia fejében Marsovafalvai Buthora Péternek átengedi Jablonova helységet; s melyet ő 1410-ben megújított *).

Hasonló adományokat ismerünk fiától.

Ez 1419. Ozorowy Ilkát, Zavissy-i Fülöp leányát és nejének komornáját Schalovszky Miklós udvarnokához férjhez adván, kiházásította, s nekik Pruzi helységet inscribálta**).

Ugyancsak az ifj. Stibor Grimbergi Timonnak plawczy, később buchlaui várnagyának Kytla (Köpcsény?) helységet 1420. inscribálta, melyet neki 1423. tulajdonul átengedett***).

1431. ifj. Stiboricz Stibor Slopiai Gáspár és Endre testvéreknek az iránta és a szent korona iránt tanusított hűség és szolgálatok jutalmául Nezetich helységet Nyitra megyében adományozta *).

Ezekhez járultak azon szabadalmak, melyeket egyes községek a Stiboroktól nyertek, s melyeknek alapján azoknak néhány valóságos várossá lett.

Első helyen Bolondocz vagyis Beczkó községe emlitendő.

Beczkó 1389. még falusi község volt, mely a földes ur által nevezett bíró alatt állt. Ezen bírói tiszt akkor örökös lett, melyet id. Stiboriczi Stibor és testvére Endre Kircher Péternek és örököseinek adományozott*). De ezen községi

vocitatum, cum universis pertinentiis suis, redditibus, censibus, proventibus, agris cultis et incultis, metis et hataris, pascuis, venationibus, aucupationibus, aquis, rivulis, piscinis, molendinis, aquarumque decursibus, et aliis universis pertinentiis stb., dedimus, donavimus, stb. omni eo iure et proprietate, sicut nobis et heredibus nostris stb. data, donata fuit et collata stb.

*) Mindkét okmányt lásd a függelékben.

**) Lásd az okmányt a függelékben.

***) Lásd a függeléket.

**) Lásd a függeléket.

**) > — — in futurum sibi et heredibus suis legitimis masculini duntaxat sexus, Judicium nostrum in civitate (?) Bolunduz, cum universis utilitatibus, emendis et libertatibus, quibuscunque alii nostri Judices cum uno lanzo, agris, silvis, pratis, pascuis, nucibus seu arboribus, qui in eodem agro crevisse seu pertinere dinoscuntur, in dicta civitate freti sunt et usi stb. damus donamus stb. (Fejér Cod. Dipl. X. köt. 3. r. 96. l.)

szervezésben — mint látszik — nem sokkal későbbön változásnak kellett történni, mert az 1411-ki kiváltságlevélben melyet Stibor vajda a helységnek adott, Beczkó város birájáról és esküdt polgáraitól (Johannes Aurifaber Judex et Jurati Cives, totaque Communitas Civitatis nostrae) van szó, s a községi életnek hatályos fejlettségét bizonyítja az, hogy ekkor a falak közti, tehát a tulajdonképi város polgárai, és a külváros lakosai közt egyenlenségek támadtak, melyeket Stibor az említett kiváltságlevél által elintézett. Ebben ő mint uralkodó dynasta járt el, fia, várnagyai és tiszteinek tanácsával (cum consilio domini Stiborii filii nostri praeamantissimi, nec non Castellatorum et Officialium nostrorum), s a helységnek valóságos városi szabadságokat adott, jogára nézve azt Nagy-Szombat város jogához csatolván (si quae partium adjudicatione Judicis et Juratorum nostrae Civitatis contenta non fuerit, extunc ipsam causam suo ordine Tyrnaviam ad discutiendum poterit appellare). Ezen kiváltságlevelet 1451. az akkori földesur Alsó-Lindvai Bánffy Pál megerősítette *).

Hasonló kiváltságban részesítette Stibor vajda már 1396. Szenicz várost, jogi tekintetben azt szintén Nagy-Szombat városhoz csatolván **).

Ezekén kívül Modor ***) Szakolcza és Vág-Ujhely is nevezetes községi szabadalmakkal voltak ellátva. A meny nyíben mindazáltal ezek közül Szakolcza nem sokkal ezután, s két évszázaddal később Modor is szabad királyi város rangjára emeltetett; Vág-Ujhely pedig Beczkónak tőzsomszédságában, mint a prépostság székhelye másképen nevezetes lett; ezeknek akkori szabadalmazott állása nem bir oly különös érdekekkel.

S így csak azt emelem még ki, hogy Stibortól Léva is szabadalmat nyert *); s hogy mind az idősebb, mind az ifjabb Stibor több falusi helység szabadságait megerősítette, p. o

*) Lásd a függeléket.

**) Fejér Cod. Dipl. X. köt. 7. r. 622. l.

***) Lásd a függeléket.

**) Lásd a függeléket.

Rozyna helység biráinak (1414.), Xigna községnek jogait és szabadságait *).

IV. Ezek után, és a szép számmal egybeállított történelmi adatok alapján, Stibor vajda személyes jelleméről körülbelől következőleg ítélhetünk:

Hősünk a XIV. századnak volt szülöttje. Életének és tetteinek színhelye Magyarország volt; de bölcsője nem hazánk földjén, hanem Lengyelországban állt. Azon időben, mikor Magyarország és Lengyelország koronái együtt I. Lajos királyunk fejét díszítették, egészen rendszerű módon jött hazánkba, s mint egy előkelő lengyel család sarja kezdte pályáját itt a közös király szolgálatában. Lajosnak halála után itt maradt, s a legváltóságosabb időben, folytonos veszélyektől, és a vad pártoskodás mindennemű beteges kinövésaitől körülvéve, mint vitéz katona vívott ki nevének nagy hírt, s számos és terjedelmes uradalmak és javak hatalmas birtokosává lett.

Egyebet tehát, mint egy előkelő katona és vezér jeleségét, benne ne keressünk. Reá illenek a régi római költőnek a fegyver-mesterséggel foglalkozókról mondott szavai: »quam ferus et vere ferreus ille fuit.« E mellett bizonyos eszélylyel kellett bírnia; különben Zsigmond őt legfontosabb ügyeiben és missióiban annyira kedvező sikerrel nem használhatta volna. Láttuk azonkívül, hogy az erdélyi vajdaságot sokáig, és az akkori közvélemény elismerő méltatásával látta el. Zsigmond királynak személyiségéhez tantoríthatlan hűséggel viseltetett; s Magyarországnak többször hasznos szolgálatakat tett. De szívének titkos vonzalma őt ekkor is szülőföldjéhez fűzte. Onnan hozott magának hitvestársat, s éltében még sírhelyt is ott rendezett magának. Ajtatosságáról azonban itt is, egyéb alapítványain kívül, a pálosok fényes házának Vág-Ujhelyen történt alapítása tanuskodik, mely a mai vágujhelyi prépostságnak volt kezdeménye.

Mindezeket egybefoglalva méltán azt állíthatjuk, hogy Stiborunk jellemében az árnyék nem hiányzott ugyan, hogy azonban e mellett több irányban szép fényre is találunk. Szerencsétlensége az volt, hogy sem ő, sem testvérei, kik őt Ma-

*) Lásd a függelékét.

gyarországba követték, itt azon minden áldozatra kész hon-szeretetet, és mások irányában azon méltányos kedélyességet nem tudták maguknak elsajátítani, melyek a magyar nemzeti jellem uralkodó vonásai közé tartoznak. Azért csaknem idegenek maradtak e haza lakosai közt, és Stibor nevezetes alapítványai daczára is, valódi népszerűsége soha szert nem tettek. Sőt Stibornak halála után nevét a magyar nemzet mondái sötét szinekkel jegyezték fel hazánk emléklapjaira. A mennyiben mindazáltal ezen mondák Beczkó vagyis Bolondocz vár alapítását és felépítését az ő nevével kötötték össze, — melyről tudjuk, hogy előtte már állt, hogy hazánknek egyik legrégebb vára, — történetét oly torzképpé ferdítették el, melyben a históriai kritika meg nem nyughatik.

Előadásomnak csak az volt célja, hogy Stibor vajda emlékét a történelmi igazság tiszta fényében tüntessem fel.

OKMÁNYI FÜGGELEK.

1. Stiboriczi Stibor mint ifjú szülőföldjén. 1362.

In nomine Domini amen. Universa que sunt negocia, proch dolor, apud homines labente tempore vacillant, nisi pagine, et scripti, testiumque fuerint insignita suffragio. Igitur nos Wladislaus Dei gracia Dux Cuyauie Dominusque Gneucoviensis ad perpetue (igy) rei memoriam edisserimus uniuersis tam presentibus quam futuris, quorum audicioni presens scriptum recitatur: quod strenuus miles dominus Moszeicz Palatinus Cuyauiensis, et sui filiastrí sic nominati, videlicet Nicolaus, Bichno, Czibor, in nostra presencia constituti notificantes, cambium laudabile inter se cum hereditatibus mutuo fecisse. Ita quod sui filiastrí prius nominati sanis corporibus et plenis racionibus, perfectis mentibus, non coacte, nec compulse, sed honorum sensuum deliberacione, et cum suorum amicorum, videlicet Nicolay dicti Visiehlot, quondam filij Stanisslay, et Staszkonis filij quondam Alberti pye memorie heredis de Kneye, libera volumptate, non pre puericia, sed ad annos discrecionis omnes plenarie venientes, ad annos tales, videlicet Nicolaus ad annos viginti, Bichno ad decimum octavum, Czibor ad quindecimum annum, hereditatis partem eorum Czibozre dederunt — — — — — dietam Zlotniki Domino Palatino iam dicto cum omnibus utilitatibus et prouentibus ad eandem pertinentibus, prout sunt — — — — — filiastrí iam pretacti Palatini, et sui amici prememor — — — — — dietam hereditatem se perhenniter abrenu — — — — — suis metis et terminis per m — — — — — iam dictis; videlicet Nicolao — — — — —

— — — et Staszkoné circumferencialiter est limitata — — —
 — — — — — Cuyauensem et per suos successores dictam
 hereditatem — — — — — regendam —
 — — — — — dam, conuert — — — — —, prout sibi et
 suis successoribus melius et — — — — —. Adhuc — —
 — — — Palatinus p — — — — — manum adiutricem
 — — — — — exit XX mar — — — — — supra-
 dictas dominus P — — — — — suis filiastris dictam —
 — — — — — resignauit — — — — —
 utilitatibus ac — — — — — prouentibus, prout
 in suis gadibus circumferencialiter est — — — — —
 — possidendam — — — — — commutandam pro — — — — —
 — — — sagacius videtur expedire. Preterea recognos — — — — —
 — — — — — latino iam dicto et successoribus pro suis meritis
 — — — — — nobis impensis, et adue in posterum per
 suos successores — — — — — super dietam partem her —
 — — — re, que pars per suos s — — — — — pro he-
 reditate Zlotniki sibi est commutata, omnia iura su — — — — —
 — hereditates scribi iussimus, nec non — — — — — muni-
 mine roborari. Ut autem h — — — — — cambij ac muta-
 tionis peraccio, resignacio, abrenuaciacio (igy), iurisque donacio ro-
 bor obtineat perpetue — — — — — presentes litteras scribi
 fecimus, et eas nostri sigilli munimine iussimus roborari, ad euiden-
 ciam (igy) huius rei testimonium. Datus et actum in castr — — — — —
 — — — — — vigilia Beati Valentini martyris gloriosi sub anno
 Domini M^o CCC^o LXII°, Presentibus hys testibus: domino Oswaldo
 Castellano Slo — — — — — Andreo (igy) Iudice Cuyauien —
 — — — — — Przibislao Vexillifero, domino Jaszkoné Subpincerna
 — — — — — Johanne Dapifero, domino Procuratore — — — — —
 — — — Cuyauie dicto Run — — — — — per manus Ni-
 colay Summi Notarij domini Ducis Cuyauie filij — — — — —

(Az eredeti után Ryszczewski Leo és Maszkowski Antal,
 Codex Diplomaticus Poloniae I. köt. Varsó 1847. 217. l.)

2. Zsigmond királynak Modor, Diós, Somolga, Szent Vid, Maniga, Baganya, Zuk, Keresztes, Barkow, Bary, Kozorich, Rakowch, Ratkolth és Ikaman helységekét tárgyazó adománya Stiboriczi Stibor pozsonyi gróf, és két testvére Endre és Miklós számára. 1388.

Nos Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, quod nos consideratis et in memoriam Nostre Celsitudinis reducta gratis et acceptis fidelium seruiciorum laudedignis meritis, quibus fidelis noster nobilis vir dominus Styborius de Styborich Comes Poseniensis, olyn domino Lodouico patri, ac tandem preclaris dominabus Elyzabethi matri felicium recordacionum, et Marie consorti Reginis Hungarie nostris carissimis, et deinde nobis in cunctis Regni nostri expedicionibus ac negocijs prosperis et aduersis sub diuersitate locorum et temporum cum omni sinceritatis zelo ac sollicitudine indefessa strenue et laudabiliter studuit complacere, et nunc idem dominus Stiborius complacet, ac complacere poterit et debet studiosius in futurum. Quare dignum arbitratur Nostra Serenitas, vt vbi processit multiplicium famulatumum prompta sedulitas, quod ibi merces sequi debeat licita et condigna. Et quia idem dominus Stiborius propter sua fidelia obsequia a nobis grata mereretur premia; ideo in aliqualem eorundem recompensam possessiones et villas nostras Regales Modur, Dyos, Somolga, Zentwyth, Maniga, Baganya, Zuk, Keresztes, Barkow, Bary, Kosorich, Rakowch, Ratkolth et Ikaman vocatas in Comitibus Poseniensi et Nitriensi habitas et existentes, quarum possessionum et villarum nostrarum predictarum Regalium tres, scilicet Dyos, Somolga et Zentwyth vocate alias ad castrum nostrum Korlatkw nuncupatum spectarunt, et vna scilicet Barkow ad castrum nostrum Chehte vocatum pertinuit, de eisdem castris excidentes, sequestrantes et separantes, cum omnibus ipsarum pertinencijs, videlicet terris arabilibus cultis et incultis, pratis, fenotis, pascuis, aquis et riulis, aquarumque decursibus, siluis, nemoribus, rubetis et molendinis, nec non censibus, redditibus, prouentibus, thelonijs, et singulis solucionibus, ac alijs quibuscunque iuribus quouis nomine vocitentur, sub

suis veris metis et antiquis, quibus dicte possessiones hactenus per nos aliosque diuos Reges Hungarie predecessores nostros, aliosque possessores tante habite fuerunt et possesse, de consensu et beneplacita voluntate preclare domine Marie Regine Hungarie consortis nostre carissime, Prelatorumque et Baronum nostrorum maturo prehabito consilio, ipsi domino Stiborio de Styborich Comiti Poseniensi, et suis heredibus legitimis; ac ipso domino Stiborio et suis heredibus decedentibus Andree et Nitzkoni fratribus suis carnalibus similiter de Styborich, et eorum iustis heredibus herodumque ipsorum successoribus et posteritatibus vniuersis de manibus nostris Regijs, noue nostre donacionis titulo, et omni eo iure dominio et perpetuitate, quo eedem possessiones nostre vite spectant collacioni, dedimus donauimus et contulimus, ymo damus donamus et conferimus perpetuo ac in eum ac irrenocabili ter per eodem Stiborium, Andream et Nitzkonem, ipsorumque heredes habendas, tenendas pariter et possidendas, salvo iure alieno. Harum nostrarum testimonis litterarum; quas dum nobis fuerint reportate, priuilegialiter emanari faciemus pro eisdem. Datum Bude sabbato proximo ante festum Beati Anthonij confessoris anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo octauo.

(Eredetie börhártyán a budai kir. kamarai levéltárban.)

3. Zsigmond királynak Bolondocz vagyis Beczkó várát tárgyazó adománya Stiboriczi Stibor és testvérei Endre és Miklós számára. 1388.

Commissio propria domini Regis.

Nos Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. ac Marchio Brandenburgensis etc. memorie commendamus tenore presencium quibus expedit vniuersis, quod nos attentis gratuita fidelitatis et fidelium obsequiorum laudedignis meritis, quibus fidelis noster dilectus nobilis et strenuus vir dominus Styborius de Styborich aule nostre miles agilitate strenua et alijs multiplicibus famosis actibus, non expauescens pro nostri honoris incremento personam suam, res et bona varijs exponere periculis, nobis se placidum exhibuit hactenus, exhibet de presenti, et in futurum promptissime et animo constanti offert exhibendum. Reductis itaque ad memoriam Nostre Celsitudinis tam premissis fidelitatum constancijs, quam eciam gratis famulatus per eundem dominum Styberium condam domino

Lodouico patri, et olim Elizabeth matri, Regi et Regine Hungarie, nostris carissimis felicium recordacionum, ac inclite domine Marie, Regine Hungarie consorti nostre precare, sub diuersitate locorum et temporum a longis retroactis annis legaliter exhibitis, pro cuius etiam relaxacione laborando, idem per detentores eiusdem domine Marie Regine similiter captus extitit et diucius in eadem captiuitate grauiter detentus; prout omnia premissa Prelatis et Baronibus nostris patent manifeste. Quorum omnium consideracione, quamuis sua ingenua virtus magna a Nobis meretur; in aliqualem tamen eorundem suorum seruiciorum recompensam, et vt ipse eo feruencius de cetero nostris obsequijs valeat insudare, *Castrum nostrum Regale Bolonduch nuncupatum*, in Comitatu Trynchiniensi existens, cum ciuitate, et opido Wyhel appellato in vicinitate dicti castris habito, ac cum opidis et villis, et eiusdem Castris vniuersis pertinencijs, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, pratis, fenetis, pascuis, aquis, riuis, aquarumue decursibus, montibus, vallibus, siluis, rubetis, nemoribus, aucupacionibus, venacionibus et molendinis; nec non censibus, redditibus, prouentibus et emolumentis, thelonijs, collectis, dacijs et singulis solucionibus et libertatibus, gracijs, prerogatiuis, et alijs quibuscunque iuribus et iurisdiccionibus, quocunque nomine vocentur, de quibus etiam fieri deberet mencio specialis, cum proprietate, dominio et potestate; nec non iure Patronatus Ecclesiarum Parochialium, et aliorum beneficiorum presentacionibus, nil juris et dominij seu proprietatis Nobis seu successoribus nostris Regibus Hungarie in eodem Castro prorsus reseruando, sub suis veris metis et antiquis, quibus dictum Castrum hactenus per Nos aliosque diuos Reges Hungarie predecessores nostros, aliosque suos possessores, tentum, habitum fuit et possessum, de scitu, consensu et beneplacita voluntate dictae preclare domine Marie Regine Hungarie consortis nostre carissime, Prelatorumque et Baronum nostrorum maturo prehabito consilio, ipsi domino Styborio de Styboricz, et suis heredibus legitimis, ac ipso domino Styborio et suis heredibus decedentibus, Andree et Niczkoni fratribus suis carnalibus similiter — — — — —
— — — — — heredibus heredumque ipsorum successoribus et posteritatibus vniuersis, de manibus nostris Regijs noue nostre donacionis titulo, et prout ipsum Castrum nostre incumbit collacioni, dedimus, donauimus et contulimus, ymmo damus, donamus et conferimus perpetuo et irreuocabiliter per eosdem — — — — —

— — bendum salvo iure alieno. Adicientes etiam, quod dictus dominus Styborius, sique heredes et successores prenominati, dictum castrum Bolonduch cum omnibus suis pertinencijs, ut est prehabatum, vendendi, alienandi et obligandi cuiuscunque seu quibuscunque voluerunt, pro suo et successorum ac heredum prenominatorum commodo et vtilitate, sicut ipsis videbitur expedire, habeant facultatem, harum nostrarum testimonio litterarum mediante; quas, dum Nobis fuerint reportate, sub magno sigillo Nostre Maiestatis priuilegialiter dari et emanari faciemus. Datum Zolij feria quinta proxima post festum Beate Margarethe virginis et martiris anno Domini M^o CCC^o LXXX° octavo.

(Eredetie börhártyán patens formában kiadva, a mélt. báró Mednyánszky család beczkói levéltárában.)

4. Zsigmond király ~~ak~~ ugyanazon adományának más kiadása. 1388.

Nos Sigismundus stb. quod nos stb. quibus fidelis noster dilectus nobilis et strenuus vir dominus Stiborius de Stiboricz aule nostre miles agilitate stb. captus extitit et diucius in eadem captiuitate grauiter detentus, sicque fementibus hijs temporibus aduersus Nos et Sacram nostram Coronam suggerente commetudinis inimico multis nouitatum et hostilium incursum procellis intrepido animo quam plurima sustinendo grauamina, rerum dispendia ac multarum preferendo discrimina personarum; prout omnia premissa Prelatis et Baronibus nostris patent manifeste. Quorum omnium consideracione stb. *Castrum nostrum Regale Bolonduch nuncupatum* stb. ipsi domino Stiborio de Stiboricz ex certa Nostre Maiestatis sciencia, et omni eo iure, quo idem Castrum et sue pertinencie nostre rite incumbunt collacioni, noue nostre donacionis titulo, de manibus nostris Regijs dedimus, donauimus et contulimus, ymmo damus, donamus et perhempriter effectiue conferimus. Hijs limitatum moderacionibus presentibus clare interiectis, vt idem dominus Stiborius dictum Castrum Bolonduch et eius pertinencias vniuersas nobili domine Dobrahna vocate coniugi sue in vita pariter et in morte dandi, legandi, donandi et ascribendi meram tutam libertatem et plenam habeat, harum serie concedimus facultatem. Ita tamen, ut post occasum seu obitum ipsius domine Dobrohna dictum Castrum et eius pertinencie

vniuerse de dicta domina Dobrohna ad heredes ipsius domini Stiborij deuoluantur pleno iure in eum possidendum, tenendum pariter et habendum. In casu vero, quo prefatum dominum Stiborium et eius soboles aut proles sine superstite, et absque heredum solacio orbari et decedere contingeret; extunc dictum Castrum Bolonduch cum omnibus eius pertinencijs, villis, tributis et alijs vtilitatibus integritatibus a prefato domino Stiborio et suis heredibus ad Egregios viros Andream et Niconem de dicta Stiboriez, fratres ipsius domini Stiborij carnales, eorumque heredes et heredum suorum successores et posteritates vniuersos premisse noue nostre donacionis titulo deuoluantur pleno iure per eosdem perpetuo et irrenocabiliter possidendum, tenendum pariter et habendum; saluis tamen iuribus alienis. Adicientes etiam, quod dictus dominus Stiborius stb. Datum Zolij feria quinta proxima post festum Beate Margarethe virginis et martiris anno Domini M^o CCC^o LXXX° octauo.

(Zsigmond királynak 1389-ki adományi privilegiumából.)

5. Zsigmond királynak Beczko várát tárgyzó iktatási parancsa a nyitrai káptalanhoz Stiboriczi Stibor számára. 1388.

Sigismundus stb. Capitulo Ecclesie Nitriensis stb. Cum nos stb. (következik az iktatási parancs). Datum in Zolio secundo die festi Diuisionis Apostolorum anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo octauo.

(Zsigmond királynak 1389-ki adományi privilegiumából, a mélt. báró Mednyánszky család levéltárában.)

6. A nyitrai káptalannak Beczko várát tárgyzó iktatási jelentése. 1388.

Excellentissimo Principi domino Sigismundo stb. Capitulum Ecclesie Nitriensis stb. (jelentés, hogy Stiboriczi Stibor Beczko várában 1388. »in octauis festi Assumptionis Beate Marie Virginis« statuáltatott, anélkül, hogy ellenmondás történt volna.)

(Zsigmond királynak 1389-ki adományi privilegiumából, a mélt. báró Mednyánszky család levéltárában.)

7. Zsigmond királynak Beczko várát tárgyzó ünnepeles adománylevele Stibor és két testvére számára. 1389.

Sigismundus stb. (privilegialis formában átírja és kiadja Stiboriczi Stibor és két testvére számára Beczko várát tárgyzó adománylevelét, s a nyitrai káptalannak az ezen adományra vonatkozó iktatásról szóló jelentését.) Datum XVIII. kalendas Januarij anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo nouo stb.

(Eredetie börhártyán a mélt. báró Mednyánszky család levéltárában.)

8. Stibor pozsonyi grófnak nyomozási parancsa a pozsonyi káptalanhoz. 1389.

Amicis suis Reuerendis Capitulo Ecclesie Poseniensis Magister Stibor Comes Poseniensis amicicium paratum cum honore. Dicit nobis Magister Paulus filius Omodei de Warkun, quod Johannes filius Stephani de Beus feria proxima post festum Penthecostes nunc preteritum vnum jobagionem suum Ladislaum nomine de dicta Beus diris vlnorum plagys vsque effusionem sanguinis sui verberasset, semiuivum relinquendo potencia sua mediante. Super quo vestram amicicium diligenter presentibus petimus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Nicolaus filius Albus de Karcha homo noster, et vnus Judicum quatuor sb omnibus quibus decet et licet veram experiatur veritatem; et posthec totius facti seriem, prout expediens fuerit, nobis amicabiliter rescribatis. Datum Posenij sabbato proximo post festum Corporis Christi anno eiusdem M^o CCC^o LXXX° nouo.

K i v ü l l: Amicis suis Reuerendis Capitulo Ecclesie Poseniensis pro Magistro Paulo filio Omodei de Warkun inquisitoria.

(Eredetie papir, a zöld viaszba nyomott pecsétnek még meglevő töredékén a kutya felerészre látható; a pozsonyi káptalan levéltárában.)

9. Stibor pozsonyi grófnak nyugtatványa 6000 aranyforintról, melyeket Pozsony és Nagy-Szombat városoktól átvett. 1389.

Nos Stiborius de Stiboricz Comes Poseniensis memorie commendamus per presentes, quod nos ex parte taxe Regie percepimus a Ciuitatibus videlicet Poseniensi et Tirnauensi sex millia florenorum auri, pro quibus ipsas duas Ciuitates quitamus ac reddimus liberas penitus et quietas presencium sub appresso nostro sigillo testimonio litterarum. Datum Posonij feria sexta proxima post festum Beati Mathie Apostoli anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono.

(Eredetie papiron, a zöld viaszba alól odanyomott pecsétnek töredéke megvan; Pozsony város levéltárában.)

10. Zsigmond királynak Ugrócz várát tárgyzó adománya Stiboriczi Stibor pozsonyi gróf és két testvére Miklós és Endre számára. 1389.

Nos Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmaeie, Croatiae etc. Marchioque Brandenburgensis stb. memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, quod Nos, qui ex suscepti regiminis officio et innata nobis liberalitate Regia omnium fidelium et cunctorum nostrorum fidelitates et obsequia subditorum digna meritis consideratione pensamus, recensitis et in Regalibus precordijs reuolutis preclaris fidelitatibus, laudedignis obsequijs, ac sinceris et virtuosis complacencijs, quibus fidelis noster dilectus, nobilis et strenuus vir dominus Styhorius de Styborych, Comes noster Poseniensis, primarie condam Serenissimis Principibus Lodouico patri, et Elizabeth matri nostris felicium recordacionum, dictorum Regnorum Regi et Regine, et tandem Nostre, et Illustrissime domine Marie conthorali nostre amantissime Claritatibus, in pluribus Regni nostri agendis, prosperis scilicet et aduersis, sub diuersitate locorum et temporum, non parcendo suis rebus et persone, se gratum hactenus reddidit et acceptum; recollentes etiam, quod dicta domina Maria Regina in captiuitate nostrorum notiorum infidelium, videlicet Johannis filij Petri de Horwaty olim Bani, et alterius Johannis de Palychna condam Prioris existente idem domi-

nus Styborius veluti egregius tiro pro redemptione ipsius domine Marie Regine, et nostri honoris incremento toto posse laborans, per eodem nostros infideles subdole detentus in eorundem vinculis, non sine magnis damnis et corporis sui infirmitate diuicius dinoscitur perstitisse; sed et sinceritatis zelo et fidei inuolabili constancia consideratis, quem et quam idem dominus Styborius ad Sacrum Regni Hungarie Dyadema a dudum gessit, et gerere toto nisu anhelat in futurum; premissorum itaque intuitu dignum arbitratur Nostra Serenitas, vt ipsum dominum Styborium benignis fauoribus et donis gratuitis prosequamur. Habita igitur matura deliberacione, vna cum memorata domina Maria Regina coninge nostre karissima, et de consensu et beneplacita voluntate eiusdem, fideliumque Prelatorum et Baronum nostrorum consilio, quoddam Castrum nostrum *Wgrogh nuncupatum* in Comitatu Nitriensi situatum simul cum vniuersis eiusdem pertinencijs, et presertim villis et possessionibus Banowicz, Lehota, Sythwa, Radych, Kessyna, Dubnicha, Lutow, Whroniche, Pruzi et Chernalehota, Zylikow, Slatyna, Cabatsalehota, Baznya, Thymorad, Slobina, Podlusany, et altera Podlusany, Nasyche, Negouicha, Pre, solub, Prestownyk, Wichapi et Benouicha vocatis, earundemque cunctis commoditatibus, vtilitatibus et attinencijs cuiusuis nominis vocabulo appellatis, sub suis veris metis et antiquis, per Maiestatem Nostram et pristinos eiusdem possessores tentis, possessis et seruatis, item iuribus Patronatus, que in Ecclesijs prescriptarum villarum Nostram concernunt Maiestatem, antefato domino Styborio, ac per eum Nicolao et Andree de dicta Styborich fratribus suis, ipsorumque heredibus et posteritatibus, de manibus nostris Regijs noue nostre donacionis titulo ac omni eo iure, quo dictum Castrum et eius pertinencie nostre incumbunt collacioni, dedimus donauimus et contulimus, ymmo damus donamus et conferimus perpetuo possidendum, tenendum pariter et habendum. Promittimus etiam dictos dominum Styborium, Nicolauum et Andream fratres ipsius, eorundemque, heredes, in dominio dicti Castri et eius pertinenciarum ab omnibus impetitoribus et cauidicijs conseruare, protegere et expedire proprijs nostris laboribus, sumptibus et expensis. Dautes nichilominus et concedentes prefatis domino Styborio, nec non Nicolao et Andree fratribus suis, dictum Castrum *Wgrogh* et eius pertinencias hominibus quibus maluerit, Sacre duntaxat Hungarie Corone fidelibus et subiectis, vendendi, obligandi, impignorandi et commutandi facultatem

et omnimodam potestatem, juribus tamen alienis semper saluis. Harum nostrarum testimonio litterarum, quas dum Nobis in specie reportate fuerint, in formam nostri privilegij reddi faciemus. Datum Posonij in festo Ad Vincula Sancti Petri Apostoli anno Domini M° CCC° LXXX° novo.

(Mária királynénak 1391. III. kalendas Maij kelt adományi privilegiumából; a mélt. báró Mednyánszky család beczkói levéltárában.)

11. Zsigmond királynak Ugrócz várát tárgyzó ktatási paranesa a nyitrai káptalanhoz Stiboriecz Stibor számára. 1389.

Sigismundus stb. Capitulo Ecclesie Nitriensis stb. Cum nos stb. (iktatási paranesa Wgrogh vagyis Zay Ugrócz vára tárgyában; melyet Zsigmond Stiboriezi Stibornak adományozott.) Datum Posonij in festo Ad vincula Sancti Petri Apostoli anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono.

(Mária királynénak 1391. III. Kalendas Maij kelt adományi privilegiumából, a mélt. báró Mednyánszky család levéltárában.)

12. A nyitrai káptalan bizonyoságlevele, hogy Stiboriezi Stibor Ugrócz várában statuáltatott. 1389.

Capitulum Ecclesie Nitriensis omnibus Christi fidelibus stb. (bizonyoságlevél, hogy Stiboriezi Stibor Ugrócz várában »secundo die festi Beati Michaelis Archangelis« »Petrus filius Thome de Swrs« királyi ember által a nyitrai káptalan bizonyosága mellett statuáltatott, s hogy senki sem mondott ellent) Datum decimo die introductionis et statucionis premissarum.

(Mária királynénak 1391. III. kalendas Maij kelt adományi privilegiumából, a mélt. báró Mednyánszky család levéltárában.)

13. Zsigmond királynak Vigvár helységet tárgyzó adománya Stibor pozsonyi gróf és két testvére számára. 1390.

Nos Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. memorie commendantes tenore

presencium significamus quibus expedit vniuersis; quod nos consideratis fidelitatibus et fidelium seruiciorum preclaris meritis, quibus fidelis noster dilectus, nobilis et strenuus vir, dominus Stiborius de Stiborych inter ceteros honores nostros Comes Posoniensis in plurimis Regni nostri agendis, prosperis scilicet et aduersis, non parendo rebus et persone sue, Nostre Calitudini se gratum reddidit et acceptum; attendentes etiam fidei summam et immobilem constanciam, quam idem ad Sacrum Regni Hungarie Dyadema, ac ad Nostram et Serenissime Principis domine Marie dictorum Regnorum Regine, consortis nostre carissime Maiestates hactenus gessit, et toto nisu gerere anhelat in futurum: premissorum igitur intuitu dignum arbitratur Nostra Serenitas, vt eidem fidei nostro domino Styborio benignis fauoribus ac donis Regalibus liberaliter occurramus. Eapropter animo deliberato, ac de certa Claritatis Nostre sciencia, habita quoque matura Prelatorum et Baronum nostrarum deliberacione, quandam possessionem nostram Regalem Wygwar vocatam in Comitatu Nitriensi habitam, cum quibuslibet pertinencijs eiusdem, vtpote terris cultis et incultis, siluis, nemoribus, pratis, pascuis, piscinis, aquis, aquarumque decursibus, ac alijs vtilitatibus, emolumentis et commoditatibus vniuersis, quocunque nominis vocabulo vocitarentur, sub suis veris metis et antiquis, quibus per Maiestatem Nostram ac predecessores nostros, diuos Reges Hungarie hactenus tenta, seruata extitit et possessa, ipsam possessionem Wygwar memorato fidei nostro dilecto domino Styborio de Stiborych, suisque heredibus et posteritatibus vniuersis de manibus nostris Regijs noue nostre donacionis titule, ac omni eo iure, quo dicta possessio et eius pertinencia nostre rite incumbunt collacioni, dedimus donauimus et contulimus, ymmo damus donamus et conferimus perpetuo et irreuocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam. In casu vero, quo prefatum dominum Stiborium, et eius soboles ac proles sine superstitute, ac absque prolium solacio orbari et deredere contingerit; extunc dicta possessio Wygwar cum omnibus suis pertinencijs et vtilitatibus integritatibus a prefato domino Stiborio et suis heredibus ad Egregios viros Andream et Nicolaum de dicta Styborych, fratres ipsius domini Stiborij vterinos, eorundemque heredes et heredum ipsorum successores et posteritates vniuersos premissa noue nostre donacionis titulo deuoluantur, pleno iure per eosdem perhempniter possidenda, tenenda et habenda. Promittimus etiam eundem dominum Stiborium, ac fra-

tres suos predictos, ipsorumque heredes, in dominio ipsius possessionis Wygwar ab omnibus impetitoribus et causidicis manutenere, protegere et expedire, nostris laboribus, sumptibus et expensis. Dantes nichilominus et concedentes eidem domino Stiborio et suis fratribus antedictis, ipsorumque heredibus, ipsam possessionem Wygwar impignorandi, obligandi, vendendi et commutandi facultatem et potestatem, hominibus quibus maluerint, nostris dumtaxat fidelibus, et Sacre Hungarie Corone subiectis; saluo semper iure alieno. Presentes etiam, dum nobis in specie reportate fuerint, in formam nostri privilegij redigi faciemus. Datum Posonij secundo die festi Sancte Trinitatis, anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo.

(Zsigmond királynak 1406-ki megerősítő privilegiumából, a mélt. báró Mednyánszky család levéltárában.)

14. Zsigmond királynak Vigvár helységet tárgyzó iktatási parancsa a pozsonyi káptalannal Stiboriezi Stibor és testvérei számára. 1390.

Sigismundus stb. Capitulo Ecclesie Posoniensis stb. Noueritis nos quandam possessionem nostram Wygwar vocatam in Comitatu Nitriensi existentem stb. fideli nostro domino Styborio de Styborych suisque heredibus et posteritatibus vniuersis stb. noue nostre donationis titulo perpetuo contulisse stb. (iktatási parancs). Datum Bude terio die festi Beati Regis Stephani anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo.

(Zsigmond királynak 1406-ki adományi privilegiumából.)

15. A pozsonyi káptalannak bizonyoságlevele, hogy Stibor és testvérei Vigvár helységben statuáltak. 1390.

Capitulum Ecclesie Posoniensis omnibus Christi fidelibus stb. (jelentés, hogy Stibor és testvérei Vigvár helységben »feria secunda proxima post festum Natiuitatis Beate Marie Virginis» statuáltak »nemine contradictore inibi neque coram nobis apparente.«) Datum vigesimo octavo die introductionis et statucionis antedictarum anno Domini superius declarato.

(Zsigmond királynak 1406-ki adományi privilegiumából.)

16. Zsigmond királynak Torbag helységet tárgyzó adománya Stibor pozsonyi gróf és két testvére számára. 1390.

Propria commissio domini Regis.

Nos Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. ac Marchie Brandenburgensis etc. memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, quod nos qui ex innata nobis liberalitate et munificencia Regali omnium fidelium nostrorum et cunctorum subditerum grata obsequia in Regalibus precordijs iusto librantes pondere pensamus, consideratis ac in Nostre Maiestatis memoriam reuocatis preclaris fidelitatibus, laudignis obsequijs, ac sinceris et virtuosis complacencijs, quibus fidelis noster dilectus Magnificus vir dominus Stiborius de Stiboriez Comes noster Posoniensis in nonnullis nostris et Regni nostri negocijs sub diuersitate locorum et temporum, non parcendo suis rebus Nostre Maiestati toto suo conamine studuit complacere; nichilominus sinceritatis zelum, fideique inuolabilem constanciam, quem et quam idem dominus Stiborius ad Sacrum Regni Hungarie Dyadema, ac ad nostram, nec non Serenissime Principis domine Marie inclite dictorum Regnorum Regine, consortis nostre carissime, Regiam Maiestatem dudum gessit, et gerere toto nisu anhelat: dignum itaque arbitratur Nostra Serenitas, vt eundem dominum Stiborium premissorum intuitu Regalibus donis graciosis fauoribus prosequatur; habita matura deliberacione (et) vnanimi consensu cum Serenissima Regina consorte nostra carissima, ac de beneplacita voluntate eiusdem, fideliumque nostrorum Prelatorum et Baronum consilio, quandam possessionem nostram *Regalem Torbag vocatam*, in Comitatu Albensi situatam, simul cum vniuersis eiusdem pertinencijs seu attinencijs, earundemque comoditatibus et vtilitatibus, vtputa terris cultis et incultis, siluis, nemoribus, pratis, pascuis, molendinis, aquis, aquarumque decursibus, riuis, et ceteris quibusuis integritatibus quomodolibet vecitatis, sub suis veris metis et antiquis, per Nostram Claritatem et pristinos ipsius possessores tentis, possessis et vsuatis, prefato domino Stiborio de Stiborithz, suisque heredibus, ac per eosdem Andree et Thome (igy »Nicolao« helyett) fratribus ipsius domini Stiborij ipsorumque posteritatibus

vniuersis de manibus nostris Regijs noue nostre donacionis titulo, ac omni eo iure, quo dicta possessio Torbag eiusdemque pertinencie nostre rite incumbit collacioni, dedimus donauimus et contulimus, ymo damus donamus et conferimus perpetuo et irrenocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam. Promittimus nichilominus ipsum dominum Stiborium, fratres et heredes eiusdem in dominio ipsius possessionis Torbag ab omnibus impetitoribus et causidicis manutenere, protegere et expedire proprijs nostris laboribus, sumptibus et expensis; dantes etiam et concedentes ipsi domino Stiborio, ac per eum fratribus suis prenotatis, ipsorumque posteritatibus et sobolibus, eandem possessionem Torbag facultatem et omnimodam potestatem vendendi, obligandi, impignorandi hominibus quibus maluerit, nostris dumtaxat fidelibus et Saere Hungarice Corone subiectis saluo iure alieno. Presentes autem dum nobis in specie reportabuntur, in formam nostri priuilegij redigi faciemus. Datum Bude feria quarta proxima ante festum Sancti Georgij martiris anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo.

(Néhai Czch János közleménye.)

17. Zsigmond királynak Modor stb. helységeket tárgyazó iktatási parancsa a pozsonyi káptalanhoz Stibor és két testvére számára. 1390.

Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. fidelibus suis Capitulo Ecclesie Posoniensis salutem et gratiam. Noueritis quasdam possessiones et villas nostras Regales Modor, Dyos, Somola, Zenthwyf, Manyga, Baganya, Zwk, Kereztes, Barkow, Bary, Kosonyeh, Rakouieh, Rathkolch et Ikaman vocatas in Comitatus Nitriensi et Posoniensi habitas cum vniuersis earum pertinencijs mediantibus alijs litteris nostris exinde confectis fidei nostro domino Stiborio de Stiborich suisque heredibus et posteritatibus vniuersis pro suis fidelibus seruijs noue nostre donacionis titulo contulisse; ita videlicet, vt in casu quo prefatum dominum Stiborium et suos heredes semine et solacio heredum orbari contingeret, extunc prefate possessiones cum suis pertinencijs ad egregios viros Andream Pothessi et Nicolaum Bythovsky fratres suos cornales et heredes eorundem deuolui deberent et redundari pleno iure. (Következik az iktatási parancs,

melyben királyi embernek kijelöltetik »Stephanus filius Abrahe de Cheklez, vel Petrus filius Thome de Streznieh altero absente.«) Datum Bude tercio die festi Beati Regis Stephani anno Domini millesimo CCC^o nonagesimo.

(Zsigmond királynak 1406-ki adományi privilegiumából, mint alább.)

18. A pozsonyi káptalannak bizonyságlevelle, hogy Stibor és két testvére Modor stb. helységeken statuáltatott. 1390.

Vniuersis Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentem paginam inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum igitur noticiam tam presentium quam futurorum harum serie volumus peruenire, quod nos litteras Excellentissimi Principis domini Sigismundi stb. statutorias maiori sigillo suo consignatas nobis preceptorie directas stb. recepimus in hec verba:

Sigismundus stb. Capitulo Ecclesie Posoniensis stb. (következik Zsigmond királynak iktatási parancsa, mint a 17. sz. a.)

Nos enim mandatis stb. (a káptalan Csekieszy Istvánnal királyi emberrel kiküldte »Magistrum Bartholomeum concanonicum et hominem nostrum«, kik »ferijs secunda, tercia et quarta, ac alijs diebus ad id sufficientibus post festum Natiuitatis Beate Marie Virginis nunc proxime preteritis« Modor, Dyos, Somola, Zenthwyf, Manyga, Baganya, Zwk, Kereztes, Barkow, Bary, Kosonyeh, Rakouieh, Rathkolch és Ikaman helységeken Stiborich Stibort és két testvérét statuálták anélkül, hogy ellenmondás történt volna.) Datum vigesimo octavo die introductionis et statuacionis antedictarum anno Domini superius expresso.

(Zsigmond királynak 1406-ki adományi privilegiumából, mint alább.)

19. Stiboriczi Stibor pozsonyi gróf mint Zsigmond királynak tanácsadója. 1390.

Nos Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. memorie commendamus

tenore presencium singnificantes quibus expedit vniuersis, quod fidelis noster dilectus Thomas filius Kerchut de Bella Nostre Maiestatis adeundo conspectum obtulit nobis quasdam litteras olim Magnifici veri domini Georgij Bubek Reginalium Tauarnicorum Magistri, inter ceteros honores Comitis de Thurach et de Liptow, super facto concambij cuiusdam scultecie in dicta Bella existentis, ac molendini et vnus lanei ad dietam sculteciam spectantis, que olim prefati Thome hereditaria extiterat, pro quadam porcione seu plantacione terre nostre Regalis deserta Ochkoualehota appellata, in predicto Comitatu de Thurach situata, per eundem dominum Georgium pro vtilitate et profectu antefate ville nostre Bella pridem celebrati, emanatas et confectas, supplicans Nostro Culmini humiliter et instanter, vt nos prefato concambio per dietum dominum Georgium celebrato nostrum consensum Regium dare dignemur. Nos igitur attendentes, quod prefatum cambium pro commoditate et vtilitate communi diete ville Bella, vt videlicet populi in ea existentes in consuetis censibus Regalibus commodosius a diete scultecie possessione possent releuari, celebratum extitit: supplicacionibus nichilominus Magnificorum virorum dominorum Detrici dicti Bubek Regni nostri Sclauonie Bani, ac Leustachij Magistri Curie nostre, nec non *Styborij Comitis Posoniensis* pro memorato Thoma apud Nostram Maiestatem factis clementer inclinati, predictas litteras concambij per sepedictum dominum Georgium inter partes premissas, vt plenius in ipsis exprimitur, datas et confectas, ratas atque gratas habendo, acceptamus, eisdem secundum omnes continencias ipsarum nostrum Regium consensum prebendo pariter et assensum; eidem Thome filio Herchett, et per eum Martino fratri suo vterino, ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis prescriptam porcionem seu plantacionem terre Ochkowalehota vocate in Comitatu de Turuch prelibato existentem, ex ambabus partibus cuiusdam riuli Herlinche nuncupati habitam, iuxta metas eiusdem antiquas, cum omnibus eiusdem vtilitatibus et pertinencijs vniuersis, noue nostre donacionis titulo concambialiter dedimus, donauimus et contulimus, ymmo damus, donamus et conferimus perpetuo et irreuocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam; saluo iure alieno. Harum nostrarum testimonio litterarum, quas dum nobis in specie reportabuntur, in formam nostri priuilegij redigi faciemus. Datum Bude tercio die festi

Inuencionis Sancte Crucis anno Domini millesimo trecentesimo nagesimo.

(Másolata a beszterezebányai káptalan levéltárában.)

20. Zsigmond királynak kormányrendelete Stiboriczi Stibor pozsonyi grófhoz. 1390.

Sigismundi Regis rescriptum Comiti Posoniensi Magistro Stiborio de Stiboricz, Vicecomiti ac Castellano sonans, quo significatur, plateam Wedritz extra muros Civitatis Posoniensis sitam, ab omni potestate Castri Posoniensis esse exemptam, et Civitati Posoniensi adplicatam. Datum Budae feria quinta proxima ante dominicam Iudica 1390.

(Pozsony város levéltárának lajstromából, Lad. XI. N. 16. Magát az okmányt találni nem sikerült.)

21. Stiboriczi Miklós Lengyelországban. 1390.

Wir Ladisla von gotis gnaden herczog und herre zu Opol, zu Welun, zu Cuya, zu Dobrin etc. bekennen uffinlich in desem briue allen, dy en sehen, horen adir lesen, das als uns und der hochgebornen furstinne frawen Ofken, herczogynne zu Opol, unsir lieben hawsfrowen, der hochgeborne furste Herzog Alexander herre zu Kirnow vnd zur Cuya, unsir lieber Sun vnd Eydem, als eyn selbschuldiger, und dy wolgeborne manne er Tomke von der Wanglischina, er Vecenz von Granow, er Jeschke Gelitke, *Ritter Niclos von Stiboricz*, Marczusch Rogala, und dy Ratmanne der Stad Jungenleslow, als dy Burgen, globit haben mit gesampter hant ezu gelden alle Jar ierlich firhundirt marg ezinses prager muneze polenischer czal stb. Gegeben Leslow (Wroclawek, Neu Wladislaw) an dem Tage der heiligen Himelfart unseres Herren Jesu Cristi noch syner geburt dryezenhundirt iar in dem neunzigisten Jar.

(Az eredeti után Rzyszczewski és Muczkowski, Cod. Dipl. Poloniae II. köt. 781. l.)

22. Mária királyné megerősíti Stiboriczi Stibort Beczkó várának birtokában. 1391.

Maria Dei gracia Hungarie, Dalmacie stb. Regina stb. Ad vniuersorum stb. (Zsigmond király 1389-ki Beczkó várát tárgyazó adományának megerősítése.) Anno Domini M^o CCC^o LXXXI°.

(Fejér Cod. Dipl. X. köt. I. r. 662. l.)

23. Mária királyné megerősíti Stiboriczi Stibort Ugrócz várának birtokában. 1391.

Maria Dei gracia Hungarie, Dalmacie stb. Regina stb. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire stb. (Zsigmond királynak 1389. »Posonii in festo Ad vincula Sancti Petri Apostolice Stiboriczi Stibor számára kettős pecsét alatt kiadott, a Ugrócz várát tárgyazó adományát megerősítő privilegiuma.) Datum per manus Reuerendissimi in Christo Patris et domini Johannis Archiepiscopi Ecclesie Strigoniensis, Locique eiusdem Comitatus Perpetui, aule Nostre et Regie Maiestatum Cancellarij fidelis et dilecti nostri, anno Domini M^o CCC^o nonagesimo primo III. kalendas Maij. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis Valentino tituli Sancte Sabine Sacro Sancto Romane Ecclesie Presbitero Cardinali et Alme Ecclesie Quinqueecclesiensis Gubernatore; ac eodem domino Johanne ipsius Ecclesie Strigoniensis, Colocensi Sede vacante, Petro Jadrensi, Andrea Spalatensi, altero Andrea Ragusiensi Archiepiscopis; Johanne Varadiensi, Petro Transilvaniensi, Johanne Zagrabienzi, Stephano Cyko Agriensi, Johanne Boznensi, Demetrio Wesprimiensi, Johanne Jauriensi, Petro Waeyensi, Petro Sirimiensi, Gregorio Nitriensi, Johanne Chanadiensi, Grisogono Traguriensi, Francisco Scardoneusi, Johanne Nonensi, Matheo Sibiniensi, Nicolao Corbauienzi et Johanne Seniensi Ecclesiarum Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Nec non Magnificis viris Stephano Regni nostri Palatino et Iudice Comanorum, Ladislao Wayu da Transilvano et Comite de Zonuk, Comite Emerico Bubek Iudice Curie Regie, Nicolao filio Johannis de Kanya Magistro Tauernicorum Regalium, Detrico similiter Bubek Regnorum Sclauonie, Dalmacie et Croacie, Stephano de Losoneh Machodiensi, Nicolao de Peryn Zewriniensi Banis; Ladislao filio Comitatus Stephani Bubek Tauernicorum, Fran-

cisco filio eiusdem Comitatus Stephani Janitorum, Johanne filio Comitatus Budizlai de Corbauia Pincernarum, Johanne filio Emerici Agazonum nostrorum Magistris, ac eodem Styborio de Styborych Comite Poseniensi, aliisque quam pluribus Comitatus Regni nostri tenentibus et honores.

(Eredetie bõrhártyán, a mélt. káro Mednyánszky család levéltárában.)

24. Zsigmond királynak Savar helységet tárgyazó adománya Stiboriczi Stibor pozsonyi gróf számára. 1392.

Nos Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis, quod fidelis noster dilectus Magnificus vir dominus Stiborius de Styborich Comes Poseniensis Nostre Maiestatis accedens presenciam, propositis suis fidelitatibus et fidelium obscuriorum meritis, quibus ipse condam domino Lodouico Regi Hungarie patri, et Elyzabeth Regine matri nostre carissimis felicium remiscenciarum, ac demum Nobis et Serenissime domine Marie Regine Hungarie consorti nostre precare studuit complacere; quandam *villam Savar vocatam in Comitatu Poseniensi* existentem, que alias nobilis viri Vlrici militis nostri, pridem in nostro exercitu ab hac luce sine masculis heredibus decessi fuisse dinoscitur, et ob hoc iuxta approbatam Regni nostri legem ad Nostram Claritatem deuoluta existit, sibi a Nostra Claritate dari peccati et conferri. Nos itaque stb. (következik az adomány). Datum Tyrnauiē feria sexta proxima ante festum Beatorum Simonis et Jude Apostolorum anno Domini M^o CCC^o nonagesimo secundo.

(Az 1399. XII. kalendas Decembris kelt adomány-privilegiumból; mélt. b. Mednyánszky Dénes szives közleménye.)

25. Stiboriczi Stibor pozsonyi gróf és két testvérének szabadalomlevele Beczkó város számára. 1392.

Nos Stiborius de Stiborwicz Comes Poseniensis, Nicolaus et Andreas fratres mei carnales similitate de Stiborwicz, notum facimus

tenore presencium vniuersis, quod ad nostram presenciam fideles nostri Egidius filius Vlrici de Galgocsa, tunc Judex, Jurati Ciues, nec non vniuersa Communitas Ciuitatis nostre Bolondoczensis nobis humiliter supplicarunt, quatenus eis talem graciā facere velimus, vt eos deinceps et inantea semper perpetuis temporibus circa omnia et vniuersa iura civilia, secundum quod Ciuitas Tirnauiensis a primo fundacionis exordio fundata, et a Regibus Hungarie iuribus ditata existit, manere et persistere dignemur. Nos quoque ipsorum petitionibus, vtpote racionabilibus, et maxime et predictae Ciuitati vtilibus — — — atis non — — orum aut improvidis, sed animo deliberato et consilio sano prehabito ipsis talem graciā concedimus et facimus per presentes, quatenus amodo et deinceps perpetuis futuris temporibus omnibus iuribus civilibus, quocumque vocabulo aut nomine proprio possint vocitari, quibus ciues Tirnauenses vtuntur, fruuntur, gaudent seu pociuntur, et secundum quod iudicant et fiunt magnas et parvas causas, ipse Judex et Jurati Ciues nostre antedictae Ciuitatis Bolondoczensis vti, frui, gaudere et — — — debent et debebunt omni sine nostra nostrorumque heredum et successorum nostrorum contradiccione. Mandamus igitur et firmiter precipiendo iniungimus Castellano in Bolondocz, qui est, vel qui affuturus fuerit, quatenus in antea futuris perpetuis temporibus, gracie nostre presenti ipsis ciuibus (de) Bolondocz per nos facte contraire seu contrariari quouis modo non presumatis, prout iram nostram grauem cupitis euitare, aliud non facturi. In cuius testimonium et robur firmius sigilla nostra presentibus sunt apposita. Datum in Maniga in die Beati Stanislai martiris, anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo secundo.

(Alsólindvai Bánffy Pálnak 1451. »Bolondocz feria tertia, die et festo Purificationis Beate Virginis Marie« kiadott megerősítő okmányából, Beczko mezőváros községi lédájában.)

26. Zsigmond királynak Csejte várát tárgyazó adománya Stiboriezi Stibor és testvérei számára. 1392.

Nos Sigismundus stb. quod nos consideratis stb. fidelitatibus stb. quibus fidelis noster vir Magnificus dominus Styborius de Styborich Comes Poseniensis a longis retroactis temporibus olym Se-

renissimis Principibus domino Lodouico Regi patri et domine Elizabeth matri Regine Hungarie nostris carissimis felicium reminiscenciarum, demumque nobis, et Serenissime Principi domine Marie similiter Regine Hungarie consorti nostre amantissime ante et post adeptionem corone et dyadematis dieti Regni Hungarie stb. multipliciter studuit complacere stb. Signanter quod dum ipse pro redemptione prefate domine Marie Regine per Johannem filium Petri de Horwati, et fratrem Johannem Johannis de Palisna tunc detente laborauerat, similiter captus extitit, et in captiuitate tam diris penis castigatus, quod sua humanitas vix tollerare poterat et suffere stb. Castrum nostrum Regale Chehte vocatum in Comitatu Nitriensi existens, cum opido similiter Chehte nuncupato sub ipso castro habito, et tributo in eodem exigi consueto, nec non villis Zelenfalua, Komaron, Chastko, Lessethe, Korythna, Popodyn, Bassoth, Bysnow, Posega, Hrahowich, Krazna, et Babykfalua iuxta flunium Dudwag nuncupatum; item Lubins et Hrusow prope riulium Nechwan appellatum, ac Bath et Twr penes calidas aquas Topplych vocatas, Koztolna iuxta riulium Rudna prope riulium Rudnyk, Barboro cum tributo, Alsowitenehe penes riulium Tewbuch, Kyzzentwith prope riulium Biztrech, et Nowan iuxta riulium similiter Nowan vocatum habitis et existentibus, ad ipsum Castrum rite et ab antiquo spectantibus, cum terris arabilibus cultis et incultis, pratis, fenetis, pascuis, aquis, riulis, piscinis, piscaturis, aquarumue decursibus, molendinis, montibus, vallibus et planis, siluis, rubetis, nemoribus, venacionibus, auencacionibus, dacijs, collectis, censibus, prouentibus, redditibus, fructibus, emolumentis, gracijs, libertatibus, notanterque iure Patronatus, quod ad Ecclesias ibidem seu inibi existentes habere dinoscimur, ac pertinencijs vniuersis, quibuscumque nominibus vocatis, omni iure, proprietate et dominio, quibus idem Castrum per nos ac nostros predecessores Reges Hungarie hactenus habitum extitit et posessum stb. eidem domino Stiborio et suis heredibus, heredumque suorum successoribus et posteritatibus stb. dedimus donauimus et contulimus stb. In causa vero, quo prefatum dominum Stiborium et eius heredes ac proles sine superstitibus et absque heredum solacio orbari et decedere contingerit: extunc dictum Castrum Chehte stb. ad Egregios viros Nicolaum et Andream de dicta Styborich, fratres ipsius domini Styborij vterinos, eorundemque heredes et superstitibus vniuersos stb. deuoluantur stb. Addicientes etiam, quod

dictus dominus Styborius et fratres sui prenominati, ipsorumque heredes et successores dictum Castrum Chehte cum omnibus suis pertinencijs, obligandi, vendendi et alienandi cuicumque seu quibuscunque ipsi pro commodo et utilitate eorum voluerint, fidelibus dumtaxat regnicolis nostris, plenam habeant facultatem; ita tamen, quod ipsum Castrum et eius dominium per huiusmodi vendicionem, abalienacionem seu obligacionem ad manus extraneorum non deueniat seu a Sacra Corona Regni Hungarie non excedatur vel quouis modo alienetur stb. Datum Bude feria quinta proxima ante dominicam Reminiscere in Quadragesima anno Domini millesimo CCC^o nonagesimo secundo.

(Eredetie bőrhártyán a budai kir. kamarai levéltárban.)

27. Zsigmond királynak Csejte várát tárgyzó iktatási parancsa a nyitrai káptalanhoz Stibor és testvérei számára. 1392.

Sigismundus stb. Capitulo Ecclesie Nitriensis s. et gr. Quia nos fidei nostro viro Magnifico domino Stiborio de Styborich Comiti Posoniensi Castrum nostrum Regale Chehte vocatum in Comitatu Nitriensi habitum stb. contulerimus stb. (iktatási parancs). Datum Bude feria sexta proxima ante dominicam Oculi anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo secundo.

(Zsigmond királynak 1406-ki adományi privilegiumából.)

28. A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, hogy Stibor és testvérei Csejte várában statuáltak. 1392.

Capitulum Ecclesie Nitriensis omnibus Christi fidelibus stb. (bizonyságlevele, hogy Stibor és testvérei Csejte várában »secundo die festi Inuencionis Sancte Crucis« statuáltak »nullo contradictore penitus ibi existente« stb. Datum decimo die dici statucionis antedictae stb. 1392.)

(Zsigmond királynak 1406-ki adományi privilegiumából.)

29. Zsigmond királynak Holics várát tárgyzó iktatási parancsa az esztergami káptalanhoz Stiboriezi Stibor számára. 1392.

Sigismundus Rex Hungarie Comitem Styborium de Styborich in possessionem Castri Holich introduci ac statui per Capitulum Strigoniense iubet. Anno Domini M^o CCC^o XCII^o.

(Fejér, Cod. Dipl. X. k. 8. r. 352. l.)

30. Zsigmond király Szucsán várát zálogosítja el Stiboriezi Stibornak és testvéreinek. 1393.

Propria commissio domini Regis.

Nos Sigismundus Dei Gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandeburgensis etc. memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, quod Nos incumbentibus nobis et Sacre Corone nunc arduis et grandibus agendis statum nostrum et eiusdem Corone tangentibus, propter commodum, utilitatem et profectum ipsius Regni nostri, quod permittente Deo per nephandos Thurecorum crebras insultus cottidie lacessitur, pecunia nobis existit admodum oportuna, animo deliberato, et de certa Claritatis Nostre sciencia, sano Prelatorum et Baronum nostrorum illuc accedente consilio, Castrum nostrum *Suchan* nuncupatum in Comitatu Trinchiniensi situm, simul cum villis et possessionibus ad idem Castrum spectantibus, ipsarumque villarum utilitatibus et commoditatibus singulis, nec non tributis, terris cultis et incultis, agris, siluis, nemoribus, montibus, pratis, pascuis, piscinis, aquis, aquarumque decursibus, molencinis, censibus, redditibus, proventibus, obuencionibus, juribus, iurisdiccionibus, emolumentis, integritatibus, et alijs pertinencijs suis vniuersis cuiusvis nominis vocabulo appellatis, sub suis veris et antiquis metis, ac omni eo iure, veluti per Nostram Maiestatem ac predecessores nostros tentum fuisset et possessum, fidelibus nostris dilectis *Magnifico viro domino Stiborio Comiti Posoniensi, nec non nobilibus viris Magistris Nicolao ac Andree de Stiborich fratribus suis carnalibus* pro tribus mille florenis auri, nobis per eosdem pro expedicione predictorum negociorum nostrorum plene persolutis et assignatis, vero et iusto pignoris titulo obligauimus, ymo obligamus presencium per vigorem; per ipsos, here-

des et successores ipsorum tamdiu tenendum, possidendum pariter et habendum, quousque prefata sumpna pecunie tria mille florenorum auri eisdem per nos, heredes vel successores nostros plene fuerit persoluta. Promittentes nichilominus pro nobis, heredibus et successoribus nostris, eundem dominum Stiborium et fratres suos supradictos, heredes ac successores ipsorum contra quosuis impetitores eorum causidicos intra et extra Iudicium expedire proprijs nostris laboribus et expensis. Harum nostrarum testimonio litterarum. Datum in Sempthe feria quarta proxima post festum Natiuitatis Virginis Gloriose anno Domini M^o CCC^o LXXX° tercio.

(Eredetie börhártyán pátenis formában; a budái kir. kamarai levéltárban.)

31. Zsigmond királynak Modor helységet tárgyazó határjárási parancsa a pozsonyi káptalánhoz Stiboriezi Stibor és testvérei számára. 1393.

Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. fidelibus suis Capitulo Ecclesie Posoniensis salutem et gratiam Dicunt nobis Magnificus vir dominus Stiborius Comes Posoniensis, et Magistri Nicolaus ac Andreas fratres eiusdem, quod quedam possessio Modor vocata in Comitatu Posoniensi apud manus ipsorum habita legitima reambulacione et metarum sequestracione ac renouacione, nec non ipsis statui facicione plurimum indigeret, super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Johannes filius Johannis de Corumpa, vel Stephanus de Buchau, sin Petrus dictus Groph de Sancto Georgio alijs absentibus homo noster ad faciem predictae possessionis Modor nuncupate vicinis et commetaneis eiusdem vniuersis inibi legitime conuocatis et presentibus accedendo, reambulet ipsam per veras suas metas antiquas, nouas secus et veteres in locis necessarijs erigendo, reambulatumque et ab aliorum possessionarijs iuribus separatam et distinctam, relinquat eandem ipsis domino Stiborio et Magistris Nicolao ac Andree fratribus eiusdem, eo iure quo eis dinoscitur pertinere perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum; contradictores vero si qui fuerint, citet ipsos contra eosdem nostram in presenciam ad terminum competentem racionem contradiccio-

corum reddituros; et posthec seriem ipsius possessionarie reambulacionis et metarum eiusdem sequestracionis cum nominibus contradictorum et citatorum, si qui fuerint, ac termino assignato nobis fideliter rescribatis. Datum in Tyranaia dominica proxima ante festum Ascensionis Domini anno eiusdem M^o CCC^o nonagesimo tercio.

(A pozsonyi káptalannak 1393-ki iktatási bizonyságleveléből.)

32. A pozsonyi káptalannak bizonyságlevelével, hogy Stiboriezi Stibor és testvérei Modor helységben statuáltattak. 1393.

Nos Capitulum Ecclesie Posoniensis memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis, quod nos litteras Excellentissimi Principis domini Sigismundi Dei gracia Illustris Regis Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Marchionisque Brandenburgensis etc. domini nostri graciaosi reambulatorias et statutorias maiori sigillo suo consignatas nobis directas sumpna cum reuerencia et obediencia recepimus in hec verba:

Sigismundus stb. Capitulo Ecclesie Posoniensis stb. (következik Zsigmond királynak 1393-ki határjárási parancsa, mint fentebb 31. sz. a.)

Nos igitur preceptis et mandatis predicti domini nostri Sigismundi Regis obedire cupientes, vt ex debito tenemur, vnacum predictis Johanne filio Johannis de Corumpa, et Stephano de Buchau hominibus Regijs Magistros Nicolaum filium Petri de Duby et Stephanum Beati Laurencij concanonicos et homines nostros ad mandata predicti domini nostri Regis suo modo peragenda nostris testimonijs transmisimus fidedignos, qui postmodum ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi feria quarta proxima post festum Penthecostis proxime preteritum ad faciem possessionis Modor in Comitatu Posoniensi existentis, apud manus Magnifici viri domini Stiborij Comitis Posoniensis, Magistrorum Nicolai et Andree fratrum eiusdem habite, vicinis et commetaneis suis vniuersis ibi legitime conuocatis et presentibus accedendo, de voluntate domini Stiborij et predictorum fratrum suorum, nec non Wolphardi de Wereskw commetanei dicte possessionis Modor, reambulacionem metarum, sequestracionem, renouacionem et statucionem predictae posses-

sionis Modor ad dominicam diem post festum Beati Jacobi Apostoli tunc proxime venturam prorogassent; tandem ipsa die dominica adueniente eodem modo ad faciem prescripte possessionis Modor, vicinis et commetancis suis vniuersi illic legitime conuocatis, excepto predicto Wolphardo, qui legitime vocatus non venisset neque misisset, et presentibus accedendo, prefatam possessionem Modor a parte predicti castri Wereskw, iuxta continenciam litterarum priuilegialium, videlicet reambulatoriarum domini Lodouici Regis felicis recordacionis ibi in specie productarum, per suas veras metes et antiquas reambulassent, et easdem renouassent, reambulatum et ab aliorum possessionarijs iuribus separatam et distinctam, annotatis domino Stiborio, Nicolao et Andree fratribus suis reliquissent, stautissentque eandem eisdem iure ipsis incumbenti perpetuo possidendam, tribus diebus continuis in facie eiusdem perseuerassent, nullo contradictore ibi apparente. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras sigilli nostri autentici munimine roboratas. Datum sedecimo die reambulacionis, sequestracionis, renouacionis metarum et statucionis antedictarum anno Domini superius expresso.

(Eredetie bõrhártyán, melyrõl a káptalan pecsète zöld selyem zsinõron függ, a budai kir. kamarai levéltárában.)

33. Zsigmond királynak parancsa Stibor pozsonyi főispánhoz Monostori Berzete Miklós számára. 1394.

Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. fideli suo *Magnifico viro domino Stiborio de Stiborich Comitè Poseniensi*, eiusque Vice Comiti, nec non Judici et Juratis Ciuibus ipsius Ciuitatis nostre Poseniensis salutem et gráciam. Ex insinuacione fidelis nostri Nicolai Berzete de Monostor Nostra intellexit Serenitas, quomodo nonnulli nobiles prelibati Comitatus, et alterius status et condicionis homines, cohabitatores antidiète Ciuitatis Poseniensis, sibi in suis possessionibus et iuribus in dicto Comitatu Poseniensi existentibus dampna non modica intulissent, et inferre non cessarent, in prelibati Nicolai Berzete preiudicium satis ingens. Vnde mandamus fidelitati vestre firmiter et districte, quatenus mox acceptis presentibus, dilacionibus

et occasionibus remotis, ex parte omnium et singulorum nobilium, et alterius status et condicionis hominum, quos idem Nicolaus Berzete in premissis noxios fore euidenti testimonio poterit coram vobis comprobare, eidem sufficiens juris et iusticiæ ac omnimode satisfaccionis exhibeatis complementum. Secus non facturi; presentes autem si secus (igy) feceritis, reddetis presentanti. Datum Zegedini octauo die festi Omnium Sanctorum anno Domini M^oCCC^o nonagesimo quarto.

(Eredetie papiron, Pozsony város levéltárában.)

34. Zsigmond királynak Jókõ várát és uradalmát tárgyzadó adománya Stiboriczi Stibor és két testvére számára. 1394.

Nos Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie Dalmacie, Croacie etc. ac Marchio Brandenburgensis etc. memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis, quod nos consideratis et in Regie Claritatis memoria pensatis fidelitatibus et fidelium obsequiorum gratis et laudedignis meritis fidelis nostri dilecti Magnifici viri domini Styborij de Styborich Comitatum Poseniensis et Trinchiniensis Comitis, quibus idem a tenerorum annorum vite sue spacijs Serenissimis Principibus, condam domino Lodouico Regi patri, et Elyzabeth Regine Hungarie etc. matri nostris carissimis felicium reminiscenciarum, demumque nobis et Excellentissime domine Marie similiter Regine consorti nostre amantissime sub diuersitate locorum et temporum cum sinceritatis zelo ac sollicitudine indefessa, non parendo persone et rebus suis, sed in pluribus expeditacionibus nostris et Regni nostri casibus et euentibus se submittere non expauescendo studuit intemerate et laudabiliter complacere; notanter tempore detencionis predictarum dominarum Reginarum per Johannem filium Petri de Horwathy, et Johannem Johannis de Palisna olym Priorem Aurane, nostros et Regni notorios infideles facte et commisse, dum ipse dominus Styborius similiter per eosdem fuit detentus, in huiusmodi captiuitate seu vinculis, varijs turbacionibus et angustijs dire grauatus extitit et oppressus; nichilominus insuper in exercitu, quem anno, cuius iam tertia instat reuolucio, aduersus nephandos Turkos et alios scismaticos nostros et Saere Corone, ymmo Crucis Christi emulos et infideles instauraueramus,

ipse dominus Styborius sue strenuitatis exercendo agilitatem, tamquam tyro audacissimus nobis legaliter seruiendo fideles exhibuit famulatus; nunc etiam cottidiana nobis complacet diligencia obsequendi, et primum se ad seruicia exhibet Nostre Maiestati et Sacro Dyademati illibate exhibenda. Volentes ipsum proinde gracia et fauore prosequi ac remuneracionis largicione, vt post prouias fidelitates et obsequiorum preclaras exhibiciones sibi pro eisdem de Regie Celsitudinis munificencia mercedem valent sentire existere inpartitam; *castrum nostrum Regale Jokw appellatum in Comitatu Nitriensi situatum*, simul cum possessionibus, opidis, villis, omnibus et singulis vtilitatibus, fructibus, censibus, prouentibus, redditibus, comoditatibus, obuencionibus, emolumentis, et signanter tributis, terris etiam arabilibus cultis et incultis, montibus, vallibus, vineis, pratis, pascuis, fenetis, siluis nemoribus, rubetis, virgultis, venacionibus, aucupacionibus, aquis, riuulis, aquarumque meatibus seu decursibus, molendinis et piscaturis ac alijs, pertinencijs suis vniuersis, quibuscunque nominibus vocitatis; ymmo si aliqua alia ad dictum castrum spectant, aut de iure ad idem sunt applicata, de quibus mencio vel specialis nominacio fieri deberet, et eadem presentibus non exprimerentur, sub suis veris metis et antiquis ac iustis limitibus, quibus dictum castrum per nostros predecessores et per nos habitum, tentum extitit et possessum; ac omni eo iure quo ipsum castrum nostre incumbit seu spectat collacioni, de manibus nostris Regalibus predicto domino Styborio et suis heredibus, heredumque suorum successoribus et posteritatibus vniuersis noue nostre donacionis titulo dedimus, donauimus et contulimus, ymmo damus, donamus et conferimus per ipsos perpetuo et irrenocabiliter possidendum, tenendum pariter et habendum. In casu vero, quo prefatum dominum Styborium et eius soboles ac proles sine superstite et absque heredum solacio orbari seu mori contingerit, extunc dictum Castrum Jokew cum omnibus suis pertinencijs, villis, tributis et alijs quibusuis vtilitatum integritatibus a prescripto domino Styborio et suis heredibus ad Egregios viros Nicolaum Bydgowzky et Andream Pochessy de dicta Styborich, fratres ipsius domini Styborij carnuales, eorundemque heredes et superstites vniuersos premisse noue nostre donacionis titulo deuoluatur, pleno iure per eosdem perpetuo possidendum, tenendum et habendum; iuribus tamen aliorum semper saluis. Harum nostrarum testimonio litterarum, quas in formam nostri pri-

vilegij faciemus redigi, dum nobis in specie fuerint reportate. Datum Bude in festo Beate Elene Regine anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quarto.

(Zsigmond királynak 1399-ki megerősítő privilégiumából; a budai kir. kamarái levéltárban.)

35. Zsigmond királynak Berenes várát és uradalmát tárgyazó adománya Stiboriczi Stibor és testvérei számára. 1394.

Nos Sigismundus stb. (csaknem szóról-szóra, mint a Jököt tárgyazó adománylevele.) Datum Bude in festo Beate Elene Regine anno Domini M^o CCC^o nonagesimo quarto.

(Fejér Cod. Dipl. X. köt. 3. r. 144. l.)

36. Zsigmond királynak Éleskő várát és uradalmát tárgyazó adománya Stiboriczi Stibor és testvérei számára. 1394.

Nos Sigismundus stb. (szóról-szóra, mint a Jökőre vonatkozó adománylevele,) meritis fidelis nostri dilecti Magnificy viri domini Styborij de Styborich Comitatum Posoniensis et Triachiniensis Comitatus stb. nunc etiam cottidiana nobis complacet diligencia famulandi, et primum se ad seruicia exhibet Nostre Maiestati et Sacro Dyademati illibate exhibenda. Volentes ipsum proinde stb. *castrum nostrum Regale Eleskwo in vlgari Teutonico Scharfenstain nuncupatum*, in Comitatu Posoniensi situatum, simul cum possessionibus, opidis, villis, omnibusque et singulis vtilitatibus stb., sub suis veris metis et antiquis ac iustis limitibus, quibus dictum castrum per nos ac nostros predecessores Reges Hungarie habitum, tentum extitit et possessum; ac omni eo iure, quo ipsum Castrum nostre incumbit seu spectat collacioni, de manibus nostris Regalibus predicto domino Styborio et suis heredibus, heredumque suorum successoribus et posteritatibus vniuersis noue nostre donacionis titulo dedimus, donauimus et contulimus, ymmo damus, donamus et conferimus per ipsos perpetuo et irrevocabiliter possidendum, tenendum pariter et habendum. In casu vero quo prefatum dominum Stiborium, et eius soboles ac heredes sine superstite et absque heredum solacio ab hoc seculo migrari et mori contingerit, extunc dictum Castrum Eleskw

cum omnibus suis pertinencijs, villis, tributis, et alijs quibusuis utilitatum integritatibus a prescripto domino Styborio et suis heredibus ad Egregios viros Nicolaum Bydgowzky et Andream Pochessy de dicta Styborich, fratres ipsius domini Styborij concarnales, eorundemque heredes et superstites vniuersos noue nostre donacionis titulo deuoluatur, pleno iure per eosdem perhempniter possidendum, tenendum et habendum, iuribus tamen aliorum semper saluis. Harum nostrarum litterarum testimonio, quas in formam nostri priuilegij redigi faciemus dum, nobis in specie fuerint reportate. Datum Bude in festo Beate Elene Regine anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quarto.

(Zsigmond királynak 1406-ki adományi privilegiumából.)

37. Zsigmond királynak Detrehkő várát és uradalmát tárgyazó adománya Stiboriczi Stibor és testvérei számára. 1494.

Nos Sigismundus stb. (szóról-szóra, mint a Jóköre vonatkozó adománylevél.) — — meritis fidelis nostri dilecti Magnifici Stiborij de Stiborych Comitatum Posoniensis et Trinchiniensis Comitatus stb. nunc etiam cottidiana nobis complacet diligencia seruendi, et primum se ad seruicia exhibet Nostre Maiestati et Sacro Dyademati illibate exhibenda. Volentes ipsum proinde stb. Castrum nostrum Regale Detreh, in wigari Theutonico Plosenstain appellatum in Comitatu Posoniensi situatum, simul cum possessionibus, opidis, villis, omnibusque et singulis utilitatibus stb. de manibus nostris Regalibus predicto domino Stiborio, et suis heredibus heredumque suorum secessoribus et posteritatibus vniuersis, et per eosdem nobilibus viris Nicolao Bydgowzky et Andree Podczeschye, fratribus carnalibus predicti domini Stiborij, et heredibus ac successoribus eorundem noue nostre donacionis titulo dedimus, donauimus stb. Datum Bude in festo Beate Elene Regine anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quarto.

(Zsigmond királynak 1395. »VI. nonas Maij« kelt adományi privilegiumából, a mélt. báró Mednyánszky család levéltárában.)

38. Zsigmond királynak Beczko várát és uradalmát tárgyazó adománya Stiboriczi Stibor és testvére számára. 1394.

Nos Sigismundus stb. (Stiboriczi Stibor és testvérei számára hasonló értelemben adomány Bolondocz vagyis Beczko vára és tartozékaira nézve.) Datum Bude in festo Beate Elene Regine anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quarto.

(Fejér, Cod. Dipl. X. köt. 2. r. 287.)

39. Zsigmond királynak Korlátkö várát és uradalmát tárgyazó adománya Stiboriczi Stibor és testvérei számára. 1394.

Nos Sigismundus stb. (Stiboriczi Stibor és testvérei számára hasonló értelemben adomány Korlátkö várára nézve Pozsony megyében.) Datum Bude in festo Beate Elene Regine anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quarto.

(A mélt. báró Pongrácz család levéltárában; mélt. báró Mednyánszky Dénes úr szíves közleménye.)

40. Zsigmond királynak Jókő várát tárgyazó iktatási parancsa a nyitrai káptalanhoz Stiboriczi Stibor és testvérei számára. 1394.

Sigismundus stb. Capitulo Nitriensi stb. Noveritis nos *Castrum nostrum Regale Jokeu appellatum in Comitatu Nitriensi habitum cum eiusdem pertinencijs viro Magnifico domino Styborio de Styborich Comiti Posoniensi, suisque heredibus mediantibus alijs litteris nostris exinde confectis noue nostre donacionis titulo pro eiusdem fidelibus seruicijs perpetuo contulisse; ita videlicet, vt in casu quo prefatum dominum Styborium et suos heredes heredum solacio orbari contingerit, extunc dictum Castrum cum suis pertinencijs ad Egregios viros Andream Pochessy et Nicolaum Bythowzky fratres suos concarnales, eorumque heredes deuolui deberet pleno iure. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendó mandamus stb. (iktatási parancs.) Datum Bude in festo Beate Elene Regine anno Domini millesimo CCC^o nonagesimo quarto.*

(Az 1399-ki megerősítő privilegiumból.)

41. Zsigmond királynak Berenes várát tárgyazó iktatási parancsa a nyitrai káptalanhoz Stiboriczi Stibor és testvérei számára. 1394.

Sigismundus stb. Capitulo Nitriensi stb. Noueritis, nos *Castrum Berench vocatum in Comitatu Nitriensi* situatum stb. viro Magnifico domino Styborio de Styborich Comiti nostro Poseniensi suisque heredibus stb. contulisse stb. Super quo fidelitati vestre stb. (iktatási parancs.) Datum Bude in festo Beate Elene Regine anno Domini millesimo CCC^o nonagesimo.

(Fejér, Cod. Dipl. X. köt. 3. r. 147. l.)

42. Zsigmond királynak Éleskő várát tárgyazó iktatási parancsa a pozsonyi káptalanhoz Stiboriczi Stibor és testvérei számára. 1394.

Sigismundus stb. Capitulo Poseniensi stb. Noueritis, nos *Castrum quoddam nostrum Eleskw vocatum* in Comitatu Poseniensi habitum stb. fideli nostro domino Styborio de Styborich suisque heredibus stb. (iktatási parancs.) Datum Bude in festo Beate Elene Regine anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quarto.

(Az 1406-ki megerősítő privilegiumból.)

43. Zsigmond királynak Detrekő várát tárgyazó iktatási parancsa a pozsonyi káptalanhoz Stiboriczi Stibor és testvérei számára. 1394.

Sigismundus stb. Capitulo Poseniensi stb. Noueritis, nos *Castrum nostrum Regale Detrek* appellatum in Comitatu Poseniensi situatum stb. fideli nostro Magnifico domino Styborio de Styborich stb. contulisse stb. (iktatási parancs.) Datum Bude in festo Beate Elene Regine anno Domini millesimo CCC^o nonagesimo quarto.

(Az 1406-ki megerősítő privilegiumból.)

44. Zsigmond királynak Beczkő várát tárgyazó iktatási parancsa a nyitrai káptalanhoz Stiboriczi Stibor és testvérei számára. 1394.

Sigismundus stb. Capitulo Nitriensi stb. (hasonló értelemben iktatási parancs *Beczkő vára* tárgyában Stiboriczi Stibor és testvérei

számára.) Datum Bude in festo Beate Elene Regine anno Domini millesimo CCC^o nonagesimo quarto.

(Fejér, Cod. Dipl. X. köt. 2. r. 287. l.)

45. Zsigmond királynak Korlátka várát tárgyazó iktatási parancsa a pozsonyi káptalanhoz Stiboriczi Stibor és testvérei számára. 1394.

Sigismundus stb. Capitulo Ecclesie Poseniensis stb. (hasonló értelemben iktatási parancs *Korlátka vára* tárgyában, Stiboriczi Stibor és testvérei számára.) Datum Bude in festo Beate Elene Regine anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quarto.

(Mélt. báró Mednyánszky Dénes szives közleménye.)

46. A nyitrai káptalannak bizonyáglevelle, hogy Stiboriczi Stibor és testvérei Jókő várában statuáltattak. 1394.

Capitulum Ecclesie Nitriensis omnibus Christi fidelibus stb. (bizonyáglevel, hogy Stiboriczi Stibor és testvérei 1394. »in festo Beate Margarete virginis et martiris et alijs diebus sufficientibus« *Jókő vára* s az ahhoz tartozó 10 helység birtokában statuáltatott »nullo penitus contradictore apparente.«) Datum octavo die diei introductionis et statucionis predictarum anno Domini supradicto.

(Az 1399-ki megerősítő privilegiumból.)

47. A nyitrai káptalannak bizonyáglevelle, hogy Stiboriczi Stibor és testvérei Berenes várában statuáltattak. 1394.

Capitulum Ecclesie Nitriensis omnibus Christi fidelibus stb. (bizonyáglevel, hogy Stiboriczi Stibor és testvérei »in dominium *Castrí Berench*, cum appido Zenthe et suis tenentis, nec non villis infrascriptis, vtputa Zabatyeh, et locis desertis sub eodem Castro habitis; item Kowalow, Andraslechotaya, Zakafalua, Rypka, Brystow, Podharach, Kropow, Kys Kowalow, Chatow, Vrbawich et Meankow.« 1394. »feria quinta proxima post octauas festi Beatorum Petri et Pauli Apostolorum proxime preteriti et alijs diebus ad id sufficientibus« statuáltatott »nullo penitus contradictore inibi appa-

rente.«) Datum octavo die diei introductionis et statucionis predictarum anno Domini supradicto.

(Fejér, Cod. Dipl. X. k. 3. r. 146. l.)

48. A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Stiboriczi Stibor és testvérei Éleskő várában statuáltattak. 1394.

Vniuersis Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentem paginam inspecturis Capitulum Ecclesie Poseniensis stb. (bizonyságlevél, hogy Stiboriczi Stibor és testvérei »in dominium Castrí Eleskw et suarum pertineciarum, videlicet possessionum seu villarum Benyen, Brigzaad, Zenthpeter, alterius Zenthpeter, Zenthmiklos, Kyklew, Zenthgyurgh, Chahno et Jakfalua, ac duarum partium tributorum, nec non aliarum quarumlibet utilitatum« stb. »die dominico proximo post festum Beati Barnabe Apostoli nunc proxime preteritum« statuáltattott, »nullo contradictore inibi neque coram nobis apparente.«) Datum vigesimo die introductionis et statucionis antedictarum anno Domini superius expresso.

(Az 1406-ki megerősítő privilegiumból.)

49. A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Stiboriczi Stibor és testvérei Detrehkő várában statuáltattak. 1394.

Vniuersis Christi fidelibus stb. Capitulum Ecclesie Poseniensis stb. (bizonyságlevél, hogy Stiboriczi Stibor *Detrehkő várának* » az ahhoz tartozó 17 helység birtokában 1494. »feria tertia proxima post festum Beate Petronelle« statuáltattott »nullo contradictore inibi neque coram nobis apparente«).

(Az 1406-ki megerősítő privilegiumból.)

50. A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, hogy Stiboriczi Stibor és testvérei Beczkő várában statuáltattak. 1394.

(Fejér, Cod. Dipl. X. köt. 2. r. 287. l.)

51. A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Stiboriczi Stibor és testvérei Korlátkő várában statuáltattak. 1394.

(Mélt. báró Mednyánszky Dénes szíves közleménye.)

52. Zsigmond királynak Jókő várát tárgyzó adományi privilegiuma Stiboriczi Stibor és testvérei számára. 1395.

Propria commissio domini Regis.

Sigismundus Dei gracia Hungarie stb. Rex stb. omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris stb. Illud siquidem inter Regia gesta virtuosa Nostre precipue incumbit Celsitudini, prouidam deliberacionem metiri, quo moderamine condigno regnicole nostri felicis status uberrima enancisei queant incrementa; vt qui fideles sunt fideliores efficiantur, et ad seruicia Sacre Corone exhibenda reddantur iugiter prompctiores. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod Egregius et Magnificus vir dominus Stiborius de Stiborych Comes Poseniensis sua, nec non Magistrorum Nicolai Bydgosky et Andree Podeszeschye fratrum suorum carnalium in personis in Nostre Celsitudinis accedens presenciam, nobis exhibuit quasdam duas litteras stb.

Nos Sigismundus stb. (következik Zsigmond királynak 1394. »Bude in festo Beate Elene Regine« kelt *Jókő várát* és tartozékait tárgyzó adománylevele).

Capitulum Ecclesie Nitriensis stb. (következik a nyitrai káptalannak ezen vár statutiójáról szóló 1394-ki bizonyságlevele.)

Nos igitur stb. de consensu et beneplacita voluntate Serenissime Principis domine Marie dictorum Regnorum illustris Regine, conthoralis nostre carissime, Prelatorumque et Baronum nostrorum consilio prematuro et vnanimi decreto eorundem stb. (következik a megerősítés,) Mandantes firmiter et Regio sub edicto precipientes Magnificis viris dominis Palatino et Judici Curie nostre, ipsorumque vices in iudicatu gerentibus, cunctis eciam alijs Regni nostri Iudicibus et Justiciarijs presentibus et futuris, quatenus causam vel causas per quocunque cuiusuis status et preeminencie homines temporum

in processu super facto dieti Castris et suarum pertinenciarum vestri in presencia motas vel mouendas nullatenus indicare presumat, nec sitis ausi modo aliquali; sed eandem et easdem semper in Nostram Personalem Presenciam, nostroque ac Prelatorum et Baronum nostrorum discussioni, determinacioni et examini specialiter transmitatis; ubi vnicuique causidico respondebitur prout ordo juris dictabit et iusticie equitas persuadebit. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras nostras priuilegiales pendentes et autentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus Reuerendissimi in Christo patris et domini domini Johannis Archiepiscopi Ecclesie Strigoniensis, locique eiusdem Comitatus Perpetui, Primatis et Apostolice Sedis Legati, Auleque Nostre et Reginalis Maiestatis Eximij Cancellarij dilecti nostri et fidelis anno Domini millesimo CCC^o nonagesimo quinto, quarto nonas Maij, Regni autem nostri anno nono. Venerabilibus in Christo patribus et dominis Valentino tituli Sancte Sabine Sacro Sancte Romane Ecclesie Presbitero Cardinale et Abbe Ecclesie Quinqueecclesiensis Gubernatore; ac eodem domino Johanne ipsius Ecclesie Strigoniensis, Nicolao Bubek Colocensi, Petro Jadrensi, Andrea Spalatensi et altero Andrea Ragusiensi Archiepiscopis; Johanne Waradiensi, Demetrio Transilvano, Johanne Zagradiensi, Stephano Chyko Agriensi, Johanne Jauriensi, Petro Wacyensi, Johanne Boznensi, Materno Wesprimiensi, Johanne Chanadiensi, Mychaele Nitriensi, fratre Gregorio Sirimiensi, Grisogono Traguriensi, Francisco Scardonensi, Paulo Timiniensi, Johanne Nonensi, Anthonio Sibinicensi, Nicolao Corbauensi, et Leonardo Decretorum Doctore Seniensi Ecclesiarum Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; nec non Magnificis viris Leustachio de Ilva Regni nostri Palatino et Comite Albensi, Frank filio condam Konye Bani Wayuoda Transiluanensi et Comite de Zolnok, Comite Simone filio predieti condam Konye Bani Iudice Curie nostre, Detrico Bubek tocius Regni Selauonie, Nicolao de Gara Regnorum nostrorum Dalmaeie et Croacie, Stephano de Korog et Nicolao Trentul Machoniensibus Banis, honore Banatus Zeurinensis vacante, Nicolao filio Johannis de Kanysa Tauarnicorum, Johanne filio eiusdem Johannis de dicta Kanysa Janitorum, Georgio de Chytnek Dapiferorum, Johanne de Peren Pine marum, Johanne filio Stephani Bani de Korog Agazonum nostrorum Magistris, eodem Stiborio de Stiborych Comite Po-

soniensi, aliisque quam pluribus Comitatus Regni nostri tenentibus et honores.

(Eredetie börhártyán, a királynak vörös-kék selyemzsinóron függő pecsété alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

53. Zsigmond királynak Detrehkő várát tárgyazó adományi priuilegiuma Stiboriczi Stibor és testvérci számára. 1395.

Propria commissio domini Regis.

Sigismundus stb. Proinde ad vniuersorum stb. quod Egregius et Magnificus vir dominus Stiborius de Stiborych Comes Poseniensis sua, nec non Magistrorum Nicolai Bydgowsky et Andree Podezeschye fratrum suorum carnalium in personis in Notare Celsitudinis accedens presenciam nobis exhibuit quasdam duas litteras stb.

Nos Sigismundus stb. (következik Zsigmond királynak 1394. »Bude in festo Beate Elene Regine« kelt *Detrehkő várát* és tartozékait tárgyazó adománylevele.)

Vniuersis stb. Capitulum Ecclesie Poseniensis stb. (következik a pozsonyi káptalannak ezen vár statutiójáról szóló 1394-ki bizonyosságlevele.)

Nos igitur stb. (következik Zsigmond királynak 1395. »quarto nonas Maij« kiadott ünnepélyes priuilegiuma, melyvel Detrehkő várának adományát megerősíti, s mely szóról szóra Zsigmond királynak Jókő vára adományát tárgyazó 1395-ki priuilegiumával megegyez.)

(Eredetie börhártyán, a királynak kettős, kék selyemzsinóron függő pecsét alatt; a mélt. báró Mednyánszky család beczkői levéltárában.)

54. Zsigmond királynak Beczkő várát tárgyazó adományi priuilegiuma Stiboriczi Stibor és testvérci számára. 1395.

(Fejér, Cod. Dipl. X. köt. 2. r. 286. l.)

55. Stiboriczi Stibor erdélyi vajda és pozsonyi gróf rendelete, hogy a kassai kereskedők midőn Ausztriába és Bécsbe utaznak, igazságtalan vámmal ne terheltessenek. 1395.

Stiborius de Stiboricz Wayuoda Transiluanusque Comes (igy) Poseniensis significamus quibus expedit vniuersis, quomodo coram nobis constituti honesti viri . . . Judex et Iurati Ciuitatis Cassa, henioli nostri dilecti, tales Regias exhibuerunt litteras, vt omnis ciuis et mercator de eadem, qui cum rebus suis mercimomialibus vniuersis, an eciam cum alijs bonis suis, que causa mercandi non secum defferet, versus Austriam seu Wigemam transierit, quod ab eodem et quolibet ipsorum; non magis exigere deberent et extorquere in theloneis et tributis, quam de iure et ex consuetudine antiqua exigent et extorquerent, vt prefertur, ab honorabilibus viris et mercatoribus Saxonibus Terre Scipusiensis; quoniam simul onera et luca subeunt et supportant. Quare vniuersis et singulis Capitaneis, Castellanis, Nobilibus, Officialibus, Iudicibus Ciuitatum opidorum et villarum, ac cuiuslibet tributi, trecesine seu thelonei exactoribus, ceteris cuiusuis status hominibus honorum nostrorum, fidelibus nostris dilectis hys requisitis, seriose quam strictissime hys precipientes mandamus, quatenus predictos ciues et mercatores antedictae Ciuitatis Cassouiensis in eisdem libertatibus, juribus et consuetudinibus conseruare debeatis. Quos et nos in eisdem presentibus conseruamus iuxta continenciam litterarum Regalium desuper ipsis confectis (igy); iia, vt receptis a predictis tantum, vt ipsi Saxones Terre Scipusiensis dare de iure et consuetudine habent et debent, de mercibus ipsorum, deinceps ipsos absque vltiori exaccione ac cuiuslibet tributi et impedimenti aggrauacione seu solucione libere et quiete sinatis pertransire. Secus sub gracia et fauore nostro non ausuri; presentes eciam post lecturam semper reddi iubemus presentanti. In quorum evidens testimonium litterarum sigillum nostrum prescutibus duximus imprimendum. Datum Cassouie in festo Concepcionis Sancte Marie Virginis Gloriose anno Domini M^o CCC^o XC^o quinto.

(Eredetic bõrhártyán, Kassa város levéltárában.)

56. Zsigmond király Stiber erdélyi vajdának elzálogosítja Orozslánkő várát. 1396.

Propria commissio domini Regis.

Nos Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmaeie, Croacie etc. ac Marchio Brandenburgensis etc. notum facimus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, quod Nos fideli nostro Magnifico viro domino Stiborio de Stiboricz Wayuode Transyluano, Comitique Poseniensi et Trinchiniensi Castrum nostrum Regale *Orozlanke* in Comitatu Trineziniensi habitum cum singulis suis pertinencijs pro tribus millibus florenorum auri, quos ipse ad requisicionis nostre instanciam nobis mutuando plenarie assignauit, obligandum et impignorandum duximus, ymo vigore presencium obligamus, per ipsam et heredes suos, et post ipsos per Magistros Nicolaum Bidgosky et Andream Potzessy, ac heredes eorundem habendum, tenendum pariter et possidendum tandiu, quousque ipsis per nos vel nostros heredes aut successores Reges Hungarie eadem tria milia florenorum auri, vel tot grossi Bohemicales, quantos iidem floreni tempore huiusmodi redempcionis soluent realiter et integraliter, fuerint persoluti. Hoc tamen declarato, quod ipsi idem Castrum nullis extraneis, neque eciam regniculis (igy) absque nostro scitu et annuencia vendere, et de manibus nostris, aut de Sacra Corona obligare, aut quomodolibet debeant alienare; sed ad nos, ac heredes et successores nostros respectum habere, et ipsum Castrum nobis et eisdem heredibus ac successoribus nostris tempore nostri beneplaciti et oportunitatis aperire et fideliter conseruare teneantur. Et dum nos, aut heredes et successores nostri Reges Vngarie idem Castrum pro pretaetis pecunijs simpliciter redimere voluerimus aut voluerint, tunc ipsi nobis vel eisdem idem Castrum pro eisdem pecunijs sine superaddicione, dampnis aut occasione remittere debeant et resignare presencium nostrarum testimonio litterarum. Datum Posenij in vigilia festi Penthecostes anno Domini M^o CCC^o nonagesimo sexto.

Kívül: Impignoratio super Castro Orozlanke domino Stiborio Wayuode per Regiam Maiestatem pro III millibus florenis facta.

(Eredetic bõrhártyán, melytől a pecsét hártyazsinegen függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

57. Zsigmond királynak Kazza várát tárgyazó adománya Stiboriczi Miklós számára. 1397.

Nos Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croatiae etc. Marchioque Brandenburgensis stb. memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, quod nos consideratis et in archano Nostre Regie Claritatis perspicua animaduertencia pensatis fidelitatibus et fidelium obsequiorum gratis et acceptis meritis ac preclaris complacencijs, quibus fidelis noster dilectus vir Egregius Magister Nicolaus Bydgozky filius Mosych Palatini Wladizlaueriensis de Stiboricz Nostre Maiestati sub locorum et temporum diuersitate, non parcendo persone et rebus suis, sed varijs fortune casibus pro Nostri Culminis exaltacione se submittere non exauit, summa diligencia se in conspectu nostro studuit commendare, et ad huiusmodi nostra seruicia feruencius anhelat se toto nisu reddere proniorem in futurum: volentes itaque premissorum intuitu Regie liberalitatis munificencia sibi occurrere, ipsumque Regie remuneracionis antidoto preuenire, ad ipsius intercessibilis supplicacionis instanciam per eum Nostre Maiestati cum omni humilitate porrectam, matura superinde vna cum Prelatis et Baronibus nostris deliberacione prehabita, de eorundem fidelium nostrorum Prelatorum et Baronum nostrorum consilio et vnanimi ac concordi consensu eorundem, quoddam Castrum nostrum Regale Kazza nuncupatum, in Comitatu Trinchiniensi situatum, cum omnibus suis commoditatibus, villis populosis et desertis, tenutijs, districtibus, iuribus, iurisdictionibus, tributis, Ecclesiarum iuribus Patronatus, terris cultis et incultis, pratis, vineis, siluis, nemoribus, aquis, ampuumque decursibus et redditibus, piscinis, molendinis, ceterisque vtilitatibus et obuencionibus, campestribus scilicet, siluestribus et limphaticis, ac pertinencijs vniuersis, quouis nominis vocabulo vocitatis, ad idem Castrum pertinentibus, sub prisea et pristino verarum antiquarum metarum eiusdem limitacione et giro per Regiam Maiestatem hactenus possessum et seruatis, eidem Magistro Nicolao filio Mostich suisque heredibus et posteritatibus vniuersis, mera potestatis plenitudine, et ex certa sciencia Nostre Maiestatis, noueque nostre donacionis titulo, ac omni eo iure, quo dictum Castrum et sue pertinencie nostre rite incumbunt collacioni, de nostris Regijs manibus dedi-

mus, donauimus et in eum contulimus, ymmo damus, donamus et perhempniter effectiue conferimus, per ipsum eiusque superstites et successores vniuersos perpetuo et irrenocabiliter possidendum, tenendum pariter et habendum pleno iure presencium patrocinió mediante, sine tamen preiudicio iuris alieni. Hoc tamen expresse adiecto, quod si prefatum Magistrum Nicolaum et eius proles superstites Diuino nutu absque heredum solacio ab hoc seculo transmigrari contingat; extunc dictum Castrum et eius pertinencie vniuerse de eodem Nicolao et suis superstitibus post ipsorum obitum ad Magnificum virum Stiborium de Stiboricz Wayuodam nostrum Transiluanym, et Andream Pothessy de Stiboricz predicta, fratres scilicet eiusdem Magistri Nicolai, ipsorumque heredes et posteritates vniuersas deuolui debeant et redundari, ac pleno iure deriuari; prefati quoque dominus Stiborius Wayuoda et Andreas Pothessi, ipsorumque heredes vniuersi prescriptum Castrum et eius pertinencias, sublatis tamen prius de medio prefato Nicolao et eius heredibus, vendendi, impignorandi, donandi et permutandi, et alio quouis modo a se alienandi, ac de eisdem iuxta libitum eorum voluntatis disponendi in vita, prout et in morte tutam, liberam et omnimodam habeant, et harum serie eisdem concedimus plenam facultatem. Assumpimus nihilominus et presencium vigore nostro et successorum nostrorum Regum Hungarie nominibus in solidum pollicemur, in pacifico et quieto dicti Castri, ac tenutarum et pertinenciarum eiusdem dominio et possessione memoratos Magistrum Nicolaum, et per consequens dominum Stiborium Wayuodam ac Andream Pothessi, ipsorumque heredes ac successores quoslibet iugiter vbique intra et extra Iudiciam contra quoscunque impeditores, causidicos et actores expedire, defensare, conseruare et tueri indemnes et illesos temporibus successibus vniuersis. Preterea quia veridica fidelium Procerum et Regni nostri pociorum Nobilium relacione agnouimus, ymmo euidentem et certissimam superinde recepimus informacionem, quod predictum Castrum Kazza et sue tenute ad manus, et vsum, ac Fiscum Regium olim Excellentissimi Principis domini Karoli laudande memorie Regis Hungarie, aui nostri precarissimí, a nonnullis notorijs infidelibus deuenissent et fuissent rite deuoluite, ac Fisco et manibus Regijs pleno iure confiscatum, incorporatum et ascripte; ideo de vnanimi consilio et decreto vniuersorum predictorum Prelatorum et Baronum Regni nostri sauximus et statuimus et harum serie decernimus, vt nullus Iudicium et Justi-

ciariorum Regni nostri presencium et futurorum, prefatos Magistrum Nicolaum ac fratres suos prenomatos, ipsorumque heredes, dum temporum in processu ipsi pretextu dicti Castri et suarum pertinentiarum per quoscunque causidicos et actores in litem attraherentur, et causam seu litem de et super eisdem mouere niterentur coram ipsis, aliquatenus iudicare presummat, nec ipsos, seu aliquem ex ipsis, suo astare iudicantur occasione premissorum compellere, aut ad cuiuspiam instanciam responderi facere audeat quoquo modo in premissis. Ita quod non predictus Magister Nicolaus et fratres sui superius nominati, neque ipsorum heredes; sed potius Nostra Maiestas nostrique heredes et successores, Reges vtpote Hungarie, respondebit et respondebunt, ymmo respondere teneatur et teneantur cuilibet occasione dicti Castri Kazza appellati aut suarum pertinentiarum questionem facienti, seu causam siue litem mouere intendenti superinde. Harum nostrarum testimonio et patrocinio litterarum, quas in formam nostri privilegij redigi faciemus pro eisdem, dum eadem nobis speciatenus fuerint reportate. Datum Strigonij feria quarta proxima post octauas festi Aparicionis Beati Mychaelis Archangeli anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo septimo.

(Az 1397-ki adományi privilegiumból.)

58. Zsigmond királynak Kazza várát tárgyzó iktatási parancsa a nyitrai káptalanhoz Stiboriczi Miklós számára. 1397.

Sigismundus stb. Capitulo Ecclesie Nitriensis s. et gr. Noueritis, nos quoddam Castrum nostrum Regale Kazza appellatum in Comitatu Trinchiniensi situatum, cum villis, tributis, ac tenutis et pertinentijs vniuersis ad dictum Castrum rite spectantibus, Magistro Nicolao filio Mostych Palatini Wladislauiensis de Stiborich, et suis heredibus iure perhempnali pro suis fidelitatibus et seruijs noue nostre donacionis titulo mediantibus alijs litteris nostris exinde confectis contulisse, ipsumque in dominium dicti Castri, ac villarum, tributorum, tenutarum et pertinentiarum vniuersarum eiusdem legitime introduci, et ipsi idem, easdem et ipsum statui facere velimus Regni nostri approbata lege requirente. Quocirca fidelitati vestre stb. (iktatási parancs.). Datum Strigonij feria quarta proxima post

octauas festi Aparicionis Beati Mychaelis Archangeli anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo septimo.

(Az 1397-ki adományi privilegiumából.)

59. A nyitrai káptalannak bizonyáglevele, hogy Stiboriczi Miklós Kazza várában statuáltatott. 1397.

Capitulum Ecclesie Nitriensis omnibus Christi fidelibus stb. quod discretus vir dominus Blasius presbiter filius Petri de Nazdork vice et nomine Magistri Nicolai filij Mostych de Stiborich domini sui stb. exhibuit nobis litteras Serenissimi et Magnifici Principis domini nostri Sigismundi Dei gracia Illustris Regis Hungarie maiori et autentico eius sigillo consignatas, continentes hunc tenorem:

Sigismundus stb. (következik Zsigmondnak 1397-ki iktatási parancsa, mint fentebb 58. sz. a.)

Nos igitur stb. (hogy az iktatás »die dominico proximo post festum Ascensionis Domini« megtörtént) prenotati Castri Kazza nuncupati in predicto Comitatu Trinchiniensi existentis, et duarum possessionum vtrarumque Waralya vocatarum sub eodem castro habitarum (cum tributo in vna exigi consueto), item villarum Kazza, Monyoros alias Nazdrouich appellate, Turank, Podhore, Glose, Mosenech, alternis Mosenech, Gergew, Roum, Kewkapu, Kopech, Kysporoba, Nagporoba, Zeukefalua ultra fluium Wag, Zarow, Maethyu et Stremereka nuncupatarum, ad prefatum Castrum Kazza semper ab olym rite pertinentium stb. nullo penitus contradictore apparente stb. Datum vigesimo die diei introduccionis et statuacionis predictarum anno Dominis suprascripto. Magistro Demetrio Lectore Ecclesie nostre predicte existente.

(Az 1397-ki adományi privilegiumból.)

60. Zsigmond királynak Kazza várát tárgyzó adományi privilegiuma Stiboriczi Miklós számára. 1397.

Relacio domini Stiborij Wayuode.

Sigismundus stb. omnibus Christi fidelibus stb. Consuevit innata liberalitas regnancium merita subditorum iuste pietatis examine ac pia iusticie moderacione pensare, sicque tanto ad eos muni-

ficencie sue gratiam libencius effundunt, quanto eis hoc ardentius et jus suggerit et natura; habet enim in se graciosam munera prouidencia Principalis, et suis subditis condescendit ad gratiam, et denotum ipsorum zelum prosequitur liberaliter et elementer. Sane ad vniuersorum noticiam harum serie volumus preuenire: quod Egregius vir Magister Nicolaus Bydgozky filius condam Mostyeh Palatini Wladislauiensis de Stiborich ad Nostre Claritatis accedens conspectum, exhibuit nobis quasdam duas litteras stb. (következik Zsigmond királynak Kazza várát tárgyzó adománylevele, mint fentebb 57. sz. a., s a nyitrai káptalan arra vonatkozó iktatási bizonyítványa, mint fentebb 59. sz. a.; melyek adományi privilegium formájában kiadatnak.) Datum per manus Reuerendissimi in Christo patris et Domini, domini Johannis de Kanysa Dei et Apostolice Sedis gratia Archiepiscopi Alme Ecclesie Strigoniensis Locique eiusdem Comitis Perpetui, nec non Primatis et Apostolice Sedis Legati, Auleque Nostre Maiestatis Eximij Cancellarij fidelis nostri ac dilecti, anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo septimo, quinto idus mensis Decembris, Regni autem nostri anno vndecimo. Venerabilitas in Christo patribus et dominis Valentino tituli Sancte Sabine Sacro Sancte Romane Ecclesie Presbitero Cardinali et Alme Ecclesie Quinqueecclesiensis Gubernatore, ac eodem domino Johanne ipsius Ecclesie Strigoniensis, Nicolao Bubek Colocensi, Petro Jadrensi, Andrea Spalatensi, et altero Andrea Ragusensi Archiepiscopis stb. (mint fentebb 52. sz. a.)

(Eredetie börhártyán, a budai kir. kamarai levéltárban.)

61. Stibor erdélyi vajdának a tordai tartományi gyűlés folytán kiadott nyílt rendelete, hogy a kereskedők igazságtalan vámokkal ne terheltessenek. 1397.

Stiborius Wayuoda Transsiluanus et Comes de Zolnok vniuersis et singulis Nobilibus, Castellanis, Vicecastellanis, Iudicibus, Juratis Ciuibus, theloniatoribus, tributarijs, officialibus, cuiuscunque extiterint condicionis seu dignitatis, hominibus, Ciuitatum, opidorum et villarum Rectoribus et Gubernatoribus, ad quos presentes peruenierint, volumus esse notum, quomodo pridem, cum in Torda, vbi vniuersis regnicolis istarum Parcium Transsiluanarum pro colloquio

fuius constituti, ad tractanda, que bona et tranquillitatem Regni conquerrantur (igy), nonnulli ciues et mercatores coram nobis predictarum Parcium grauissima proponebant eum querela, affirmantes, quando cum mercimonijs seu rebus mercimonialibus eorum ad Regnum Hungarie, et ultra proficiscere deberentur (igy); extunc per theloniatores ac tributarios quousque hic in partibus habitos minus iuste impedirentur, et ultra quam moris est seu consuetudo requirit, angariarentur, et ad superfluas cohartarentur solutiones, in preiudicium ipsorum valde magnum et grauamen. Cum tamen vestrum quemlibet circa iusticiam et antiquam consuetudinem velimus conseruare: idcirco vestram requirimus vniuersitatem et singulariter omnes hortamur, ymmo Regia auctoritate qua fungimur mandamus seriose precipient s, quatenus eosdem ciues et mercatores, et signanter illos de Cibinie, cum rebus et mercibus eorum quocunque in vestri medium peruenerint, receptis debitis et consuetis tributis ac thelonijs ab eisdem, sine vltiori agrauamine liberos abire permittatis et quiete, nullas ipsis instancia ac — — — — tates penitus facientes. Et hoc committimus per vniuersos Comites ac gubernatores quarumuis possessionum, vbi thelonia seu tributa exaguntur (igy), examinari et videri fideliter quod talia tributa iuxta ordinem antiquum et consuetudinem, et non citra exigantur et sine quouis obstaculo et occasione. Item volumus, quod annotatos ciues et mercatores, vna cum eorum curribus, videlicet non oneratis, qui in vlgari Theuthouico lenwegen nuncupantur, nec non equestribus (igy), licet cum curru vel sine curru, absque omni solutione pecuniarum penitus et thelonie solutione, liberos omnino dimittatis pertranssire. Ita tamen, si qui equos exducere viderentur ad vendendum; volumus, vt eosdem nostro nomine occupetis et arestetis, quousque aliud a nobis non habueritis in mandatis. Et aliud in premissis omnibus non facturi, sicuti fauorem Regium ac nostram dilectionem vobis diligitis conseruari. Datum in Kolustur feria quarta proxima ante festum Purificacionis Virginis Gloriose anno Domini M^o CCC^o nonagesimo septimo.

(Eredetie papíron, melyre a még ép pészét zöld viaszba van nyomva; az erdélyi száz nemzet levéltárában.)

62. Doboka vármegye hatóságának jelentése
Stibor erdélyi vajdához. 1396.

Magnifico viro Stiborio Wayuode Transilvano, domino ipsorum plurimum honorando, Ladislaus filius Petri et Drag Comes, Andreas filius Michaelis de Sancto Egidio et Paulus de Olnok Judices Nobilium Comitatus de Doboka seruiciorum promptitudinem eum famulatu. Vestra nouerit Magnificencia, litteras vestras nobis directas honore quo decuit et licuit, recepisse in hec verba:

Stiborius Wayuoda stb. Vice Comiti et Judicibus Nobilium Comitatus de Doboka stb. (következik Stibor vajdának 1396. május 28-kán kelt rendelete).

Nos enim etc. (a többi hiányzik). Fejér, Cod. Dipl. X. köt. 2. r. 395. l.)

(Cornides Dániel hátrahagyott kézírataiból, I. köt. 290. l.; a magyar akadémia könyvtárában.)

63. Zsigmond királynak Modor helységre vonatkozó határjárási parancsa. 1397.

Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. fidelibus suis Stephano de Bwehan et Johanni filio Johannis de Cromptach salutem et gratiam. Noueritis, quod nobis feria tertia proxima ante festum Aduincula Beati Petri Apostoli in Tyrnania vna cum Prelatis et Baronibus Regni nostri pro faciendo causantibus iudicio moderatio in Sede nostra Iudiciaria sedentibus, iustoque juris tramite vniuersas causas eorum nobis litigantium discentibus, nobilis vir Magister Andreas Pochessy de medio aliorum causantium exurgendo, sua, nec non Magnifici viri domini Stiborij Wayuode nostri Transsiluani, ac Nicolai Bydgozky fratrum suorum in personis nobis significare curauit cum querela: quod licet quedam *possessio eorum Modor appellata* ab aliorum possessionarijs iuribus metaliter separata esse et distincta; tamen homines et populi de Zempche preter voluntatem, ymmo contra ipsorum prohibitionem in quadam silua intra metas dicte possessionis eorum adiacente propria ipsorum auctoritate vterentur in ipsorum preiudicium et iacturam. Et in horum suorum dictorum comprobacionem quasdam duas litteras, vnam videlicet Budensis

sub anno Domini millesimo CCC^o septuagesimo nono, et alteram Posoniensis Ecclesiarum Capitulorum de anno Domini millesimo CCC^o quadragesimo nono super reambulacione et metarum ereccione ipsius possessionis Modor nuncupate dudum tempore condam domini Lodonici Regis laudande memorie predecessoris et soceri nostri karissimi de ipsius mandato emanatas et confectas coram nobis produxit, in quibus reambulacionem et metarum ereccionem ac cursus metales ipsius Modor possessionis vidimus laeius et expresse contineri. In persona vero hominum ac populorum de Zempch predicta strenuus miles Magister Karol Comes de Corbauia, dominus et gubernator eorundem hominum de Zempch, nostro in conspectu comparando, quasdam litteras olyn domine Marie Regine felicis reminiscencie, conthoralis nostre karissime, pretendens virtute ipsarum dictos homines et populos de Zempch ad dictam siluam ius habere, coram nobis exhibuit; in quibus inter cetera continebatur; quod ex quo ambe possessiones, videlicet Modor et Zempch predictae forent Sue Serenitatis; ideo ipsa quandam siluam nygram ipsis populis et hominibus de Modor et de Zempch communiter ad vtendum commisisset. Postulantes partes premisse, quod per nos iuris equitatem et iusticie debitum ipsis circa premissa impertiri. Et quia prefatus Comes Karol dictos homines et populos de Zempch prefata nullum aliud jus ad dictam siluam, nisi quantum ipsis vigore dictarum litterarum domine Marie competeret, habere allegabat; dicta quoque silua intra veras metas et limites ipsius possessionis Modor fore et existeri perhibetur: ideo nos vna cum Prelatis et Baronibus Regni nostri iudicantes commisimus, vt mete ipsius possessionis Modor juxta series et continencias priorum litterarum reambulatoriarum debeant de nouo erigi et renouari. Super quo fidelitati vestre et vtriusque vestrum de Curia nostra Regia ad id specialiter transmissi, firmiter precipiendo mandamus, quatenus visis presentibus ad faciem predictae possessionis Modor, vicinis et commetaneis suis vniuersis inibi legitime conuocatis, et testimonio predicti Capituli Posoniensis presentibus, quod ad hoc harum serie transmitti iubemus, accedendo, juxta series et continencias priorum litterarum, Budensis videlicet et Posoniensis Capitulorum, reambulatoriarum reambuletis eandem per suas veras metas et antiquas, nouas juxta veteres in locis necessarijs erigendo, reambulataeque et ab aliorum possessionarijs iuribus metaliter separatam et distinctam, relinquat eandem

dictis dominis Stiborio Wayuode et fratribus suis prenomiatis iure ipsis incumbenti perpetuo possidendam, contradiccione dictorum hominum et populorum de Zempel non obstante in hac parte, contradictores vero alij si qui fuerint, citetis ipsos contra annotatos dominos Stiborium Wayuodam et fratres suos prenomiatis nostram Specialem in Presenciam ad terminum competentem racionem contradiccionis eorum reddituros; et posthec tocius facti seriem, prout fuerit expediens, cum nominibus contradictorum et citatorum, si qui fuerint, terminoque assignato eidem nostre Speciali Presencie per dictum Capitulum Poseniense fideliter rescribi mandamus et iubemus. Datum die et loco prenotatis anno Domini millesimo CCC, nonagesimo septimo.

(Eredetié börhártyán, a hátul oda nyomott királyi birói pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

64. Zsigmond királynak az 1397-ki temesvári országgyűlés végzésének folytán kiadott rendelete, melylyel Stibor vajda javainak birtokában megerősítették. 1397.

Commissio propria domini nostri Regis.

Nos Sigismundus stb. quod cum per insultus et potenciam Thurearum et aliorum seismaticorum et paganorum in quibusuis annorum curriculis retro lapsis vsque presens tempus in confinijs predicti Regni nostri Vngarie stb. plurimo denastaciones possessionum, et hominum vtriusque sexus abducciones, alia diuersa mala euenissent, per que facta nostra et regnicolarum nostrorum potencia diminui posse videbatur, commissa fuissent et committerentur de presente: eapropter tam pretextu premissorum, quam eciam pro alijs factis et arduis negocijs Regni nostri et Sacre Regie nostre Corone vniuersos Prelatos et viros ecclesiasticos, ac Barones nostros, nec non de quibusuis Comitibus Regni nostri singulos quatuor probos et nobiles viros plena potestate ceterorum consociorum ipsorum ad omnia ordinanda fungentes ad presens festum Sancti Michaelis pro Congregacione et Consilio Generali faciendis huc in Themeswar conuenire facissemus, ipsique ad locum et terminum predictos pariter conuenissent; annotati Prelati, Barones et Nobiles Regni super premissis diligente tractatu et matura deliberacione prehabita inter

cetera alijs nostris litteris oxinde confectis contenta taliter duxerunt vnanimiter disponendum et ordinandum, atque ordinarunt coram nobis: quod omnia Castra, tenuta, Cinitates et possessiones, que vel quas quibusdam eo tempore, quo iidem aduersum nos animo induranto et manu potenti insurrexissent priori more insurreccionis eorundem ipsis tradidissemus et donassemus, simul cum talibus donacionibus, quas hijs, qui inter Nostram Maiestatem et predictos rebellizantes nostros pro fienda pace tunc laborassent vel pacem fecissent, contulissemus et tradidissemus pre timore, merito et iusto modo auferre valeremus ab eisdem; donaciones vero vniuersas hijs qui nobis fideles exhibuissent famulatus per nos factas ratificaremus et confirmaremus litterarum nostrarum per vigorem. Hijsque auditis et suo modo perceptis, quia Magnificus vir dominus Stiborius de de Stiborich Wayuoda noster Transiluanus nobis recolentibus, dictis eciam Prelatis, Baronibus et Regni Nobilibus ipsi Congregacioni nostre adherentibus hoc idem vnanimiter et concorditer affirmantibus, nunquam modo premissis contra nos manu potenti vel aliter processisset vel rebellizasset, neque inter Nos et inter aduersus Nostram Maiestatem rebellantes fuisset pacificator; sed in cunctis nostris et Regnorum nostrorum predictorum negocijs, prosperis videlicet et aduersis, non parcendo rebus vel persone, fideliter dinoseitur seruisse: ideo vniuersa Castra, Cinitates, possessiones et quelibet tenuta, ac Districtus quomodolibet vocatas et appellatos, in quibuscunque Comitibus existant, per nos ipsi pro fidelibus serucijs Nobis et toti Regno impensis, hactenus data eidem et donatas, ex consensu et consilio, vnanimique voluntate prefatorum Prelatorum, Baronum et Nobilium Regni sibi eiusue heredibus et successoribus vniuersis, iuxta continencias talium ipsius instrumentorum super huiusmodi Castris, Cinitatibus, possessionibus, tenentis et Districtibus confectorum, perpetuo et irrenocabiliter possidere et tenere pleno iure relinquentes; committentes vobis, Reuerendissimo in Christo patri domino Johanni Archiepiscopo Strigoniensi et Apostolice Sedis Legato, Summoque Aule nostre Cancellario, firmis damus in preceptis, quatenus litteralia instrumenta super quibuscunque Castris, Cinitatibus, possessionibus, tenentis et Districtibus, per Nos ipsi domino Stiborio huiusque heredibus datis et donatis confecta, simul cum ipsis donacionibus in eisdem contentis, quoad eorum vniuersos articulos, et continencias, cum presentibus pro ipso eiusue heredibus

mediantibus litteris nostris privilegialibus perhemniter nouius debeatis confirmare. Aliud in premissis facere non ausuri. Datum in vigilia Omnium Sanctorum in Themeswar anno Domini etc. nonagesimo septimo.

(Eredetie börhártyán, melyre a király pecsétje alól van nyomva, a mélt. báró Mednyánszky család levéltárában.)

65. Zsigmond királynak Stibor erdélyi vajda kintűnő érdemeinek folytán összes birtokát meg erősítő privilegiuma. 1397.

Sigismundus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarięque Rex ac Marchio Brandenburgensis Sacri Romani Imperij Archicamerarius nec non Bohemie et Lucenburgensis Heres omnibus Orthodoxe et Catholice fidei cultoribus presentibus pariter et futuris presencium noticiam habituris salutem in salutis largitore et pacis. Licet ad quorumlibet nostrorum fidelium mirifice prosequenda seruicia et vota liberalitas nostra quadam generalitate sit habilis; illis tamen quadam specialitate est debitor, in quibus ydemptitatem agnoscimus et fidei puram constanciam inuenimus quorumque fidelitas et devocio non solum prestitis placere cupit obsequijs, sed speratur inantea potius placitura prestandis. Sane ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire litterarum, quod cum animaduertemus, quomodo ab olym, quod dolentes referimus, per insultus et feritatem iniquorum paganorum, impiorum vtpote Turkorum, et aliarum seismaticarum gencium presuras, in quibusdam annorum curriculis retrolapsis vsque in diem hodiernum in confinis Regni nostri Hungarie plurime deuastaciones possessioinum, afflictiones hominum vtriusque sexus sine differencia etatis, et in jugum villis seruitutis redaciones per Turconicam seviciam miserabiliter commisse fuissent et perpetrare; propter quod nostra et Regni nostri potencia dimini, et dictorum nostrorum inimicorum crudelitas et insultus preuallescere videbatur. Eapropter consulendum circa premissa aliaque ardua nostra et dicti Regni nostri negocia facere existimauius, vniuersosque Prelatos, Abbates, Prepositos et Barones Regni nostri, nec non de quolibet Comitatu ipsius Regni nostri singulos quatuor probos et nobiles viros plena potestate cete-

rorum consociorum ipsorum ad omnia ordinanda fungentes, versus Temeswar ad festum Beati Mychaelis Archangeli nunc preteritum pro Congregatione et Consilio Generali deducendo fecimus accersiri; nobisque vnacum eisdem inibi existentibus, dicti Barones, Proceres et Nobiles Regni nostri super premissis diligenti tractatu et matura deliberacione prehabita inter cetera taliter duxerunt ordinandum, ymo disposuerunt eorum nobis, quod omnia castra, trenutas, possessiones et ciuitates, que vel quas quibusdam personis hominum eo tempore, quo ijdem aduersus nos animo indurato et manu potenti insurrexissent, pre timore insurreccionis huiusmodi ipsis tradidissimus et donassemus, simulcum huiusmodi donacionibus, quas hijs, qui inter Nostram Maiestatem et predictos rebellizantes nobis profiendi pace protunc laborassent, fecissemus pre timore prenotato, merito et iusto modo auferre valeremus ab eisdem; donaciones vero vniuersas, hys qui nobis fideles exhibuissent famulatus per nos factas ratificaremus et conseruaremus litterarum nostrarum per vigorem. Verum quia fidelis noster dilectus Magnus vir dominus Styborius Waynoda noster Transsylvanus, nec non Psoniensis et de Zolnuk Comes nobis clare recolentibus dictisque Prelatis, Baronibus, et Regni nostri Proceribus ac Nobilibus ipsi congregationi nostre adherentibus hoc idem vniuersim et concorditer affirmaantibus nullo vnquam tempore contra nos modo premissis in manu potenti vel aliter processit, nec nobis aliquatenus rebellauit, neque inter nos et Nostre Maiestati rebellizantes fuit pacificator, vt per hoc nobis nocere vel obesse valuisset, sed in cunctis nostris et Regni nostri negocijs et agendis inuolabili fidelitatis constancia et laudibus gratissimis obsequijs et egregijs gestis ac virtuosis meritis sincerisque complacencijs, a longis retroactis temporibus olym Serenissimis Principibus domino Lodouico Regi patri, et dominabus Elyzabeth matri, ac Marie Reginis Hungarie consorti nostris precarisimis felicium reminiscencijs, ante et post adeptionem dyadematis dicti Regni nostri Hungarie exhibitis laudabiliter nostro inclaruit in conspectu, et digne meruit commendari. Que quidem gesta strenua, obsequiosa et virtuosa merita suo modo singillatim exprimere longum esset, et presentibus inserere tediosum; ad memoriam tamen futurorum de vniuersalibus ad particularia, et de specialibus ad singularia descendendo, et multa ad modica succincte restringendo presentis epigramatis serie et tenore duximus aliqua ex eisdem edis-

serenda compendiose; potissime clare reminiscentes, quomodo prefatus fidelis noster dominus Styborius ab annis teneris usque in diem hodiernum, scuto bone voluntatis stipatus nostris beneplacitis, votis et vestigijs iugiter adherendo, et sue fidelitatis debitum constanter exolvere curavit. Presertim dudum temporibus impacatis et discriminosis, dum adhuc in etate tenera essemus constituti, et sceptrum seu solum Regni nondum gubernaremus, nec protunc dyademate laureati fuissemus, viri perfidi uterque Johannes tunc Banus et Prior in profundum malorum inmersi, et infidelitatis facinore obfuscati, indicibilia pericula et dampna dicto Regno nostro Hungarie nequiter perpetrabant; per quos idem dominus Styborius pro redemptione prefate domine Marie Regine erga ipsos tunc inhumane detente, in nostris fidelibus servitijs subdola fraude ipsorum deceptus, extiterat captivatus, et eadem captivitate diris penis castigatus, adeo quod sua humanitas vix poterat tolerare. Porro dum non longe ante hec tempora quedam extere nationes, gentes utpote Arestales, armis bellicis circumamicti ex precogitatis insidijs, ad confinia Regni nostri hostiliter irruendo ibidem grandia spolia et dampna subdole perpetrassent, et capta preda copiosa de ipsis confinijs rursum egradi voluissent; quod cum prefato domino Stiborio innotuisset, ipse cum paucis insurgens adversus easdem, et per intervalla magni spacij de nocte equitando et persequendo eosdem investigavit, et cum eisdem, licet incomparabiliter et in quadruplo pluribus cum suis complicitibus, veluti tyro fortis in campestri prelio utrinque aciebus ordinatis bellum imperterritus aggressus fuit, ubi sumpma gracia sibi assistente predictos hostes rapaces impetuose devicit. In quo congressu prelii, licet prefatus dominus Styborius fuerit a tergo usque antrosum mucrone dire transfixus et letaliter penetratus, tamen retrorsum non abiit, sed capitaneum seu ductorem predictorum hostium cum suis sectatoribus numero centum et sexaginta captivando suis vinculis mancipavit, multis alijs ex eisdem in ore gladij exterminatis, ne de ipsorum subdola et excogitata malicia se jactando, victorioso de Regno nostro exijsse gloriantur, quin potius ignominiose devicti loquantur, alijsque similia perniciose attemptantibus presumptuosam proterviam compescendo eorum exemplo viam malignandi interdiciant. Penultimo itaque nostre consideracionis ob intuitum ad graves ymo gravissimas Christicolarum angustias pie compassionis zelo in circuitu lenando dirigentes, quomodo per Tur-

conicam servitiam pusillus grex Christianorum affigeretur, alijs in jugum vilissime servitutis redactis, alijs vero per crudelem conculationem eorum in ore gladij in exterminium missis; hic timor, hic ploratus, hic ululatus in regione Christiana in pudoris, confusionis immense Christicolarum obprobrium, Divinitatisque contumeliam et grande scandalum Christianitatis. Ex compassione itaque et sincero zelo defensionis et causa vindicte atrocium inimiciorum Christi fidelium, ymo et ipsius nostri Redemptoris, et pro tuenda Republica, invocatis gentibus armigeris diversis nostri videlicet et ceterorum Regnorum incolis pluralis numeri et communitatis immense contra et adversus eosdem impios Turcos et eorum sequaces valido instaurato exercitu, nosque per Themeswar versus Bulgariam castra metati fuimus, prenomiatus vero dominus Styborius Wayuoda aggregato virorum fidelium, videlicet partium nostrarum Traussiluanarum et aliarum suarum generum militancium et nobilium valido cetu et agmine, proprium vexillum numerosa multitudine dictarum generum armis bellicis suffultum sufficienter habens, per reliquam viam utpote per partes nostras Transalpinas castra metatus, ubi iniquus Wlad Wayuoda protunc per dietos Turcos ad Wayuodatum dictarum Partium nostrarum Transalpinarum intrusus fuerat et promotus, cum copiosa cohorte Walachorum et Turcorum versabatur, eidem in obviam veniens, cum quo magnum prelium non sine gravi suorum clientum et proximorum, ac rerum dispendio et mortis periculo viriliter committendo, dextraque Altissimi eidem assistente dictum Wlad Wayuodam in personali pugna utrinque commissa devicit triumphaliter et superavit, eius proterviam cornu subpedavit, ipsum cum suis sectatoribus in fugam convertendo; qui quidem Wlad pretensus Wayuoda ibidem fuit acriter vulneratus. Abindeque ulterius cum suis agminibus laudabiliter progrediendo usque ad exercitum nostrum prope castrum Maioris Nycapolis in Bulgariam, ubi dictorum paganos innumerabilis legio et cetus pullulabat, victor insignis, nobis fideliter serviturus castra metatus est et pervenit. Tuncque ibi cum Bayzath Turcorum Imperatore circa dictum castrum Maioris Nycapolis in campestri prelio bellica certamina alternata vicissitudine diucius acerbissime agredientes, et in area certaminis et prelij non modicam falleratum ipsorum Turcorum cohortem armorum acumine in necis excidium concuciendo; in quo quidem divissimo prelio prefatus dominus Styborius tanquam adleta (igy) fortissimus dimicans,

nec mortis periculum, que tamen mortalibus opacum prebet silencium foridana, sed in strenuis actibus continue feruens, ubi idem etiam sub dictum castrum per ictum grandis petre granem sustulit lesionem. Tandemque nobis fortuna aduersante, et hostili ipsorum Tectorum impetu et insultu eorum preualescente, permittente occulto Dei iudicio, a quo est omnis potestas, sub cuius imperio Reges regnant et Principes dominantur; ipse quidem est exercituum dominus acies instruens, roborans animos, docens manus ad prelium, et justificationes suas potenti virtute ministrans, quos vult subicere subicit, et quibus vult victoriam imperit; viribus prohdolor nostri exercitus fere demolitis et oppressis, et prefati domini Styborij Wayuode nostri sequacis complicitibus et nobilibus viris proximis et consanguineis et plerisque militibus eiusdem pro nostro ac totius Regni nostro comodo, ymo vero pro republica constanter dimicantibus et militantibus, per dictos paganos prorsus concassatis, et interemptis, inuitis nutibus versus Partes nostras Transalpinas terga vertendo, retroflexos gressus cum eodem domino Styborio et ceteris paucis Prelatis et Baronibus retrorsum fecimus, vigente aduersitate, et demum in fluuio Danubij in galeis diucius descendendo, prefatum dominum Styborium cum nonnullis alijs Baronibus nostris in nostra absentia pro custodia et conseruacione Regni nostri, de loco vbi t— et flumen Danubij vndis maris in proximo coniungitur et intrat, remisimus ad Regnum nostrum prenotatum; qui abinde regrediens et versus partes nostras Transsiluanas proticus progrediens, ac omnem machinacionem peruersam Walachis ac alijs Regni nostri emulis precludens, ac insultus et cuncta iurgia, qui et que propter absentiam Nostre Maiestatis ibi in confinijjs Regni nostri auboriri, emergi et contingere potuissent, sua strenuitate ac pericia interueniente, debito moderamine extinxit, sopiuit et sedauit, et dictas partes nostras Transsiluanas sub pacis tranquillitate moderando indempniter illesas pro Nostra reseruauit Maiestate. Quid plura. Hys per ipsum studiosa diligencia peractis denuo idem dominus Styborius aggregato magne pluralitatis cetu virorum armigerorum nobilium et militarium, in dictas partes Transalpinas vsque ad castrum Dombouicha vocatum castra metatus est, et dictum castrum, in quo predictus Wlad Wayuoda impulsus erat et affugatus, cum suis gentibus obsedit, et tandiu in obsidione ipsius castri perseuerando gentes suas reliquit, donec prefatus Wlad Wayuoda coactus et compulsus

de dicto castro per ipsum dominum Styborium exceptus, et abinde simulcum coninge necnon prolibus et tota familia egressus, ipsum castrum Dombouicha manibus et dicioni nostre penitus resignauit, et eundem Wlad Wayuodam a dicto castro excipiendo ad obedientiam et fidelitatem nostram conuersum in Nostre Claritatis conspectum adduxit et presentauit, misericordiam et gratiam de commissis propicius recepturam. In qua etiam obsidione castri multa sanguinis effusione, interempeionibus suorum militarium, clientum et aliorum fideles Nostre Maiestati exhibuit famulatus. Et nihilominus multa alia ineffabilia gesta et strenua facta et virtuosa merita prefatus dominus Styborius Wayuoda cingulo inuiolabilis fidelitatis circumamictus laudabiliter pro exaltacione nostri throni Regalis votiuue exereuit, se ipsum et sua bona et complicitum suorum personas et capita pro nostro decore et profectu ac totius Regni nostri comodo et immensa vtilitate sine pauore leti et mortis metu leonina audacia suffultus constanter gratanter beniuole et libenter asperis casibus, vti inter fideles fidelior, submisit et exposuit fortune vniuersa, sicuti in omnibus premissis facti experientia nos docuit et euidentia palpate veritatis instruxit. Ideo nos prefati domini Styborij expositibus obsequijs, meritis et virtutibus ac strenuis gestis, vniuersa castra, ciuitates, possessiones et quaslibet tenutas, opida, villas ac districtus quomodolibet vocata et appellatas, in quibuscunque Comitatus existentes et habita simul cum libertatibus, prerogatiuis et exemptionibus per nos sibi pro fidelibus seruicijjs et meritis nobis et toti Regno nostro impensis, mediantibus alijs litteris nostris hactenus data, donatas et indultis, ex consensu et consilio vnanimique voluntate Prelatorum, Baronum et Nobilium Regni, sibi eiusdemque heredibus et successoribus vniuersis iuxta continencias litteralium instrumentorum super inuismodi castris, ciuitatibus, opidis, villis, possessionibus, tenutis, et districtibus, nec non libertatibus, exemptionibus et prerogatiuis rite confectorum perpetuo et irrenocabiliter possidere et tenere pleno jure et potiri reliquentes, constitutionibus, decretis, ordinacionibus et statutis in dicta congregacione et colloquijs in Themeswar nuperrime editis et deductis non obstantibus in hac parte quibuscunque, vt ipse et sui heredes in pleno et corporali realique dominio eorum et ipsarum secure jugiter perseuerent et tranquillitate omnimoda potiantur in eisdem, nec de ipsis pretextu ipsius constitutionis in Themeswar facte processu temporum aliqua

tenus priuari valeant vel excludi. Et nihilominus requirentibus fidelitatibus ipsius domini Styborij Wayuode omnia litterali instrumenta super quibuscunque castris, ciuitatibus, opidis, villis, possessionibus, tenutis, nec non districtibus, ac libertatibus, prerogatiuis et exemptionibus per nos ipsi domino Styborio Wayuode lucusque datis et donatis ac concessis confecta, simulcum ipsis donacionibus et alijs exinde secutis, quoad omnes eorum continencias, articulos, puncta et clausulas rata grata et accepta habendo, de predictorum Prelatorum, Baronum et Procerum Regni nostri consilio prematuro et vnanimi decreto eorundem mera auctoritate Regia ac Regie potestatis plenitudine ex certaque Nostre Maiestatis sciencia rursus innovantes, perhempniter valituras confirmamus presentis scripti nostri patrocinio mediante. Datum per manus Reuerendissimi in Christo patris et domini domini Johannis de Kanisa Dei et Apostolice Sedis gracia Archiepiscopi Alme Ecclesie Strigoniensis locique eiusdem Comitis Perpetui, nec non Primatis et Apostolice Sedis predictae Legati, ac Aule nostre Regie Maiestatis Eximij Cancellarij fidelis nostri et dilecti, anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo septimo, sexto Idus mensis Decembris Regni autem nostri anno vndecimo. Venerabilibus in Christo patribus ac dominis Valentino tituli Sancte Sabine Sacro Sancte Romane Ecclesie Presbiteri Cardinalis ac Ecclesie Quinque Ecclesiensis Gubernatore; ac eodem domino Johanne ipsius Ecclesie Strigoniensis, Nicolao Bubek Colocensi, Andrea Spalatensi et altero Andrea Ragusiensi Archiepiscopis, Luca Waradiensis, Martino Transsiluanensis, Eberhardo Zagrabiensis, Stephano Cyko Agriensis, Johanne Jauriensis, Petro Vacyensis, Johanne Boznensis, Demetrio Wesprimiensis, fratre Thoma Syrimiensi, Michaele Nitriensi, fratre Gregorio Chanadiensis, Chrisogono Traguriensis, Francisco Scardonensis, Ladislao Tininiensis, Johanne Nonensis, Antonio Sibinicensis, Nicolao Corbaniensis, et Leonardo Doctore Decretorum Sennyensis Ecclesiarum Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; nec non Magnificis viris dominis Detrico Bubek Regni nostri Palantino et Comite Albensi, eodem Styborio de Styborich Wayuoda nostro Transilvano et Comite de Zolnak, Comite Frank filio condam Konye Bani de Zechen Iudice Curie nostre, Nicolao de Gara Regnorum nostrorum Dalmacie et Croacie predictorum necnon tocius Sclauonie, Francisco filio condam Comitis Stephani Bebek (igy) Machouiensi Banis, honore Banatus Zeuriniensis va-

cante, Nicolao filio Johannis de Kannissa Tanarnicorum, Stephano filio eiusdem Johannis de dicta Kanissa Janitorum, Johanne dicto Groff Dapiferorum, Emerico de Peren Pincernarum, Johanne filio condam Comitis Stephani Agazonum nestrorum Magistria, predicto Styborio de Styborich Comite Posoniensi, alijsque quam pluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

(Zsigmond királynak 1406-ki megerősítő privilegiumából.)

66. Zsigmond király ünnepélyes privilegium formájában megerősíti Stibor erdélyi vajdát a neki adományozott egyes várak és javak birtokában.
1398.

Commissio propria domini nostri Regis.

Sigi mundus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulg-ricque Rex, ac Marchio Brandenburgensis, Sacri Romani Imperij Archieamerarius, nec non Bohemie et Lucemburgensis Heres omnibus Christieolis presentibus pariter et futuris presencium noticiam habituris salutem in eo, sine quo non est salus Primi parentis viciosa contagio ex mor-su pomi noxialis deriuata in posteros sic memorie claritatem nebula obliuionis obducit, vt ni-i rerum gestarum series litterarum aut alio euidenti falcimento solidetur, labuntur simul cum tempore ea, que in tempore congesta pariter et patrata fuere. Proinde ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire litterarum, quod fidelis noster dilectus vir Magnificus dominus Stiborius Wayuoda noster Transiluanus, nec non Posoniensis et de Zolnak Comes, in Nostre Claritate accedens conspectum, nobis cum modestia significare curauit, quod licet pro suis meritorijs et fidelissimis obsequijs sibi suisque heredibus Castra, Ciuitates et opida infrascripta, videlicet Castrum *Bolondoch* vocatum cum Ciuitatibus munitis seu muratis similiter *Bo'ondoch* in Trineliuniensi et *Wyhel* vocatis in Nitriensi; item Castrum *Wgrod* cum villa similite *Wgrod* et opido *Bau* appellatis in eodem Nitriensi; item Castrum *Chelte* cum opido similiter *Chelte* et *Orbo* vocatis in eodem Nitriensi; item Castrum *Jkw* cum oppido *Wythen* he in eodem Nitriensi; item Castrum *B'ench* cum opido *Zenthe* in eodem Nitriensi; item Castrum *W'au* cum Ciuitate *Sakolcha*, nec non opidis similiter *Wycar*, *Saswar* et *Peterfalua* in

eadem Nitriensi; item Castrum *Körlathkeu* in eodem Nitriensi; item Castrum *Eleskeu* in eodem Nitriensi; item Castrum *Detrechwac* cum opido *Detrehhel* in eodem Nitriensi; insuper opida infrascripta per se: item opidum *Maniga* in dicto Nitriensi; item opidum *Zentweyl* in eodem; item opidum *Bory* in eodem; item villam *Wygwear* in eodem Nitriensi; item villam *Sawar* in Poseniensi; item opidum *Modor* in dicto Poseniensi; item *Somolya*, *Nemethidos*, *Dioeseg* in eodem Poseniensi; item villam *Kran* in eodem Poseniensi Comitatus adiacencia, sita et habitas, cum tributis in eisdem exigi consuevis, nec non villis et vniuersis pertinencijs, iuribus, iurisdiccionibus et integritatibus quibusuis et quouis nomine vocatis ad eadem Castra, Ciuitates et opida ab antiquo rite spectantibus, mediantibus alijs litteris nostris efficacissimis et vigorosis superinde confectis perpetuo dederimus, donauerimus et contulerimus pleno iure; verum tamen, prout ipse percepisset, nonnulli nostri regnicole ius in eisdem habere pretendentes, clandestine prohibiciones fecissent superinde, ac litteras contra ipsas conseruarent in occulto, que processu temporum sibi aut suis heredibus possent in ipsorum iuribus preiudicare; supplicans nobis humili cum instancia, vt sibi circa premissa de oportuno remedio prouidere, et quid sibi agendum expediat, nostris temporibus definire et determinare dignaremur. Cumque Nos intra nostre meditationis archana predicta, reuoluendo, propositionem ipsius domini Styborij sagaciter ponderassemus; et nichilominus, quomodo eisdem dominus Styborius sui que heredes in reali, corporali, ac quieto et pleno dominio dictorum Castrorum Ciuitatum, opidorum et villarum, ac tributorum eorundem et ipsarum pertinentiarum ipsis per Nostram Maiestatem pro multipharijs laudedignis obsequijs ac vberrimis virtuosis placibilibus meritis egregijsque gestis cum sumpse fidelitatis constancia et inuolabili fidei puritate per ipsum dominum Stiborium a longe retroactis temporibus olim Serenissimis Principibus domino Ludouico Regi patri, et illustribus dominabus Elizabeth matri et Marie Reginis felicium reminiscenciarum, demumque Nobis ante et post adopcionem Sacri nostri Dyadematis dicti Regni Hungarie in cunctis nostris et Regni nostri varijs expeditionibus prosperis et asperis exhibitis iugiter et impensis, perpetuo donatorum et collatarum absque impetitione in eum immobiliter permanere quirent, conseruarique et firmari, a nostris fidelibus Prelatis, Baronibus et Regni nostri nobilibus, et vnde et quomodo dicta Castra, Ciuitates et opida

cum suis pertinencijs ad manus Regias, nostrorum videlicet predecessorum dinorum Regum Hungarie, et ex consequenti ad Nos deuoluta fuissent et redundate, diligenter seiscitando indagauissemus studiose. Qui quidem fideles prelibati Prelati, Barones et Regni nostri nobiles retroacta antiqua tempora reminiscentes, nobis sub debito fidelitatis detexerunt seriose, quoniam ymmo meram, omnimodam, certam et euidētissimam recipimus ab eisdem informacionem ac documentum indubitatum, quomodo dicta Castra, Ciuitates et opida, nec non ville et tributa, ac vniuersae pertinencie ad eadem et ipsas spectantes a nonnullis notorijs Sacre Corone infidelibus, qui propter perpetuae infidelitatis notam et crimen, qua fuerant neplarie offuscati et irretiti, eisdem rite forent priuati, et destituti extitissent, ipsisque ac eorum heredibus et superstitibus vniuersis perpetuum silencium impositum fuisset superinde; et sic ad manus et vsum ac Fiscum Regium, nostrorum videlicet predecessorum Regum Hungarie deuenissent et fuissent deuoluta, deriuata et redundate, et per ipsos manus et vsum Regijs, ac collacioni et omnimode disposicioni Regie incorporata, ascripta et confiscata fuissent, per eosdemque nostros predecessores et per nos hucusque habita, tenta et possessa inconcussa et sine vilo strepitu et inquietacione aliquali. Verum quia dignum arbitramur et congruum, geste rei euidenciam scripturarum serie memorie futurorum commendare, ne falsitate preualescente veritas confusa succumbat, quin ymmo equitate triumphante falsitas semper subdatur veritati, ideoque fortassis circa manus nonnullorum successorum seu superstitionum dictorum infidelium, a quibus dicta Castra, Ciuitates, opida, tributa ac ville cum suis pertinencijs ad Fiscum et vsum Regium fuerunt deuoluta et rite redundate, aliqua litteralia instrumenta factum dictorum Castrorum, Ciuitatum, opidorum, tributorum et villarum, et pertinentiarum eorundem et ipsorum tangencia, quibus mediantibus dicti infideles et ipsorum predecessores eadem et ipsas tenuerunt et possederunt, remansissent et fuissent derelicta, ac reseruata haberentur; que quidem instrumenta per eosdem tam diu conseruari possent, vt de tellula memorie hominum nota infidelitatis predecessorum ipsorum elaberetur, et per consequens dicta instrumenta in lucem producendo successu temporum vigore eorundem instrumentorum ipsi predictum dominum Stiborium aut suos heredes impetere, et contra eosdem iuridice procedere niterentur. Decernimus itaque, et de vniuersi consilio ac parili voto et deliberacione fidelium Prelatorum et Baro-

num nostrorum, mera auctoritate Regia et potestatis plenitudine dicta instrumenta et quaslibet litteras cuiuscunque tenoris et contencie existant, factum dictorum Castrorum, Ciuitatum, opidorum, tributorum et villarum, aut pertinenciarum eorundem aut ipsarum quomodolibet tangencia, si que fortassis per dictos superstites eorundem infidelium reseruata fuissent et reseruarentur, in antea eciam pro presenti vana, cassa, vacua et viribus carituras decernentes, et pronunciantes in hys scriptis, eadem et ipsas nullius esse roboris vel momenti, sed potius exhibitoribus ipsorum et earum nocitura. Et nichilominus eisdem superstilibus dictorum infidelium cuiuscunque status, condicionis, dignitatis et prehemincencie existant, super prescriptis Castris, Ciuitatibus, opidis, tributis et villis ac vniuersis pertinencijs, et occasione eorundem ac ipsorum, sicuti per predecessores nostros, sic et nos perpetuum silencium imponimus per presentes. Verum quia nos volumus, assumpsimusque et iugiter polliciti sumus, ymo expresse sponsemus nostro et successorum nostrorum Regum Hungarie nominibus, prefatum dominum Stiborium et suos heredes in pleno et pacifico dominio dictorum Castrorum, Ciuitatum, opidorum, tributorum et villarum, ac pertinenciarum eorundem a cunctis inpetitoribus, causidicis et actoribus vbique expedire, defensare, conseruare et tueri indemnes et illesos temporibus successiujs. Hoc non pretermisso, vt ex quo dicta Castra, Ciuitates et opida intra ambitum et girum seu cursum antiquarum verarum metarum eorundem et ipsarum magnam quantitatem et spacium territorij eciam habitatoribus destituti includunt, vbi neforte per prefatum dominum Stiborium noue plantaciones villarum, opidorum et prediorum instaurate fuissent, aut inante per ipsum, aut suos heredes et supertites plantari contingeret, quarum nouarum plantacionum nomina in prioribus litteris nostris donacionalibus non exprimerentur, aut expresse non haberentur: ideo nos in eisdem nouis plantacionibus intra ambitum dictorum Castrorum, Ciuitatum et opidorum aut villarum erectis aut erigendis, sicuti in antiquis, perinde ac si in eisdem litteris nostris prioribus nominatim expresse fuissent, manutene contra quoslibet et conseruare assumpsimus, et nostri successores eciam post nos tueri eosdem in ipsis omnibus teneantur, ne sudorosi labores et virtutes et merita prefati domini Stiborij per fraudulentam delusionem quorumpiam remuneracionis brauio defraudentur, et ne ipsius mercedem suo contingat premio priuari. Volentes et sanciendo decer-

nentes, vt nullus Iudicum et Iusticiarum Regni nostri presencium et futurorum prehabitu dominum Stiborium, suosque heredes, dum successu temporum ipsi pretextu et occasione predictorum Castrorum, Ciuitatum, opidorum, tributorum, villarumque, ac pertinenciarum eorundem, vel quarumcunque porcionum ex eisdem, siue nouarum plantacionum per quoscunque causidicos et actores in litem attraherentur, et causam seu litem de et super eisdem per ipsos contra eosdem mouere (igy) contingeret coram ipsis, iudicare presumat, aut ipsos, siue aliquem ex ipsis suo arrestare iudicati pretextu premissorum compellere, aut ad cuiuscpiam instantiam responderi facere audeat quoquo modo in premissis. Ita quod predicto casu ingruente non predictus dominus Stiborius Waynoda, neque sui heredes, sed Nostra Maiestas, nostrique homines et successores, Reges videlicet Hungarie, respondebit vel respondebunt, ymo respondere teneatur cuilibet occasione eorundem aut cuiuscpiam eciam porcionis ipsorum questionem facienti, seu causam et litem mouere volenti superinde: harum nostrarum testimonio et vigore litterarum. Quocirca vobis viris Magnificis, domini Palatino et Iudici Curie nostre, vestrasque vices in iudicatu gerentibus, cunctis alijs eciam Regni nostri Iudicibus et Iusticiarijs presentibus et futuris, et cuilibet vestrum in solidum, quibus presentes ostendantur, firmo damus Regio sub edicto omnino volentes, quatenus prefatum dominum Stiborium, suosque heredes et superstites ad quorumlibet instantiam occasione premissorum vestri in presenciam in causam attrahere volencium, ac contra et aduersus ipsos pretextu dictorum Castrorum, Ciuitatum, opidorum, tributorum et villarum, ac pertinenciarum eorundem et ipsarum vniuersarum litem seu causam coram vobis mouere satagecimum, contra formam premissi nostri firmati decreti Regalis nequam iudicare, nec vestro astare iudicati compellere, neque ad respondendum ad cuiuscpiam instantiam astringere presumatis, sed huiusmodi inpetitores, causidicos et actores, si quipiam temporum in processu coram vobis comparuerint, in Nostre Serenitatis aut nostrorum successorum conspectum dirigatis et transmittatis, quibus Nos circa premissa respondebimus, et post nos nostri successores Reges Hungarie finaliter respondere tenebuntur. In casu vero quo Nos aut nostri successores, Reges videlicet Hungarie, circa premissa tepidi essemus aut essent aut remissi, et prefatum dominum Stiborium suosque successores in premissis Castris, Ciuitatibus, opidis, tributis

et villis, ipsarum pertinencijs conseruare et tueri, aut pro ipsis cuiuspiam respondere non curaremus, neque nostri successores curarent; nichilominus vos, prefati Iudices et Justiciarij Regni nostri quicumque, nullatenus eadem et ipsas cuiuspiam adiudicare, aut perpetuacionem seu statucionem aliquam de ipsis, eciamsi terminos juridicos in processu huiusmodi litis et cause pretextu premissorum coram vobis rite compleuissent, facere audeatis; quinimo in preiudicium et derogamen eiusdem domini Stiborij suorumque heredum minime valeatis. Aliud igitur gracie nostre sub optentu non facturi in premissis; decernentes irritum et inane, si secus a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter quomodolibet in premissis contingerit attemptari, presentis scripti nostri patrocinio mediante. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras nostras priuilegiales, pendentis et autentici sigilli nostri duplicis inuimime roboratas. Datum per manus Reuerendissimi in Christo patris et domini, domini Johannis de Kanysa Dei et Apostolice Sedis gracia Archiepiscopi Alne Ecclesie Strigoniensis, locique eiusdem Comitatus Perpetui, nec non Primatis, et Apostolice Sedis prediete Legati, ac Aule Nostre Regie Maiestatis Eximij Cancellarij, fidelis nostri et dilecti, anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo octauo, duodecimo kalendas mensis Februarij, Regni autem nostri anno vndecimo. Venerabilibus in Christo patribus et dominis Valentino tituli Sancte Sabine Sacrosancte Romane Ecclesie Presbitero Cardinali et Ecclesie Quinqueecclesiensis Gubernatore, ac eodem domino Johanne ipsius Ecclesie Strigoniensis, Nicolao Bebek Colocensi, Andrea Spalateni, et altero Andrea Ragusiensi Archiepiscopis; Luca Waradiensi, Materno (igy) Transilvaniensi, Eberhardo Zagrabiensi, Stephano Cyko Agriensi, Johanne Jauriensi, Petro Waciensi, Johanne Boznensi, Demetrio Wesprimiensi, fratre Thoma Sirimiensi, Mychaele Nitriensi, Gregorio Chanadiensi, Grisogono Traguriensi, Francisco Scardonensi, Ladislao Tininiensi, Johanne Nonensi, Anthonio Sibinicensi, Nicolao Corbauiensis, Leonarde Decretorum Doctore Seniensi, Ecclesiarum Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; nec non Magnificis viris Detrico Bubek Regni nostri Palatino et Comite Albensi, prefato Stiborio de Stiborich Wayuoda nostro Transilvano et Comite de Zolnuk, Comite Frank filio condam Konye Bani Iudice Curie nostre, Nicolao de Gara Regnorum nostrorum Dalmacie et Croacie ac tocius Selautonie, Francisco filio condam Comitis Ste-

phani Bubek Machouiensi Banis, honore Banatus Zeuriniensis vacante; Nicolao filio Johannis de Kanysa Tauarnicorum, Stephano filio eiusdem Johannis de Kanysa Janitorum, Johanne dicto Grof Dapiferorum, Emerico de Peryn Pincernarum, Johanne filio Ladislai filij condam Stephani Bubek Agazonum nostrorum Magistris; eodem Stiborio de Stiborich Comite nostro Posoniensi; alijsque quam pluribus Comitatus Regni nostri tenentibus et honoris.

(Eredetie börhártyán, a mélt. báró Mednyanszky család levéltárában).

67. Zsigmond király megerősíti Stybor vajdának, neje Dobrohna hitbérére vonatkozó intézkedését. 1398.

Sigismundus stb. omnibus Christi fidelibus stb. quod Magnus vir dominus Stiborius de Stiborich Wayuoda noster Transilvanus, nec non Posoniensis et de Zolnuk Comes, fidelis noster dilectus, in Nostre Serenitatis accedens conspectum ministerio viue vocis dixit et confessus est nostri in presencia: quod ipse matura superinde deliberacione prehabita, quoddam Castrum suum Bolondoch appellatum, in Comitatu Trinchiniensi situm et adiacens, nec non Ciuitates, oppida ac villas infrascriptas, videlicet Manyga, Zenthwyd, Bory, Wygnar, Zwkowycz, Boganya, Kyzouch, Rakowch, et Kwehurzieh vocatas, simul cum alijs villis et pertinencijs, et generaliter quibusuis tributis, molendinis et pertinenciarum integritatibus siluestribus, campestribus et limphaticis, ac obuencionibus ad dictum Castrum, nec non Ciuitates et opida (ac) villas rite spectantibus, et prout per ipsum dominum Stiborium pronunc tenerentur, haberentur et possiderentur, Magnifico domine Dobrohna vocate, consorti sue karissime, ratione dotis seu titulo veri dotalicij, benenole et liberaliter intuitu amoris coniugalis dedisset donasset et legasset ac ascripsisset stb. (azon feltétel: ut ipsa tam haec praemissa quam eiusdem Stiborii Castra et dominia uniuersa usque quo proles eiusdem adoleuerint, et ad perfectam aetatem deuenierint, teneat, et adhibitis pro consilio Nicolao Bydgowskij et Andrea Pochessy dicti Stiborii fratribus eadem bona usuet et gubernet; ubi vero dicti filii et proles perfectam aetatem attigerint, eadem exolutione dotis trium millium sexagenarum grossorum contentetur, bonaque uniuersa una cum castro Bolondocz

et appertinentiis dictis liberis extradare teneatur. Következik azután Zsigmond királynak helybenhagyása). Datum per manus Reuerendissimi stb. Johannis de Kanysa Archiepiscopi Ecclesie Strigoniensis stb. Anno domini millesimo trecentesimo nonagesimo octauo, quarto nonas Aprilis.

(Zsigmond királynak 1406-ki megerősítő privilegiumából; mélt. báró Mednyánszky Dénes szíves közleménye.)

68. Zsigmond királynak Stiboriezi Stibornak intézkedéseire vonatkozó iktatási parancsa a Zobori konventhez neje Dobrohu számára 1398.

Sigismundus stb. Conuentui Monasterij Beati Hipoliti de Zuberio stb. Dicitur nobis stb. (iktatási parancs, hogy Stibor vajda azon intézkedésének folytán, melylyel hitvesének Dobrohuának özvegyége esetére Bolondocz várát és tartozékait beírta, a mit a király is helyben hagyott, s utatörténjék) Datum in Wylak in festo Beati Marci Ewangelistae anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo octauo stb.

(Zsigmond királynak 1406. XIV. kalendas Aprilis kelt megerősítő privilegiumából, a mélt. báró Mednyánszky család levéltárában.)

69. A zobori konventnek e tárgybaní bizonyosság-levéle. 1398.

Nos Conuentus Monasterij Beati Hipoliti de Zuberio stb. (bizonyosságlevél, hogy a fentebbi statutio »feria sexta proxima ante festum Beate Margarete virginis« megtörtént, s hogy senki ellen nem mondott.)

(Zsigmond királynak ugyanazon privilegiumából.)

70. Stibor erdélyi vajda Tordán tartományi gyűlést tart. 1399.

Nos Stiborius Vayuoda Transsiluanus et Comes de Zolnok memorie commendamus, quod in Congregatione nostra Generali Vniuersitatis Nobilium et alterius cuiusuis status et condicionis hominum diete Partis Transiluanie octauo die festi Circumcisionis Domini Torde celebrata, Johannes Iudex, ac Georgius Teremas de Clusuar,

in personis vniuersorum ciuium de eadem Clusuar in nostram venientes presenciam, exhibuerunt nobis quasdam litteras Monasterij Beate Virginis de Clusmonstra patenter emanatas petentes nos, vt eadem de verbo ad verbum transscribi et transsumpti, presentibusque litteris nostris similiter patentibus emanari facere dignaremur pro eisdem. Quarum tenor talis est:

(Nos Conuentus Beate Virginis de Clusmonstra stb. (1396.)

Nos igitur petitionibus ipsorum Johannis Iudicis ac Gregorij (igy) dieti Teremas in eorum et vniuersorum ciuium et hospitem de Clusuar persona nobis porrectis inclinati, ipsas litteras ratas habentes et vigorosas in formam nostrarum litterarum patencium transsumpti et transscribi fecimus, nostraque auctoritate Vayuodali omnibus cernentibus inuiolabiliter committentes observare. Datum duodecimo die Congregationis nostre predictae in loco memorato anno Domini M^o CCC^o nonagesimo nono.

(Eredetie bõrhártyán, a pecsét elveszett, Kolozsvár város levéltárában.)

71. Zsigmond királynak Modor, Diós stb. helységeket tárgyzó adományi privilegiuma Stibor vajda számára. 1399.

Sigismundus stb. Ordo suadet equitatis stb. Proinde ad vniuersorum noticiam tam presenciam quam futurorum harum serie volumus peruenire, quod fidelis noster dilectus Magnificus vir dominus Styborius de Styborych Wayuoda noster Transiluanus, nec non Posoniensis et de Zolnok Comes stb. exhibuit nobis quasdam duas litteras, vnam scilicet nostram patentem maiori et autentico sigillo consignatam de et super donacione quarundam possessionum nostrarum Modur, Dyos, Semoliga, Zenthwyth, Bary, Kosorych, Rakowch, Ratkolch et Ikaman stb. (1388. »Bade sabbato procimo ante festum Beati Anthonij confessoris«); et alteram honorabilis Capituli Ecclesie Posoniensis priuilegiale super legitima statuacione earundem (1390. »ferijs secunda stb. post festum Natiuitatis B. M. V.«) stb. (az adománynak privilegialis megerősítését kérvén; mely számára kiadatik.) Datum per manus Reuerendissimi in Christo patris et domini domini Johannis de Kanysa Archiepiscopi alme Ecclesie Strigoniensis locique eiusdem Comitis Perpetui, nec non Primatis et

Apostolice Sedis Legati, ac Aule nostre Regiæ Sumpni Cancellarij dilecti nostri ac fidelis anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono, duodecimo kalendas mensis Decembris, Regni autem nostri anno tredecimo. Venerabilibus in Christo patribus et dominis Valentino tituli Sancte Sabine Sacro Sancte Romane Ecclesie Prebitero Cardinale et Ecclesie Quinqueecclesiensis Perpetuo Governatore; ac eodem domino Johanne ipsius Strigoniensis, Nicolao Bubek Colocensis, Andrea Spalatensi, altero Andrea Ragusiensi Archiepiscopis; Luca Waradiensis, Martino (v. Materno) Transilvanæ, Eberhardo Zagradiensis Stephano Cyko Agryensis, Johanne Boznensis, Mychaele Wesprimiensis, Johanne Jauriensis, Petro Wacyensis, fratre Thoma Syrimiensis, Petro Electo Nitriensis, fratre Gregorio Chanadiensis, Grisogono Traguriensis, Francisco Scardonensis, Ladislao Timiniensis, Johanne Nouensis, Antonio Sibiniensis, Nicolao Corbauiensis et Leonardo Segniensis Ecclesiarum Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; nec non Magnificis viris Detricio Bubek Regni Hungariæ Palatino, eodem Styborio de Styborych Wayuoda nostro Transilvano et Comite de Zolnuk, Comite Frank filio eodam Konye Bani Judice Curie nostre, Nicolao de Gara Regnorum Dalmacie et Croacie predictorum ac tocius Sclauoniæ, Francisco Bubek et Johanne de Marouth Machoniensibus Banis, honore Banatus Zeuriniensis vacante, Georgio filio Jakch de Kusal Tauarnicorum, Stephano de dieta Kanysa Janitorum, Johanne Groff Dapiferorum, Emerico de Peren Pincernarum, Johanne filio Magistri Ladislai filij eodam Comitum Stephani Bubek Agazonum nostrorum Magistris; eodem Styborio Comite Poseniensi, aliisque quam pluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

(Zsigmond királynak 1406-ki adományi privilegiumából.)

72. Zsigmond királynak Boczko várát tárgyzó adományi privilegiuma Stibor vajda számára. 1399.

Sigismundus stb. quod fidelis noster dilectus Magnificus vir dominus Stiborius de Stiborych Wayuoda noster Transilvanus, nec non Poseniensis et de Zolnok Comes stb. (a *Bolondoz várát és tartozékait tárgyzó* 1388. »Zolli feria quinta proxima post festum Beate Margarete virginis et martiris« kiadott adománylevél privile-

gialis megerősítését kéri; mely számára kiadatik). Datum stb. anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono, duodecimo kalendas mensis Decembris stb. (a többi esküem szószerint megegyez a Modor, Diós stb. helységeket tárgyzó adományi privilegiummal.)

(Az 1406. IV. kal. Aprilis kiadott privilegialis megerősítésből, a vágujhelyi prépostság levéltárában.)

73. Zsigmond királynak Ugrócz várát tárgyzó adományi privilegiuma Stibor vajda számára. 1399.

Commissio propria domini Regis.

Sigismundus stb. quod fidelis noster dilectus Magnificus vir dominus Stiborius de Stiborych Wayuoda noster Transilvanus stb. (az *Ugrócz várát és tartozékait tárgyzó* 1389. »Posonii in festo Ad Vincula Sancti Petri Apostoli« kiadott adománylevél privilegialis megerősítését kéri, mely számára kiadatik). Datum stb. anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono XII. kalendas mensis Decembris stb. (a többi szóról-szóra, mint a Modor, Diós stb. helységeket tárgyzó 1399-ki adományi privilegiumban.)

(Eredetie a mélt. b. Mednyánszky család levéltárában.)

74. Zsigmond királynak Vigvár helységet tárgyzó adományi privilegiuma Stibor vajda számára. 1399.

Sigismundus stb. Regie liberalitatis et munificencie plenitudo, pensata personarum et ingruencium temporum condicione et qualitate, libenter extenditur ad singulos, et munera sue gracie copiose impertitur et diffundit ad cunctos suos subditos et fideles, et eorum petitionibus, illis presertim que eorum commoda respiciunt, propicius annere consuevit. Sane ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire litterarum, quod fidelis noster dilectus vir Magnificus dominus Styborius de Styborych Wayuoda noster Transilvanus, nec non Poseniensis et de Zolnok Comes, ad Nostre Celsitudinis accedens presenciam, exhibuit nobis quasdam duas litteras, vnam videlicet nostram patentem maiori et autentico sigillo nostro simpliciter consignatam de et super noua nostra donacione et perchempnali collacione cuiusdam possessionis nostre Regalis Wygiew vocate in Comitatu

Nitriensi habite stb. (1390. »Datum Posonij secundo die festi Sancte Trinitatis«), et aliam honorabilis Capituli Ecclesie Posoniensis privilegiale super legitima statuione eiusdem possessionis (1390. »feria secunda proxima post festum Natiuitatis B. M. V.«) stb. (az adományok privilegialis megerősítését kérvén, mely számára kiadatik). Datum stb. anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono, XII. kalendas Decembris stb. (a befejezés szóról-szóra, mint a Modor, Diós stb. helységeket tárgyazó adományi privilegiumában.)

(Az 1406-ki megerősítő királyi privilegiumból, mint alább.)

75. Zsigmond királynak Csejte várát tárgyazó adományi privilegiuma Stibor vajda számára. 1399.

Commissio propria domini Regis.

Sigismundus stb. quod fidelis noster dilectus Magnificus vir dominus Styborius de Styborich Wayuoda noster Transsiluanus, nec non Posoniensis et de Zolnak Comes ad Nostre Claritatis accedens presenciam stb. (a Csejte várát és uradalmát tárgyazó 1392-ki adományának privilegialis megerősítését és kiadását kéri és nyeri meg); requirentibus fidelitatibus et fidelium seruiciorum laudedignis meritis memorati domini Styborij, per ipsum Sacre Corone Regie, nec non Reginalibus et Nostre Mai statibus cum sinceritatis zelo, euigilancia curiosa, strenua milicia et sollicitudine indefessa, non parcendo persone et rebus suis, sed in pluribus expeditionibus nostris et Regni nostri, casibus et euentibus se iuxta ingruentium negociorum et temporum qualitates submittere non expanescendo, pro suis participibus exhibitis stb. Datum stb. anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono, duodecimo kalendas Decembris stb. (csaknem szószerint, a a befejezésre nézve megegyez a Modor, Diós stb. helységeket tárgyazó adományi privilegiummal.

(Eredetie böchrátyán, melyről a király kettős pecsétjének töredéke vörös-sárga-fekete selyemzsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

76. Zsigmond királynak Savar helységet tárgyazó adományi privilegiuma. 1399.

Commissio propria domini Regis.

Sigismundus stb. quod fidelis noster dilectus Magnificus vir dominus Styborius de Styborich Wayuoda noster Transiluanus stb. (a Savar helységet tárgyazó 1392. »Tyrnavie feria sexta proxima ante festum Beatorum Simonis et Jude Apostolorum« nyert adományának privilegialis megerősítését kéri és nyeri.) Datum stb. anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono XII. kalendas Decembris stb. (a befejezés szóról-szóra, mint a Modor, Diós stb. helységeket tárgyazó adományi privilegiumban.)

(Eredetie böhrhátyán a mélt. báró Mednyánszky család levéltárában.)

77. Zsigmond királynak Jókő várát tárgyazó adományi privilegiuma Stibor vajda számára. 1399.

Commissio propria domini Regis.

Sigismundus stb. Consuevit inuata liberalitas regnancium merita subditorum iusto pietatis examine, ac pio iusticie moderamine pensare, sicque tanto ad eos munificencie sue gratiam lubencius effundunt, quanto eis hoc ardentius et ius suggerit et natura; habet enim in se genérosa munera Prouidencía Principalis, et suis subditis condescendit ad gratiam, et deuotum ipsorum zelum prosequitur liberaliter et clementer. Sane ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod fidelis noster dilectus Magnificus vir dominus Styborius de Styborich Wayuoda noster Transiluanus, nec non Posoniensis et de Zolnak Comes, ad Nostre Claritatis accedens conspectum, exhibuit nobis quasdam duas litteras, vnam videlicet nostram patentem maiori et authentico sigillo nostro simplici consignatam, de et super noua nostra donacione et perhempnali collacione eiusdem *Castri nostri Regalis Jokev appellati*, in Comitatu Nitriensi situati stb. (1394. »Bude in festo Beate Elene Regine«), et aliam honorabilis Capituli Ecclesie Nitriensis privilegiale, super eiusdem Castri ac suarum vtilitatum et pertinenciarum quarumlibet legitima

statuacione (1394. »in festo Beate Margarethe virginis« stb. az adománynak privilegialis megerősítését kérvén; mely számára kiadatik.) Datum stb. anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono XII. kalendas mensis Decembris stb. (a befejezés szóról-szóra, mint a Modor, Diós stb. helységeket tárgyzó szűtén 1399-ki adományi privilegiumban.)

(Eredeti bőrhártyán, a budai kir. kamarai levéltárban.)

78. Zsigmond királynak Berenes-várát tárgyzó adományi privilegiuma. 1399.

(Fejér Cod. Dipl. X. köt. 3. r. 143. l.)

79. Zsigmond királynak Éleskő várát tárgyzó adományi privilegiuma. 1399.

Commissio propria domini Regis.

Sigismundus stb. Consuevit innata stb. Sane ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod fidelis noster dilectus Magnificus vir dominus Styborius de Styborich Wayuoda noster Transiluanus stb. exhibuit nobis quasdam duas litteras stb. de et super noua nostra donacione et perhempnali collacione cuiusdam Castri nostri Regalis Eleskew in vlgari in Teutonico vero Scharfenstein appellati in Comitatu Posoniensi situati stb. (kérésére az adomány privilegialis formában megerősítették.) Datum stb. anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono, XII. kalendas mensis Decembris stb. (a befejezés szóról-szóra, mint a Modor, Diós stb. helységeket tárgyzó 1399-ki adományi privilegiumban.)

(Eredeti bőrhártyán, a budai kir. kamarai levéltárban.)

80. Zsigmond királynak Korlátkő várát tárgyzó adományi privilegiuma. 1399.

Sigismundus stb. quod fidelis noster dilectus Magnificus vir dominus Styborius de Styborich Wayuoda noster Transiluanus stb. (a *Korlátkő* várát tárgyzó 1394. »Posonii in festo Beate Elene Regine« kiadott adománylevelnek privilegialis megerősítését kéri, mely számára kiadatik.) Datum stb. anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo nono XII. kalendas Decembris stb. (a többi

szóról-szóra, mint a Modor, Diós stb. helységeket tárgyzó 1399-ki adományi privilegiumban.)

(Eredeti a mélt. gr. Pongrácz család levéltárában, mélt. báró Mednyánszky Dénes szíves közleménye. V. ö. a Taschenbuch für die vaterländische Geschichte 1833-ki évfolyamát 244. l.)

81. Stiboriczi Miklós és Zlopnai György közti per. 1399.

Nos Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. damus pro memoria, quod discussionem cuiusdam cause, quae inter Magistrum Nicolaum filium Mostych, Palatini Wladislauiensis de Styborich actorem ab vna, pro quo Thomas de Apathy cum procuratorijs litteris Capituli Nitriensis astitit, et inter Georgium filium Petri filij Mychaelis de Zlopna in causam attractum parte ab altera, pro quo Paulus de Boisithy cum procuratorijs litteris Conuentus de Twrueh comparuit, iuxta continenciam litterarum nostrarum preceptoriarum super factis in quibusdam litteris nostris similiter preceptorijs contentis in octauis festi Pentecostes facere tenemur, de partium prenominatarum voluntate ad octauas festi Beati Mychaelis nunc venturas, similiter Nostram Specialem in Presenciam duximus prorogandam. Presentes autem propter absenciam venerabilis patris domini Johannis Archiepiscopi Strigoniensis, Aule nostre Cancellarij et sigillorum nostrorum erga ipsum habitorum, sigillo eiusdem fecimus consignari. Datum in Wysegrad vigesimo sexto die termini prenotati anno Domini M^o CCC^o nonagesimo nono.

(Eredeti papíron, igen megrosszállt állapotban, a budai kir. kamarai levéltárban.)

82. Stibor erdélyi vajda Diószeg helységet cserképen engedi át az ó-budai sz. Klára apácza-zárdának. 1399.

Siborius de Stiboricz et Bolondocz Vayvoda Transiluanus viliam Diószeg in Comitatu Posoniensi metis cinctam Manialibus Clarissis de Veteri Buda in cambium dat.

(Mélt. b. Mednyánszky Dénes szíves közleménye.)

83. A pozsonyi káptalannak bizonyos, Stibor erdélyi vajda és Szentgyörgyi Péter mester közti peres ügyre vonatkozó kiadványa. 1400.

Nos Capitulum Ecclesie Posoniensis memorie commendamus, quod cum iuxta continenciam litterarum adjudicatoriarum et juramentaliū viri Magnifici domini Detrici Bubek de Pelseulch Regni Hungarie Palatini Magister Petrus filius Petri de Zengyurgh vigesimo quinto se nobilibus in octauis festi Beati Mychaelis Archangeli contra Magnificū virum dominum Styborium Wayuodam Transiluanensem et Magistrum Dominicum de Dios coram nobis sacramentum prestare debuisset: ipso termino adueniente prefatus Magister Petrus cum suis coniuratoribus prescriptis super eo, quod ipse in totali accione et acquisitione prefatorum domini Styborij Wayuode et Domini de Dios in dictis litteris adjudicatorijs ipsius domini Detrici Palatini specificatis innocens sit penitus et immunis, sacramentum prestifit et suum deposuit juramentum coram nobis testimonio presencium mediante. Datum secundo die juramentalis depositionis prediete anno Domini M^o quadringentesimo.

(Eredeti papíron, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

84. Stibor erdélyi vajda a vág-beszterczei advocatia fejében Marsovafalvai Buthora Péternek átengedi Jablonova helységét. 1400.

Nos Stiborius de Bolundotz Wayuoda Transilvaniensis, Nitrie, Trenchinij, Bistricieque Comitatum Comes, nec non tocius fluuij Wag Dominus, memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis, quod consideratis hinc inde, videlicet tam Aduocacie Bistriciensis, quam eciam ville cuiusdam nostre Jablonowa in Districtu Bistriciensi existentis singulis vtilitatibus, et quod dictum Castrum nostrum Bistricie ex iam dicta Aduocacia Bistriciensi plus quam ex dicta possessione Jablonowa conferret et fungeretur, tum propter vicinitatem prescripte Aduocacie, tum ipsius possessionis longinquitatem: ex nostra bona voluntate sepius nominatam possessionem Jablonowa pro Judicatu seu Aduocacia Bistriciensi tanquam perpetuum (?) perpetuo duximus commutandum;

nobili Petro dicto Buthora de Marsowafalua, Blasio, Nicolao, Johanni et Thome, filijs suis presentibus, atque futuris, et ipsorum singulis heredibus, superius scriptam possessionem Jablonowa resignantes et condescendentes, imo presentibus resignamus, cum omnibus vtilitatibus, vsufructibus ac vsibus, fumalibus, redivitibus et prouentibus, alijsque singulis emolumentis, quibuscunque censeantur nominibus, cum ipsorum antiquis limitibus seu grenicijs, agris cultis et incultis, pascuis, pratis, montibus, siluis, rubetis et nemoribus, aquis, venacionibus, piscacionibus aquarumque decursibus, molendinis, predialibus et jobagionibus vniuersis, singulariterque alijs omnibus, que inter metas antiquas in longum et in latum continentur et ab antiquo pertinere dinoscuntur; eo iure et dominio, prout nosmetipsi hucusque tenuimus, absque omni impedimento; nihil penitus domini et proprietatis in sepius fata possessione pro nobis nostrisque successoribus reseruantes. Ita vt ipse Buthora, Blasius, Nicolaus, Johannes et Thomas filij ipsius presentes, alijsque eorum successores eo iure, quo alij nobiles liberi homines Regni perpetuo gaudeant et potiantur; Aduocaciamque Bistriciensem pro nobis nostrisque successoribus vsurpamus. Presentes vero litteras per appensionem sigilli nostri presentibus duximus in perpetuum robur conficiendas. Datum Trenchinij die et festo Natiuitatis Sancte Marie anno Domini millesimo quadringentesimo.

(Az eredeti után, mely a nemes Marsovszky család levéltárában őriztetik, közölte t. cz. Marsovszky Gyula úr.)

85. A Neumark eladását tárgyazó okmányok. 1402. és 1403.

A) Wir Stiborius vormals Woywode im Sebenburgen, Beckennen öffentlich allen sehenden vnd hörenden deses gegenwertigen brifes leuth, das wir volmechtig wurden gesant von dem Allirdurchluchsten grosmechtigen vnserm gnedigen herren herren Segismundo knyngye tzu Vngarn etc. tzu vorsezen, adir ouch tzu vorkoufen tzu vnser personem behagen das Landt genant die Nuwe mark mit aller syner tzuhorunge, voben das vormals eyn teil desselben landes vorkouft ist dem Erwürdigen Orden der Bruder Sendte Marien des Spittals tzu Jerusalem des deutschen huses tzu Preussen, vnd weme wir das vorsezten adir vorkoufen macht hetten an en tzu

weisen allerley Manschaft, off dem lande vnd In den Steten; Ouch sie tzu frien vnd ledig tzu sagen, der eyde vnd vorpflichtunge die sie schuldig weren gewest dem egenanten vnserm gnedigen herren konyng von Vngarn, adir vns In synem namen, mit semelichir macht wir qwomen an den erwidigen herren Couradt von Jungingen des egenanten Ordens Homeister vnd syne gebitiger ken Preussen, mit etlichin vnsern getruwen vs dem selben lande, Her Heynrich Guntersperg Rittther, Hennyk von Guntersperg den man heisset Allekenstol, Kirstan Landirperg Burgermeister tzu Arnswalde, Heynrich Schnueler Burgermeister tzu Landisperg von des egenanten Landes vnd Stete wegen vmb semeliche sache vsgeant, vnd boten an, dem egenanten herren Homeister vnd syne Orden das vorgesprochne Landt tzu vorsetzen adir tzu vorkoufen, wie her das begerte, vnd das volfuren wolden mit mechtigen brifen dorobir vnser gnedigen herren konyngis von Vngarn egenant, vnd der andern vnser herren miterben des selben Landes. Des wart tzu rate dar obingeschrieben herre Homeister mit synen Gebitigern, vnd kouft vns ap das Lant die Nuwe Mark vorgeschriben, recht vnd redlichin, vmb drey vnd sechtzig tusant vnd tzewehundert vngerischer golden. Adir Ir wurde also, die helfte betzalen an Behemischen grosschen, das schog vor drey vngarische golden tzu rechen; die ander helfte an vngarischem golde, den golden vor eine halbe prussische marg tzu rechen. Vnd ap die betzalunge geschege an andern golde, als an nobelen alden schilden (sende) adir ducaten, so sol man das selbe golt an der betzalunge rechen an prusschem gelde rechte, als es off die tzeit der bezalunge gelden wirt Im lande tzu Preussen. Des wart vns betzalt vnd getzalt bereit tzu alle vnserm genuge an der egenanten Summen acht tusant Schog Behemischer grosschen von dem egenanten hern Homeister vnd synem Orden In der Stat tzu Thorun; vnd was sich noch gehoren wirt tzu betzalen der egenanten summe, denne betzalen sullen gantz vnd gar, so wir entwerten vnd geben werden den hauptbrieff obir den kouf vnser gnedigen herren konyngen von Vngarn, vnd ander vnser herren brife, des selben Landes mitaben, wol vsgericht in vuser eigen tzerunge, als man die allichest volfuren mag noch behagen des herren Homeisters. Also doch daz der hauptbrieff des koufes gegeben sal werden In dem Namen des herren konynges von Vngarn vorgeant vndir dem Ingesegil syner Maiestat, der ouch geregistrirt sal werden

noch der Cancellarien gewonheit, vnd ouch die andern brife der Mituorlybunge redlichin sullen bestetiget vnd ouch geregistrirt werden; vnd die oberege summe geldes die man vns noch betzalen sul vom herren Homeister vnd dem Orden nicht hoisschen sullen, es en sey denne, das wir In tzavor noch erem genuge vnser herren konyngs von Vngarn vnd andere vnser herren konynges von Behemen vnd Marggrafen Josten vorsegilten brife In vuser eigene koste als obee geschriben stet entwerten, das wir yo thun sullen tzwissen hir vnd Sendte Martyns tage des Bisschoffes nehest komende Vortme so sullen wir freyen dem Orden Kastryn vnd ouch Zandekke, als verre als Zandekke bynnen den greitzen der Nuwenmark leyt, vnd vnsern herren des konyngs von Vngarn ist, mit allen eren tzu gehorunge vnd ouch die brife, dem Orden schicken vnd freihen, die der herre konyng von Vngarn herrn Johann von Warteaberg off Kastryn, vnd ouch die off Zandekke gegeben seynt in welcherley weise die synt adir leathe, vnd wen wir wolgewis seyn der letzten betzalunge die geschen sal, so wir werden entwerten die brife vorgeant vnser gnedigen herren etc. dem gesprochen herren Homeister vnd syne Orden tzu grosser sicherheit, dem wir mit crafft deses brifes vnd von der gewalt als vns vnser gnediger herre konyng von Vngarn vorgeant bevolen hat muntlich vnd brifflich dem Lande vnd Stete do selbst in der Nuwenmark weysen mechtlichin alle manschaft des selben Landes gesessen of dem Lande vnd in den Stetten an den herre Homeister vnd synen Orden, In die holdunge tzu thun, vnd sagen sie alle frey vnd ledig von vnser herren konynges wegen von Vngarn, was gelobde, holdunge adir eyde sie Im getan haben, vnd alle die Weyle der Orden egenant das Lant vorgeant, vnd Stette der Nuwenmark Innehelt, in keynerley weise tzu treten von dem Orden, das lant werde denne wedir gekouft von vnserm gnedigen herren, noch ousweisung des hauptbriifes gegeben obir den kouf von vnserm gnedigen herren konyng von Vngarn. Czu grosser bestetigung vnd merer sicherheit deser vorgeschriben dinge, haben wir Stiborius vorgeant mit rechter wissenschaft vnser Ingesegil an descu brieff lassen hengen. Der gegeben ist uff dem huse Marienburg an sendte Jacops tage des heiligen

tzwelfboten noch der gebort Cristi viertzenhundert vnd dornoch Im andern yare.

(Eredetie böhrhartyán Stibornak hártyszinegen függő pecsété alatt; a német rendnek bécsi levéltárában.)

B) Wir Stiborius etwan Woyegewoda tzu Sebenburgen Bekennen öffentlich in diesem gegenwertigen brieffe allen den die In sehen, horen oder lessen, das wir von dem Irluchten fursten vnd herren herren Sygmundt konig tzu Vngern etc. mechtlichen gesandt worden, die Nuwemarg tzu vorkouffen ader vorsetzen; des so worden wir tzu Rathe vnd haben sie recht vnd redlichen vorkoufft deme Erwürdigen vnd grosmechtigen fursten Bruder Cunraden von Jungingen Homeister des Ordens der brudere des hospitalis Sente Marie des deutschen huses von Jerusalem, vnd syme Orden, als das der hauptbrieffe obe den kouff gegeben volkomlichen vsweist; vnd dorumb so fryen wir der selben Nuwenmarg alle Ritters, knechte, fryen vnd Edlen Burger, vnd gebuwer, mit crafft dis brieffes beyde in Steten vnd off dem Lande aller eyde der Holdunge, die sy vormals dem egenantem herrn konige zu Vngern etc. gesworen hatten, vnd weisen sye mechtlichen an den erwürdigen Grosmechtigen fursten Bruder Conraden von Jungingen homeister vorgeant, vnd an sienen Orden sy mechtlichen czu halten mit sulcher crafft vnd macht gleicher weise, als sy vormals der oftgenante herre konig tzu Vngern gehalten hat. Tzu geczugnisse vnd bevestunge desser dinge haben wir Stiborius vorgeant vsrer Ingisegil an dessen brieffe lasen hengen. Der gegeben ist off dem husse Marienburg In Preussen In den Jaren Cristi thusundt vnd In dem tzuwey vnd vyerhundirsten Jare am tage Jacobi des löblichen Apostels.

(Eredetie böhrhartyán, a hártyszinegen függött pecsét elveszett; an német rendnek bécsi levéltárában.)

C) Wir Stibor vormals Waywoda In Sibenburgen etc. Bekennen öffentlich mit diesem brue, das vns der erber weiser geischer manne Petir von Waltenheim Munczmayster czu Thorun hat ausgericht vnd bezalt mit bereitem gelde vier tausent schok gross; czu gnug vnd czu danek desselben wir den grosmechtigen herrn Brudir Conrad von Jungingen homayster deutschen Ordens quitt, los and ledig sagen. Des zu einer Vrkund haben wir vsrer Sigel an diesen brieffe vgedruckt. Geben czu Thorun am Sunabent noch sand

Jacobstage des heiligen zwelfboten noch Cristi geburt vierzehenhundert vnd dornoch in dem andir Jare.

(Eredetie papiron, Stibornak alól oda nyomott pecsété alatt; a német rendnek bécsi levéltárában.)

D) Wir Sigmund stb. (l. Fejér Cod. Dipl. X. köt. 4. r. 149. l.) Geben czu Prespurg an Sand Michaelis tage noch Cristi gepurt vierzehenhundert Jar vnd dornoch in dem andir Jare.

(Eredetie böhrhartyán, a sárga-fekete selyemzsinóron függött pecsét elveszett, a német rendnek bécsi levéltárában.)

E) Ich Fricze von Groser Rudna bekenne öffentlich mit diesem briffen, das ich empfangen habe von den erbern herren Johann Turgart Gros Scheffer zu Marienburg vierhundert schok Grossen, als von der Summen des kauffes der Nuwenmark vber der Oder, desselben geldis ich an meines herrn stat, des edlen Stibor von Stiboricz, den grosmechtigen herrn Bruder Conradt von Jungingen, homayster deutschen ordens vnd seinem Orden sage imitt ledig vnd los vrkund diez briffs vorsigelt mit meinem vffgedruckten Sigel. Geben czu Thorun am Dinstag noch dem Sontag als man singet Invocavit noch Cristi geburt vierzehenhundert Jar vnd dornoch in dem dritt Jare.

(Eredetie papiron, a német rendnek bécsi levéltárában.)

F) Wir Mosschiez von Stasscholo herre czu Possnow, vnd Fritze von Grosse Rudna, gesessen of Conradtstein (Korlátkő) Ritter, bekennen stb. (nyugtatóvány, mely szíll 18,250 magyar forint-ról és »400 schok Behemisscher Groschen«-ról, melyeket a német rendtől a Neumark eladása fejében annak árából átvettek) von des Edelen Herren Stibor wegen vormals Woyawoda in Sebenburgen stb. Der geben ist of deme husse czu Thorun dem donnerstage vor Reminiscere der vasten 1403.

(Eredetie böhrhartyán, két hártyszinegen függő pecsét alatt; a német rendnek bécsi levéltárában.)

G) Wir Stibor von Stiboricz vormals Waywoda In Sibenburgen Graffe zu Bistritz vnd czu der Neitra, Bekennen in diesem offen briffe allen di In sehen horen odir lesen, das der Edle Strenghe herr Maczke vnd Nicolaus vsrer Schreiber entpfangen haben von vsrer wegen von dem Erwürdigen geischer herrn herren Conrad von Jungingen homeister deutsches Ordens dritthalbhundert mark

prewsisches geldis zu gutem gauge vff diese ezeit als an der Summe funftausent acht hundirt vngerisch gulden, die vns der egenant homeister schuldig ist noch seines briffe luthi. Von denselben dritthalbhundirt mark prewsichs wir denselben herrn Homeister vnd seinem Orden in diesem gegenwortigen briffe quitt und ledig sagen. Czu groser sicherheit vnd bekenntnuse haben wir vnser Sigel an diesen briffe lassen anhangen. Geben czu Marienburg am Montag noch Reminiscere in der Vast noch Cristi geburt vierzenhundirt Jar vnd dornoch in dem funft Jare.

(Eredetie börhártyán, Stibor vajdának hártyszinegen függő pecsége alatt; a német rendnek bécsi levéltárában.)

86. Stibor vajda Modor mezővárosát bizonyos szabadalmaiban részesíti. 1404.

Nos Stiborius de Stiborich pridem Waynoda Transilvaniensis, Bistriciensis et Nitricensis Comes memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit vniuersis, quod circumspicis viris vniuersis ciuibus, populis et habitatoribus opidi nostri Modra talem concessimus et virtute presentium concedimus gratiam: quod nullus extraneus, cuiuscunque status existant, qui cum eis ibidem Modre residere non vult seu commorari, nullam domum in medio ipsorum debeat emere seu comparare, nisi talis emens cum eis in ipso opido Modra personalem voluerit habere mansionem. Ceterum quicumque extranei aliquas domos in dicto oppido nostro Modor habent, et in eisdem personaliter non commorantur; dum et quando tales sine heredibus morientur, domus eorum nulli extraneorum, nisi ibi Modre commorantibus et habitantibus vendi debeat. Rursus omnes, qui vineas ipsorum vendere volunt, tam extranei quam ibi habitantes, nullam potestatem habeant vendendi ipsas vineas, nisi prius vno mense et medio in publico Iudicio in dicto oppido Modra coram Iudice et Juratis personaliter venientes, ipsas vineas publicabunt, seu publice proclamari faciant, prout consuetum est fieri circa talia; vt si aliquis inibi commorantium seu habitantium easdem vineas emere vellet seu comparare; sin autem nullus ibidem in Modor residencium seu commorantium ipsas vineas, vt prefertur, emere vellet seu comparare, extunc elapso termino prefixo, videlicet vno mense et medio, poterit quilibet vineas suas vendere habebitque plenam facultatem cui

placet; prout sibi hoc ipsum melius et conueniencius videbitur expedire. Omnia et singula prescripta in omnibus suis clausulis, punctis et articulis pro nobis et successoribus nostris perpetuo grata et inuiolabilia obseruare promittimus et spendemus harum nostrarum testimonio litterarum. Datum in castro nostro Bolondoch sabbato post festum Sancti Johannis Baptiste proximo anno Domini millesimo quadringentesimo quarto.

(Zsigmond királynak 1406. Budán »sabbato proximo ante dominicam Ramispalmarum« kelt megerősítő okmányából, mint alább.)

87. Stibor vajda mint Zsigmond királynak küvete Lengyelországban. 1404.

Commissio propria domini Regis.

Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc Fideles nostri dilecti. Quia ad presens litteras cum presentibus vobis offerendas Magnificis viris Stiborio pridem Waynoda, et Petro de Peryn pridem Comiti Syculorum loquentes, arduissimum factum nostrum continentes, eidem Stiborio et Petro duximus transmittendas: ideo fidelitati vestre firmissime precipientes mandamus, quatenus statim receptis presentibus sine omni mora easdem litteras nostras dictis Stiborio et Petro per vestros fideles et celerrimos nuncios versus Craconiam vel ultra, vbi eosdem reperire potuerit, transmittere et expedire debeatis, vt tales nuncij vel nuncius die noctuque transeant vel transeat, ipsos Stiborium et Petrum cum eisdem litteris inuestigando. Et secus, prout nostram grauissimam indignationem incurrere formidatis in premissis, facere non ausuri. Datum in die Beati Petri Apostoli ad Cathedram. Scientes nichilominus, nos predictos S. et P. ad dominum Regem Polonie, et dominum Wytoldum Principem Lytwanie hys diebus destinasse. Datum vt supra.

Kívül: Fidelibus suis Iudici ac Juratis Ciuibus Ciuitatis nostre Cassouyensis nobis dilectis.

(Eredetie papíron, Kassa város levéltárában. A levéltári jelzés 1404-ki évet fejez ki.)

88. Stibor vajdának rendelete, hogy Zsigmond királynak Léva város lakosai számára kiadott adószabadalma foganatosíttassék. Év nélkül.

Stiborius de Stiboricz de Bolundocz, Bistricie Trenchinlique Comitatum Comes, ac fluuij Wagh Dominus, fidelibus nostris et dilectis Castrorum nostrorum Castellanis, Vicecastellanis, Officialibus, theolonarijs et tributarijs, seu alterius cuiuscunque status aut condicionis seu preeminencie homo fuerint, quibus presentes ostenduntur, fauorem eum augmento omnis boni. Cum prudentes uirj nobis sincere dilecti, populi et hospites *Ciuitatis Nostrae Lewa* nuncupate eorum nobis constituti litteras Regie Maiestatis nobis specietenus offerendo precatus nobis obtulissent subiectiuos, vt eosdem secundum contenta litterarum premissarum in eorum libertatibus per ipsam Regiam Serenitatem ipsis graciose prouisis et ordinatis, et presertim a solutione tributorum seu aliarum quarumcunque exactionum tributariarum nostris in tenuis et pertinencijs exonerando iustis conseruare dignaremur. Nos vero habito respectu ad ea, quibus ipsa Regia Maiestas iisdem dignata est prouidere; nolentes ipsos in eorum libertatibus ipsis tam graciose concessis quoquomodo perturbari, sed potius a quibuscunque impetitoribus eos impedire, molestare seu perturbare volentibus toto nostro posse defensari: igitur vobis et vestrum cuilibet firmissimo nostro damus in mandato, secus habere nolentes, quatenus dum iidem populi et hospites nostri de Lewa, aut alter ipsorum, nostra ad tributa eum eorum rebus mercimonijs aut alijs quibuscunque peruenerint, seu peruenire contigerit eosdem, omni absque tributi dacione, aut solutionis extorsione tocians quociens ipsis fuerit oportuum, pacifice et quiete ire et redire permittatis, ne nobis contra vos per premissos hospites nostros de nostri mandati transgressione qualitercunque contingat querulari; quos tamen liberos habere volumus ad libitum duntaxat nostre voluntatis. Presentes perlectas semper reddi iubemus presentanti.

(Eredetie papiron, igen megrongált állapotban, zöld viaszban nyomott pecséttel; mélt. báró Mednyánszky Dénes közleménye.)

89. Zsigmond királynak Modor, Diós, Szomolya, Szent Vid, Maniga, Baganya, Zuk, Keresztes, Barkov, Bary, Koszonicz, Rakovitz, Ratkolch és Ilkaman helységeket tárgyazó adományi privilegiuma. 1406.

Sigismundus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex, Marchio Brandenburgensis, ac Sacri Romani Imperij Archycamerarius, nec non Bohemie et Lucemburgensis Heres, omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presencium noticiam habituris salutem in omnium saluatore. Regie Magnitudinis expostulat et requirit officium, vt vniuersorum merita animo meciatur pietatis, et hys quos opera sue fidelitatis Regali remuneratione dignos efficiunt, grata debet reddere premia meritorum, vt hoc viso nobis subiecti de fidelitate fideliores reddantur, et ad fidelitatis opera exercenda obnixius incitentur. Proinde ad vniuersorum presencium videlicet et futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod cum nos Prelatorum, Baronum et potiorum Regni nostri Procerum Communitatis consilio et sana deliberacione exinde subsecuta decreuerimus, et vbique in Regno nostro fecerimus publice proclamari, vt vniuerse littere Serenissimi Principis domini Lodouici Regis Hungarie etc. patris et soceri nostri sub ipsius secreto sigillo tantummodo, et Excellentissimi marum Principum dominarum Elyzabeth matris et Marie conthoralis Reginarum dicti Regni Hungarie nostrarum carissimarum felicium recordacionum, nec non nostre sub earum atque nostris tam maioribus quam minoribus sigillis super factis quibuscunque, et precipue possessionarijs pro quibuscunque personis dignitate quauis et condicione fulgentibus, ecclesiasticis vtputa et secularibus, date et assignate pro tollendo omni dubio et emouendo scandalo, et ad euitanda multa et varia, que propter sigillorum ipsarum dominarum Reginarum deperdicionem, nostrorumque tam minoris quam maioris videlicet duplicis ex causis et racionibus legitimis confracionem, in multorum iuribus et presertim possessionarijs dampna et grauia et periculosa detrimenta haecenus euenire potuerunt, a festo Beati Georgij iam proxime elapso vsque festum eiusdem primitus affuturum, sub pena reuocacionis, annullacionis et cassacionis huiusmodi litterarum non

producendarum, per nos vidende, examinande, et si opus fieret sub presenti nostro maiori sigillo de nouo preparato confirmande, approbande et ratificande Nostre Claritatis exhiberi deborent conspectui et presentari; denique vir Magnificens dominus Styborius de Styborich, alius Wayuoda noster Transsiluanus fidelis nobis sincero dilectus Nostre Maiestatis personaliter adiens conspectum, exhibuit nobis quasdam litteras nostras priuilegiales prefati maioris, vt premititur, racionabiliter contracti et in partes dissecati sigilli nostri dupplicis appensione munitas, quarundam duarum litterarum, vnius similiter nostre patentis iam dicto maiori sigillo nostro simplici consignate, donacionem et perhempnalem collacionem quarundam nostrarum possessionum Modur, Dyos, Somola, Zenthwyt, Manyga, Baganya, Zwk, Kereztes, Barkow, Bary, Kosonych, Rakouich, Rathkolch et Ikaman vocatarum, in Comitatus Nitriensi et Posoniensi existentium, et cunctarum earundem pertineniarum in se continentes; et alterius honorabilis Capituli Ecclesie Posoniensis priuilegiales, legitimam statuacionem earundem possessionum pro auotato domino Styborio suisque heredibus et posteritatibus vniuersis, sub condicionibus, modis et formis inferius in tenoribus earundem clare enodatis, rite factas explicancium, tenoris infrascripti; supplicans idem dominus Styborius Nostro Culmini preeum modesta eum instancia, vt easdem litteras priuilegialibus sub predicto nostro maiori nouo autentico sigillo duplice emanandis verbaliter inseri faciendo, pro ipso suisque heredibus innouantes in eum valituras dignemur confirmare. Quarum tenor sequitur et est talis:

Sigismundus stb. Ordo suadet equitatis stb. (következék Zsigmond királynak 1399. »duodecimo kalendas mensis Decembris« kelt adománylevele; mint fentebb 71. sz. a.).

Nos itaque humillimis et deuotis ipsius domini Styborij supplicacionibus antefatis per ipsum Nostre humiliter porrectis Maiestati Regia benignitate exaultis et elementer admissis, prefatas litteras nostras priuilegiales non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua earum parte viciatas, sed omni prorsus vicio ambiguitatis carentes, ymmo mere et sincere veritatis integritate prepolentes, presentibusque de verbo ad verbum sine diminucione et augmento, aliquali insertas, quoad omnes earum continencias, clausulas et articulos acceptamus, approbamus et confirmamus eas; nichilominus requirentibus multipharijs preclaris laudum preconio attollendis

complacencijs ac laude dignis fidelibus multimodis obsequijs, quibus idem fidelis noster dominus Styborius Wayuoda a multis retroactis temporibus, ymo pene sue iuuentutis gadibus preclare fidelitatis sincera complacencia pre ceteris suis participibus eminencius presignitus de virtute ad virtutem ingenti auditate progrediens jugiter et solerter nobis et Sacro nostro Dyademati adeo studuit complacere, vt noster Regius animus in amenitate optata quam sepius mitissime conqueiuit. Que quidem seruicia et alia gesta ipsius domini Styborij ad plenum perstringere longum esset, et presentibus propter eorum prolixitatem inserere tediosum; tamen ad posterorum memoriam de vniuersalibus ad particularia et de specialibus ad singularia descendendo, et multa ad pauca reducendo, et longa ad breuia et modica succinete restringendo; aliqua de ipsius domini Styborij factis meritorijs presentibus duximus explicanda. Nam tempore quo nonnulli nostri regnicole in profundum malorum mersi, ymo detestabilis sathane spiritu inflati manus ipsorum violentas in persone nostre offensam et contumeliam temere iniecissent, Ciuitatemque et castrum Nitriense is nostrorum fidelium offensam et detrimentum gentibus armatis, victualibus et alijs apparatibus opportunis muniuissent, idem dominus Styborius, congregata egregia et copiosa comitia militum procerum nobilium tam regnicolarum nostrorum, quam alienigenarum, non sine grauibus expensis et thesauri sui larga distributione vexilloque suo potenter et patenter eleuato, in offensam ipsorum nostrorum infidelium et rebellium insurgendo ciuitatem et castrum prefatas viriliter, grandes in corpus suum ibidem suffere lesiones, expugnauit, et vique felicem nostram liberacionem spretis perinpensis et penitus prostergeatis multis alleccionibus donorum honorumque amplissimis promissionibus per ipsos nostros infideles sibi pollicitis cum dicto suo vexillo, copiosa, vt premisimus, caterua pugnatorum armis bellicis micantibus premunita, ipsis nostris infidelibus inuitis campum tenuit et seruauit exercitualem eisdem repugnando, damnaque et graua detrimenta in personis, possessionibus, rebus et bonis eorum inferendo; ex quo tam laudabili et strenuo processuum suorum actu non ambigimus liberacionis nostre exordium inchoasse. Denique a condam Benedicto de Turuch ab eodem domino Styborio castrum Suraan pro honore tenente, et ab obediencia debita ac fidelitatis obseruancia se auertente, ad dictosque nostros infideles declinante, idem castrum pluribus bellicosis

laboribus et exercitijs strenuis, sanguinis eciam proprij copiosa effusione manibus nostris Regijs vendicauit. Tandem castellum Skathau Episcopatus Nitriensis per infidelitatem castellani familiariumque condam domini Petri tunc ibidem Episcopi expugnatione grauissima nostre Regie obediencie subiugauit. Castella tandem duo Krompa et Cracouan nuncupata a quibusdam Morauis fraudulenter et nequiciose optenta, multorum nobilium tam forensium quam indigenarum, alterius eciam status hominum morte acerbissima, et quasi immensi sanguinis effusione, vlnorum eciam letalium in personam propriam excepcione, nobis et Sacre Corone nostre recuperauit. Sane hys laudabiliter prehabitis, nobisque ad Regnum nostrum Bohemie hereditarium accedentibus, et negocia nostra arduissima in ipso oetune ingruencia feliciter disponentibus, nonnulli Prelati, Barones, Proceres et nobiles Regni nostri ingrati et immemores beneficiorum a Nostra Celsitudine largitue perceptorum rebellionis calcaneo ducti, ymo spirito proteruie ducti a sua clemencie nostre se auertere attemptando, inito fraudulento consilio quomodo nedum dominum justum spernendo refutarent, ymo deterius dominum naturalem ab eis eliminarent, sicque tractantes et hincinde ruminantes, quomodo alium Regem eligendo, vota eorum deuia in crimen lese Nostre Maiestatis in personam Ladislai filij condam Karoli de Duracio direxerunt, cuius tandem banderium erigendo per diuersa loca Regni, in eiusdem et regnicolarum nostrorum denastacionem et incomoda detulerunt; et quod nefandius est, in locis Capitulorum et Ecclesiarum cum reliquiarum processionibus idololatrie perfidia dictum banderium venerari disposuerunt, prefato Ladislao plurimas ciuitates, possessiones et loca, signanter in Dalmacia et Croacia subiugari faciendo. Ipsis namque temporibus annotatus dominus Stiborius Vaynoda, vt inter nostros fideles partibus in eisdem fidelior, constancia et indibili fidelitate presignitus pro nostri status honorisque conseruacione se et enuncta sua ac suorum fortune casibus subiciens, et mori sibi ita luerum vti viuere reputans, ipsorumque nostrorum infidelium elatam proteruam et proteruam superbiam, mentesque linore a diu concepti rancoris tumentes elidere veluti fortis agonista cupiens, colica auxilia pro defensione, recuperacione et conseruacione iusticie et non minus Reipublice suppliciter implorato, vna cum sua et aliorum fidelium nostrorum ipso duce existente comitiua, equis longe dimissis naues ascendendo per cursum Danabij ciuitatem et castrum

Jauriense, tunc apud manus nostrorum infidelium habitum et existens cum graui laborioso certamine et multorum asseclarum suorum sanguinis effusione expugnando optinuit, et nostre dicioni subiugauit. Ibique et incontinenti ciuitatem et castrum predictum ad manus fidelis nostri dilecti Magistri Johannis filij condam domini Nicolai de Gara Palatini, qui vna cum domine Nicolao nunc Regni nostri Palatino fratre suo carnale pro nostri status conseruacione et honoris augmentacione, Nostram Maiestatem sicut in prosperis ita et aduersis nullatenus deserere volentes, a dictis nostris infidelibus dampna graua et ingencia pertulerunt detrimenta ad Nostre Maiestatis honorem, et eorum sultem aliquale releuamen et subsidium conseruauit. Audito siquidem, quod multe gentes armigere, Italice et Neapolitane, ac alie ab obediencia Sacre nostre Corone tunc deuie, equites videlicet et pedites, sub vexillo annotati Ladislai, filij Karoli, per ipsos nostros infideles in Regem temere electi, et per eum ad ipsorum instanciam, vna cum et sub predicto suo vexillo in Regnum nostrum, in ipsius Regni et regnicolarum, fidelium videlicet nostrorum denastacionem et oppressionem destinate, in villa Sebes prope oppidum Papoch, Comitatus Soproniensis, fixis tentoriis, inani securitate ducti, descendissent; idem dominus Stiborius leonina sumpta audacia, persone sue et suorum non curans, nec aduertens discrimina, opportunitate captata debita, in eodem vna cum suis asseclis, nostrisque fidelibus tam viriliter irruit, et tam potenter, quod ipsis inimicis pro maiore parte in fugam conuersis, alijs vero in ore gladii cesis, ablati penitus eorum sarcinis atque bonis, et in predam conuersis, vexillum ipsius Ladislai, filij Karoli, totaliter diruit, et per omnia lacerauit. Demum arrepto abinde cum suo exercitu, celesti dono triumphali potitus victoria, felici ac prospero itinere, ad ciuitates nostras primo Albaregalis et subsequenter Budensem, ciues nostros et incolas dictarum ciuitatum in firmissima fidelitate nobis obseruata persistentes, vt in eadem vlterius perseuerare non desistant, confortaturus, et si opus fuerit, auxilium eisdem impensurus accessit, nostrum felicem aduentum ad Regnum nostrum subactum, omnibus premissis et alijs virtutum et laudabilium operum et virtuosorum actuum gestis laudabiliter executis, gentibus eciam suis immense copiositatis continue in campo exercituancium more conseruatis, fideles nostros regnicolas ab insultibus infidelium viriliter defendit, et nostrum felicem aduentum ibidem, non sine gran-

dum laborum et gravium expensarum oneribus gaudenter expectavit. Denique nobis ad idem Regnum nostrum prospere redeuntibus, idem dominus Styborius in expugnatione et obtentione civitatis nove Strigoniensis, personam suam et suorum cum diligenter et animose sequencium, creberrimis telorum, lapidum et palorum ictibus, subilicere non formidans, nobis ibidem cernentibus, veluti tyro fortis, primus ille exiit, qui murum civitatis predictae attingens, ad eiusdem menia scalarum artificio subuectus, tam viriliter et audacter, tamque potenter conscendit, quod ex premissis suis strenuissimis actibus et laudis preconio attollendis gestis, nemini ibidem presenti et intuenti esset dubium, dictam civitatem ad manus nostras devenisse. Postremo autem castrum Ludan vocatum, e manibus Stephani et Ladislai, fratrum condam Thome Episcopi Agriensis, notiorum nostrorum infidelium, vicinas ibidem partes de ipso castro graviter opprimentium, spoliantium et depredantium, post gravissimam commissam pugnam, et multorum nostrorum fidelium, suorumque assecularum enormem lesionem victorioso optinendo, ipsos nostros fideles et regnicolas a spoliis, dampnorum, necumentorum, detrimentorum, iniuriarum, et oppressionum, quibus immaniter et crudeliter affiebantur, illacionibus potenter eripuit et magnifice liberavit. Nihilominus multa alia grandia gesta, strenue facta, virtuosaque merita prefatus dominus Styborius in fidelitate firmissima solidatus, laudabiliter pro exaltatione nostri troni Regalis, vacuum suis assecclis exercuit, que in presentibus notata non existunt, sed potius in interio mentis nostre consideratione intitulata conservantur; simul cum premissis donacione et perhempnali collacione ac statuacione predictarum possessionum ac suarum pertinenciarum quarumlibet, nec non condicionibus, modis et formis ac distincionibus superius in tenore dictarum geminarum litterarum limpide expressatis; mera auctoritate Regia et potestatis plenitudine, ex certa que sciencia Nostre Majestatis, Prelatorum etiam et Baronum nostrorum consilio prematura et vniuersorum eorundem decreto, pro eodem domino Styborio Wayuoda, suisque heredibus, heredumque suorum successoribus ac posteritatibus vniuersis, innouantes, perpetuo valituras confirmamus presentis scripti nostri patrocinio mediante; saluis dumtaxat iuribus aliorum. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam, presentes concessimus litteras nostras priuilegiales, pendentis authentici sigilli nostri noui dupplicis predicti munimine robaratas. Datum per

manus Reuerendi in Christo patris domini Eberhardi eadem Dei et Apostolice Sedis gracia Episcopi Zagrabiensis, aule nostro Sumpni Cancellarij fidelis nostri dilecti, anno Domini millesimo quadringentesimo sexto, IV. kalendas Aprilis, Regni autem nostri anno decimo octauo, Venerabilibus in Christo patribus et dominis Valentino tituli Sancte Sabine Sacrosancte Romane Ecclesie Presbitero Cardinali et Ecclesie Quinqueecclesiensis Gubernatore, Johanne Strigoniense, Colocensi et Jadrensi Sedibus vacantibus; Andree Spalatensi, et altero Andree Ragusiensi Archiepiscopis; Waradiensi Sede vacante, Stephano Transiluanensi, eodem Eberhardo Zagrabiensi, Agriensi Sede vacante, Joanne Bozucensi, Wesprimiensi Sede vacante, Johanne Jauriensi, Waciensi Sede vacante; fratribus Dosa Chanadiensi, et Hynkone Nitricensi Electis, et Thoma Seniensi Ecclesiarum Episcopis Ecclesie Dei feliciter gubernantibus, Sirmiensi, Traguriensi, Scardonensi, Tainiensi, Nonensi, Sibiucensi, Machariensi, Pharensi et Corbauensi Sedibus vacantibus. Nec non Magnificis viris Nicolao de Gara, Regni nostri Palatino, Johanne filio Henrici, et Jacobo Lachk Wayuodis nostris Transiluanensibus, Comite Frank filio condam Konye Bani Iudice Curie nostre, Paulo Bissenno et altero Paulo de Seeh Daluacie et Croncie predictorum, ac totius Selauonie; Johanne de Mareth Machouiensi Banis, honore Banatus Zeuriniensis vacante, Nicolao Treutel de Neuma Tauarnicorum et Comite de Posega, Symone filio dicti condam Konye Bani Janitorum, Martino Ders Dapiferorum, Johanne, filio Gregorij de Alsau Pincernarum, Petro Cheli Agazonum nostrorum Magistris; et Sylstrangh Comite Posoniensi, aliisque quam pluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

(Eredetie bõrhartyán, a budai kir. kamarai levéltárban.)

90. Zsigmond királynak Bolondocz várát és uradalmat tárgyazó adományi privilegiuma. 1406.

Sigismundus stb. (ünnepeyles privilegium formájában erősíti meg Stibor előbb erdélyi vajda számára 1389. »decimo octavo kalendas Januarij« alatti Bolondocz várát és tartozékait tárgyazó privilegiumát, akkép a mint már 1399. »duodecimo kalendas mensis Decembrijs« alatt meg volt erősítve.) Datum stb. anno Domini millesimo quadringentesimo sexto, quarto kalendas Aprilis stb. (a

többi csaknem szóról-szóra mint Zsigmond királynak Modor, Diós stb. helységeket tárgyzó, ugyanazon nap kiadott privilegiumában.)

(Két eredeti példány, egyik a mélt. báró Mednyánszky családnak, a másik a vágújhelyi prépostság levéltárában.)

91. Zsigmond királynak Csejte várát és uradalmát tárgyzó adományi privilegiuma. 1406.

Sigismundus stb. Regie Maiestatis Sublimitas generosa licet omnium generaliter exaltacioni dignetur et utilitati prospicere, eo quod Solij Regalis decorem fidelitas custodita magnificat, et observata extollit perseverancia in subiectis; eorum tamen profectibus et commodis merito intendit vberius, qui in Sacre Corone fide pariter et deuocione iugiter persistentes, propensioribus virtutum studijs et indefessis laboribus in eius obsequio pre ceteris desudarunt. Sane ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire stb. tandem fidelis noster dilectus Magnificus vir dominus Stiborius de Stiborieh alias Wayuoda noster Transiluanus, nec non Poseniensis et de Zolnuk Comes ad Nostre Maiestatis veniens conspectum, exhibuit nobis quasdam litteras nostras priuilegiales stb. super nostra donacione et perhempnali collacione cuiusdam *Castri nostri Regalis Chehte* vocati in Comitatu Nitriensi existentis, nec non oppidi similiter Chejte appellati stb.

Sigismundus stb. (következik Zsigmond királynak 1399. »XII. kalendas mensis Decembris« kelt, és Csejte várát és tartozékait tárgyzó adományi privilegiuma.)

Nos itaque stb. (következik az új privilegialis megerősítés 1406. IV. kalendas Aprilis alatt, mely csaknem szóról-szóra megegyez Zsigmond királynak 1406-ki Modor, Diós stb. helységeket tárgyzó adományi privilegiumával.)

(Eredeti bõrhártyán vörös-fehér-fekete selyemzsinóron függõ pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

92. Zsigmond királynak Vigvár helységet tárgyzó adományi privilegiuma. 1406.

Sigismundus Dei gracia Hungarie stb. Rex stb. omnibus Christi fidelibus stb. Regali glorie incumbit precipue et honori, cunctorum subditorum honesta desideria graciose permetiri; illorum tamen postulata celerius ad exaudicionis beneficium admittere consuevit, quos in actu fidelitatis continuas varietas obsequiorum reperit, et laboris assidui assiduitas euidenti testimonio commendauit. Proinde ad vniuersorum tam presencium quam futurorum stb. et presentari. Demum fidelis noster vir Magnificus dominus Styborius de Styboryeh alias Wayuoda noster Transiluanus stb. exhibuit nobis quasdam litteras nostras priuilegiales stb. super facto donacionis et perhempnalis collacionis possessionis *Regalis Wygyur vocati* in Comitatu Nitriensi existentis stb. continentes stb. (következik Zsigmondnak 1399. »XII. kalendas mensis Decembris« kelt adományi privilegiuma; melynek az új pecsét alatti megerősítését Stibor kéri és megnyeri). Datum stb. anno Domini millesimo quadringentesimo sexto, quarto kalendas Aprilis stb. (Az okmánynek szövege és befejezése csaknem szóról-szóra ugyanaz, mint Zsigmond királynak Modor, Diós stb. helységeket tárgyzó szintén 1406-ki megerősítő adományi privilegiumában.)

(Eredeti a mélt. báró Mednyánszky család levéltárában.)

93. Zsigmond királynak Jókó várát és uradalmát tárgyzó adományi privilegiuma. 1406.

Sigismundus stb. omnibus Christi fidelibus stb. Regie Magnitudinis expostulat et requirit officium, vt vniuscuiusque merita animo meciatur pietatis, et hys quos opera sue fidelitatis Regali remuneratione dignos efficiunt, grata debeant reddere premia, vt hoc viso nobis subiecti de fidelitate fideliores reddantur, et ad fidelitatis opera exercenda obuius incitentur. Proinde ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam stb. Tandem vir Magnificus Styborius pridem Wayuoda noster Transiluanus fidelis noster nobis sincere dilectus Nostre Claritatis adiens conspectum exhibuit nobis quasdam litteras nostras priuilegiales stb. super facto donacionis et perhempnalis collacionis *Castri nostri Jokeu appellati* in Nitriensi Comitatu situati stb.

Sigismundus stb. (következik Zsigmond királynak 1499. »XII. kalendas mensis Decembris kelt, Jékö várát tárgyzó adományi privilegiuma.)

Nos igitur stb. (következik az új megerősítés 1406. IV. kalendas Aprilis alatt, mely szóról-szóra megegyez Zsigmond királynak 1406-ki Modor, Dyós, stb. helységeket tárgyzó adományi privilegiumával.)

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét vörös-fekete-fehér selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

94. Zsigmond királynak Berenes várát tárgyzó adományi privilegiuma. 1406.

(Fejér Cod. Dipl. X. köi. 3. r. 140. 1.)

95. Zsigmond királynak Éleskö várát és uradalmát tárgyzó adományi privilegiuma. 1406.

Sigismundus stb. Regie munificencie dextera, licet ad singulos suos fideles donaria confluere ex officio sue liberalitatis teneatur; illis tamen graviora prebere debet exennia, quos continua fidelitatis opera et gratitudo seruiciorum, longeneque fidei firma constancia digne recommendant. Proinde ad vniuersorum stb. denique fidelis noster nobis sincere dilectus Magnificus dominus Stiborius de Stiborich pridem Wayuoda noster Transiluanus stb. obtulit nobis quasdam litteras nostras priuilegiales stb. donationem et perhempualem collacionem cuiusdam Castrí nostri Regalis Eleskew in wlgari, in Teutonico vero Scharfenstain appellati in Comitatu Posoniensi situati et eius pertinenciarum quarumlibet stb.

Sigismundus stb. (következik Zsigmond királynak 1399. »XII. kal. m. Decembris« kelt Éleskö várát tárgyzó adományi privilegiuma.)

Nos itaque stb. (következik az ezt megerősítő új privilegium 1406. »kalendas Aprilis« alatt; mely szóról-szóra megegyez Zsigmond királynak 1406-ki Modor, Dyós stb. helységeket tárgyzó adományi privilegiumával.)

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét zöld selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

96. Zsigmond király megerősíti Stibor vajdának intézkedését neje Dobrohna érdekében. 1406.

Sigismundus stb. (új ünnepélyes privilegium formájában erősíti meg 1398. »quarto nonas Aprilis« kelt előbbi privilegiumát, melylyel a király Stibor vajdának hitvese Dobrohna érdekében tett azon intézkedését hagyja helyben, hogy ez özvegysege esetére Bolondoz várát és tartozékait bírja.) Datum stb. anno Domini millesimo quadringentesimo sexto XIII. kalendas Aprilis stb.

(Eredetie börhártyán, a mélt. báró Mednyánszky család beczkői levéltárban.)

97. Zsigmond királynak Stibor vajda összes birtokát megerősítő privilegiuma. 1406.

Sigismundus stb. omnibus Christi fidelibus stb. Solet Excelencie Regalis circumspectio suorum fidelium merita beneficio sue remuneracionis premiare, et quibus digna promerentibus digna redditu premia, adeo sui nominis vigore debet ipsa roborare, vt cum posteris per predecessores optentis gratulantur, ad fidelitatis exercenda opera ipsorum progenitorum exemplo concitati reddantur prompiores. Proinde ad vniuersorum stb. (következik Zsigmond királynak 1397. »sexto idus mensis Decembris« kiadott adományi privilegiuma, mint fentebb.) Datum stb. anno Domini millesimo quadringentesimo sexto, quarto kalendas Aprilis stb. (az okmánynak szövege és befejezése csaknem szóról-szóra megegyez a Modor, Diós stb. helységeket tárgyzó hasonlólag 1406-ki megerősítő adományi privilegiumával.)

(Eredetie börhártyán a budai kir. kamarai levéltárban.)

98. Zsigmond királynak Stibor vajda minden javait megerősítő privilegiuma. 1406.

Sigismundus stb. omnibus Christi fidelibus stb. Regie Maiestatis Sublimitas generosa, licet omnino generaliter exaltacioni dignetur et vtilitati prospicere, eo quod solij Regalis decorem fidelitas custodita magnificet, et obseruata extollat perseueranciam in subiectis: eorum tamen profectibus et comodis merito intendit vberius,

qui in Saere Corone fide et deuocione iugiter persistentes propensio-
ribus virtutum studijs et indefessis laboribus in eius obsequiis pre
ceteris desudant. Sane ad vniuersorum stb. (következik Zsigmond
királynak 1398. »duodecimo kalendas mensis Februarii.) Nos igitur
stb. Datum stb. anno Domini millesimo quadringentesimo sexto IV.
kalendas Aprilis stb. (az okmánynak szövege és befejezése csaknem
szóról-szóra ugyanaz, mint a Modor, Diós stb. helységeket tárgyazo
szintén 1406. megerősítő adományi privilegiumában.)

99. Zsigmond király megerősíti Stibor vajdának
1404-ki szabadságleveletét Modor mezőváros szá-
mára. 1406.

Nos Sigismundus Dei gracia Rex Hung. stb. Sacri Romani Im-
perij Vicarius et Regni Bohemie Gubernator memorie commendamus
tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, quod vir
Magnificus dominus Stiborius de Stiborich Nostre Maiestatis veniens
in conspectum exhibuit nobis quasdam litteras suas sigillo suo im-
pendenti communitas, super quibusdam certis libertatibus ciuibus
populis et inhabitatoribus oppidi sui Modra vocati per eundem do-
minum Stiborium datis et concessis in tenore eamdem inferius
clarius expressatis, ac confectis et emanatis tenoris infrascripti:
supplicans Nostro Calmini humiliter et deuote, vt prefatas litteras
et omnia in eis contenta ratas habendo atque grata, nostrisque lit-
teris patentibus sub maiori et autentico sigillo nostro de nouo pre-
parato emanatis inseri facientes, eisdem nostrum Regium consensum
quoad omnes earum continencias clausulas et articulos prebere
dignemur pariter et assensum. Quarum tenor talis est.

Nos Stiborius de Stiborich stb. (következik Stibornak 1404-ki
kiváltságlevele Modor város számára, mint fentebb.)

Nos igitur ipsius domini Stiborij supplicacionibus antefatis
Nostre per eum subiectue oblati Maiestati, Regia benignitate exau-
ditis clementer et admissis, memoratis litteris sanis et integris, iustis
et illesis presentibus nostris litteris verbaliter insertis et inscriptis
quoad omnes earum continencias, clausulas et articulos nostrum
Regium beneuolum consensum prebuimus pariter et assensum, pre-
sencium nostrarum patrocinio litterarum. Datum Bude sabbato pro-

ximo ante Dominicam Ramis Palmarum. Anno Domini millesimo
quadringentesimo sexto.

(Rudolf királynak 1607. Prágában augusztus 13-kán kelt
megerősítő privilegiumából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

100. Garai Miklós nádornak intézkedése a Tren-
csén és Orozslánkő várak területén tartandó
vásárok tárgyában. 1406.

Nicolaus de Gara Regni Hungarie Palatinus et Iudex Coma-
norum dilectis nobis ciuibus et habitatoribus opidorum ac possessio-
num ad Castra Trinchiniense et Orozslankw spectantium vniuersis
salutem cum dilectione. Intellexit nostra Magnificencia, quomodo
vos vir Magnificus Stiborius alias Waynoda Transiluanus cum rebus
vestris pro acquirendis necessarijs ad opidum suum Baan vocatum,
vbi forum comprouinciale singulis ebdomadis fieri consuevit, in diebus
fori non sineret introire; in quo facto defectus pateremini non mo-
dicos. Nos igitur huiusmodi vestris grauaminibus occurrere volentes,
prouida deliberacione statuimus, vt vnusquisque vestrum cum suis
rebus venalibus vel commutabilibus ad forum conducti debendis in
certo die per vos ad hoc et inter vos deliberando ad possessionem
Regalem Heluen vocatam congregari debeat forum faciendo, ad
quem locum in diebus fori vestri vniuersos mercatores atque insti-
tores, etiam de climatibus quorumcumque Regnorum existant, paci-
fice intrare, et cum rebus et bonis secundum voluntatem eorum
morari, pausare et recedere volumus vt sinatis. Si quis autem ex
vobis post harum noticiam preter nostrum consensum ad ipsum opi-
dum Baan pro faciando foro intrasse repertus fuerit; talem omnibus
rebus et bonis suis perpetuo priuabimus. Datum in Vygles in vigilia
festi Natiuitatis Beate Marie Virginiae anno Domini millesimo
CCCC^o sexto.

(Eredeti papiron, melyre belől a pecsét van nyomva; Tren-
csin város levéltárában.)

101. Stibor vajda a Vöröskői Volfart Ulrik és
Nagy-Szombat város közti egyenetlenségeket
intézi el. 1406.

Ich Ulrich von Wollfurt her zu Biberspurg vnd all mein
erben vnd nachkomen Bekennen offentlich mit diesem brif allen di

in sechen hörn oder lesend; als vnsere genädiger her der allerdurchlauchtigste fürst her Signund künig zu Vnghern etc. dem Edlen hern *Stiwor von Stiworics* vormalen Wayda in Sibenbürgen vollen gewalt vnd macht hat gegeben vnd auch gepoten vnd gehaiszen hat, das er ezwischen vns an ainem teil, vnd den Erbern weisen Michelen dem Mollir Richter zu Tirmach, vnd Juncher Petern dem langen, Jakusch Johannes dem Talknär, Steffan Horber, Nicolaus Poguar, Vireich Meschel, Peter Pfüntel, Mennel von Bösing, Steffan Stellezär, Franz Kürsnär, Jacob Rorwolff, Herman Czeicherner ezu der ezeit gesworn purgär zu Tirmach, vnd allen iren erben vnd nachkömen, vnd der ganzen gemain an dem andern teil, vmb all stözz, krieg vnd misshelung, schädü vnd all ander sacht, wye dy genant sein, nichts ausgenommen, die ezwischen vns ezu paider seit geschechen seind vnez auf den lewtigen tag schol aussprechen (fogadja, hogy Stibor itéletének magát alávetni fogja, és mindentől eláll, semmit kivéve) ausgenommen den brif in dem nich vnd mein Erben der egenant vnsere gnädiger her künig Signund begnadet hat stb. Auch schol der obgenant her Stiwor ezwischen hie vnd dem noebsten Sand Jörgen tag ezwischen vns ezu paider seit gänzlich machen vnd aussprechen stb. Geben ezu Tirmach an aller heiligen tag nach Christi gepurd virezeben hundert Jar vnd darnach in dem sechsten.

(Eredetie börhártyán, a hártyszinegen függött peesét elvezett; Nagy-Szombat város levéltárában.)

102. Stibor vajda a csejtei plébánost több kedvezményben részesíti. 1408.

Stiborius de Stiboriza Vayuoda Transilvanie, ac Districtus fluij Wagh Dominus, harum serie memorie commendantes notificamus quibus expedit vniuersis: quod cupientes anime nostre prouidere salutis; considerantesque, quod ea, que viuentes per bona opera seminauimus, ut post mortem remeterent — — — — — quoad instanciam ac studiosam supplicacionem nobilium virorum domini Ericonis de Magna — — — — — et domini Petri plebani de Chachta consanguinei nostri, fidelium nostrorum et sincere dilectorum una rota — — — — — molendino Beati Ladislai in predicta Chachta, imo presencium nostro et heredum nostrorum

nomibus — — — — — ita quod predictus dominus Petrus plebanus et sui successores futuris perpetuis temporibus antedictum molendinum — — — — — teneant et possideant et fruantur omni prorsus impedimento procul moto; item rubete, et ligna, quantumcunque indignerint, et vbiunque talia in nostris syluis et montibus inuenirent prope et remote, absint — — — — — habeant libertatem. Item quod si in successu temporis fundus seu situacio eiusmodi molendini pag — — — — — impediret vel annihilaret, aut alia impedimenta pateretur; extunc prefatus dominus plebanus et successores sui plenam habeant potestatem, ipsum molendinum simul cum duabus rotis translocandi et transponendi in eodem fluuio ad apiciorem et aquaciorem locum, vbi ipsis melius et vtilius videbitur expedire. Neque aliquod aliud molendinum in derogamen et preiudicium illius per nos aut successores nostros fundari poterit in futurum. Item habuerunt in oppido Chachta prefato appropriationem et incorporacionem perpetuam eidem Ecclesie Sancti Ladislai, et presencium vigore appropriamus et incorporamus; ita vt nullus alius regendam et curandam habeat — — — — — in predicto oppido nostro Chachta, nisi antedictus plebanus et sui successores. Item relaxauimus et presentibus relaxamus sepe dicto plebano, eius successoribus censum et munera, que plebanus olim tenebatur ad Castrum nostrum Chachta annuatim soluere de media parte molendini in villa nostra situata in Hrusom. Hec omnia et singula scripta ob anime nostre ac nostrorum predecessorum et fidelium salutem animarum censemus, volumus et committimus inuolabiliter perpetuo duratura; mandantes precipiendo seriose Castellanis et officialibus sepe dicti Castri nostri Chachta pro nunc constitutis, vel imposterum constituendis, heredes autem et successores nostros rogantes; quatenus antedictum plebanum et suos successores in prenotatis libertatibus et gracijs nostris nullatenus impediant aut molestant, quin potius protegant et defendant per anime nostre et vestrarum salutem in futuro seculo diligenter animarum. In cuius rei euidentis testimonium et robur perpetuum sigillum nostrum ex certa nostra sciencia perlectis prius coram nobis presentibus est appensum. Datum et actum in possessione nostra Barlobecz feria sexta proxima post festum Beati Martini confessoris et pontificis anno Domini millesimo quadringentesimo octauo.

(A Csejte-i plébánia visitationale protocollumából.)

103. Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Jakab Konrádnak fia Bolog-i birtokrészét Stibor vajdának elzálogosította. 1409.

Capitulum Ecclesie Agriensis attestatur Jacobum filium Conradi — — — portionem Petri de Zech in possessione Bologa se iure pignoratitio possessam, domino Stiborio Vajvodae Transilvaniae pro 400 florenis puri auri oppignorasse. Datum 8. die Nativitatis Beatae Mariae Virginis.

(Mélt. b. Mednyánszky Dénes szíves közleménye.)

104. Stibor vajda a vág-besztercezi advocatia fejében Buthora Péternek Jablonove helységet esereképen engedé által. 1410.

Stiborius Wayuoda Transilvanus, Trenchinij, Bistricie, Nitrie et Solnak quoque Comes, ac filij Wag Dominus Perpetuus, ad perpetuam rei memoriam tenore presentium recognoscens uniuersis modernis et futuris volumus deuenire quibus expedit vberiolem, nostram presentem paginam inspecturis: quod nos ex nostra bona voluntate ac libero arbitrio et sciencia, quandam villam seu possessionem nostram Jablonowe dictam, pro Iudicatu seu Aduocacia in Ciuitate nostra Bistriciensis, cum prudenti viro Petro dicto Buthora, nec non Blasio, Nicolao, Johanni et Thome filijs ipsius Petri Buthora, et heredibus eorundem heredumque successoribus commutationem fecimus cambiando, cum omnibus iuribus et singulis vtilitatibus, ac alijs prouentibus quibuscunque, censibus, exactionibus fumalibus, et aliarum daciaram pagamentis gubernandam, tenendam, possidendam, regendam; videlicet terris, agris, metis, pratis, siluis, aquis, et decursu aquarum (ac) molendinis ad dictam villam pertinentibus, sibi Petro, ac filijs ipsius, heredibusque ipsorum, et heredum successoribus perpetuis temporibus duximus presentium per vigorem confirmandam; sub eadem condicione, sub qua nos soli tenuimus, nostro iure hereditario, et sicuti ab antiquo illa possessio fuit consueta suis certis metis et vaibus ac antiquis granicijs quibusuis. In cuius rei euidentiam et noticiam pleniorem ac testimonium sufficiens sigillum nostrum de nostra sciencia et voluntate presentibus est appensum. Datum in Libicz feria tertia proxima post Con-

ceptionem Sancte Marie anno Domini millesimo quadringentesimo decimo.

(Az eredeti után, mely a nemes Marsovszky család levéltárában őriztetik; közölte t. ez. Marsowszky Gyula úr.)

105. Stibor vajdának szabadalomlevele Beczkó város számára. 1411.

Stiborius Wayuoda Transilvanus, Trinczynye, Nitrie ac Bistricie Comitatum Comes etc. harum serie litterarum ad noticiam uniuersorum presentibus volumus peruenire: quod cum nos feria quarta proxima post festum Pentecostes in ciuitate nostra Beczkow peruenissemus; tandem prouidi viri Johannes aurifaber Iudex et Jurati Ciues, totaque Communitas dicte Ciuitatis nostre intra murum habitancium ab vna; Communitas uniuersi suburbij extra murum habitancium circum predictam nostram Ciuitatem parte ab altera; coram nobis sese vicissim altereantes, diuersisque querelis alterutrum accusantes. Nos vero ad vberiolem statum, perpetue pacis unionem prenotate nostre Ciuitatis, inter partes premissas, tam intra quam extra murum commorantes, decreuimus inuolabiliter obseruandum stataentes, cum consilio domini Stiborij filij nostri preamantissimi, nec non Castellanorum et officialium nostrorum: Quod si que parcium premissarum sine juris tramite ex preconcepta ipsarum malicia contra aliam partem ausu temerario quomodolibet excedere contingeret, et testimonio fidedigno comprobare poterit, eadem pars in quadringentis marcis Vngaricis monete conuicta nobis aut filio nostro sine aliqua relaxatione permanebit. Si qua parcium quid actionis contra aliquem habere se sperauerit, id ipsum in presencia Iudicis et Juratorum nostre Ciuitatis prenotate iudicis exsequatur. Si que parcium de premissa adiudicacione contenta non fuerit, extunc ipsam causam suo ordine Tirnauiam ad discuciendum poterit appellare. Et si in premissis iudicio non contentaretur; extunc in presentiam nostram, filij nostri, atque Capitanei nobis absentibus poterit similiter prorogare. Insuper concedimus ciuibus nostris extra murum habitantibus talem libertatem: quod omnia ipsorum vina in proprijs eorum vineis culta suis in domibus poterint propinare; sed vnus alteri ipsorum vendere, vel ab eo emere nullatenus presumat, sed intra murum vendendi propriam habeat voluntatem. Cernisiam

vero atque vina de alijs locis adducere minime audent. Si aliquis ipsorum adduceret occulte vel manifeste; extunc committimus Judici et Juratis predictae Ciuitatis, quod predicta vina atque ceruisiam pro se recipiant auctoritate nostra mediante. Sed predicti ciues intra murum vniversi vina de quibuscunq; locis, ceruisiam, medonem adducendi et propinandi liberam habeant facultatem. Insuper concedimus ciuibus nostris extra murum, quod tempore nuptiarum suarum, baptismatum puerorum suorum, et exequiarum funeralium, eciam tempore messis uel uindemijs, tantum pro se et familia sua quilibet eorum nulli alteri extra domum suam dandi, propinandi, mutuendi (igy) nullam habeant potestatem. Sed pro vsibus domus suae intra murum Ciuitatis ceruisiam braxandi cum scitu Iudicis et Juratorum modo vt supra liberam habeant facultatem. Si quis vero ipsorum extra murum Ciuitatis braxauerit, vel ceruisiam pro suo usu braxatam in Ciuitate, vt supra, alteri extra domum suam propinauerit, mutuauerit; quociens hoc fecerit, tociens nostro Castellano in decem libris denariorum pro bursagijs conuincetur. Sed ceruisiam intra murum Ciuitatis emptam vnusquisque ipsorum extra murum peruenerit, propinare libere et — — brasia vero faciendā uel laboranda tam intra quam extra Ciuitatem liberam habeat facultatem. Eciam si quis intra murum Ciuitatis brasiatorium murare uoluerit, sic quod Iudex et Jurati perspexerint, quod ab incendio cauti manere poterint, similiter ipsi concedimus edificandi liberam potestatem. Predictam nostram ordinacionem volumus per filium nostrum, ac nostros successores, Castellanosque nostros tunc pro tempore constitutos inuolabiliter conseruare. In cuius rei testimonium presentes dedimus atque concessimus munimine nostri sigilli sub appensione. Datum die, loco, vt supra, anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo.

(Eredetie börhártyán, sárga-ibolyaszínű selyemzsinóron függő pecsét alatt; Beczkó mezőváros községi ládájában. Ugyanott talál-tatik a fentebbi okmányoknak megerősítése, melyet »Paulus de Lindwa et de Bolondoch« 1451. »datum Bolondoch feria tertia, die et festo Purificacionis Beate Virginis Marie« kiadott, s melyet »Michael Iudex filius Jacobi de Podwazye vna cum Juratis, totaque Communitate« kért.)

106. Stibor vajda mint Zsigmond királynak kormánybiztosa Aquilejában és Friaulban. 1411.

Item. Datum fuit procuratorium in amplissima et optima forma pro nobile Friderico de Ortemberg, Stiborio de Stybrowicz et Philippo de Ozora ad gerendum negocia Imperij per prouinciam Aquilegiensem et terras Fori Julij ad concordandum, transigendum, paciscendum et vallandum etc. Datum in castro Wissegradiensi anno Domini etc. XI. tertia die Nouembris, anno Vngarie etc. XXIII. Romani vero secundo.

Ad mandatum domini Regis
Johannes Kirchen.

(Zsigmond mint római-német császár birodalmi regestraturakönyveiből E. köt. 11. lev.)

107. Zsigmond király felhatalmazza Stibor vajdát, hogy Dévény és Éleskö várakat azoknak zálogbirtokosától, Hering Lesseltől kiváltkassa. 1411.

Wir Sigmund etc. Bekennen etc. Als wir die Slosse Teben vnd Scharffenstein Lessel dem Hering vorzeyten vorsecht haben, vnd er vns einen gegenbrief gegeben hat der Innehalt, wer denselben gegenbrief mit vnserm guten willen ynnhab, daz demselben an vnser stat derselb Hering die vorgenannt Sloss mit Irn zugehorungen zu lösen geben solle nach laut des briefs den er von vns doruber hat; daz wir dem Edeln vnserm lieben getruen Stiborien von Stiborwitz vnserm Wayuoden in Sibenburgen, denselben brief den wir von dem vorgenanten Hering haben, wie er vns die vorgenant Sloss zu lösen geben sol, mit vnserm guten willen vnd wissen ynn gegeben vnd ym auch wissentlich geginnet vnd erloubet haben, gunnen vnd erlouben in krafft diss briefs, daz er dieselben Sloss mit iren zugehorungen an vnser stat von dem vorgenanten Heringe ledigen vnd lösen möge. Mit vrchund etc. Geben zu Pressburg anno Domini etc. XI. proxima feria secunda post Galli, anno Vngarie etc. XXIII., Romani autem secundo.

(Zsigmondnak mint római-német császárnak birodalmi regi-

stratura-könyveiből. E. köt. 10. lev. v.; a bécsi császári titkos levéltárban.)

108. Garai Miklós nádor Trencsin és Nyitra megyék közgyűlését tartván Kraplati Istvánnak bizonyosságot ad arról, hogy a legközelebbi mozgalmak alatt Kraplath szigetén lévő dolgai Stibor vajda embereitől elvittettek. 1411.

Nos Nicolaus de Gara Regni Hungarie Palatinus et Judex Comanorum memorie commendamus, quod in Congregatione nostra Generali Vniuersitati Nobilium Nitriensis et Trénciniensis Comitatum feria secunda proxima ante festum Beati Martini confessoris prope villam Zelchen celebrata Stephanus filius Stephani de Kraplath de medio aliorum exurgendo proposuit eo modo: quod dum vir Magnificus dominus Stiborius Wayoda Transiluanus tempore disturbij in proximo sedati Castrum Galguch dictum obsedisset, tunc ipse vniuersi sua litteralia documenta factum possessionum Kraplath predictae et Jarda vocatarum tangencia cum suis bonis vniuersis pro sui defensione in insula similiter Krapplath vocata asportando reposuisset, vbi tandem idem Stiborius Wayoda eandem insulam expugnando et recipi faciendo, eadem instrumenta sua litteralia cum alijs suis bonis vniuersis protunc inibi repositis ablata et deducta extitissent; et hec Vice Comiti, Iudicibus Nobilium, Juratisque Assessoribus dicte nostre Congregationis constarent euidenter; petens nos debita cum instancia, vt ijdem Vice Comes, Iudices Nobilium Juratique Assessores, qualem de premissis scirent, faterentur veritatem. Cumque eosdem Vice Comitem, Iudices Nobiles (igy), Juratosque Assessores super premissis requisitos habuissemus; ijdem ad fidem eorum Deo debitam, fidelitatemque domino nostro Regi, et suo Sacro Dyademati obseruandam pro dicenda veritate et iusticia obseruanda tacto viuifice Crucis ligno nobis prestitam vniuersi et concordii testificacione taliter asseruerunt: quod in dicto tempore disturbij proxime sedati prefata insula Krapplath per fatum dominum Stiborium Wayodam et ad suos pertinentes expugnata, enuctaque bona et res vniuerse silua in eadem reperta et inuente per eosdem ablata et abducta extitissent. In cuius assercionis testimonium presentes litteras nostras patentes eidem Stephano de Krapp-

lath duximus concedendas testimonio iurium mediante. Datum octauo die Congregationis nostre predictae in loco memorato anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo.

(Eredetie papíron, a besztercebányai káptalan levéltárban.)

109. Garai Miklós nádor Pozsony és Moson vármegyék gyűlését tartván Stibor vajda részére bizonyosságot ad arról, hogy Redelsdorf nevű birtoka Straznitzí Péter által kipredáltatott 1412.

Nos Nicolaus de Gara Regni Hungarie Palatinus et Judex Comanorum memorie commendamus, quod in Congregatione nostra Generali Vniuersitati Nobilium Poseniensis et Mosoniensis Comitatum feria secunda proxima post festum Circumcisionis Domini prope Ciuitatem Poseniensem celebrata Magister Paulus de Prengre pro viro Magnifico domino Stiborio Wayoda Transilvano de medio aliorum exurgendo proposuit eo modo: quod Petrus Pan de Straznych in metis Morauie residens cum suis complicitibus feria quinta proxima ante festum Beati Gergij martiris anno Domini millesimo quadringentesimo octauo ad possessionem ipsius Stiborij Wayode Redelstorff vocatam veniendo, eandem noctis in silencio penitus et per omnia depredando, ac plures homines detinendo, enuctas res et bona vniuersa plus quam quatuor milia florenos auri valencia asportasset potencia mediante; et hec omnia Vice Comiti, Iudicibus Nobilium, Juratisque Assessoribus prescripti Comitatus Poseniensis constarent euidenter; petens nos debita cum instancia, vt ijdem Vice Comes, Iudices Nobilium, Juratique Assessores, qualem de premissis scirent, per nos requisiti, faterentur veritatem. Cumque nos eosdem Vice Comitem, Iudices Nobilium, Juratosque Assessores super premissis requisitos habuissemus; ijdem ad fidem eorum Deo debitam, fidelitatemque domino nostro Regi et suo Sacro Dyademati conseruandam, pro dicenda veritate et iusticia obseruanda, tacto viuifice Crucis ligno, nobis prestitam taliter affirmarunt: quod prefatus Petrus Pan premissa dicto Wayode, eatenus veluti proponeretur, irrogasset, sed numerum rerum ablatarum ignorarent. In cuius assercionis testimonium presentes litteras patentes eidem domino Stiborio Wayode duximus concedendas communi iusticia exigente. Datum decimo die Congregationis nostre predictae

in loco memorato, anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo.

(Eredetije börhártyán; mélt. báró Mednyánszky Dénes úr közleménye.)

110. Stibor egri püspök mint Zarándmegyei
birtokos. 1412.

Amicis suis Reuerendis Conuentui Ecclesie Saxardiensis Comes Symon de Rozgon Iudex Curie domini Sigismundi Dei gratia Romanorum Regis Semper Augusti ac Hungarie etc. Regis amicitiam paratam cum honore. Noueritis, quod Magister Paulus Canonicus pro domino *Styborio Episcopo Ecclesie Agriensis* cum procuratorijs litteris eiusdem, iuxta continenciam litterarum Capituli Orodienſis euocatoriarum et inquisitoriarum in octauis festi Beati Andree Apostoli proxime preteriti in figuram nostri Iudicij comparando contra Paulum filium Laurencij de Derechke Castellani de Wylagusuar, easdem litteras dicti Capituli euocatorias et inquisitorias domino nostro Regi ad suum Regium litteratorum mandatum rescriptas asserens, actionem et proposicionem dicti domini Styborij Episcopi litteris contineri in eisdem, nobis presentauit declarantes, quod Regius et dicti Capituli homines litteris in eisdem nominati, ad Regiumque litteratorium mandatum transmissi feria quinta proxima post festum Beati Martini Episcopi et confessoris tunc preteritum in Comitatu de Zarand simul procedendo, ab omnibus quibus decuisset et licuisset talem sciuisſent veritatem: quod preactus Laurencius dictus de Maysa, et Paulus filius Laurencij de Derechke Castellani de Wylagusuar feria secunda proxima post festum Beati Francisci confessoris similiter tunc preteritum, missis Gregorio de Maysa, Michaele de Vasuar, Blasio Litterato de Temeskuz, Georgio Magno, et Nicolao familiaribus suis, et Viceofficialibus ipsorum de Galsa, ad possessionem prefati domini Episcopi Ecclesie Agriensis Nyemegteleke vocatam, ibique potiores et meliores ex jobagionibus dicti domini Episcopi captiuari, et vinculis tormentari crudeliter, res et bona eorundem jobagionum de domibus ipsorum exeipi faciendo, eo non contenti octuaginta octo boues seu pecora antedictorum jobagionum asportari seu depelli fecissent ipsorum potencia mediante. Item prefati Laurencius de Maysa, et Paulus filius Laurencij de

Derechke tempore mortis condam Deuotrij filij Vilkuli, Regis tunc similiter Castellani de Wylagusuar nonas partes vinorum in territorio montis Somboheg vocati ad possessionem antedicti domini Episcopi Agriensis Sombol vocatam speefantis procreatorum pro se ipsis vsurpassent et percepissent. Preterea plura ligna pro edificijs domorum ad predictam possessionem Sombol vocatam portata, abinde deferri, et quedam ex iis ibidem in dicta Sombol per suos familiares igne comburi, prataque et fenilia eiusdem possessionis depassa equis eorundem conculcari fecissent potencia eorum mediante, in preiudicium eiusdem domini Episcopi valde magnum; qua inquisitione facta iidem Regius et prefati Capituli homines eodem die inquisitionis memoratos Laurencium et Paulum filium Laurencij in predicta possessione Galsa ipsorum Castellanus et honoris contra prefatum dominum Styberium Episcopum Ecclesie Agriensis ad dictas octauas festi Beati Andree Apostoli tunc venturas Regiam euocassent in Presenciam rationem premissorum reddituros. Ad quas quidem octauas festi Beati Andree Apostoli prefatus Paulus filius Laurencij de Derechke per legitimum procuratorem dicti domini Styborij Episcopi in persona eiusdem congruis diebus ipsarum octauarum coram nobis expectatus nostram in presenciam non venerat neque miserat, se mediantibus litteris nostris iudicialibus exinde confectis in iudicio agruari permittendo; postulans prefatus procurator dicti domini Styborij Episcopi Ecclesie Agriensis eidem ex parte prefati Pauli per nos in premissis iuris equitatem impertiri. Et quia idem Paulus filius Laurencij ad premissa vice secundaria euocandus fore visus fuerat; pro eo amicitiam dicti Capituli Ecclesie Orodienſis litteratorie petieramus diligenter, quatenus ipsorum mitterent hominem pro testimonis fidedignum, quo presente homo Regius infra declarandum memoratum Paulum filium Laurencij de Derechke in premissis perhempniter responsurum, rationemque efficacem redditurum contra annotatum dominum Styberium Episcopum ad octauas festi Purificacionis Beate Virginis tunc venturas Regiam euocaret in Presenciam, et posthee ipsius euocacionis seriem cum nomine euocati ad easdem octauas domino nostro Regi fideliter rescriberet Capitulum prenotatum. Tandem ipsis octauis festi Purificacionis Beate Marie Virginis instantibus Magister Paulus Canonicus pro predicto domino Styborio Episcopo Agriensi cum procuratorijs litteris eiusdem in nostram veniendo presenciam litteras sepedicti Capituli super

in loco memorato, anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo.

(Eredeti je bõrhártyán; mélt. báró Mednyánszky Dénes úr közleménye.)

110. Stibor egri püspök mint Zarándmegyei
birtokos. 1412.

Amicis suis Reuerendis Conuentui Ecclesie Saxardiensis Comes Symon de Rozgon Iudex Curie domini Sigismundi Dei gratia Romanorum Regis Semper Augusti ac Hungarie etc. Regis amicitiam paratam cum honore. Noueritis, quod Magister Paulus Canonicus pro domino *Styborio Episcopo Ecclesie Agriensis* cum procuratorijs litteris eiusdem, iuxta continenciam litterarum Capituli Orodienſis euocatoriarum et inquisitoriarum in octauis festi Beati Andree Apostoli proxime preteriti in figuram nostri Iudicij comparendo contra Paulum filium Laurencij de Derechke Castellani de Wylagusuar, easdem litteras dicti Capituli euocatorias et inquisitorias domino nostro Regi ad suum Regium litteratorum mandatum rescriptas asserens, accionem et proposicionem dicti domini Styborij Episcopi litteris contrari in eisdem, nobis presentauit declarantes, quod Regius et dicti Capituli homines litteris in eisdem nominati, ad Regiumque litteratorium mandatum transmissi feria quinta proxima post festum Beati Martini Episcopi et confessoris tunc preteritum in Comitatu de Zaránd simul procedendo, ab omnibus quibus decuisset et licuisset talem seiuissent veritatem: quod pretaetus Laurencius dictus de Maysa, et Paulus filius Laurencij de Derechke Castellani de Wylagusuar feria secunda proxima post festum Beati Francisci confessoris similiter tunc preteritum, missis Gregorio de Maysa, Michaele de Vasuar, Blasio Litterato de Temeskuz, Georgio Magno, et Nicolao familiaribus suis, et Viceofficialibus ipsorum de Galsa, ad possessionem prefati domini Episcopi Ecclesie Agriensis Nyemegteleke vocatam, ibique potiores et meliores ex jobagionibus dicti domini Episcopi captiuari, et vinculis tormentari crudeliter, res et bona eorundem jobagionum de domibus ipsorum exeipi faciendo, eo non contenti octuaginta octo boues seu pecora antedictorum jobagionum asportari seu depelli fecissent ipsorum potencia mediante. Item prefati Laurencius de Maysa, et Paulus filius Laurencij de

Derechke tempore mortis condam Demetriij filij Vilkali, Regis tunc similiter Castellani de Wylagusuar nonas partes vinorum in territorio montis Somboheg vocati ad possessionem antedicti domini Episcopi Agriensis Sombol vocatam spectantis procreatorum pro se ipsis vsurpassent et perciperent. Preterea plura ligua pro edificijs domorum ad predictam possessionem Sombol vocatam portata, abinde doferrí, et quedam ex iis ibidem in dicta Sombol per suos familiares igne comburi, prataque et fenilia eiusdem possessionis de passa equis eorundem conculcari fecissent potencia eorum mediante, in preiudicium eiusdem domini Episcopi. valde magnum; qua inquisicione facta ijdem Regius et prefati Capituli homines eodem die inquisicionis memoratos Laurencium et Paulum filium Laurencij in predicta possessione Galsa ipsorum Castellanus et honoris contra prefatum dominum Styborium Episcopum Ecclesie Agriensis ad dictas octauas festi Beati Andree Apostoli tunc venturas Regiam euocassent in Presenciam rationem promissorum reddituros. Ad quas quidem octauas festi Beati Andree Apostoli prefatus Paulus filius Laurencij de Derechke per legitimum procuratorem dicti domini Styborij Episcopi in persona eiusdem congruis diebus ipsarum octauarum coram nobis expectatus nostram in presenciam non venerat neque miserat, se mediantibus litteris nostris judicialibus exinde confectis in iudicio agruari permitiendo; postulans prefatus procurator dicti domini Styborij Episcopi Ecclesie Agriensis eidem ex parte prefati Pauli per nos in premissis iuris equitatem impertiri. Et quia idem Paulus filius Laurencij ad premissa vice secundaria euocandus fore visus fuerat; pro eo amicitiam dicti Capituli Ecclesie Orodienſis litteratorie petieramus diligenter, quatenus ipsorum mitterent hominem pro testimonis fidedignum, quo presente homo Regius infra declarandum memoratum Paulum filium Laurencij de Derechke in premissis perhempniter responsurum, rationemque efficacem redditurum contra annotatum dominum Styborium Episcopum ad octauas festi Purificacionis Beate Virginis tunc venturas Regiam euocaret in Presenciam, et posthec ipsius euocacionis seriem cum nomine euocati ad easdem octauas domino nostro Regi fideliter rescriberet Capitulum prenotatum. Tandem ipsis octauis festi Purificacionis Beate Marie Virginis instantibus Magister Paulus Canonicus pro predicto domino Styboris Episcopo Agriensi cum procuratorijs litteris eiusdem in nostram veniendo presenciam litteras sepedicti Capituli super

ipsa euocatione domino nostro Regi rescripcionales nobis presentavit, in quibus per Andream de Kereky Regium et Johannem de Maysa Chori dicte Ecclesie clericum ipsorum homines memoratum Paulum filium Laurencij de Derechke in possessione Galsa vocata, sub honore sui Castellanus existenti, contra annotatum dominum Styborium Episcopum Agriensem ad dictas octauas Purificationis Beate Virginis Regiam in Presenciam euocatum fore comperieramus manifeste. Ad quas quidem octauas festi Purificationis Beate Virginis memoratus Paulus filius Laurencij de Derechke per annotatum procuratorem dicti domini Episcopi Agriensis in persona eiusdem congruis diebus ipsarum octauarum coram nobis expectatus nostram in presenciam non venerat, neque miserat, se mediantibus litteris nostris judicialibus exinde confectis in iudicijs agruarii paciense; postulans prefatus procurator dicti domini Episcopi, eidem ex parte Pauli filij Laurencij per nos in premissis iuris equitatem impertiri. Et quia idem Paulus filius Laurencij de Derechke ad premissa vice terciaria euocandus fore visus fuerat; pro eo amicitiam memorati Capituli Orodensis litteratorie pecieramus diligenter, quatenus ipsorum mitterent hominem pro testimonio fidedignum, quo presente homo Regius infra declarandus memoratum Paulum filium Laurencij de Derechke in premissis perhempniter responsurum, rationemque efficacem redditurum, ac de iudicijs sex marcarum nobis et parti aduerse satisfactorum contra annotatum dominum Styborium Episcopum Ecclesie Agriensis ad octauas festi Pasche Domini tunc venturas Regiam euocaret in Presenciam, et post hec ipsius euocationis seriem cum nomine euocati ad easdem octauas dicto domino nostro Regi fideliter rescriberet Capitulum prenotatum. Tandem ipsis octauis festi Pasche Domini instantibus Magister Paulus Canonicus pro ipso domino Styboris Episcopo Ecclesie Agriensis cum procuratorijs litteris eiusdem in nostram veniendo presenciam litteras dicti Capituli super ipsa euocatione dicto domino nostro Regi rescripcionales nobis presentarat; in quibus per Baraba de Ehfeken (?) Regium, et Georgium Chori Ecclesie dicti Capituli Orodensis clericum ipsorum homines feria quinta proxima post dominicam Iudica tunc proxime preteritam memoratum Paulum filium Laurencij de Derechke in possessione Galsa vocata, honoris scilicet sui Castellanus, ad premissa euocatum fore comperieramus manifeste contra dominum Episcopum Ecclesie Agriensis prenotatum. Ad quas quidem octauas festi Pasche

Domini prefatus Paulus filius Laurencij per annotatum procuratorem dicti domini Episcopi in persona eiusdem congruis diebus ipsarum accionum coram nobis expectatus, nostram in presenciam non venerat, neque miserat, nec soluerat iudicia prenotata, se mediantibus litteris nostris judicialibus exinde confectis pro sua non veniencia in iudicio consueto, et pro non solutione dictorum iudiciorum in duplo eorundem agruarii permittendo, postulans prefatus procurator dicti domini Styborij Episcopi eidem ex parte iam fati Pauli in premissis iuris equitatem impertiri. Et quia pretitatus Paulus filius Laurencij adhuc ad premissa in tribus foris comprouincialibus proclamandus fore visus fuerat; pro eo amicitiam memorati Capituli Ecclesie Orodensis litteratorie pecieramus diligenter, quatenus ipsorum mitterent hominem pro testimonio fidedignum, quo presente homo Regius infra declarandus memoratum Paulum filium Laurencij in premissis perhempniter responsurum, rationemque efficacem redditurum, ac de iudicijs quindecim marcarum nobis et parti aduerse satisfactorum contra pretaetum dominum Styborium Episcopum Ecclesie Agriensis in tribus foris comprouincialibus ad octauas festi Natiuitatis Beati Johannis Baptiste tunc venturi publice et manifeste Regiam faceret proclamari in Presenciam; insinuando ibidem, ut si veniret, et se in premissis bono modo emendaret, de dictisque iudicijs nobis et parti aduerse satisfaceret, bene quidem; alioquin non obstante ipsius absentia et rebellione finem debitum et indilatam faceremus causa in premissa, prout dictaret ordo iuris; et tandem ipsam triue forensis proclamacionis seriem cum nomine proclamati ad easdem octauas Natiuitatis Beati Johannis Baptiste dicto domino nostro Regi fideliter rescriberet Capitulum prenotatum. Tandem ipsis octauis festi Natiuitatis Beati Johannis Baptiste instantibus prefatus Magister Paulus Canonicus pro dicto domino Styborio Episcopo Ecclesie Agriensis cum procuratorijs litteris eiusdem in nostram veniendo presenciam litteras dicti Capituli Ecclesie Orodensis super ipsa trina proclamacione dicto domino nostro Regi rescripcionales nobis presentavit, in quibus per Gregorium de Thaas Regium, et Magistrum Benedictum dicti Capituli Ecclesie Orodensis Prebendarium ipsorum homines, primo videlicet feria quinta proxima ante festum Beati Barnabe Apostoli proxime preteritum in opido Pankotha; tandem vero feria sexta in villa Miske; denum vero et ultimo sabbato in villa Symand in Comitatu de Zaránd, foris videlicet post sese con-

sequenter celebrari consuetis subsequenter, memoratum Paulum filium Laurencij de Derechke perhempniter responsurum, rationemque efficacem redditurum, ac de judicijs quidecim marcarum nobis et parti aduerse satisfactorum contra annotatum dominum Styborium Episcopum Ecclesie Agriensis in tribus foris comprouincialibus ad dictas octauas festi Natiuitatis Beati Johannis Baptiste Regiam in Presenciam proclamatum fore comperimus manifeste. Ad quas quidem octauas festi Natiuitatis Beati Johannis Baptiste prefatus Paulus filius Laurencij per annotatum procuratorem dicti domini Stiborij Episcopi Ecclesie Agriensis congruis diebus ipsarum actionum coram nobis expectatus nostram in presenciam non venit, neque misit, nec persoluit judicia prenotata, se mediantibus litteris nostris judicialibus exinde confectis amplius agruari permittendo; postulans prefatus procurator dicti domini Episcopi per nos eidem in premissis juris equitatem impertiri. Verum quia prefatus Paulus filius Laurencij Castellanus de Vilagusuar pro premissis actibus potenciarijs, per ipsam modo quo supra perpetratis, aduersus prefatum dominum Episcopum primo iuxta dicti domini nostri Regis edictum, secundo vero et tercio iuxta nostras judiciarias commissiones, quartoque et vltimo sua contumacitate modo simili iuxta nostram judiciariam commissionem antedictam in tribus foris comprouincialibus publice et manifeste Regiam in Presenciam proclamatus, ad nullum illorum predictorum terminorum sibi juridice assignatorum, nostram velut Judicis sui Ordinarij in presenciam venire, vel mittere curasse, sed se semper a facie juris et justicie in sue culpabilitatis manifestum indicium penitus absentando agruari permisisse ex premissis omnibus manifeste reperiebatur. Pro eo Nobilium Regni inducti consilio prematuro, nolentes ipsius Pauli filij Laurencij predictos actus potenciarios impune et simpliciter pertransire, ne alij ab eodem exemplati ad similia perpetranda se apponere presumant; sed potius pena ipsius alios quoslibet ab huiusmodi potenciaris perpetracione terreat, retrahat et restringat, ceterisque transcat in exemplum: eundem Paulum filium Laurencij pro premissis actibus suis potenciarijs aduersus prefatum dominum Episcopum in facto potencie, et ex eo in sententia capitali, ac amissione vniuersarum possessionum et porcionum possessionariarum, rerumque et bonorum intra ambitum Regni vbilibet habitaram, ipsum solum proprie et pacifice concernenciam, in duabus partibus nostris judiciarijs, in

tercia vero parte ipsius domini Episcopi, partis scilicet aduerse manibus remanendarum et redimendarum conuictam et agrauatum fore decernentes, vestram amicitiam presentibus potimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Magister Paulus de Lelkes, vel Andreas de Piosio (?) de Curia Regia ad id specialiter transmissus, alijs absentibus homo Regius ad facies vniuersarum possessionum et porcionum possessionariarum prefati Pauli filij Laurencij vbilibet habitaram, vicinis et commetancis vniuersis inibi legitime conuocandis et presentibus ac eidende, easdem habita prius ipsarum legitima reambulacione et estimacione, ac exclusis porcionibus filiorum et fratrum generacionaliu et aliorum quorumlibet de eisdem occupet, et in duabus partibus nostris judiciarijs, in tercia vero prefati domini Episcopi, partis scilicet aduerse manibus statuatur (et) committatur, tandiu per nos et dictam partem aduersam tenendas et possidendas, quousque per hos, quorum redempcionem magis competunt, a nobis et ab ipsa parte aduersa redimantur; et res eciam et bona ipsius conuicti, si quas et que reperire valuerint, auferant, ac in duabus partibus similiter nostris, et in tercia parte dicto domino Episcopo applicet et assignet. Illis vero qui dicta jura possessionaria occupata se redimere velle asseruerint, ad assumendum terminum redempcionis eorundem octauas festi Beati Michaelis Archangeli nunc affuturi pro termino Regia in Presencia comparandi assignet et deputet. Si qui vero res et bona dicti conuicti occultauerint, et ad amonicionem Regi et vestri (igy) homini restituere noluerint, eosdem rationem ipsius occultacionis reddituros contra annotatum dominum Episcopum octauas ad easdem Regiam euocet in Presenciam; et posthec ipsius occupacionis, estimacionis et statucionis, ac rerum et bonorum ablacionis seriem, vt fuerit expediens, cum nominibus euocatorum, ac dicta jura possessionaria se redimere velle asserencium, si qui fuerint, ad dictas octauas festi Beati Michaelis Archangeli domino nostro Regi fideliter rescribatis. Datum Bude vigesimo nono die termini prenotati anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo.

K i v ü 1: Amicis suis Reuerendis Conuentui Ecclesie Saxardiensis, pro Reuerendo in Christo patre domino Styborio Episcopo Ecclesie Agriensis super quadam possessionaria occupacione, rerum et bonorum ablacione per Regium et vestrum homines modo intrascripto

fienda memoriales, et ad octavas festi Beati Mychaelis Archangeli iuxta Regni consuetudinem perduenda ad Judicem.

(Eredetie papíron, igen megrongált állapotban, a zárpecsét lemállott; a pozsonyi káptalannak levéllárában.)

111. Stibor mint erdélyi vajda törvénytartót tart Hatszeg városban. 1412.

Nos Stiborius Waynoda Transiluanus et Comes de Zolnok etc. memorie commendamus significantes tenore presencium quibus expedit presentes inspecturis: Qualiter cum nos feria quarta proxima ante festum Beati Matthei Apostoli in civitate Hatzak vna cum Egregio viro Ladislao de Nadas Vicevaynoda nostro, ac ceteris nobilibus Kenezijs, Assessoribus et Juratis, de mandato Regio Judicium et Tribunal consedissemus, ac vnicuique querulanti justiciam fecissemus; extunc de medio aliorum causidicorum exurgens nobilis Kenezius Musina vocitatus, in personis Johannis et Pogan fratrum suorum carnalium, filiorum Stoian de Demsus, exhibuit nobis quasdam litteras Magnificorum virorum Jacobi Laczk de Zantho, et Johannis Henrici de Thamasy quoudam Waynodarum super collatione cuiusdam possessionis Pynus appellate anno millesimo quadringentesimo septimo emanatae, petentes nos, vt nos ipsas auctoritate Regia, qua in partibus premissis — — — — fungimur, deberemus ratas, gratas et confirmatas habere. Quarum quidem tenor per omnia is est:

Nos Jacobus Latzk de Zantho, et Johannes Henrici de Thamasy, Waynoda Transilvani et Comites de Zolnok memorie commendamus stb.

Ad cuius quidem petitionis instanciam, vt nos super talibus juste tenemur, eundem predictum Musinam pariter eiusque fratres, eiusdem heredes et successores ipsius, nullo penitus contradicente, in premissa possessione, cum suis terris arabilibus cultis et incultis, siluis, pratis, fluuijs, aquis, aquarum decursibus, cunctisque vtilitatibus in pertinencijs Hatzak, ad eandem vere et legitime pertinentibus, titulo noue nostre collacionis, vt incumbit honori nostro Waynodatus, dedimus, donauimus et contulimus, inno eandem perenniter et irrenocabiliter damus, donamus et conferimus in filios filiorum, heredumque per heredes et posteritates eorundem vniuersos

ac eosdem in dominio pretacte possessionis pacifice conseruare. Datum Albegyule feria sexta proxima post festum Beati Michaelis Archangeli anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo, presentesque sigillo prenotati Vicevaynoda secretali fecimus consignari.

(Eredetie bőrhártyán, a mélt. bíró Révay esalád levéltárában.)

112. Zsigmond király meghagyja Stibor vajdának, hogy a trencsini polgárokat igazságtalanúl ne terhelje. 1412.

Sigismundus Dei gracia Romanorum Rex Semper Augustus, et Hungarie, Bohemie, Dalmaecie, Croacie etc. Rex fidelibus nostris viro Magnifico Stiborio Waynoda Transiluanensi, ipsiusque Castellani, Vicecastellani, Castrisque (igy) totius Comitatus Trychniensis, ceterisque cuiusuis status et condicionis dicti Comitatus hominibus presentibus et futuris presentes visuris salutem et gratiam. Querulose pro parte fidelium nostrorum, ciuium, hospitum et populorum Ciuitatis nostre Trinchiniensis datur intelligi Nostre Claritati, quod sepiissime causantibus et agentibus in quadam causa certis partibus vos, nescitur qua ducti ratione, in contrarium priuilegiate libertatis ipsorum de Iudicio huiusmodi causarum vicibus replicatis intromitteretis, et manu quasi potenti easdem causas ipsorum Iudicatu spectantes per vos iudicare niteremini et velletis in derogamen libertatis dicte nostre Ciuitatis derogamen valde grande. Vnde fidelitati vestre firmissime precipimus et mandamus, quatenus a modo deinceps et in posterum vos de causis iudicio et agicioni dicte nostre Ciuitatis duntaxat, vt predicatur, subiectis nullatenus intromittentes, eosdem ciues iuxta ipsorum libertatis exigenciam vniuersas quasilibet causas in eorum presencia litigancium et ibidem verti debentes iusto Juris tramite decidere et fine debito terminare permittatis. Et aliud pro nostra gracia non facturi in premissis; presentes perlectas reddite presentanti. Datum Bude in festo Visitationis Marie Virginis Gloriose anno Domini millesimo quadringentesimo duodecimo, Regnorum nostrorum anno Hungarie vigesimo quarto, Romanorum vero secundo.

(Eredetie papíron, Trencsin város levéltárában.)

113. Stibor vajda Creezmer Péter erdély-besztercezi polgárnak adóssága fizetésére a határidőt hosszabbítja. 1413.

Stiborius Waynoda Transsylvanus et Comes de Zolunk etc. tenore presencium recognoscimus quibus expedit vniuersis: Quia prudens vir Petrus dictus Creezmer conciuis Cinitatis Bistriciensis nobis obligatur in octoingentis florenis, per centum denarios quemlibet florentum computando, legitimi debiti et iusti; quarum pecuniarum mediam partem nobis, videlicet quadringentos florenos in media XL-ima proximè preterita soluere suis litteris mediantibus obligauit, quod paupertate grauatus adimplere non valuit effectiue; et aliam mediam partem, simili modo quadringentos florenos in festo Penthecosten proxime affuturo reponere et soluere assumpsit et spondit fide bona. Nunc vero accedens nostri in presenciam lamentabiliter declarauit dolendo, quomodo ipsam summam pecunie principalem, videlicet quadringentos florenos in ipsa XL-ima proxime preterita, prout spondit, reponere non valuit; nobis humiliter supplicando, quatenus sibi dignaremur terminum predictarum pecuniarum solutionis competentem prorogare et antefigere. Nos vero suis humilibus precibus acclinati, talem terminum predictarum pecuniarum solutionis daximus et presencium vigore damus prorogando: Vt in festo Penthecosten proxime affuturo tricentos florenos predicti computi nobis tenebitur et debet, aut homini nostro ad hoc per nos deputato proprijs suis in expensis soluere et ministrare, omni probacione (így) et occasione procul nota; et quadringentos florenos in festo Beati Michaelis Archangeli immediate sequenti soluere debeat et assumpsit modo equali. Tali tamen condicione interiecta, quod si ipsam pecunie summam, hoc est tricentos florenos in termino prefixo, die festi Penthecosten proxime affuturi, aut octauo die ipsius festi non daret; tunc duplum tenebitur dare et assumpsit omni excusa remota; modo termino equali in secundo duplum dare spondit; sub yppoteca arrestacionis rerum suarum mobilium et ymmobilium vxoris et heredum jus ad hec habencium vniuersarum. Eciam assumpsit, quod si nos Wayvodatu tempore intermedio condescenderemus et resignaremus: septuaginta summam pecunie in domo nostra Bude, in vicinia domus Plebani Beate Virginis Ecclesie Parochialis situata, tenebitur et debeat reponere et

soluere testimonio fidedigno mediante, et suis proprijs in expensis. Datum in Galiez die festi Beatorum Philippí et Jacobi Apostolorum anno Domini millesimo CCCC°XIII°.

(Eredetie papiron, az alól ostyába nyomott peeséttel, a budai kir. kamarai levéltárban.)

114. Stibor egri püspöknek kötelezvénye, hogy ifjabb Stiboriczi Stibornak évenként 1260 forintot fog fizetni. 1413.

Nos Stiborius Dei et Apostolice Sedis gracia Episcopus Ecclesie Agriensis recognoscimus tenore presencium quibus expedit vniuersis, quod ob abolendos et ammouendos defectus, quibus Magnificus vir dominus Stiborius de Betzkow natus Magnifici viri domini Stiborij Waynode etc. frater noster carissimus ad presens quattitur et stringitur, eidem domino Stiborio de Betzkow non obstantibus censibus et prouentibus, quos ipse ante diem date presencium solitarie possedit et subleuauit, trecentas sexagenas grossorum, grossum quemlibet septem denarijs computando, singulis annis de nostra camera dare prouittimus sine dolo et (fraude). Ad hec nos obligamus, vtputa dictas trecentas sexagenas grossorum, grossum quemlibet septem denarijs computando, sibi vt prefertur persoluendas; talí tamen vinculo moderaminis interiecto, vt dum et quando genitor suus preta. toz sibi de aliquibus bonis post diem date presencium prouiderit, extunc nos exoneramus a solutione trecentarum sexagenarum predictarum, quia immo cassabimus et irritabimus, et exnunc prout extunc cassamus, irritamus, annullamus et frustramus promissionem et obligationem nostram — — — eo ipso, harum nostrarum litterarum vigore mediante, quibus sigillum nostrum, nec non in euidentius testimonium sigilla nobilium dominorum Dominici de Skozynno et Nicolai Mezyborzsky sunt simul appressa. Datum anno Domini millesimo quadringentesimo tredecimo in Zecheny in festo Sancti Valentini.

(Néhai Czéh János közleménye.)

115. Stibor vajda azon választott bíróságnak tagja, mely a Vöröskői Volfart Ulrik és Nagy-Szombat város közti egyenetlenségek elintézésével megbízott. 1413.

Nos Johannes misericordie Divina et Apostolice Sedis gratia Archiepiscopus Strigoniensis, locique eiusdem Comes Perpetuus, Primas, et Apostolice Sedis Legatus Natus, nec non Aule Regie Romanorum Cancellarius, memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis: quod nobis feria quinta proxima ante dominicam Ramispalmarum, vna cum domino Johanne Episcopo Ecclesie Iavriensis, ac Magnificis viris dominis *Stiborio Wayuoda Transilvano*, Carulo de Corbania Dalmacie et Crouacie, Paulo Bisseno Selauonie Regnorum pridem Banis, Petro Forgach de Gyemes Comite Nitriensi, Stephano de Rozgon Aule Regie milite; Petro, Nicolao, Georgio et Eberhardo Comitibus de Sancto Georgio, ac alijs nonnullis nobilibus viris protunc Posonij conuenientibus et existentibus; Iudex et Jurati Ciues Ciuitatis Tyrnauensis pro se personaliter, et pro tota Communitate dicte Ciuitatis cum procuratorijs litteris eiusdem nostram venientes in presenciam, contra Egregium virum Vriicum Wolfard de Werusckou proposuerant eo modo: quod ipse Vriicus vitatores et vinearum cultores in vineis ipsorum in territorio suo in monte rosarum et alijs montibus ad eundem spectantibus laborare, ac torcularia et reseruacula vinorum facere et edificare admittere pacifice non permittens, ipsis diuersas molestias, dampna et insulencias intulisset, et inferre non cessaret etiam de presenti, ymmo quod plus esset, hominibus ad ipsum pertinentibus in eo interdictum feciasset, vt nullus ex ipsis cuiquam ex ciuibus dicte Ciuitatis aliquam complacenciam facere deberet. Quibus perceptis prefatus Vriicus in nostram personaliter exurgendo presenciam, allegauit et assumpsit eo modo: quod ipse a modo deinceps prescriptos ciues dicte Ciuitatis, vitatoresque et vinearum eundem cultores in cultura, et quibusuis factis et laboribus vinearum ipsorum pacificos et indempnes permitteret effectiue. Quibus sic habitis nos vna cum prenomiatis Baronibus et Regni Proceribus cupientes vtrasque partes in eorum iuribus pacifice tranquillius in futurum permanere, matura deliberacione exinde prehabita commi-

simus eo modo: vt predicti ciues Ciuitatis Tyrnauensis singulis annis vnum Magistrum Montanorum eidem Vriico congruentem super vniuersis vineis eorum in territorio eiusdem Vriici in dietis vineis montibus sitis et existentibus eligendi et constituendi (habeant potestatem), eidemque Vriico in aministracione suorum censuum et iurium nullum debeant preiudicium generare et irrogare. In cuius rei memoriam presentes concessimus annularis sigilli, quo de presenti propter pontificalis carenciam vtimur, appensione communitas. Datum die et loco prenotatis anno Domini M^o CCCC^o tredecimo.

(Eredetie böhártyán, a pecsét elveszett; Nagy-Szombat város levéltárában.)

116. Zsigmond király az országból eltávozván, meghagyja adószedőinek, hogy Stibor vajda Vág-Beszterezében és Buchkőben lakó praedialistáin a lucrum Camerae-t ne követeljék.

1414.

Sigismundus stb. fidelibus suis Valentino et Ladislao Vinche de Zenthgeorgh Comitibus lucri Camerarum suarum presentibus et futuris presencium noticiam habitaris salutem et gratiam. Exponitur nobis pro parte fidelis nostri Stiborij filij eandem Stiborij Wayuode nostri Transilvani querulose, quomodo vos super nobiles prediales ad possessiones Beztherche et Bwehke vocatas spectantes, in earumque pertinencijs residentes et constitutos lucrum Camere nostre dicere, et eosdem ad soluendum ipsam lucrum Camere compellere et astringere niteremini et velletis: cum tamen ipsos nobiles prediales, quousque ipse Stiborius Wayuoda vixisset et egisset in humanis dictum lucrum Camere nostre pro Nostra dicere et exigi minime fecissemus Maiestate, eo quod nos per eosdem nobiles prediales dicto Stiborio Wayuode idem lucrum Camere nostre commissemus soluere, aministrare graciose, huiusmodi lucrum Camere nostre ipsi quondam Stiborio annectendo stb. (Rendelet, hogy mig visaza nem tér, az említett adót ki ne vessék.) Datum Bude in festo Beati Clementis Pape anno Domini millesimo quadringentesimo quartodecimo Regnorum stb.

(Eredetie papíron, a mélt. báró Mednyánszki család levéltárában.)

117. Zsigmond király megerősíti Stibor vajdának a vágújhelyi kolostort tárgyazó alapítványát a sz. Ágoston szerzetbeli kanonokok számára. 1414.

Nos Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex Semper Augustus ac Hungarie stb. Rex memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis: quod fideles nostri dilecti vir Magnificus Stiborius de Stiboriez de Bolondocz Wayuoda noster Transiluanus stb., et alter Stiborius natus eiusdem nostram personaliter accedentes in conspectum, viue uocis eorum oraculo confessi extiterunt in hunc modum: quod ipsi una cum nobili domina Dobrochna uocata ipsius Stibor Wayuode consorti, matre uero dicti alterius Stiborij, de ipsorum, ac omnium parentum et benefactorum eorum animarum salute peccatorumque remissione salubriter meditantés, Claustro Canonicorum Regularium in honorem Beate Marie Virginis in Vyhel, alias in Noua Cinitate, penes flumina Wag in Comitatu Nitriensi Diocesis Strigoniensis situato, que prius Ecclesia Parochialis, et tandem per eos in Clastrum erecta extitisset, in quo etiam religiosos viros dominos Petrum Prepositum cum duodecim Canonicis Regularibus Ordinis Sancti Augustini perpetuis temporibus commorandos collocassent, et ipsum Clastrum, et dictos fratres Prepositum et Canonicos cum vniuersis emolumentis et fructibus, quibus plus idem Clastrum, dum Ecclesia Parochialis extitisset, usa fuisset, dotantes, edificijsque et laboribus honorifice ampli-antes, inter alia quasdam duas villas eorum Pobyedym et Bassowcze Sclauico ydiomate appellatas, in dicto Comitatu Nitriensi circa flumina Wag situatas et habitas, cum omnibus incolis, censibus, dacionibus, solucionibus, collectis, agris, terris cultis et incultis, molendinis, rubetis, fenetis, pascuis, siluis, nemoribus, montibus, vallibus, vineis, venacionibus ferarum quarumcumque, aucupacionibus, aquis aquarumque decursibus, piscinis, piscatorijs, fructibus et generaliter quarumlibet utilitatum integritatibus, nec non iuribus et libertatibus, sub antiquis ueris metis earundem ab antiquo limitatis, dedissent, donassent et contulissent, ymmo dederunt, donauerunt et contulerant, ac in dotem perpetuam ipsius Claustri ascripserunt nostro conspectu, per ipsum Clastrum, ac fratres Prepositum et Cano-

nicos eiusdem perpetuo et irrenocabiliter possidendas, tenendas pariter et habendas pleno iure, nil omnino iuris, dominij seu proprietatis in annotatis villis Pobyedym et Bassowcze uocatis, et earum quibusuis pertinencijs pro se et eorum superstitionibus palam vel occulte, directe vel indirecte reseruando, sed totale ius et dominium ipsarum, proprietatem et quaslibet utilitates earundem, qualibet excepcione et condicioné implicita vel explicita penitus postposita, in ipsum Clastrum, ac Prepositum et fratres Canonicos eiusdem antelatos omni iure perpetuo efficacissime transferendo. Harum nostrarum litterarum sigillo nostro maiori, quo ut Rex Hungarie utimur, communitarum vigore et patrocinio mediante. Datum Bude feria secunda proxima ante festum Beatorum Fabiani et Sebastiani martirum (január 16.) anno Domini M^o quadringentesimo quattodecimo, Regnorum stb.

(A zobori konventnek 1422-ki átiratából, a vágújhelyi prépostság levéltárában.)

118. A vágújhelyi sz. ágoston-rendi prépost és kanonokok alapítványi birtokukban statuáltanak. 1414.

Sigismundus stb. (a nyitrai káptalanhoz iktatási parancs Pobyedym és Bassowcze helységekre nézve, az Ágoston szerzetbeli prépost és kanonokok számára.) Datum Bude feria secunda proxima post festum Beati Pauli Primi Eremita (január 16-án) anno Domini millesimo quadringentesimo quattodecimo.

(Ennek folytán a nyitrai káptalannak bizonyoságlevele, hogy a statutio minden ellenmondás nélkül megtörtént.)

(A zobori konventnek 1422-ki átiratából, a vágújhelyi prépostság levéltárában.)

119. Stibor vajda megerősíti a Rozina-i bírák jogait. 1414.

Stiborius de Stiboriez Wayuoda Transiluanus, nec non Bistriensis, Trinciensis et de Soluok Comitatum Comes, totiusque fluij Wag Dominus Perpetuus m. e. stb. quod prudens vir Gregorius Iudex de Russyna stb. (felmutatván előtte Tamás comes országbírónak »Bude in festo Beate Lucie Virginis« 1351. kelt, s Pál comes országbírónak Wysssegrádon 1341. kiadott a Rozyna hely-

ségben lévő soltészségre vonatkozó adománylevelét megerősítő okmányát, annak megerősítését kéri, t. i. :)

1. Comes Paulus Judex Curie incliti Regis Vngarie significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis, quod ad honorem Regni seu augmentum vtilitatemque Prouincie annuente domino Rege nostro, contulimus Waltero viro ydenco tenore presencium, et suis posteris vniuersis iure hereditario Iudicium in quadam villa Rozyn vocata, situata prope Ciuitatem Zylinam, cum omni ritu moreque eiusdem Ciuitatis, videlicet cum denarijs culparum seu pyrsagiorum certis, cum culpe fuerint sumpne, scilicet de furto, vel homicidio, atque alijs casibus horum similibus; in reliquis minoribus ad dicti Iudicis nutum detulimus exercendum. Dedimus eciam eidem Iudici vnum molendinum liberum, et mansum seu laneum suo colendum, atque cum sexto manso sibi deseruendo, piscaturis et pascuis libere vtendo, cum thaberna libera, sutoria et carnificio, singula istorum per vnum magistrum exercendis vtiliter et libere possidendum. Damus eciam ipsi Walthero et suis (posteris) ibidem populos aggregandi facultatem in plena libertate quinque annorum a dato presencium, quibus elapsis secundum modum seu morem aliarum villarum ad eundem ritum plantatarum in circuito ibidem iacentium nobis seu officialibus nostris soluere teneantur. Item damus liberum mansum pro ecclesia in dicta nostra villa construenda. In cuius rei euidentiam presentes sibi, dicto Waltero et suis posteris conscribi fecimus, et nostri sigilli appensione roborari. Datum in Wyssegrad anno Domini M^o CCC^o XL° primo.

2. Nos Comes Thomas Judex Curie Excellentissimi et Magnifici Principis domini Lodouici Dei gracia Regis Hungarie, Comitatusque de Turach tenens honorem, memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis, quod Johannes filius Nazantheke ad nostram eecedens presenciam stb. (kéri és megerősítési levél megerősítését). Datum Bude in festo Beate Lucie virginis et martiris anno Domini M^o CCC^o quinquagesimo primo stb. (következik Stibor vajdának megerősítése). Datum Schachta die Sancti Spiritus (május 27.) anno Domini millesimo quadringentesimo decimo quarto.

(A két soltészeti levélnek eredetiei, és Stibornak okmányainya bőrhártyán hártyszinegen függő pecsétek alatt, a mélt. báró Mednyánszky család levéltárában.)

120. Stibor vajdának sírkápolnája Krakóban.

In nomine Domini Amen. Acta hominum stb. Proinde nos Zbigneus heres de Brzezic et Marchalcus Regni Polonie Generalis, vna cum nobili ac generosa domina Anna consorte nostra charissima, recognoscimus tenore presencium, quibus expedit vniuersis et singulis presentibus et futuris hanc litteram inspecturis, quod cupientes animarum nostrarum salutem, Diuinisque laudibus, seruicij et audicioni Verbi Diuini foreis et cum effectu vacare intendentes, vt eo perfectius Deo Altissimo, Gloriosoque Virgini Marie, Sanctoque Augustino, et Sancte Virgini Catherine, omnibusque Sanctis possemus famulari, accedentes venerabilem et religiosum virum dominum Bartoldum Prouincialem Bavarie, Austrie, Carantie, Bohemieque, Polonie etc. Fratrum Eremitarum Sancti Augustini Ordinis, Sacre Pagine Professore; nec non honorabilem virum fratrem Stephanum Priorem in Xiansz, Vicarium suum in Districtu Polonie; ac eciam honorabilem virum dominum Philippum vna cum suo Conuentu Sancte Catherine in Casimiria; petiuimus, vt nobis mansionem locumque speciale edificandum pro nostris duabus partibus tantum vsque ad tempora vite nostre, et non vltra, dare et assignare dignarentur. Qui quidem domini iam superscripti stb. in nostras petitiones consensientes tamquam in iustas et consonas rationi, dederunt et assignauerunt nobis vnam aream edificandam a muro retro pisternam ibidem in monasterio incipiendo, et vsque ad *capellam Magnifici domini pie memorie Stiborij* in longum pertractam, circa murum ipsius ambitus, in totumque ad sopes horti monasterij prefati, capellanque desertam, quam edificare et perficere intendimus pro nostro thesauro observando in ambitum iacentem Conuentus prescripti stb. Datum Casimirie feria quarta post festum Conceptionis Virginis Marie anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto. Presentibus stb.

(Pauli Zsegota ír, krakói tudósnak közleménye.)

121. Zsigmond király Széchenyi Dorotyát ifjabb Stiboriezi Stibornét atyja utáni jogaiban biztosítja. 1415.

Sigismundus Dei gracia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungarie etc. Rex fidelibus nostris Reuerendissimo in Christo patri domino Johanni Archiepiscopo Strigoniensi aule nostre Romane Cancellario, ac Magnifico Nicolao de Gara Regni Nostri Hungarie Palatino, Vicarijs nostris Generalibus per nos in Regno nostro Hungarie constitutis salutem et gratiam. Pro parte nobilis domine consortis fidelis nostri dilecti Stiborij filij condam Magnifici Stiborij Vaynode, filie scilicet condam Magnifici Comitis Frank de Zeehen Nostre datur intelligi Maiestati, quomodo ipsa in iuribus possessionarijs paternis hereditarijs, empticijs et impignoratijs actenus nullam penitus porcionem seu aliquam pro eisdem satisfactionem obtinere aut prosequi valisset, Regni nostri lege requirente, in eius dampnum valde grande. Et quia nos eandem nobilem dominam suis iuribus nullatenus priuari volumus, fidelitati igitur Vestre firmiter precipiendo committimus, quatenus habitis presentibus iusticia et Regni nostri approbata consuetudine obseruatis premissum factum memorate nobilis domine, vti expedierit, adeo dirigere studeatis, vt ipsa queuis et omnia sibi iusto iuris ordine cedere debencia tam in iuribus paternis possessionarijs, quam alijs plenarie prosequi valeat atque possit. Datum Constancie in dominica Inuocavit anno Domini millesimo CCCC^o X^o IIII°. Regnorum nostrorum anno Hungarie etc. XXVII° Romanorum vero quarto.

(Eredetie papiron, a király belől oda nyomott pecsétével, a budai kir. kamarai levéltárban.)

122. Borbála királyné ifjabb Stiboriezi Stibornak meghagyja, hogy a trencsini polgárokat igazságtalanul ne terhelje. 1415.

Commissio propria domine Regine.

Barbara Dei gracia Romanorum ac Hungarie etc. Regina fidei suo Egregio viro Stiborio filio condam Stiborij Vaynode Partium suarum Transiluanarum salutem et gratiam. In personis prou-

dorum virorum Iudicis, Juratorum, ac vniuersorum et singulorum hospitem et incolarum Ciuitatis Trinciniensis Nostre graui sub querela detectum extitit Maiestati, quomodo vos ipsos in antiquis eorum libertatibus per nonnullos Reges Hungarie felicium recordacionum, mediantibus efficacissimis litteralibus instrumentis ipsis graciose datis et concessis plurimum impediretis et aggruari faceretis, super ipsosque multiplices abusiuas et inconsuetas nouitates inducendo et induci faciendo, diuersas taxas seu collectas super ipsos imponendo ab eisdem exigeretis et exigi faceretis indebitè et minus iuste, in ipsorum preiudicium et dampnum, ymmo verius dicte libertatis ipsorum prerogatiue et indulti graciosi derogamen non modicum. Verum quia nos eosdem Iudicem, Juratos et vniuersos hospites, incolas et inhabitatores predictæ Ciuitatis Trinciniensis prescriptis ipsorum antiquis libertatibus illibate frui volumus et gaudere: igitur fidelitati vestre firmo nostro Reginali damus sub edicto, aliter habere nolentes: qualiter agnitis presencium contineacijs, aliò nostro mandato superinde non expectato, a modoque et in posterum, memoratos Iudicem, Juratos, hospites, incolas et inhabitatores prescripte Ciuitatis Trinciniensis in predictis antiquis eorum libertatibus, in ipsorum priuilegijs super eorum libertatibus emanatis conscriptis, in nullo impedire, seu quouis modo dampnificare, perturbare, molestare et molestari facere presumatis, nec sitis ausi modo aliquali. Secus non facturi; presentes post lecturam reddi edicimus presentanti. Datum in villa Wihuen vocata feria secunda proxima post festum Exaltacionis Sancte Crucis anno Domini millesimo quadringentesimo quinto decimo.

(Eredetie papiron, a belől alant oda nyomott pecsét alatt; Trencsin város levéltárban.)

123. Ifjabb Stiboriezi Stibor magát Katalin, Vöröskői Volfart Ulrik özvegye adósának vallja. 1417.

Wir Stibor von Stiboritz Herr zu Bluntsch vnd an dem Waag bekennen fur vns vnd alle vnserer Erben mit diesem Brieff, das wir schuldig seyn vnd gelten sollen der Edlen frawen Catharina Herr Ulrichs seeligen von Wohlfarth wittib, vnserer lieben Schwester vnd iren Erben tausent Gulden in goldt, die sie vns in vnserer

notthorft-willen bereit gelichen hat vnd verschafft, die wir eingenomen haben zu Schwaben von dem Rat der stat Schaffhausen, dess sie recht hat nach iren brieffel laut, darumb sie versorgt ist von irem wirth seeligen hern Vlriche von Wolfört, dem Gots genad reichstlich wol mogende zw thum hat gehabt, vnd der wir sie bezallen sollen yber ein gantzes Jar nach datum des brieffs, da for wir bezallen sollen fur die benanten tausent gulden zwey hundert Wiener Pfenning; vnd allen iren Erben, oder wer den Brieff inn hat mit irem gutlichen willen, vnd vns damit mannet, dem seyn wir pflichtig als ir selbst. Were aber, das wir sie der vorgeannten summa gelts auf den Tag vnd in der weis, als vorgeschriben steet, nicht genczlich bezallete: so haben wir ir zum rechten Vnterpfandt eingesetzt vnser Mark Leischdorff, vnd vnser dorf Teutschen Nussdorff genant; in der bescheidenheit, das sie vnd ire erben die benanten gueter innen haben, nutzen vnd niessen sollen mit allem nutzen, Eren, rechten vnd gewonheiten, als wir selbst ingehabt vnd genossen haben; ausgenommen schatz vnd stewer, der solen die benanten gueter frey seyn, one andern Rechten vnbciert, deren sie genczlich vollen gewalt haben sollen vnd mochten als lang, als wir sie ired gelds bericht vnd bezahlet haben, das da bringt an der summa 833 pfundt vnd 80 pfenning alles Wiener gelds, das die zeit gib vnd gang hat. Vnd wem wir sie dann bezallt haben, so sint vnser genante gueter Leischdorff vnd Teutschen Nussdorff ledig vnd frey. Das geloben wir mit vnserer Trewen stets zu halten; vnd daruber zu stechter vnd sicherer vrkundt so haben wir den brief versigelt mit vnserem anhangunden Insigel. Darzu haben wir gebeten den edlen hern Sawschen vnsern lieben Oheim vnd Haussman, vnd den edlen Gerhart Fronaw vnsern lieben diener; das sie ir Insigel an den Brieff gehangen haben, der sach zu einem gezeignus, vnd iren Erben one schaden. Geben zu Sant Veit nach Christi gepurt 1417. Jar des Sontags als man singt Oculi in den vasten.

(Másolatát közölte mélt. báró Mednyánszky Dénes úr.)

124. A pozsonyi káptalannak bizonyoságlevele, hogy ifjabb Stiboriezi Stibor Vöröskői Volfart Ulrik özvegye ellen perbe idéztetett. 1418.

Magnifico viro Comiti Petro de Ieren Judici Curie Serenissimi Principis domini nostri Sigismundi Dei gracia Romanorum Regis Semper Augusti, ac Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Regis amico eorum honorando Capitulum Ecclesie Poseniensis amicitiam paratam debito cum honore. Litteras Vestre Magnificencie euocatorias nobis amicabilem directas omni honore quo decuit noueritis nos recepisse, et iuxta continenciam earundem vna cum Johanne dicto Helmes de Zomoly homine vestro nostrum hominem, videlicet virum discretum dominum Blasium socium et canonicum nostrum ad ipsam euocationem faciendam nostro pro testimonio fidedignum duximus destinandum. Qui tandem ad nos reuersi nobis vniformiter retulerunt: quod idem homo vester pres ute predicto nostro testimonio sabbato proximo post festum Beati Bartholomei Apostoli proxime preteritum Magnificum virum dominum Styborium filium condam domini Stiborij Wayuode Transiluanensis de Stiboritz in facie porcionis sue possessionarie in possessione Ibrau habite, contra nobilem dominam relictam Vlrici dicti Volfart de Wereskew ad octauas festi Natiuitatis Beate Marie Virginis nunc venturi vestram euocassent in presenciam, jobagionesque eiusdem, videlicet Johannem Alderbah, Johannem Purger, Jones Geke dictum, Petrum Preyzar dictum, et Valentinum hospites de opido Sancti Viti; item Michaelem Farkas, Sameoth Peterspan, Marcus Thoman dictum, Stephanum — — — — — Petouicz, Marton Letouicz, Michaelem Kanankanicz dictum, Matheum Hibas, Jonas S — — — — — — —, Andream Gechonich, Stephanum Gwigich, Barbestanicz Sarliez, Thomam Wolkauitz, M — — — — — olda, Valentinum Prasen, Johannem Feké Mikonicz, Gyere Damaskonicz, Luka — — — — —, Andream Panthes dictum, Stephanum Gliwagh dictum, Matheus Gessycz, Michaelem Kozo — — — — — — — Serctheycz, Symon Gregoronicz, Petrum Dorsycz, Apthe Gothericzke, Pawl Mathasiez, Sech Drahouiczky, Warbov Gothewicz, Michaelem Veneczka, Andream Fleska, Philippum Semeykowycz, Simon Felschyczka, Antha Bestycz, Adam Damanicz, Valentinum Fodouicz

et Thoyra Gregorouicz in dicto opido Sancti Viti commorantes eidem domino Styborio ad eandem octauas statuere committendo. Datum tercio die euocacionis predictae anno Domini M^oCCCC^o XVIII°.

Kívül: Judici Curie Regie Maiestatis. Pro Magnifico viro domino Styborio filio Styborij Wayuoda Transiluanensis, contra nobilem dominam relictam Vlrici dicti Wolfurt de Wereskew ad octauas festi Natiuitatis Beate Marie Virginis nunc venturi.

(Eredetie papiron, a Pozsonyi káptalan levéltárában.)

125. Ifjabb Stiboriezi Stibor Ozarowi Ilkát, neje komornáját, kiházásitja. 1419.

Nos Stiborius de Styborzych alias de Bolondoch in publicam volumus deuenire per presentes noticiam singulorum tam modernorum quam successorum, quod famoso Nicolao Schalowsky familiari nostro fideli et dilecto (título) boni, veri et legitimi dotalicij ex contractu matrimonij per ipsum cum nobili domina Ilka vocata, nata Philippi filij Zawyssy de Ozarow, per nos de consorcio virginum curie nostre sibi coniugaliter data in quadraginta sexagenis grossorum, quamlibet sexagenam per sexaginta grossos, pro grosso uno quolibet per sex denarios Hungaricalis monete computando; et iterum in quadraginta sexagenis grossorum numeri et pagamenti promissi, quos sibi de complacito nostre voluntatis pro suis hactenus nobis fideliter seruicij hactenus impensis ascribere decreuimus, rite dinoscimur obligare; quare se summa totalis ad octuaginta sexagenas extendit. In quibus quidem octuaginta sexagenis grossorum computus annotati memorato Nicolao Schalowsky, Ilke conthorali sue, ac liberis et heredibus ipsorum legitimis possessionem nostram Prwzi vocatam ad Castrum nostrum Wgrod vocatum pertinentem, cum omnibus censibus, redditibus, fructibus, dacijs, collectis et emolumentis, ac cum siluis, pratis, pascuis et fenetis, signanter vero cum pratis per Chymorazenses et Wasnenses singulis annis pro nostra necessitate falcastris, nec non cum omnibus iuribus, proprietatibus et pertinencijs ad ipsam possessionem sub limitacione suarum antiquarum et verarum metarum vndique spectantibus seu pronouentibus, quocumque propriij nominis vocabulo vocitata, nihil nobis, heredibus seu successoribus nostris iuris, proprietatis seu dominij in eandem seruando, animo deliberato duximus obligandam, ymmo presencium virtute obligamus, per dictos Nicolaum

Schalowsky, Ilkam consortem eiusdem, heredesque ipsorum titulo veri pignoris tenendam, regendam, possidendam ac utifruendam eo iure, quo per nos hucusque tenta, recta, vsa fuit et possessa, tandem donec ipsis per nos, heredesque seu successores nostros de premissis octuaginta sexagenis grossorum parate pecunie effectiue non fuerit satisfactum; verum etiam presencium litterarum nostrarum, cum sepefactorum Nicolai Schalowsky, Ilka consortis ipsius, et heredum bona voluntate habuit, eidem equale ius competat omnium premisorum. In cuius rei euidentiam sigillum nostrum presentibus ex certa nostra sciencia est appensum. Datum Chathe feria sexta proxima post festum Beati Laurencij martiris anno ab Incarnacione Domini millesimo quadringentesimo decimo nono.

(Nádasdy Tamás nádornak 1559. »Pozsonj feria quinta proxima post dominicam Exaudi« kiadott törvénykezési átiratából; a mélt. gróf Zay család levéltárában.)

126. János bibernak és pápai követ megerősíti a vágújhelyi sz. ágoston-rendiek kolostorának alapítását. 1419.

Johannes miseratione Diuina tituli Sancti Sixti Sancte Romane Ecclesie Presbiter Cardinalis, in Hungarie et Bohemie Regnis, ceterisque terris atque dominijs eisdem Regnis suppositis Apostolice Sedis Legatus. Ad perpetuam rei memoriam. Exhibita siquidem nobis pro parte religiosorum virorum fratrum Canonicorum Regularium ac Prepositi Ordinis suppelliciatorum Beati Augustini Strigoniensis Diocesis peticio continebat, quod olim in quadam villa Wyhel dicte Diocesis erat quedam Parochialis Plebania Secularis sub uocabulo Beate Marie Virginis, et Magnificus vir dominus Stiborius Wayuoda Transiluanus, Trinchinij, Buztricie et Zolnak Comitatum Comes, ac finuij Waagh Dominus Perpetuus, deuotionis accensus feruore, ut Diuinus cultus ibidem augeatur operam dedit efficacem, quod dicte Ecclesia vnaeque filiali sua in Leskow per religiosos viros Canonicos Sancti Augustini deinceps debeat gubernari. Ad que Reuerendus in Christo pater dominus Johannes bone memorie Archiepiscopus Strigoniensis Diocesis etc. habita diligenti inquisitione et consilio sapientum, quod hec ordinatio iam per dictum Stiborium concepta Deo grata, et fructuosa Christicolis apparebat,

solemnitate qua decuit consensum, auctoritatem et licentiam prestitit; prout de predictis omnibus, et etiam de consensu Serenissimi Principis domini Sigismundi Romanorum, Hungarie etc. Regis latinis patet publicis documentis eorum nobis exhibitis. Quorum instrumentorum, dotacionis et erectionis tenor sequitur in hec verba:

In nomine Sanctissime et Individue Trinitatis Amen stb. (következik Stibor vajdának 1414-ki alapító levele, l. Fejér Cod, Dipl. X. köt. 5. r. 545. l.)

Fueritque cum instantia nobis pro parte similiter vestra humiliter supplicatum, quatenus ordinationem et deputationem de vobis in dicta Ecclesia factas tam per dominum Stiborium, quam per Serenissimum Sigismundum Principem, Romanorum stb., quam etiam per Reuerendissimum patrem Archiepiscopum predictos, et omnia inde secuta confirmare dignemur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati erectionem, creationem, constitutionem ac dotationem per dominum Stiborium, ac licentiam et consensum per Serenissimum Sigismundum Principem Romanorum et Hungarie etc. Regem, et Archiepiscopum Strigoniensem predictos, sicut iuste et rite predicta facta sunt, ordinata et deputata, et quecunque inde secuta, auctoritate nostre Legationis rata et grata habentes, illasque auctoritate predicta confirmamus, et presentis scripti patrocinio communimus, quavis juris solemnitate in illis pretermissa, et alijs in contrarium non obstantibus quibuscunque, presentes litteras nostro sigillo munitas in fidem et testimonium concedentes. Datum Posonij Strigoniensis Diocesis sub anno a Natiuitate Domini millesimo quadringentesimo decimo nono, indictione duodecima III. nonas Martij Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris et Domini nostri, domini Martini Diuina prouidentia Pape Quinti anno secundo.

(Eredeti börhártyán, kenderzinóron függő pecsét alatt; a vágújhelyi prépostság levéltárában.)

127. Zsigmond király a vágújhelyi ágostonrendieket alapítványi birtokukban megerősíti.
1419.

Sigismundus stb. quod religiosus vir frater Martinus Prior fratrum Canonicorum Regularium Ordinis Sancti Augustini in Claustro Beate Marie Virginis in Vyhel, alias in Noua Ciuitate penes

fluuium Wag fundato Altissimo famulancium stb. (azt kérvén, a Pobyedym és Bassoweze helységekét tárgyazó adomány, számukra privilegialis formában adatik ki.) Datum stb. anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono IV. kalendas Maij stb.

(A zabori konventnek 1422-ki átiratából, a vágújhelyi prépostság levéltárában. V. ö. fentebb a 117. és 118. a számokat.)

128. Szécsenyi Dorotya ifju Stiboriczi Stiborné levele Pozsony város bírójához. Év nélkül.

Vnser fruntschaft ezuor. Erbar vnde lieber Nogwar (Nachtbar). Ich loz vch wyssen, wy daz ich ezu ewrem Goltsmyd ein gezelschaft habe in fünf gulden, dy ich ym yezund mit Waczlaw vnserm diner seinde. Darumme bit ich vch, daz ir yn vnderweyset, daz er mir dazselbige seinde, wen ich bin ym nicht mir schuldig. Datum feria III.

Dorothea de Seczay
conthoralis domini Stiborij.

Kívül: Dem erbar mane Richter czu Prespurk vnserm gunner.

(Eredeti papíron Pozsony város levéltárában.)

129. A türóczi konventnek bizonyoságlevele, hogy Dobrochna és ifj. Stibor Árva várában statuáltatott. 1420.

Vniuersis Christi fidelibus stb. Stephanus Prepositus Monasterij Beate Marie de Thwroch locique eiusdem Conuentus stb. quod nos litteras viri Magnifici domini Nicolai de Gara Regni Hungarie Palatini et Iudicis Comanorum introductorias et statutorias pro parte Magnifici domine Dobrochna vocate relicte, et Styborij filij Styborij Vaynode de Bolondocz nobis presentatas congruo recepimus cum honore in hec verba:

Amicis suis stb. (következik Garai Miklós nádornak Árva várára vonatkozó 1420-ki iktatási parancsa, mint alább 130. szám alatt.)

Nos itaque stb. (hogy a statutio »feria quinta proxima ante festum Sancti Martini confessoris« történt »nemine ipsis contradi-

cente in premissis.) Datum quintodecimo die dyei introductionis et statuacionis prescriptarum anno Verbi Incarnati M^o quadringentesimo vigesimo supradicto.

(Erodetic bõrhártyán, a kék selyemzsinóron függött peesét elveszett; a mélt. báró Mednyánszky család becskõi levéltárában.)

130. Garai Miklós nádornak Árva várát tárgyazó iktatási parancsa a túróczyi konventhez Dobrohna Stibor vajda özvegye és fia ifj. Stibor számára. 1420.

Amicis suis Reuerendis Conuentui Ecclesie de Thuroch Nicolaus de Gara Regni Hungarie Palatinus et Iudex Comanorum amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona Magnifice domine Dobrocha vocate, relicte, et Styborij filij Styborij Vayuode de Bolundocz, quod ipsi in dominium cuiusdam Castri Arua vocati et suarum pertinenciarum, videlicet villarum Kralowane, Bzynij, Parnice, Zahrabowe, Nagfalw, Jablonowa, Benowe, Lehotha, Bystrecz, Kwbin, Lescyna, Mokradz, Kneze, Medzbrode, Visne, Wes, Nowa Lehotha, Dluha Luka, Dubowa, Lazrowa Lehota, Trstena, Lehotha, Twrodofyn, Zaczkow, Zeczeczlowa, Wes, Zabrzeze, ipsos titulo pignoris concernencium legitime vellent introire stb. (iktatási parancs.) Datum Bude feria 3-a (igy) proxima post festum Beati Egidij Abbatis anno Domini M^o quadringentesimo vigesimo.

(A túróczyi konventnek 1420-ki bizonyosságleveléből.)

131. Ifj. Siboriczi Stibor Kytle helységét elzálogosítja Grimbergi Timon Plawezi várnagynak. 1420.

Nos Stiborius de Stiborzicz alias de Bolundocz etc. memorie commendantes in publicam volumus deuenire noticiam singulorum tam presencium quam successiuorum, quod famoso Tymoni de Grimberg, Castri nostri Plawcz vocati Castellano fideli dilecto, racione suorum fidelium seruiciorum, quibus se nobis summopere studuit commendare, ac etiam de certo pecuniali debito nobis parata in pecunia mutuato, coniunctim in centum sexagenis grossorum Bohemicalium Pragensis monete, aut pro quolibet grosso pro octo dena-

rijs Hungaricalibus computando, rite racionabiliterque dinoscimur obligari; de quibus quidem centum sexagenis grossorum ipsum Tymonem de Grimberg, et per eum heredes ipsius, heredumque suorum successores volentes reddere cerciorem, possessionem nostram Kytle vocatam, de annotati Castri nostri Plawcz pertinencijs, in Comitatu Posoniensi sitam et habitam, nos iure hereditario concernentem, simul cum tributo nostro in eadem tolli et exigi consueto, ac etiam cum omnibus singulisque censibus, redditibus, pertinencijs et emolumentis, situis, nemoribus, pratis, pascuis, piscaturis, aquis, aquarumque decursibus, et alijs quibuscunque spectancijs quocunque proprij nominis vocabulo possint appellari, ad eandem nostram possessionem a dudum in ipsius veris et antiquis metis vndique existentibus, nichil nobis atque nostris heredibus seu successoribus proprietatis aut dominij in eadem reseruantes, sed cum omni plenitudine iuris, titulo veri et legitimi pignoris duximus obligandam, ymo presencium virtute obligamus et proponimus per ipsum Tymonem et suos heredes tenendam, habendam et possidendam, ac in omni eo iure vti fruendam, sicuti per nos vsque modo tenta, habita, recta fuit et possessa; tandiu donec per nos, heredes nostros aut successores memorato Tymoni, seu heredibus atque successoribus ipsius de dictis centum sexagenis grossorum plenaria solutione parata in pecunia non fuerit satisfactum. Promittentes etiam sine dolo sepefatam Tymonem, aut heredes ipsius, in dicta nostra possessione et eius pertinencijs contra omnes et singulos illegitimos impetitores nostris proprijs sumptibus et expensis tueri et effectualiter conseruare; vnicuique etiam presentem nostram litteram, cum ipsius Tymonis seu heredum suorum bona voluntate habenti jus competat omnium premissorum. In cuius rey testimonium sigillum nostrum ex certa nostra sciencia presentibus est appensum; et ad maioris cautele presidium famosi Gerardus Fraynawer de Krawtha, et Nicolaus Wrben, Castri nostri protunc Brancz Castellanus, per nos petiti sigilla sua presentibus similiter in testimonium appenderunt, dampnis tamen ipsorum semper saluis. Datum in Holicz feria sexta proxima ante festum Beati Mathye Apostoli anno Domini millesimo quadringesimo vicesimo.

(A nyitrai káptalannak 1420. die dominica proxima ante festum Beate Marie Virginis Gloriosissime kelt átiratából; a budai királyi kamarai levéltárban.)

132. Zsigmond király Bzdenez, Blatniczka és Puhlo morvaországi várakat elzálogosítja íj. Stiboriezi Stibornak. 1422.

Nos Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex Semper Augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. Rex memorie commendantes tenore prescriptum significamus quibus expedit vniuersis, quod quia fidelis noster Egregius Styborius filius condam Styborij Waynode de Bolondocz, Comes Comitatus Nitriensis, durante in terra Moranie disturbio et guerra, pro conseruacione et custodia castrorum nostrorum Wezele, Bzdenez, Blatniczka et Puhlo vocatorum in eadem terra Moranie existentium, nec non nostris infidelibus in eadem terra pululantibus cotidie gweris, dampnis, inuasionibus et depopulationibus inferendis et recogandis in castris predictis gentes centum triginta quinque lancearum continuo ad nostram requisicionem serua e et tenere assumpsit: ob hoc nos pro solutione dispositionis stipendialis gentium huiusmodi centum trigintaquinque lancearum ad primos tres menses eidem Styborio tria millia florenorum auri puri deputantes, pro iisdem tribus millibus florenis auri prescripta castra nostra Wezele, Bzdenez et Puhlo nuncupata cum omnibus oppidiis, villis et pertinentijs ad eadem Castra spectantibus, specialiter oppido Wezele, ac villis Studomyezki, Zarazyeze, Brzchy, Blatniczka, Zerawinky, Tassow, Lhota, Luka, Kuzelowe, Wrbka, Borssicze, Wnotowy, Spyuk, Mistrzyeze, Jaworniky, Voczelari, Stranye, Nyemezye, Slankow et Sucholozu nuncupatorum, ad predictum Castrum Wezele; item similiter oppido Bzdenez, nec non villis Wraezow, Swrowin, Hostietynk, Waczonowycze, Wikos et Tyenicze uecat s, ad predictum Castrum Bzdenez; preterea villis Strzebarnicze, Svsicze, Kublenicze, Kostellany, Wrbka, Lubna, Koppa, Wgezd, ac allodio in villa Wnyetyez habito, ad prelibatum Castrum Puhlo pertinentes, ac omnibus alijs ipsorum vtilitatibus, videlicet tributis, terris arabilibus, pratis, fenetis, siluis, vineis, piscinis, piscaturis, molendinis, aquis et aquarum decursibus, ac generaliter cunctis vtilitatibus eorundem integritatibus, ad predicta Castra, oppida et villas pertinentibus, eidem Stiborio duximus et suis heredibus pignori obligandum, sub tali moderamine et dispositione: Vt elapsis ipsis tribus mensibus pro conseruacione et stipendio predictarum gentium centum trigintaquinque lancearum,

quas, vt predicatur, ipse Stiborius usque sedacionem guerre ipsius terre Moranie in ipsis Castris conseruare tenebitur, singulis mensibus ipsi Stiborio singulos mille florenos auri dare, preterea omnes et quaslibet expensas, quas ipse Stiborius pro reformatione Castrorum predictorum, nec non allodiorum, molendinorum ad eadem pertinenciam faceret, et quas ipse Stiborius euidenti et sufficienti documento demonstrare et comprobare posset, eidem persoluere tenebitur effectiue; ymo impignoramus et obligamus tali modo, vt vbi nos solutionem prescriptorum mille florenorum auri ad singulos menses predictos pro conseruacione et stipendio ipsarum centum trigintaquinque lancearum deputatorum singulis mensibus predictis, aut aliquo eorundem mensium non solueremus; extunc talis pecunia non soluta ad predicta Castra et eorundem pertinencias deberet computari: nec nos aut nostri successores ipsa castra ac eorundem pertinencias ab ipso Stiborio aut eius heredibus tandiu, donec eidem de omnibus huiusmodi pecuniarum summis satisfactio impenderetur, ab eodem recipere possemus et auferre. Dum vero nos aut nostri successores prescripta Castra et eorundem pertinencias predictas a prefato Stiborio aut suis heredibus redimere et rehabere voluerimus seu voluerint: extunc ipse Stiborius et sui heredes, rehabita sue pecunie summa, eadem et easdem nobis aut eisdem absque omni renitencia remittere debeat et teneantur. Hoc declarato, quod defendicula et victualia Castris in predictis existencia, de quibus pro presenti connumeracio et computus fieri debet, tempore redemptionis castrorum predictorum nobis per ipsum Stiborium in eodem numero, qualitateque et quidditate debebunt remitti et resiguari. Annuius insuper et concedimus, vt ipse Stiborius medio tempore quascunque villas aut bona pertinentiarum Castrorum predictorum ab eisdem Castris per modum pignoris quoquomodo alienata et distraetas redimere voluerit, redimendi, et tandiu donec eidem de huiusmodi pecunia satisfactum fuerit, premissis titulo pignoris tenendi et conseruandi habeat potestatem. Harum nostrarum, quibus sigillum nostrum secretum appensum est, vigore et testimonio litterarum mediante. Datum Posonij feria quarta proxima post festum Beati Andree Apostoli anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo secundo; Regnorum stb.

(A nyitrai káptalannak 1424-ki átíratából; mélt. báró Mednyánszky Dénes úr szíves közleménye.)

133. Ifj. Stiboriczi Stibor Kithle helység et á-
engedi Grimbergi Timon buchlawi várnagyak.
1423.

Nos Stiborius de Stiborzicz alias de Bolundocz Comes Nitri-
ensis etc. in publicam volumus devenire noticiam tam presencium
quam futurorum, quod Tymoni de Grimberg Castri nostri Buchlaw
Castellano fidei dilecto, ratione suorum fidelium seruiciorum, qui-
bus se nobis summopere studuit commendare, ac etiam de certo
pecunie debito nobis parata in pecunia mutuo coniunctim in cen-
tum et quinquaginta sexagenis grossorum Boemicalium Pragensis
monete, aut pro quolibet grosso pro octo denarijs Hungaricalibus
computando, rite racionabiliterque dinoscimur obligari; de quibus
quidem centum et quinquaginta sexagenarijs grossis ipsum Tymonem
de Grimberg, et per eum heredes ipsius, heredumque suorum suc-
cessores volentes reddere cerciores, possessionem nostram Kirehle
vocatam, ad Castrum nostrum Plawez pertinentem in Comitatu Po-
soniensi sitam et habitam, nos iure hereditario concernentem, simul
cum tributo nostro in eadem tolli et exigi consueto, ac etiam cum
omnibus singulisque censibus, redditibus, proventibus et emolumentis,
siluis, nemoribus, pratis, pascuis, piscaturis, aquis aquarumque
decursibus, et alijs quibusuis spectancijs quocumque proprij nominis
vocabulo possint appellari, ad eandem nostram possessionem a dudum
in ipsius veris et antiquis metis vadique existentibus, nihii nobis
atque nostris heredibus seu successoribus proprietatis aut dominij
in eadem reseruando, sed cum omni plenitudine juris, titulo veri et
legitimi pignoris duximus concedendam, ymo presencium virtute
obligamus et proponimus per ipsum Tymonem et suos heredes tenen-
dam, habendam et possidendam, ac in omni eo iure vti fruendam,
sicuti per nos vsque modo tenta, habita, recta fuit et possessa;
tamdiu, donec per nos, heredes nostros aut successores memorato
Tymoni, seu heredibus atque successoribus ipsius de dictis centum
et quinquaginta sexagenis grossorum plenaria solutione parata in
pecunia non fuerit satisfactum. Promittentes etiam sine dolo sepe-
fatum Tymonem aut heredes ipsius in dicta nostra possessione et
eius pertinencijs contra omnes et singulos ipsius illegitimos impe-
ditores nostris proprijs sumptibus et expensis protegere, tueri, et

effectualiter conseruare; vnicaque etiam presentem nostram litte-
ram cum ipsius Tymonis seu heredum suorum bona voluntate ha-
benti ius competat omnium premissorum. In cuius rei testimonium
sigillum nostrum ex certa nostra sciencia presentibus est appensum;
et ad maioris cautele presidium strenuus dominus Stiborius de Byd-
gosye residens in Bona Aqua, nec non famosi Gerhardus Flawnaw
de Krawtha, et Nicolaus Mezemburg per nos petiti sigilla sua pre-
sentibus similiter in testimonium appenderunt, dampnis tamen ipso-
rum semper saluis. Datum in Holicz feria sexta proxima post festum
Omnium Sanctorum anno Domini millesimo quadringentesimo vice-
simo tercio.

(A pozsonyi káptalannak 1469. s. in profesto Sancti Valen-
tini martiris kiadott átiratából; a budai kir. kamarai levél-
tárban.)

134. Ifj. Stiboriczi Stibornak engedélylevele,
hogy Vagyóczon kápolna építtessék. 1421.

Nos Stiborius de Stiborzicz alias de Bolundocz etc. memorie
commendantes harum serie notum facimus quibus expedit vnicaque,
quod venientes personaliter ad nostram presenciam honorabilis vir
dominus Gabriel Plebanus noster de Chachta, et Thomas Chime-
zich de Koztolna, Thomas Mileiouich de Vagyocz, et tercius Tho-
mas Judex de Tura, tum vero et alij villani nostri plures pro parte
communitatis predictarum possessionum nostrarum ad Castrum no-
strum Chachta spectancium, proposuerunt et fassi sunt, quod matura
prehabita deliberacione talem inter se fecerunt concordiam et per-
petuam obligacionem, prout sequitur in hunc modum; videlicet
quod ipsi de consensu prefati domini Plebani in supradicta posses-
sione nostra Vagyocz capellam lapideam filialem possint construere,
sed quod propter huius lapideam construccionem nunquam fieret
in eternum diuisio, dismembracio, nec aliquod prejudicium Ecclesie
matriei seu baptismali Beati Ladislai in Chachta predicta, sed
omnia iura, vtilitates et obediencias, prout ab antiquo semper, ser-
uentur, nec exoluantur Ecclesie baptismali iam predicta. Et breui-
ter, quod nunquam vellut neque audeant contra Plebanum et Eccle-
siam baptismalem aliquas incipere aut attentare nouitates; sed
semper in hisdem iuribus, prout nunc sunt aut preferitis erant tem-

poribus, debeant irrevocabiliter permanere. Preterea concordauerunt; quod ipsi iuxta prefatam capellam habeant liberam sepulturam tali sub condicione, quod quando aliquem hospitem aut hospitem in quartali residentem mori contingat, et ibidem sepeliri, extunc plebano eorum, qui pro tempore fuerit, ad Chachta tenebuntur viginti nouos denarios persoluere et transmittere. Sed pauperum familia et pauperes, qui in quartalibus non resident, ad illam solutionem non tenentur; soluent tamen in offertorio iuxta funus in capella. In cuius rei testimonium et perpetuam memoriam ad instantiam et petitionem predictarum parcium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Chachte feria secunda proxima ante festum Beate Margarete anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto.

(Az eredeti után, Szulyovszky Gusztáv volt pesti joghallgatónak közleménye.)

133. Ifj. Stiboricsi Stibor Beczkón a sz. Katalin templomában oltárt alapít. 1424.

Nos Stiborics de Stiborics alias de Bolundocz, Comes Comitatus Maramorussiensis, nec non Capitaneus fluij Wagh notificamus tunc presencium quibus expedit vniuersis: quod cum alias venerabilis vir Laurencius plebanus protunc Ecclesie Bolundoczensis, et famosus Rola dictus Sulek, fideles nostri dilecti zelo deuotionis accensi, in suarum et progenitorum suorum animarum salubre remedium altare Beate Katherine virginis gloriose in ecclesia parochiali Beati Stephani in Bolundocz Nitriensis Diocesis de nouo fundauerunt, erexerunt et construxerunt, ac congruis vtilitatibus, vsufructibus et prouentibus, videlicet agris, extirpacionibus et vineis, pratis stb. ad usus ministri altaris competenter dotauerunt; nobis diligenter curauerunt humiliter supplicare, quatenus ad huiusmodi fundacionem, ereccionem et dotacionem consensum nostrum et assensum adhibere, et predictos agros, extirpaturas, vineas reditus et fructus dicto altari pro vsibus ministri eiusdem incorporare (igy) et vniere graciosius dignemur. Nos vero, qui Diuini cultus augmentum et rationabilia vta libenter amplectimur, ad laudem Dei Omnipotentis, et gloriose virginis Katherine prefatam fundacionem, ereccionem et dotacionem sub omni modo et forma, quibus per predictos funda-

tores et erectores facta, ordinata et litteris roborata existunt, ratas et gratas habentes, prescriptosque agros, extirpaciones, vineas, item fructus, vtilitates pro vsibus ministri ipsius altaris, qui est vel qui pro tempore fuerit, decretamus — — — ia et deliberacione matura incorporamus, inuisecramus, annectimus et vniimus, decernentes et plenitudine nostre potestatis firmiter statuentes: quod idem altare vnicuique suis annexis et incorporatis bonis et vtilitatibus ad instar aliorum bonorum ecclesiasticorum perpetua gaudeat et gaudere debeat libertate. Mandamus igitur vigore presentium Castellanis, Iudicibus, Consulibus Communitatis et officialibus, qui nunc sunt, aut qui pro tempore fuerint sub Castro nostro Bolundocz, quatenus supradictum altaristam, qui est vel qui pro tempore fuerit in possessione et percepcione bonorum et fructuum annexorum ipsi altari, non impediant, nec impediri per quempiam paciuntur; quem precius circa huiusmodi mantineant, protegant et efficaciter tueantur, prout indignacionem Omnipotentis, et nostram voluerint arcus euitare. Hoc adiecte, quod eundem (igy) altare semper cum scitu et consensu domini eiusdem bonorum regencium habeant conferre. In casu cum idem dominus Laurencius, seu Rola, vel ipsorum heredes et successores de hoc seculo dies suos clauderent in extremum, extunc Iudex et Consules Beczkouiensis, qui protunc fuerint, debent habere plenum ius et facultatem conferendi prelibatum altare ydonee et discrete persone, non per fauorem amicorum, sed pure propter Deum, prout in littera primordiali domini Laurencij plebani et Rola, fundatorum eiusdem altaris de uerbo ad uerbum plenius continetur. In cuius euidentiam et robur presentium sub nostro appenso sigillo testimonio litterarum fecimus communiri. Datum in Bolundocz feria quinta in die Sancti Jeronimi anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto.

(Eredetie bõrhártyán, melyrõl a pecsét hártyaszinegen függ; a pozsonyi káptalan levéltárában.)

136. Zsigmond királynak vizsgáltatási parancsa a nyitrai káptalanhoz bizonyos hatalmaskodások tárgyában, melyeket a galgóczyi várnagy ifj. Stiboricz Stibornak Sz.-Viden lakó alattvalóin követett el. 1424.

Sigismundus Dei gracia Romanorum Rex Semper Augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. Rex fidelibus nostris Capitulo Ecclesie Nitriensis salutem et gratiam. Dicit nobis Stiborius filius Stiborij Wayuode de Bolondocz, quod cum pridem Valentinus villicus, Nicolaus frater eiusdem, alter Nicolaus filius Zapochthothny, ac quidam Quilda, nec non alij nonnulli socij eiusdem Valentini villici, populi scilicet et jobagiones ipsius Stiborij in Ciuitate sua Senthwyd vocata, in pertinencijs dicti Castri Bolondocz commorantes die dominico proximo post festum Beati Michaelis Archangeli proxime preteritum ad mundinas seu forum annuale in dicta Galgoch celebrari solitas seu solitum, more alias consueto causa forisandi accessissent; tunc Feketh Castellanus Stephani filij Ladislai Bani per ipsum in dicto Castro Galgoch constitutus ex preconcepta malicia missis quampluribus hominibus et familiaribus suis armatis manibus et potenciarie eisdem Valentinum villicum, dietosque alios suos socios in ponte in fluuio Vag vocato in pertinencijs dicti Castri Galgoch preparato peruenire faciendo, eisdem Valentinum villicum et dietos alios suos socios diris vlncribus et verberum plagis afficiendo, et captiuari faciendo, captosque ad Castrum Galgoch abduci faciendo, tandem in suis vinculis, quousque suo placuisset voluntati, conseruasset potencia mediante, in preiudicium et dampnum ipsius Stiborij valde magnum. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Nicolaus Bozak de Dub, sive alter Nicolaus filius Abraham de Vereswar, seu Stephanus de Spacha, vel Ladislau Bodok de Buchan alijs absentibus homo noster ab omnibus quibus incumbit meram de premissis experiatur veritatem, quam tandem nobis fideliter rescribatis. Datum in descensu nostro prope claustrum Trebych in terra Moranie sabbato proximo ante festum XI milia Virginum anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto, Regnorum nostrorum anno Hungarie etc. XXX. nono, Romanorum sedecimo et Bohemie sexto.

A nyitrai káptalannak jelentése Zsigmond királyhoz ezen vizsgálat eredményéről. 1424.

Serenissimo Principi domino Sigismundo Dei gracia Romanorum Regi Semper Augusto, ac Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Regi, Domino ipsorum metuendo Capitulum Ecclesie Nitriensis oraciones in Domino debitas ac deuotas. Litteras Vestre Serenitatis inquisitorias secreto sigillo vestro consignatas noueritis nos summo cum honore recepisse in hec verba:

Sigismundus Dei gracia Romanorum Rex Semper Augustus stb. (következik Zsigmond királynak 1424-diki parancsa, mint fentebb.)

Nos igitur mandatis Vestre Serenitatis humiliter obtemperare cupientes, ut tenemur, una cum prefato Nicolao Bozak homine vestro in predictis litteris vestris nominatim specificato discretum virum Egidium Chori Ecclesie nostre predictę presbiterum hominem nostrum ad premissam inquisitionem faciendam pro testimonio fidedignum duximus destinandum. Qui demum exinde ad nos reuersi nobis conformiter retulerunt, quod ipsi feria tertia proxima post festum Simonis et Jude Apostolorum proxime preteritum in Comitatu Nitriensi simul procedendo a nobilibus, ignobilibus, ceterisque cuiusuis status et condicionis ipsius Comitatus Nitriensis hominibus, speciatim a vicinis et commetaneis dicte Ciuitatis Bolondocz vocate Comitatu in eodem habite, a quibus decuisset et licuisset, palam et occulte, ac diligenter de premissis inuestigando omnia premissa et queuis premissorum singula per prefatos Feketh Castellannum, et alios superscriptos sic et suo modo facta, illata et perpetrata fuisse sciuissent, prout in personis querulancium Vestre dictum extitisset Maiestati, et quemadmodum tenor litterarum vestrarum in toto contineret predictarum. Datum quarto die diei inquisitionis predictę anno Domini prelieto.

K i v ő l : Domino nostro Regi pro Stiborio filio Stiborij Wayuode de Bolondocz contra Feketh Castellannum Stephani filij Ladislai Bani de Galgoch et alios introscriptos, inquisitionis relacio.)

(Eredetie papiron, a mélt. báró Mednyánszky család teczkei levéltárában.)

137. Széchenyi Dorotya Stiboritzki Stiborné családvi viszonyaihoz. 1425.

(Nos Nicolaus de Gara Regni Hungarie Palatinus et Judex Comanorum stb. quod cum Ladislaus filius Ladislai filij Comitis Frank de Zeehen nobiles dominas relictam et *Dorotheam filiam prefati Comitis Frank* super eo, quod litteralla instrumenta factum possessionis Patha continencia apud ipsas haberentur, et eadem ad sepiissimas petitiones sibi reddere recusassent potencialiter reseruando, contra se Regiam Specialem in Presenciam traxisset in causam stb. (az okmányok előmutatására kitűzött határnapnak többszöri elhatalasztása után, „interim prescripta domina relicta ipsius Comitis decedente“, elvégre in octavis Beati Georgii martiris ezen évben) Magister Johannes de Zelew Prothonotarius Judicis Curie Regie, Ladislaus de Been, et Nicolaus filius Georgij de Homokteremie pro prefato Ladislao filio Ladislai puero, domino eorum, sine litteris procuratorijs ab una, parte vero ab altera Magnificus *Stiborius filius Stiborij Waynode pro prefata domina Dorothea filia prefati Comitis Frank* consorte sua cum procuratorijs litteris Capituli Ecclesie Nitricensis in figura nostri Judicij comparando, prefatus Stiborius litteras domini nostri Regis Sigismundi privilegiales nobis demonstravit habentes hunc tenorem :

1. Nos Sigismundus stb. quod quamvis nos alias quandam possessionem Beel vocatam in Comitatu Hontensi existentem, condam Magnifice domine Katherina vocate consorti Comitis Frank de Zeehen Judicis Curie nostre, filie vero condam domini Nicolai Kouth Palatini, et eius filijs et filiabus ex ipsa domina procreatis perpetuo et irreuocabiliter stb., dederimus et contulerimus : tamen quia ipsam possessionem Beel vocatam stb. pro nostro statu et commodo Regio vtilem fore agnouimus et proficuum, ideo nos eandem a fidei nostro Magistro Ladislao filio, et nobili puella Elizabeth vocata filia ipsius Comitis Frank ex ipsa domina Katherina procreatis afferentes et recipientes, ac juri et proprietati nostris Regijs antecessores ; quandam possessionem Patha vocatam in Comitatu Hewes Wyuariensi existentem stb., (esere fejében nekik adományozza). Datum Zolij tercio die festi conuersionis Beati Pauli Apostoli anno Domini 1405.

2. Sigismundus stb. quod fidelis noster Magister Ladislaus filius

Magnifici viri Comitis Frank de Zeehen Judicis Curie nostre ex nobili domina Katherina vocata condam consorte ipsius Comitis Frank procreatus, aule nostre iuuenis, sua ac nobilis puella Elizabeth vocate sororis sue vterine in personis stb. (azt kérvén, a fentebbi adományt privilegialis formában adja ki). Datum stb. IV. kalendas mensis Januarij anno Domini 1405. stb.

(Garai Miklós nádor ezen adományt privilegiumnak hiteles átiratát adja ki). Datum Bude quadragesimo die octauarum Beati Georgij martiris anno Domini 1425.)

(Eredetie bőhártyán, vörös-ékek selyemzsinóron függő pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

138. Borbála királyné, mint ifj. Stiboriczi Stibornak adása, 1427.

Nos Sigismundus Dei gracia Romanorum Rex Semper Augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. Rex memoria commendamus : quod Magnificus vir Johannes de Maroth Banus noster Machouiensis personaliter coram nobis constitutus confessus est in hunc modum : quod quia Serenissima Princeps domina Barbara regina consors nostra carissima rationabilibus ex causis tribus milibus florenorum auri Stiborio filio condam Stiborij Waynode de Bolondoz debitorie fuisset obligata ; ob hoc ipse in persona prefate domine Regine solutionem dictorum trium milium florenorum auri pari sub sua fideiussoria cautione super se recipiendo, eosdem tria milia florenos auri puri octavo die festi Beati Michaelis Archangeli nunc venturi in ciuitate nostra Budensi coram Comite Capelle Nostro Maiestatis prefato Stiborio persoluere assumpsisset nostro in conspectu tali modo : quod si prefata domina Barbara Regina, aut idem Johannes Banus dictos tria milia florenos auri puri termino et loco in predictis prefato Stiborio persoluere nollent vel non curarent, extunc ipse Johannes Banus in dupplo dictorum trium milium florenorum auri conuinceretur et conuinci deberet eo facto, et insuper prefatus Stiborius solum vigore presencium quandam possessionem ipsius Johannis Bani Sambok vocatam, cum vniuersis pertinencijs et vtilitatibus eiusdem occupandi, et tandiu donec ipsi Stiborio de dictis tribus milibus florenis auri puri et dupplo eorundem congrua satisfaccio impenderetur, conseruandi, fructusque et quaslibet vtili-

tates earundem percipiendi tutam et liberam habeat facultatem. Ad quod prefatus Johannes Banus se sponte obligavit coram Nobis; harum nostrarum literarum testimonio mediante. Datum in Manyas Parcium nostrarum Transsilvanarum feria secunda proxima ante festum Penthecostes anno Domini millesimo quadragesimo vigesimo septimo, Regnorum nostrarum anno Hungarie etc. XLII., Romanorum XVII° Bohemie septimo.

(Eredetie börhártyán, melyre a király peeséte alól van nyomva, a budai kir. kamara levéltárában.)

139. Ifj. Stiboriczi Stibor Szukowecz helységét elzálogosítja Klux Jánosnak. 1428.

Stiborius de Stiborzicz alias de Bolundocz Comes Maramarusiensis, nec non Capitaneus fluminis Wagh tenore presencium significamus vniuersis quibus expedit presentes inspecturis seu legendo percepturis, per harum nostre recognitionis seriem publice profiteutes et expresse, nos teneri et debitorie obligari famoso Johanni dicto Klux familiari nostro et fideli dilecto, nec non Anne ipsius consorti legittime, et eorum heredibus, siue illis qui presentem nostre obligacionis litteram cum ipsorum bona voluntate habuerint, in ducentis et septuaginta florenis Vugaricalibus puri auri et legalis ponderis monete presentis ab eisdem Johanne Klux, et Anna ipsius consorte, plenarie receptis pariter et mutuatis. De quibus quidem ducentis et septuaginta florenis auri memoratos Johannem Klux, cum Anna consorte ipsius, ac ipsorum heredes siue succesores, volentes eos reddere cerciores, possessionem nostram seu villam Zukowecz vocatam in Comitatu Nitriensi sitam, cum omnibus suis pertinencijs, videlicet siluis, virgultis, pratis, aquis, rinolis, aquarumque decursibus, emolimentis, venetys, terris cultis et iucultis, ac vniuersis pertinentibus censibus, contribucionibus, collectis, portarum decimis, ceterisque omnibus exaccionibus quomodocunque proprij nominis vocabulo vocatis, ad dictam possessionem Zukowecz juridico spectantibus, prout actenus per nos extitit tenta pariter et conseruata, nichil penitus pro nobis ac heredibus nostris siue successoribus proprietatis siue dominij in eadem reseruantes, rite et racionabiliter duximus obligandum, imo obligamus vigore presencium mediante tenendam, habendam et regendam, vtifruendam quiete, et pacifice possidendam abs-

que quouis nostro nostrorumque successorum siue officialium impedimento tandiu, quousque memorato Johanni, et Anne ipsius consorti, aut ipsorum successoribus, vel illi qui presentem litteram cum eorum bona voluntate habuerit, de dictis ducentis et septuaginta florenis auri per nos aut heredes nostros seu successores ad plenum non fuerit satisfactum. Tali tamen condicione interposita, quod dum nos aut successores nostri prescriptam possessionem nostram Zukowecz ab ipsis creditoribus nostris vicuersa rehabere voluerimus; extunc terminum seu tempus redemptionis sue per decursum trium mensium ipsis insinuare debemus. Et per equipolens, dum ipsi nostri creditores a nobis vel successoribus nostris summam pecunie eorum prenominatam repetere voluerint, et ipsam possessionem amplius seruare noluerint, extunc eciam nobis terminum solucionis pecuniarum ante decursum trium mensium deberent notificare: sub quo quidem trium mensium decursu ipsis nostris creditoribus eandem summam pecuniarum absque aliquali dilacione vltiori expedire debemus; qua per ipsos a nobis vel successoribus nostris recepta, ipsam possessionem nostram Zukowecz absque aliqua contradiccione nobis resignare tenebuntur. Eciam promittimus eundem Johannem Klux, consortem suam, siue heredes ipsorum in eadem possessione Zukowecz contra quoslibet illicitos impeditores nostris proprijs sumptibus et impensis habere defensatos vsque ad ipsorum integralis pecunie persolutionem. In cuius rei testimonium sigillum nostrum proprium ex certa nostra sciencia presentibus est appensum. Actum et datum in Bolundocz feria sexta post festum Sacratissimi Corporis Christi anno Domini millesimo quadragesimo vicesimo octauo.

(Eredetie börhártyán, melyről a peesét hártyszinegen függ; a pozsonyi káptalan levéltárában.)

140. Ifj. Stiboriczi Stibor levele Pozsony város községéhez. 1428.

Erwären weisen vnd besunderen lieben nachpären. Ez ist an vus komen, wy Ir habt drey man gefaugen, die vuser amptman von Brancz vnder di finden hat gesant zu spehen, was dy finde teten. Dorumb zo bitten wir euch mit ernstem fleisz, das Ir euch auff dyselben gefangen nicht vorgoecht, sunder sy in ewrn gefenkness habt, zo wellen wir vus des genezlichen derfareu, ab sy vuser

sein; und ist das sy vnsere werden, und wir euch von sy schreiben werden, ader vnsere purkgraff, so lat sy ledig. Wer aber das sy vnsere nicht wereu, so habt Ir dennoch ezzeit mit In zu tuen als mit bozen keezer. Datum Tirmaue feria sexta ante dominicam diem Reminiscere anno Domini etc. XXVIII°.

Stibor von Stiborziez

herre zum Pluntsch.

Kívül: Prudentibus viris Judi et Juratis Consulibus Ciui- bus Pozoniensibus, vicinis nostris gratuitis datur.

(Eredeti papiron, Pozsony város levéltárában.)

141. Nógrádmegye közgyűlésének bizonyság levele, hogy Szécsenyi Dorotya ifj. Stiboriczi Stiborné bizonyos ügyben órást tett. 1429.

Nos Comes Mathius de Paloch Judex Curie domini Sigismundi Dei gracia Romanorum Regis Semper Augusti, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. Regis memorie commendamus, quod in Congregatione nostra Generali vniuersitati nobilium Neugradiensis et Hontensis Comitatum feria secunda proxima ante festum Beati Laurentij martiris ex eiusdem domini nostri Regis speciali commissione prope villam Gyarmath celebrata, Laurentius de Kalsa in persona Magnifice domine Dorothea vocate, consortis Stiborij de Bolondoch, filie condam Frank Wayuode de Zechen, de medio aliorum exurgendo proposuit eo modo: quomodo Stephanus et Lucas filij Michaelis de Araan temporibus proxime preteritis porcionem possessionarium ipsius domine impignoraticiam in possessione Bolk habitam per eorum familiares occupari, vniuersosque prouentus eiusdem possessionis percipi fecisset, perciperentque et ipsi de presenti, officialesque eiusdem domine de eadem penitus excludendo potencia eorum mediante, in preiudicium ipsius domine valde magnum; et hoc Vice Comiti, Iudicibus Nobilibus, Juratisque Assessoribus dicti Comitatus Neugradiensis constaret euidenter stb. (kér bizonyságlevelet, mely neki megadatik.)

(Eredeti papiron, a budai kir. kamarai levéltárban.)

142. Ifj. Stiboriczi Stibor megerősíti Xigna helység urbariumát. 1429.

Nos Stiborius de Stiborycz alias de Bolondocz memorie commendantes significamus singulis tam presentibus quam futuris quibus expedit vniuersis; quod veniens nostre Magnificencie in presenciam circumspectus vir Marcus Judex de Xignam propria in persona nobis exhibuit litteram Magistri Nicolai filij Dominici Bany, Castellani de Wgrowg non abrasam, non cancellatam nec in aliqua sui parte viciatam, sed saluam — — — — — supplicans nostre Magnificencie obnixè humilique cum precamine, quatenus pu — — — — — ob defectum et confracionem sigilli, nostris litteris confirmare et ra — — — — — Cuius littera tenor per singula talis est:

Nos Nicolaus filius Dominici Bani, Castellanus de Wgrowg significamus quibus expedit vniuersis — — — — — possessionem ad predictum Castrum — — — — — vocata cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, videlicet cum vno fundo seu lanceo, quod — — — — — et arte pistorum, sutorum et carnificum denarium tercium Judici dandum contulimus villi — — — — — Paulo filio Slaus perpetuo — — — — — filiorum possidere. Qui vero predictus Paulus nobis promisit et assumpsit predictam possessionem populare — — — — — predictis vero eiusdem populis causa manendi et commorandi promissimus fide nostra mediante, vt talem habeant libertatem — — — — — decem annorum a data presenciam, neque nobis, neque officiali nostro nullum censum, neque aliquam collectam dare teneantur; et libertate iam finita munera triplicia as — — — — — re debeant; scilicet in festo Pasee, Pentecostes, et in Natiuitate Domini. Et promittimus etiam, vt ipsos populos vbicumque eorum in iure solucionum illece conser — — — — — super id Judex in festo natali Domini pro honore de qualibet domo debeat habere duos panes alias kolacz, et duos pullos; et in festo Pasee caseum et — — — — — sepe dicte possessionis mete hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit de lapide, quod dicitur signatus lapis; deinde descenditur ad lapidem, quod vocatur — — — — — sua; exinde ascendit

per viam viam ad fluvium Rakovecz; deinde descendit super fontem dictum Niczkow; et abinde vsque ad verticem Rakvtba; et ulterius ad viam, que wigariter dicitur Tynezkueziestu, et ibi terminatur. Et sub dictis metis siluam et aquam libere vti. Insuper damus sepe diete ville nostre libertatem omnium delictorum, (exceptis) homicidijs, profugis, exustoribus, latronibus, furibus vel incensoribus ad spacium trium dierum. Si autem aliquis post ipsos venerit, et ipsos detinere vellet, huic ad manus eum dare nolumus; sed jura nostra Theutonica, quantum valemus, sibi porrigemus. Villicus vero quicumque sit, in anno tribus vicibus in omnibus Judicio nostre assidere debet, non pluribus tenetur, in festo Sancti Georgij, in festo Sancti Michaelis, et in Natiuitate Domini. Datum in Vgrowg anno Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo secundo.

Nos itaque precibus dicti Marci Judicis de Xynam, utputa dignis et legitimis inclinati, ex nostre Magnificencie gratuita pietate, prout tenemur, predictam litteram confirmamus, et tenore presencium confirmamus, ratificamus et approbamus. Quocirca vobis nobilibus viris Castellanis siue officialibus Castri nostri Vgrowg, tam presentibus quam etiam futuris, seriose presentibus committimus et mandamus, secus habere nolentes, quatenus prefatum Judicem de Xynam, ac suos heredes, circa eadem antiqua jura et libertatem aseruare, et contra quoslibet illegitimos impeditores defensare et manutenere nostre Magnificencie in persona debeatis, secus facere non ausuri gratie nostre sub obtentu. Datum Bolondocz dominica die ante festum Sancti Francisci anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo nono.

(Eredetie börhártyán két selyemzsínóron függő pecsét alatt; a mélt. gróf Zay családnak levéltárában. Ugyanott őriztetik ezen okmánynak a nyitrai kaptalan által »nobilis vir Stanislaus Syd dictus de Bohuzlawicz in persona Blasij Judicis de Xyna» 1453. in vigilia festi Pentecostes kelt átírata is.)

143. Zsigmond királynak Modor helység batárjárását tárgyazó törvénykezési paranesa. 1330.

Mandatum Regium relaxatorium pro parte Stiborii filii alterius Stiborii emanatum, quo sententia ex contumacia dicti Stiborii facta, metarumque iuxta Stiborii oppidum Modor ac arcem Vöröskő

cum pertinentiis ad Magnificum Volfardum de Vöröskő pertinentem erectionem decernens relaxatur, et causa novitus decernenda praecepitur.

(Mélt. báró Mednyánszky Dénes szíves közleménye.)

144. Ifj. Stiboriczi Stibor levele Pozsony város községéhez. 1430.

Erweren weisen vnd besundern nochparn. Als Ir wol wist, wie wir des Petrzeken formals grafen von Moder brieff haben mit seynem guten willen, der do awff euch lawth, vnd habt vns im doran hundert guldein geben, vnd sollet vns noch drey hundert geben, Darumb zo bitten wir euch mit sunderm fleiss, Ir wollet vns dy oberigen gulden yeczund vor den heiligen tagen geben vnd awszrichten an vorziehung. Vnd wir wellen euch den ewrn brieff wider keren, vnd wo Ir des nicht tet, vnd vns vor den heiligen tagen nicht beczalt, zo wist, das wir euch vnd die ewrn lewte msten awffhalten vor schaden vnd hawptgut, als lang bis das Ir vns beczalt vnd gnuk tet noch des brifes awszweisung. Vnd was ewr meynung ist, das lat vns vorschreibenn wissen bey diessm boten. Vnd was diser kogen vnsrer hott von diesen sachen wegen wirt mit euch reden, das glaubt Im als vns selber. Datum Tirnaue die sabbati anno Domini etc. XXX⁴.

Stibor von Stiborzio

herre zum Pluntsch.

Kivül: Prudentibus viris Judici et Juratis Civibus Posoniensibus amicis et vicinis gratuitis.

(Eredetie papiron Pozsony város levéltárában.)

145. A pálosok ellátják Beczkó várának templomát. 1430.

Patres Paulini omnibus instructum rebus domicilium, et templum, beneficio amplissimi Comitis Stiborii ad Castrum Bolondocz exaedificatum adepti sunt. (Magna Ungarorum Domina, Kassa, 1723.; mélt. b. Mednyánszky Dénes közleménye.)

146. Ifj. Stiboriczi Stibornak Nezetich helysé-
get tárgyazó adományozása Slopiai Gáspár és
Endre testvérek számára. 1431.

Nos Stiborius de Stiborich alias de Bolondocz memorie com-
mendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis,
quod nos animaduertentes fidelia seruicia fidelium nostrorum, videli-
cet Casparis et Andree fratrum carnalium de Slopia, qui nobis, nec
non antecessoribus nostris in omnibus locis opportunis fidelibus ser-
uicijs et sinceris complacencijs per ipsos nobis et Sacro Regio Dya-
demati sub diuersitate locorum et temporum exhibitis et impensis, ac
multis cum vlnoribus, nec non sanguinis sui etiam profusione; nos
vero videntes seruicia fidelia eorundem, ipsis, nec non successoribus
legitimis cupientes refundere, vt ceteri se ad seruicia reddant promp-
tiores, possessionem nostram Nezetich vocatam in Comitatu Nitri-
ensi habitam, perpetualiter damus, conferimus, tribuimus et donamus
cum omnibus et singulis vtilitatibus, fructibus, vsibus, prouentibus
ad predictam possessionem pertinentibus et spectantibus, prout suis
gadibus ac metis circumferencialiter est limitata, habendam, regen-
dam, tenendam, possidendam. Item imperiali cum conseruacione lit-
terarum, dum Altissimus Imperatorem in Regnum Hungarie appor-
tauit, promittimus productum supradictum suis laboribus et expensis
conseruare. In cuius rei testimonium sigillum nostram secretum ab-
sente maiori est appressum. Datum in Galgoch feria secunda pro-
xima post festum Sancti Martini anno Domini millesimo quadrigen-
tesimo tricesimo primo.

(Eredetije papiron az alál oda nyomott peesét alatt; a fő-
mélt. herezeg Eszterházy család levéltárában.)

147. Ifj. Stiboriczi Stibor végrendelete. 1431.

In nomine Domini Amen. Nos Stiborius de Stiborecz alias
de Bolondocz etc. tenore presencium memorie commendantes notum
facimus quibus expedit vniuersis: quod considerantes fragilitatem
condicionis humane, cum quotidie, per experienciam cernimus, hodie
fore sanum cras infirmum, et nulla certitudine fungitur homo, quo-
mo lo, vbi vel quando super ipsum irruat hora mortis; et propterea

volentes prouidere, ne post obitum nostrum inter posteros nostros
aliqua dissensionis seu inuolucionis remaneret perplexitas; non per
errorem aut improuidum, sed matura deliberacione prehabita, sana
mente et plena racione presens nostre voluntatis, prout sequitur, fe-
cimus et facimus testamentum. Imprimis igitur facimus et constitui-
mus testamentarios seu huiusmodi nostri testamenti executores post
obitum nostrum nobiles viros Adam Bress de Rohow Marschalkum
nostrum, Jakussium de Mozurov, et Passkonem de Jablona; ita vt
illi tres plenam habeant potestatem disponendi et regendi omnia bo-
na nostra mobilia et immobilia, et quod filiam nostram Katherinam,
et si Dominus Deus plures pueros nobis dederit, pueris nostris (igy),
et quicquid remaneret de pecunia vltra puerorum nostrorum et fami-
lie expensas et indigencias, quod illi tres nostri testamentarij repo-
nant in castro nostro Beezkow, vel in alio, vbi eis videbitur securius;
et quod tres clauas habeant, ita quod quilibet eorum seruet vnam, et
vnus sine alio non apperiat, nec recipiat quicquam, sine scitu alio-
rum duorum. Et si in successo temporis aliquem ex hijs nostris tri-
bus testamentarijs mori contingeret, quod absit; extunc alij duo su-
perstites potestatem habeant alium ad hoc ydoneum in locum defuncti
surregare; et hoc tocicus quociens fuerit opportunum. Eciam si ali-
quis castellanorum vel officialium nostrorum nollet esse obediens,
vel si ipsis testamentarijs nostris non placeret; plenam potestatem
habeant ipsum deponendi, et alteri prouido et pueris nostris vtili
committendi; et hoc tocicus quociens fuerit opportunum. Primo ita-
que committimus et volumus, quod si Omnipotens Deus de sue be-
nignitatis clemencia in successo temporis dignaretur nobis plures dare
pueros vtriusque sexus, hoc est filios et filias, extunc post obitum
nostrum omnia nostra bona mobilia et immobilia debent deuolui su-
per eosdem filios et filias nostras; notanter tamen sic, quod super
easdem filias nostras tantummodo bona nostra empta et nobis obli-
gata, ac eciam ipsarum materna bona, que post matrem remanerent,
denoluantur; ita quod ex istis bonis vnicuique illarum equalis porcio
diuisionalis cedat, vni sicut alteri. Sed nos, aut filij nostri post nos
debemus specialiter extra statuere et dare post filiam nostram Ka-
therinam quatuor milia florenorum in auro racione contractus futuri
matrimonij Illustri Duci Przemskoni de Tesschin, quem in filium
elegimus, et dietę nostre filie in futurum coningem, si ipsos Dominus
Deus ex vtraque parte in sanitate conseruauerit vsque ad illud tem-

pus. Et nichilominus etiam quod habeant equalem portionem de omnibus bonis nostris emptis et nobis obligatis, ac maternis predictis, et ipsarum pueri. Sed si nos plures filias non haberemus, tunc omnia iam dicta nostra bona empti, nobis obligata ac materna super prefatam filiam nostram Katherinam et antedictum Ducem Przemkonem electum nostrum filium deuoluantur. Et etiam illa quatuor milia in auro, que post filiam nostram dare debemus, sicut est supra scriptum. Item et si plures pueros non haberemus, et nisi sola predicta filia nostra Katherina post nos remaneret superstes; extunc committimus et volumus, quod omnia nostra bona supra-scripta mobilia et immobilia deuoluantur super ipsam filiam nostram, et super electum filium nostrum Ducem Przemkonem predictum, et super ipsorum pueros, quos cum filia nostra Katherina habet; sic tamen quod presens nostrum testamentum, sicut infra scriptum est, teneantur efficaciter adimplere; et quod commisimus, dedimus et mandauimus, quod nullatenus infringantur. Item si supradictus Dux Przemko dictus noster filius prius quam cum ipsa filia nostra Iure Ecclesiastico copularetur, aut antequam in thoro legitimo cum ipsa matrimonium consumaret, ab hac luce decederet, quod Altissimus preseruare dignetur; extunc si Illustri Principi domine Offeze Ducisse Tesschinensi matri ipsius Ducis Przemkonis, et Illustri Duci Wenceslao fratri eiusdem placeret, quod secundum filium pro nostra prefata filia daret, sub eodem contractu et obligatione, sicut pro primo filio inter nos firmaueramus; et ille debet habere idem ius per omnia, sicut Dux Przemko supradictus. Et licet, ut supradictum est, filia nostra Katherina sepenominata decederet, et cum ipso Duce Przemkone prolem non haberet; tamen ne contracta inter nos et Ducem Tesschinensem supradicta amicicia frustraretur: volumus, quod super electum nobis filium Ducem Przemkonem, vel super illum, qui dictam nostram filiam habuisset, et super ipsorum pueros, quos etiam cum alijs coniugibus legitimis haberent, Castrum nostrum Czachticz, cum vniuersis pertinencijs et pleno dominio, ac etiam prefata nostra bona empti et obligata deuoluantur. Si autem supradictus Dux Przemko, vel qui nostram filiam habuisset, sine pueris, licet de alijs coniugibus legitimis, prout dictum est, decederent: extunc prefata nostra bona omnia iterum super consanguineos nostros infrascriptos deuoluantur. Item si nos sine pueris, similiter et filiam nostram supranominatam Katherinam sine liberis

decedere contingeret, quod Omnipotens Deus auertat: extunc omnium bonorum nostrorum mobilia et immobilia vera medietas super nobilem dominum Nicolaum de Stiborzica, alias de Scharlay, fratrem nostrum patrualem et ipsius pueros debet deuolui. Et secunda vera medietas super Magnificam dominam Jachman Bauissam sororem nostram et ipsius pueros debet deuolui. Et si aliqua istarum parcium sine liberis seu pueris decederet, extunc ab vna super aliam deuolnatur. Sic tamen semper volumus, quod infrascriptum nostrum testamentum per ipsos plene teneatur, et efficaciter impleatur. Item committimus et legamus Magnifice domine Dorothee coniugi nostre Castrum nostrum Schuran ad dies vite sue, cum vniuersis suis pertinencijs, videlicet cum opido Ssuran, cum molendinis supra Schuran que dicitur Parua Schuran, item Kesew, Warad, Nadsad, Idhaseg, media Salgo, Kerestur, Tolmass, Sant Jurd, Meger cum molendinis et omnibus pertinencijs earundem; item Lakacz possessionem nostram cum omnibus eius pertinencijs et pleno dominio. Item committimus eidem consorti nostre omnium pecorum, pecudum, equarum, vasorum argenteorum, clenodiorum nostrorum, lectisterniorum, vestimentorum, tapetarum et cortinarum veram portionem seu partem, sicut alijs nostris pueris, exceptis reliquijs argenteis, ornatis, et ceteris ad Dinium cultum pertinentibus. In casu autem, si prefata nostra conthoralis statum vidualem mutare vellet, ita quod alium maritum duceret (igy): extunc pueri nostri seu testamentarij nostri enadant ipsam more et consuetudine Regni Hungarie. Insuper est notandum, quod sicut Castrum nostrum Araviam a Regia Maiestate in obligatione tenemus, et nos etiam illud Castrum vltcrius obligauimus: quando nos vel pueri nostri e contra exsolueremus, et post nos pueri nostri, vel Dux Przemko tenerent illud Castrum, et Regia Maiestas, iuxta tenorem litterarum suarum vellet exsoluere, quod detur exsoluendum, et de pecunia illius exsolucionis volumus et committimus, quod testamentum felicis memorie genitricis nostre effectualiter impleatur et perficiatur, secundum tenorem litterarum testamentalium ipsius superinde confectas (igy). Item Castrum nostrum Ostrow in Moravia, quod a nobis tenet Dux Fredericus de Russia sub tali condicione, quod quando vellemus ab ipso rehabere, quod nobis resignaret: tunc debemus sibi centum quinquaginta sexagenorum grossorum dare et persoluere pro melioracione in wlgari vudowanie, et debet nobis resignare, vel

pueris aut testamentarijs nostris. Et illud Castrum Ostrow tenemus ab Illustri Principe domino Alberto Duce Austrie Marchionique Morauie, prout superinde ipsius littere sunt confecte. Eciam idem Dux Fridericus de Russia tenet a nobis in obligacione opidum Bzenecz cum spectancijs suis in mille florenis, prout super hoc habet litteras nostras; propterea quando pueri nostri vel testamentarij vellent exsoluere, tunc dictos mille florenos possint exsoluere. Et super ista bona eciam habemus litteras Regie Maiestatis. Item Castrum nostrum Buchlow, quod tenet a nobis Dywa de Lileze, illud in nulla pecunia est obligatum; sed quando monebitur per nos, aut pueros, vel testamentarios nostros, debet condescendere et resignare ipsis. Eciam super illud Castrum habemus litteras Regie Maiestatis. Item Castrum Hodonyn in Morauia, quod a nobis tenet Wrbenki, eciam non est obligatum in aliquo; sed quando monebitur, debet resignare pueris vel testamentarijs nostris. Et super illud Castrum habemus litteras domini Ducis Austrie; est vna littera super Ostrow et Hodonyn, in qua summa illa tenemus. Insuper signanter sciendum, quod ista duo Castra Beezkow et Czachtiez in Vngaria in nulla sunt obligacione; sed si alia Castra nostra aut possessiones in Vngaria in aliqua essent obligacione, vel in quantis essent obligata, illa inuenietis in alia littera nostra iuxta hoc testamentum nostrum specialiter conscripta, sub sigillo nostro, et sub sigillis testamentariorum nostrorum predictorum. Et volumus, mandamus et committimus, omnino aliter habere nolentes, quod quicquid continetur in illa littera de bonis per nos obligatis, quod hoc teneatur et nullatenus infringatur, quousque eciam non exsoluantur eciam debita nostra. Que nobis alij tenentur, inuenietis similiter in alia nostra littera, vbi sunt conscripta alia debita nostra, que nos alijs tenemur, vt prius dictum est. Eciam volumus et committimus, quod nostri testamentarij vel pueri nostri omnia nostra debita, que post nos dimitemus, super quibus sunt littere nostre vel testimonium bonum, quod modis omnibus persoluantur. Et signanter si aliquibus seruitoribus nostris pro seruicij, equis vel dampnis aliquid teneremur, super quo litteras nostras haberent, vel quod constaret testamentarijs nostris; volumus et committimus, quod ante omnia alia debita nostra ipsis persoluantur. Et quibuscunque aliqua perpetue dedimus, vel ad vnam vitam, aut ad duas; quod in illis et circa illa conseruentur iuxta litteras nostras, et nullo modo impediuntur.

Eciam in casu, quod absit, si pueri vel successores nostri per aliquos in bonis suis grauarentur, et testamentarij nostri resistere et protegere non sufficerent: extunc committimus, quod refugium habeant principaliter ad dominum Regem, et dominum Pallatinum (igy) Nicolaum de Gara, et filium eius Ladislaum, et ad Illustrem Principem Wenceslaum Ducem Tesseninensem. Item in spiritualibus autem sic committere impendimus, quod in salutare remedium animarum nostrarum, videlicet parentum nostrorum et omnium consanguineorum nostrorum, preteritorum, presencium et futurorum, fauente Altissimo hospitale pauperum ex nouo ereximus, in quo defectuose, miserabiles et infirme pauperum persone possent sufficientari sub titulo et honore Sancti Spiritus in suburbio nostre Ciuitatis Beezkow, et vnum capellanum perpetuum, qui ipsis pauperibus Diuinum peragat officium. Et ideo volumus et committimus nostris pueris, consanguineis (igy) et successoribus, ac testamentarijs nostris: quod quicquid dedimus vel dabimus illis pauperibus et ipsorum capellano, videlicet possessiones, agros, prata, vineas, molendina, curias, vel alia quecunque, quod in illis et circa illa inuolabiliter conseruentur et protegantur iuxta litteras nostras super hoc confectas, et nullatenus infringatur. Et super laborem et structuram eiusdem hospitalis deputauimus tricentos florenos in auro de pecunia salis, quod Oswaldus nobis tenetur. Volumus eciam et committimus seriose, quod bona que ipsi hospitali incorporauimus seu applicauimus, dominus plebanus Beezkowiensis qui pro tempore fuerit, et duo de Consilio ad hoc electi, regant et teneant, ac pauperibus de necessarijs prouideant; prout super hoc alie nostre littere sunt confecte. Et similiter volumus, quicquid dedimus, incorporauimus et deputauimus pro hospitali nostro in Galiez, quod eciam nullatenus infringatur. Item si nobis Omnipotens Deus fauerit, intendimus eciam ex noua fundacione Monasterium sub titulo Annunciacionis Beate Virginis Marie erigere de Ordine Fratrum Heremitarum sub regula Sancti Pauli primi Heremite super duodecim personas fratrum sacerdotum perpetue; et ideo quicquid illi Monasterio et fratribus eiusdem dedimus, vel dabimus et incorporabimus, videlicet villas, molendina, vineas, agros, prata, siluas, campos, aquas, alia quecunque, quod in illis et circa illa inuolabiliter conseruentur et protegantur iuxta tenorem litterarum nostrarum superinde confectarum. Et super laborem seu edificium illius Claustrum eciam deputamus et deputauimus

seu dedimus tricentos florenos in auro de pecunia salis, quam tenetur nobis Oswaldus familiaris noster supradictus. Item ad Monasterium Beate Virginis Marie in Wyhel alias Noua Ciuitate, et Canonicis Regularibus ibidem in maiorem sustentacionem dedimus et incorporauimus perpetue villam Andod vocatam, quondam ad Castrum nostrum Schuran spectantem in Comitatu et Diocesi Nitriensi habitam; propterea volumus et committimus, vt circa illam, et circa alia, que ipsi Monasterio applicata sunt, inuicibiliter et pacifice conseruentur et protegantur. Item volumus et intendimus Deo propicio, sine viui sine mortui essemus, quod domus nostra circa Beatam Virginem in Buda vendatur, et vna missa perpetue pro illa pecunia ordinetur. Item de reliquijs nostris argenteis sic committimus et volumus, quod caput Sancti Regis Ladisslai deauratum, et reliquie nostre argenteae deaurate in parua tabula quadrangulari, ab vna parte cum cristallo, et in qualibet parte quatuor lapillos habens; et eciam reliquie nostre auree in bursa purpurea, et candelabra duo argentea, quod remaneant pueris nostris in castro nostro Beczkow. Item de alijs reliquijs, scilicet tabula deaurata cum ymagine Christi et tribus monilibus, in quibus sunt margarite et lapides preciosi, sed duo lapides ibi desunt; item secunda tabula deaurata, in qua est ascensio Domini in ymaginibus; item monstrancia argentea deaurata cum tribus angelis in medio cum cristallo; item due ymagine argenteae deaurate, vna Sancte Katherine, et alia Sancte Marie Magdalene; item vna crux argentea deaurata cum cristallo et septem paruis monilibus de margaritis et lapidibus; item vna cistula alba de ossibus, in summitate argentea deaurata. De istis sic volumus, quod pueri nostri post nos, vel testamentarij nostri diuidant in tres partes equales; ita quod dent ad Monasterium Beate Virginis in Noua Ciuitate vnam partem equalem, et ad Monasterium noue nostre fundacionis Fratrum Heremitarum secundam equalem partem, et ad hospitale in suburbio Beczkouiensi terciam equalem partem. Sic tamen, quod quando esset aliqua insecuritas seu timor ex parte inimicorum, quod conseruentur in castro nostro Beczkow, et ad solennitates festorum itorum reportentur ad ecclesias supradictas. Item sex sunt calices; et volumus, quod de illis tres dentur ad Clastrum Fratrum Heremitarum, et duo ad hospitale, et vnus remaneat in castro. Item ornatus flaucus purpureus zlatohlavamy cum ymagine Crucifixi de margaritis cum toto apparatu; ille remaneat in

castro nostris pueris. Item ornatus de nigro examito cum margaritis et cum toto apparatu detur ad Clastrum Noue Ciuitatis, cum duabus dialmaticis, et de nigro examito cum auro intersutis, et quelibet illarum habet duos clipeos de margaritis et cum vna cappa viridi auro intersuta, et cum clipeo de margaritis. Item ad Clastrum Fratrum Heremitarum detur vnus ornatus de examito rubei et viridis coloris auro intermixto, cum cruce de margaritis, et cum vna alba. Item ad hospitale detur vnus ornatus, detur de serico postawezowi rubei coloris cum floribus albis et viridibus, et cum aurea cruce, et cum vna alba. Item preter istos sunt adhuc alij octo ornatus in capella, et duo qui nobiscum portantur in via; et volumus, quod de illis duo remaneant in castro, et duo dentur ad hospitale, et sex ad Clastrum Fratrum Heremitarum. Item wappenrok nostrum de margaritis post obitum nostrum remaneat filijs nostris; aut si filij non essent, tunc duci Przemkowi, vel illi qui filiam nostram haberet. Item est notandum, quod habemus triplices litteras vel priuilegia super bona nostra, que habemus in Vngaria; et semper tres littere sunt in eadem forma. Et propterea volumus, quod propter omnem euentum diuidantur in tres partes; ita quod vna pars seruetur in Beczkow, alia pars in Czachticz, et tertia pars in castro nostro Plawcz conseruetur. Eciam finaliter committimus et volumus, quod vnus ex testamentarijs nostris, videlicet Adam Bress teneat et rogat castrum nostrum Beczkow, et conseruet pueros nostros ad annos etatis legitime, et ad plenam rationem; et tandem pueri nostri habitis legitimis annis disponant iuxta vtilitatem suam. Et in casu, si idem Adam Bress ab hac luce migraret, quod absit, extunc Jakussius de Mozurów, vel Passko in illius locum succedat, et teneat castrum Beczkow, et conseruet pueros nostros, prout est dictum. Et igitur nos supradicti Adam Bress de Rohow, Jakussius de Mozurów, et Passko de Jablonye testamentarij sub fide et honore promittimus iuxta nostrum posse omnia et singula suprascripta tenere, et firmiter adimplere. Et ideo sigilla nostra iuxta sigillum prefati Magnifici Domini nostri de certa nostra sciencia sunt appensa. Acta et scripta sunt hec in castro nostro Beczkow feria tertia ante festum Natiuitatis Sancte Marie Virginis Gloriose anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo.

Et in testimonium et efficacem euidenciam omnium premissorum sigillum nostrum de certa nostra sciencia presentibus est appensum stb.

(Eredeti bőrhártyán, az egykor függött négy pecsét elvesztett; a főmélt. herczeg Eszterházy család levéltárában.)

148. Ifj. Stiboriczi Stibornak Andod helységet tárgyazó adománya a sz. ágostonrendi vágúj-helyi kanonokok háza számára. 1431.

In nomine Domini Jesu Christi Salvatoris nostri amen. Ad perpetuam rei memoriam. Maxime necesse est ea que ad cultum Divinum perpetuis sunt dirigenda temporibus, vt hominum pariter et litterarum testimonio confirmantur. Nos igitur Stiborius de Stiboricz, Dominus et Heres de Bolondocz etc. ad vniuersorum presencium et futurorum hominum noticiam tenore presencium volumus deuenire: quod pretendentes salutem animarum parentum et benefactorum, nec non omnium consanguineorum et amicorum nostrorum presencium et futurorum, non per errorem aut improuide, sed animo deliberato, sano maturoque consanguineorum et consiliariorum nostrorum prehabito consilio, religiosis fratribus, domino Martino tunc Preposito et Conuentui, Canonicis videlicet Regularibus sub regula Beati Augustini Monasterij Beate Virginis Marie de Wyhel de prope Wag Diocesis Strigoniensis, sed in Comitatu Nitriensi, patris nostri bone memorie, nostre et parentum nostrorum fundacionis, vt eo sufficiencius in temporalium victualiumque indigencijs futuris possent durare temporibus, ac pro salute viuorum et mortuorum precibus assiduis tanto liberius et deuocius Altissimum exorare, villam seu possessionem Andod vocatam, prope Castrum nostrum Ssuran, in Comitatu Nitriensi et Diocesi Strigoniensi situatam et habitam, ipsis et prefato Monasterio Beate Virginis in Wyhel, et ipsorum successiuis, cum omnibus incolis, censibus, dacionibus, exaccionibus, tallijs, solucionibus, collectis, contribucionibus, agris cultis et incultis, arcis, molendinis, rubetis, fenetis, pascuis, siluis, nemoribus, collibus, vallibus, montibus, promontorijs, vineis, terris, ortis, curijs, ferarum quarumcunque venacionibus, aucupacionibus, aquis, aquarum decursibus, piscinis, piscaturis, obuencionibus, emolumentis, fructibus, prouentibus, vtilitatibus, vna cum singulis et omnibus attinencijs seu pertinencijs, et generaliter

cum pleno, perfecto, totoque dominio, iuribus, libertatibus, metis, metarumque ereccionibus, sicut predicta villa in suis gadibus, mensuris, grancijs ab antiquo et nunc extat limitata et distincta, damus, incorporamus, conferimus, assignamus, et annectimus, pie, pure misericorditerque erogantes, nil nobis nostrisque successoribus modernis et futuris inibi iuris aut proprietatis reseruantes, habendam, tenendam, fruendam, gubernandam, regendam, in vsus suos conuertendam, eoque tempore possidendam irrenocabiliter pacifice et quiete, vti nosmetipsi nostrique predecessores tenuimus, reximus, gubernauimus libere possidentes, nostro nostrorumque successorum et officialium quorumcunque molestia, violencia, perturbacione, impedimento et quibuscunque vexacionibus procul motis; sed potius volumus nostriscum successoribus supradictum nostrum Clastrum, vna cum fratribus eiusdem presentibus et successiuis ab omni impetitione, inuasione et vexacione protegere, manutenere et gubernare secundum nostram facultatem defensando. Promittentes nichilominus, prenominate ville Andod donacionem, incorporacionem, et liberam ac voluntariam, sicut premititur, resignacionem per nos vel nostros successores verbo vel facto non mutare, cassare, aut quomodolibet impedire; ratam, gratam, laudabilem, firmam, acceptamque tenere et reputare temporibus euiternis illesam et inuacussam obseruare pollicentes nostre puritate fidei mediante. In cuius donacionis et perpetue incorporacionis perpetuam firmitatem et cautelam sigillum nostrum de nostra bona et propria voluntate et scitu nostro presentibus est appensum, testimonio litterarum mediante. Datum et actum Bolondocz feria sexta in vigilia Epiphaniarum Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo.

1431. Datum in Thata feria prima ante festum Beate Prisce Virginis; Zsigmond királynak iktatási parancsa a nyitrai káptalanhoz, és ennek bizonyossága, hogy az iktatás ellenmondás nélkül történt.

1438. Bude sabbato proximo post festum Annunciacionis Beate Marie Virginis Gloriose, Albert királynak megerősítése.

1453. Vienna feria quarta proxima ante festum Sancte Trinitatis, V. László királynak megerősítése. stb.

(Az eredeti okmányok eredeti példánya bőrhártyán, vörösselyemzsinóron függő pecsét alatt; a későbbi számos megerősítő okmányok, a vág helyi prépostság levéltárában.)

149. Ifjabb Stiboriczi Stibor egy szakolczai házat és néhány telket ad el Wodieradi Pálnak 1432.

Nos Stiborius de Stiboricz alias de Bolundocz evidencia presencium notum facimus vniuersis, quod considerata vasta demolitione pertuenciarum Regni Hungarie, nec non dominiorum nostrorum per creberrimos insultus inimicorum predicti Regni Hungarie facta, volentesque dominijs et subditis nostris gracioso patrocinio subuenire, vimque predonum vi armorum retinere, castra nostra nonnulla et munitiones quamplures in certis pecuniarum summis proposuimus. Necessitate demum nos urgente, Magnifici Nicolai de Gara Palatini Regni Hungarie, heredumque, amicorum et successorum nostrorum mature prehabito consensu et deliberatione, domum nostram in Ciuitate Skaliez, inter domos Paczoltonis ex vna, et Egidij eius parte ex altera sitam, per mortem Martini olim Comitis ad nos legitimo et hereditario iure deuolutam, vna cum predio Wrathna nuncupato, pertinencijsque suis et libertatibus, agris videlicet cultis et incultis, nemoribus, pratis, riuis, siluis, rubetis vniuersis, nec non laneo integro in villa Wrazisscie, famoso ac prouido viro Paulo de Wodierad, vxori eius, heredibus posteritatibusque eorum singulis vendidimus in certa pecuniarum summa nobis ad plenum persoluta, virtuteque presencium vendimus, nichil nobis, successoribusque nostris in prenominatis possessionibus juris penitus reseruando. Paulus quoque suprascriptus eandem domum cum predijs prenominatis libere poterit vendere, tenere, alienare, permutare, et ad vsus suos redigere; prout sibi, successoribusque suis videbitur expedire, cum omni eo iure, prout prescripta domus et possessiones prenominatae per antecessores suos legitimos fuerant possessae et tante vsque modo. In cuius rei testimonium sigillum nostrum proprium de certa nostra sciencia presentibus est appensum. Datum Bolundocz feria tertia proxima ante festum Trinitatis Sancte, anno ab Incarnacione Domini millesimo quadringentesimo tricesimo secundo.

(Mátyás királynak 1464. »Bude feria secunda post festum diem Anne matris Mariae kelt átíratából, Szakolcza város levéltárában.)

150. Palóczi Matyus nádornak ítéletlevele Stiboriczi Stibornak egykori hirtoka tárgyában. 1435.

Nos Mathius de Palocz Regni Hungarie Palatinus memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis, quod cum inter Serenissimum Principem dominum nostrum Sigismundum Romanorum Imperatorem Semper Augustum ac dicti Regni Hungarie, Bohemie, Dalmacis, Croacie etc. Regem ab vna, et Nicolayko de Styborych Polonus, fratrem patrualem condam Styborij filij Styborij Wayuode de Bolundocz, ac puellam Katherinam filiam eiusdem condam Styborij parte ab altera, super castris, opidis, villis, possessionibus, tenentis et quibuslibet iuribus possessionarijs preacti condam Styborij filij Styborij Wayuode, vbilibet intra ambitum huius Regni Hungarie habitis et existentibus questionis materia coram nobis mota extitisset et exorta; tandem nobis feria secunda proxima post dominicam Letare Posonij vna cum Reverendissimis in Christo patribus, dominis Georgio Archiepiscopo Strigoniensi, Petro Agriensis, Symone Wesprimiensis, Clemente Jauriensis, Josepho Boznensis et Jacobo Syrimiensis Ecclesiarum Episcopis; item Magnificis et Egregijs viris, Comite Stephano de Bathor Iudice Curie Regie, Ladislao de Chak Wayuoda Transilvano, Desew de Gara, et Ladislao filio condam Nicolai Palatini de eadem Banis Machouiensibus; Petro Cheh de Lewa alias similiter Bano, Emerico de Marchaly Janitorum, Johanne de Rozgon Tauaricorum, Stephano de Peren Dapiferorum, Paulo et Johanne Kompolth de Nana Pincernarum, et Laurencio de Hedrehwara Agazonum Regalium Magistris; Michaele Jakoh de Kwzal Siculorum, et Petro filio Palatini de Pelszewch alias similiter Siculorum, Stephano de dicta Rozgon Temesiensi, altero Stephano et Georgio de eadem Rozgon Posoniensi, Mathkone de Talloch Kouiniensi Comitibus alijsque nonnullis Regni potioribus Proceribus, diuersisque personis ecclesiasticis et secularibus notabilibus in Sede nostra Iudiciaria consistentibus, causalesque processus quorumlibet litigancium justo equitatis tramite discentibus; prefatus Nicolayko de Styborych Polonus, nec non castellani et executores honorum mobilium et immobilium prefate nobilis puelle Katherine filie Styborij in per-

sona eiusdem, presente Magistro Michaeli de Rawen legitimo procuratore predicti domini nostri Imperatoris in eiusdem persona cum procuratoris litteris ipsius coram nobis astante, in nostram venientes presenciam: Primo dicti castellani et executores bonorum predictorum antefate puelle, quasdam litteras dicti condam Styborij sub sigillo eiusdem proprio, nec non dictorum executorum, super testamentaria dispositione dicti condam Styborij confectas, que scilicet littere eo, quod sub sigillis eiusdem Styborij et dictorum executorum erant confecte, nullius vigoris et virtutis existere videbantur; nam illud sigillum proprium dicti Styborij, quod debebat esse credibilis, apud manus dictorum executorum ipso decedente remansisse perhibetur, et sic eodem littere cum dicto ipso sigillo et predictorum executorum sigillis consignate, magnam suspiciositatem inportabant; ymo cessantibus predictis obstaculis adhuc talia sigilla simplicium personarum in negocijs tam arduis, qualia in ipso testamento reperiebantur, contrariante Regni Hungarici consuetudine ab antiquo observata minime fidedigna fore videbantur. Deinde prescripti castellani ac executores quamplura privilegia, nonnullasque litteras donacionales, confirmatorias, statutorias et alias super prescriptis castris, opidis, villis, possessionibus, tenetis, iurisdictionibus ac iuribus possessionarijs pretacti condam Styborij confecta et emanata nostro iudicio, eorundemque Prelatorum, Baronum et Regni Procerum examini curauerunt demonstrare. Ex quarum continencijs inter cetera Castrum Bolondoch ac opidum Modor cum eorundem pertinencijs non debito tempore post donacionem, sed elapsis pluribus annis statuta fuisse, et ex eo confirmaciones eorundem minime vigoresas virtutes habere censebantur; Castrum etiam Kazza nuncupatum condam Nicolao filio Mostych donatum et statutum fore tali condicione mediante, quod si ipse Nicolaus absque heredibus decederet, tunc in condam Stiborium Wayuodam et Andream Pochesim et ipsorum heredes devolueretur; confirmacio autem donacionis et statucionis eiusdem non pro dicto Nicolao, sed pro dicto Stiborio Wayuoda, quem tunc ipso Nicolao vivente in nullo concernebat, fieri procurata; ipsa etiam donacio sub sigillo reuocato et annullato confecta extitisse adinuenebatur, et sic littere in factu dictorum Castrorum Bolondoch et Kazza ac opidi Modor pertinenciarumque eorundem exhibite et producte pro eadem nobili puella huius Regni Hungarici lege et consuetudine dictante nullam vigoro-

sitatem in se habere denotabatur. Nichilominus opidum Zakolecha a manibus infidelium post multas infidelitates de eodem perpetratas per prefatum dominum nostrum Imperatorem cum magnis dampnis, laboribus et expensis recuperatum, iuxta dictam Regni Hungarie legem et consuetudinem predictas in jus Regium redactum fore agnoscebatur; in omnibus etiam alijs castris, opidis, villis, possessionibus ac iuribus possessionarijs dicti condam Styborij eadem nobilis puella filia eiusdem nullum jus femineum preter quartam puellarem secundum dicti Regni legem et consuetudinem pecunaria solucione mediante sibi persolendam, preter castrum Arwa impignoraticium, ex continencijs predictorum privilegiorum ac diuersarum litterarum productarum et reuisarum habere debere videbantur. Pro eo cum nos vnicuique prescriptis nostris assessoribus prescriptam nobilem puellam filiam dicti condam Styborij de Bolondoch in eisdem castris, opidis, villis, possessionibus, ac iuribus possessionarijs dicti patris sui nullum jus femineum, dempto dicto castro Arwa, nullamque iuris proprietatem, preter prescriptam quartam puellarem, que etiam quarta puellaris de predictis duobus castris Bolondoch et Kazza, ac opidis Modor et Zakolecha pertinencijsque eorundem ex causis preallegatis eidem pronenire non debet, habere debere pronunciassetus et declarassetus. Denique quia in omnibus donacionibus et confirmacionibus aliorum castrorum ac pertinenciarum et tenentorum, preter prenominate castris Bolondoch et Kazza, ac opidis Modor et Zakolecha, pertinencijsque (igy) eorundem tempore donacionum condam Stiborio Wayuode et suis heredibus de eisdem factarum vnicuique talis condicio inserta reperiebatur, quod in casu quod dictum Stiborium Wayuodam heredibus deficere contingeret, prout iam contigit, extunc huiusmodi castra, pertinencie et tenuta in duos fratres ipsius Stiborij, videlicet Andream et Nicolaum ac eorum heredes in perpetuum devoluerentur, et ob hoc pretaetus Nicolayko filius ipsius Nicolai fratris vtpote dicti condam Stiborij Wayuode predicta castra et opida, possessionesque ac villas et iura possessionaria ipsius condam Stiborij fratris petruelis, demptis prescriptis Castris Bolondoch et Kazza, ac opidis Modor et Zakolecha sibi adiudicare, dareque et appropriare postulabat. In cuius contrarium prefatus Magister Michael de Rawen in persona dicti domini nostri Imperatoris obiecit sub hac forma: Quomodo prefatus condam Nicolaus frater ipsius Stiborij Wayuode et sequenter predictus Nico-

laiko filius eiusdem in predictis castris, opidis ac possessionibus, et villis iuribusque possessionarijs per dictum condam Stiborium Wayuodam sub prescriptis condicionibus acquisitis et inuentis, ipsorum iura et juris proprietatem sub infidelitatis nota amisissent, et nunc idem Nicolaiko penitus et in toto amittere deberet; quoniam prefatus Nicolaus pater dicti Nicolaiko tempore quo inter prefatum dominum nostrum tunc Regem, nunc Imperatorem, et eius Regnum Hungarie ex vna, nec non Regem et Regnum Polonie ex altera partibus hostile bellum fuisset exortum, et ex vtraque parte exercitiales contrarietas (igy) consurrexissent; vbi exercitus Hungarorum in quo Stiborius Wayuoda cum suo banderio fidelissimo persistens proposito personaliter processisset, ex parte vna per viam Zandoch Hungari Poloniam, Poloni vero ab alia parte per terram Scephiuensem et etiam Ztropko cum generali exercitu Polonorum fines Regni Hungarie inuasissent, et ex vtraque parte dictorum Regnorum magnas terrarum, villarum et possessionum desolaciones, combustiones et deuastaciones, hominum strages, rerumque et bonorum ablaciones in alterutrum hostiliter commisissent et perpetrassent; tunc prefatus Nicolaus frater ipsius Stiborij Wayuode omnem fidelitatem et seruitutem ipsius domini nostri Regis Hungarie relinquendo, et se tam capitalibus et publicis inimicis, puta Polonis et eorum Regi, cum totis suis viribus iungendo et sociando, premissis inuasionibus Regni Hungarie ac alijs hostilibus actibus, omni spe iurium suorum premissorum abiecta, in despectum, dampnum et iniuriam ipsius domini nostri Regis processisset, et nunquam posthec eiusdem domini nostri Regis super huiusmodi suis excessibus gratiam optinere curauisset; quodque succedente tempore prefatus Nicolaiko filius eiusdem condam Nicolai nunquam vsque ad hec tempora seruiijs eiusdem domini nostri Regis more ceterorum fidelium incolarum Regni sui iniungere curando a primeua sua etate in dicto Regno Polonie mansionem trahendo Regi Polonie et cunctis Polonys tam premissis temporibus disturbiosis, quam alijs quibuslibet inuasionibus et hostilitatibus per ipsos Polonos et eorum Regem aduersus pretaetum dominum nostrum tunc Regem ac ipsum Regnum Hungarie frequenter irrogatis adhesisset, ac eisdem vires Regno Hungarie contrarias atque nociuas secundum suam facultatem indesinenter augmentasset. Denique idem Nicolaiko filius dicti Nicolai, alias tempore quo quidam Sigismundus de Lythuania sensu superbie

elatus in subsidium Hwzistarum et hereticorum Bohemorum contra fidem Catholicam, et dictum dominum nostrum Imperatorem, ipsius Regni Bohemie Dominum, intrasset; tunc ipse Nicolaiko cum tali capitali hoste fidei et Sue Maiestatis vbique processisset, et toto suo posse adhesisset. Postremo autem audita morte prefati Stiborij junioris idem Nikolaiko domino nostro Rege et sui Regni Prelatis et Baronibus ac Vicarijs in sua persona constitutis, minime requisitis, a dicto Regno Polonie cum gente et potencia Polonica et alia extranea confinia ipsius Regni Hungarie dolose subintrando, quibusdam Castellanis ipsius condam Stiborij repente apprehensis et in captiuitatem abductis, duo castra dicti Stiborij in confinibus predicti Regni Hungarie cum auxilio et gentibus Johannis Berbenzky tunc opidum seu fortalitium Zakolcha in metis Regni Hungarie situm, de quo innumerabilia incendia atque dampna cottidie incolis Regni Hungarie irrogabantur, hostiliter detinentis, subintrasset, et cum nonnullis villis et possessionibus circumeirea adiacentibus occupasset, et occupatum detineret de presenti. Et quod ultra hec prefatus Nicolaiko peiora prioribus continuando, cum ipso Johanne Berbenzky tunc notorio dicti domini nostri Regis infidele confederacionem et societatem firmando, assumptis secum ipsius Berbenzky gentibus, ante castrum Wynar procedendo, et ipsum castrum Wynar expugnare satagendo, in quadam villa Peterfalua vocata ecclesiam parochialem eiusdem ville ad obsidionem dicti castri fortificasset, et in ipso fortalicio gentes tam suas ac foreures, quam predicti Berbenzky infideles imposuisset, que de eodem fortalicio quam plures possessiones, vilas et pertinencias dicti Castri et aliorum deuastassent, ac deprodaciones non modicas et incendia commisissent. Preter hec autem antefatus Nicolaiko cum alijs infidelibus ipsius domini nostri Regis et Regni sui, ac hereticis, Ciuitatem Tirnaue et alias moniciones ac loca intra dictum Regnum Hungarie hostiliter occupata tenentibus, regnicolasque de eisdem multimode deuastantibus, societatem, amicitiam et confederacionem tenuisset. Propter que omnia premissa ipse Nicolaiko et sui heredes iuxta dicti Regni Hungarie legem et consuetudinem in notam perpetue infidelitatis et crimen lese Maiestatis incidendo, ab omni iure premissorum bonorum priuari et spoliari deberet, et ab omni eterna fidelium regnicolarum exulari. Et ibidem cunctas premissas suas obiecciones, allegaciones, et opposiciones aduersus pretaetum Nico-

Nicolaiko Polonum, omnium incolarum Regni totiusque communitatis in ipsam Sedem nostram Judicariam confluentium fidedigna et uniformi relatione seriose et suo modo declarando et aprobando per nos et dictos nostros Assessores eidem domino nostro Imperatori in premissis juris medelam justicieque complementum postulavit elargiri. Verum quia, vt presens nostra judiciaria sententia a suo exordio principali, juris moderamine observato equitatis vigorem sorciatur, primo prelibata nobilis puella, filia condam Stiborij junioris in prelibatis Castris, opidis, villis, possessionibus et iuribus possessionarijs dicti condam Stiborij patris sui, exceptis predictis duobus Castris Bolondoch et Kazza nuncupatis, et opidis Modor et Zakolcha, eorundemque pertinenciarum, de quibus eciam totum ius quartalicium preuia ratione excluditur, nullum ius femineum, nullamque iuris proprietatem, preter prescriptam quartam puellarem, et Castrum Arwa impignoraticium, habere; pretaetus quoque Nicolaiko propter premissas notorias lases et nociuas infidelitates suas et dicti condam patris sui in despectum, dampnum et iniuriam pretaeti domini nostri Regis suorumque regnicolarum modo prenarrato per ipsos illatas et perpetratas, ab omni iure et perpetuitate, quod et quam in predictis Castris, opidis, ac possessionibus, villis et iuribus possessionarijs habuisset seu habere sperasset, priuari, spoliari et destitui debere nobis ac eisdem Prolatis, Baronibus ac Regni Proceribus, totique Communitati Regni huius Hungarie ex premissis manifeste adinueniebatur. Pro eo eorundem nostrorum Assessorum perscrutato et adepto consilio prematuro prescriptum Nicolaiko propter prescriptas notorias lases et criminosas temeritates, infidelitatem respicientes per ipsum et dictum patrem suum aduersus iam dictum dominum nostrum Regem et Regnum suum modo quo supra hostiliter patratas et commissas, ab omnibus iuribus suis, si que in predictis Castris, opidis, possessionibus, ac villis et porcionibus possessionarijs habere debuisset, priuantes et spoliantes, et de ipsis exhereditantes; iam dictam nobilem puellam Katherinam filiam predicti condam Stiborij solum in quarta parte predictorum Castrorum, opidorum, possessionum et iurium possessionariorum ipsius Stiborij patris sui, exceptis prescriptis duobus Castris Bolondoch et Kazza, ac opidis Modor et Zakolcha, eorundemque pertinencijs, de quibus preuijs ex rationibus omne ius quartalicium excluditur, vsque tempus sue maritacionis possidendum et tenendum relinquentes et

committentes; reliquas vero tres partes huiusmodi totalium iurium possessionariorum ipsius condam Stiborij, simul cum predictis Castris Bolondoch et Kazza, ac opidis Modor et Zakolcha, et alijs omnibus pertinencijs ac tenutis ipsarum et eorundem, veluti ad manus Regias iuxta approbatam dicti Regni Hungarie legem et consuetudinem deuolutas et redactas, prefato domino nostro Imperatori in perpetuum adiudicantes easdem residuas tres partes prescriptorum iurium possessionariorum, ac Castra et opida cum omnibus ipsorum et earundem vtilitatibus, villis, possessionibus, tenutis, iurisdictionibus et quibusuis pertinencijs qualiterunque vocitatis, eidem domino nostro Imperatori relinquimus et committimus in sempiternum possidere, tenere pariter et habere, saluo iure alieno, auctoritate nostra judiciaria mediante. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras priuilegiales, pendentes et autentici sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum Posonij tercio die predictae ferie tercie proxime post dictam dominicam Letare anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quinto.

(Eredetie böhártyán, vörös-zöld selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

151. A vágújhelyi városi előljáróság bizonyos malom tárgyában az ágostonrendi kanonokok ottani monostora számára. 1436.

Nos Capitulum Ecclesie Nitriensis memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, quod Johannes filius Weyn, et Nicolaus Blehky dictus, Cines ac Consules de opido Wyhel uocato pro se personaliter, et pro Duchon Judice Puchkoyeh dicto, Sigismundo Carnifice, Venceslao Kanopyl, Johanne Venceslai, Martino Spyntha, Nyáwsio Bluchky, Martino Znopok, Nicolao Zwchan, Thoma Fabro, Petro Dworny, Johanne Buryan, Nykomawl Pannifice et Petro Ochkoyeh nuncupatis Juratis Ciuibus, nec non tota pro Communitate pretaeti opidi Wyhel, cum litteris eorundem nobis missis et sonantibus, sub ipsius opidi sigillo confectis, vocis viue oraculo sunt confessi in hunc modum: quod quamquam ipsi, ceteras inter quarundam libertatum ipsorum, per Serenissimum Principem dominum Sigismundum Dei gracia Romanorum Imperatorem Semper Augustum, ac Hungarie etc. Regem,

dominum vtputa nostrum metuendum ipsis graciose datarum et concessarum clausulas, eciam molendina frugibus pro molendis, pannisque pro lanificandis seu densandis in territorio dicti opidi Wyhel in fluuio Bzynech nuncupato de nouo ad construendum et edificandum a dicto domino nostro Rege sibi ips'is et antefato ipsorum opido impetrassent facultatem; tamen ipsi animaduertentes certo cercius agnouissent, quod prefacta clausula iam dictorum molendinorum super edificacione ipsis, vti prefertur, data et litteris prefate Regie Maiestatis interserta, per ipsos minus iuste in preiudicium ac derogamen iurium libertatumque Monasterij Beate Marie Virginis Ordinis Fratrum Canonicorum Regularium in supradicto opido Wyhel fundati, eidem Monasterio et Conuentui suo tam per quondam Magnificum Stiborium de Bolondoch, quam eciam predecessores ipsorum Iudicis et Ciuium salubriter concessarum, et indebite esset fueritque impetrata; et ob hoc ipsi clausulam eandem vanam, cassatam, friuolam, annullatamque reddidissent et comisissent, atque per omnia viribus carituram, ymmo reddiderunt et commiserunt Johannes et Nicolaus antedicti, quibus supra nominibus nostri in presencia hys duntaxat clausulis; et articulis prescriptis Regalibus in litteris contentis saluis remanentibus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes nostras litteras appensione autentici sigilli nostri communitas venerabili ac religioso viro domino fratri Martino, moderno videlicet Preposito prelibati Monasterij Beate Marie Virginis et supradicto suo Conuentui duximus concedendas. Datum octaua die festi Annunciacionis Beate Marie Virginis anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto.

(Eredetie börhartyán, függő pecsét alatt, a vágújhelyi prépostság leveltárában.)

152. Zsigmond királynak Csejte és Jókő várait és uradalmait tárgyzó adománya Gutí Ország Mihály számára. 1436.

Nos Sigismundus stb. attendentes stb. multiplicia fidelitatis et obsequiorum merita fidelis nostri Magnifici Michaelis dicti Orzaag filij condam Caspar de Gut, Summi Thesaurarij Nostre Maiestatis quedam Castra nostra Chehte et Jokw vocata in Comitatu Nitriensi existencia et habita, que condam Stiborij filij olim Stiborij de Sti-

boricz alias de Bolondoch Wayuode Parcium nostrarum Transiluanarum preuerunt, sed prefato condam Stiborio filio Stiborij Diuino arbitrante iudicio absque heredum solacio sexus masculini defuncto, legitime et iuxta antiquam et approbatam predicti Regni nostri consuetudinem ad manus nostras Regias existunt deuoluta et reducta stb. memorato Michaeli Orzaag suisque heredibus et posteritibus vniuersis stb. dedimus donauimus et contulimus stb. Datum in Alba Regali in festo kathedre Beati Petri Apostoli anno Domini M^o CCCC^o tricesimo sexto stb.

(Eredetie börhartyán, a budai kir. kamarai leveltárban.)

153. Zsigmond királynak Beczkő várát és uradalmát tárgyzó adománya Alsó-lindvai Bánffy Pál számára. 1437.

Nos Sigismundus stb. quod nos stb. in cordis nostri armario rec nsitis stb. fidelitatibus stb. fidelis nostri Magnifici Pauli filij condam Stephani filij olim Bani de Also Lindua Magistri Agazonum Nostre Maiestatis stb. Castrum nostrum Bolondoch vocatum in Comitatu Trinclinienensi existens et habitum, quod condam Stiborij filij olim Stiborij de Stiboricz alias de Bolondoch Wayuode Parcium nostrarum Transiluanarum preuerat, sed prefato condam Stiborio Diuino arbitrante iudicio absque heredum solacio sexus masculini defuncto, iuxta laudabilem et approbatam Regni nostri consuetudinem ad manus nostras Regias extitit deuolutum, vna cum Ciuitate similiter Bolondoch nominata in Trinclinienensi, ac oppido Vyhel appellato in Nitriensi Comitatus habitis, alijsque omnibus opidis villis stb. (adományozás). Adicietes, quod si prefatum Paulum Magistrum Agazonum nostrorum ab hac vita sine heredita solacio decedere contingerit, extunc prenarratum Castrum Bolondoch cum pertinencijs stb. ad fidelem nostrum Stephanum de Also Lindua fratrem carnalem ipsius Pauli Magistri Agazonum nostrorum, et heredes eiusdem deuolui et redimari debeat stb. Datum Znoyme in festo Concepcionis Beate Marie Virginis anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo septimo.

Sigismundus stb. Capitulo Ecclesie Nitriensis stb. Cum nos stb. (iktatási parancs ugyanekkor.)

Capitulum Ecclesie Nitriensis omnibus Christi fidelibus stb.
(bizonyosítleveél, hogy az iktatás in festo Beate Lucie virginis et
martiris 1438.é megtörtént, minden ellenmondás nélkül.)

De commissione propria Domini
Regis et domine Regine.

Albertus stb. (a fentebbi adomány Alsóindvai Bámfly Pál
«prius Agazonum nunc Dapiferorum nostrorum Magister» számára
megújttatik és megerősítetik). Datum Posonij in festo Beatorum
Philippi et Jacobi Apostolorum anno Domini millesimo quadringen-
tesimo tricesimo nono stb.

(Eredeti okmányok után, a mélt. báró Mednyánszky család-
nak beczkói, és a vágyhelyi prépostság levéltáraiban.)

154. Thuróczi megye közgyűlése előtt Stiboriczi
Katalinnak óvása az árvai uradalom háborga-
tói ellen. 1437.

Nos Laurencius de Hedrehuara Regni Hungarie Palatinus et
Judex Comanorum memorie commendamus, quod in Congregatione
nostra Generali Universitatis Nobilium de Thuruch et de Arua
Comitatum in vigilia festi Assumptionis Virginis Gloriose ex spe-
ciali commissione domini nostri Sigismundi Imperatoris et Regis
prope possessionem Zenthmarton celebrata, Egregius dictus Adam
de Nesotba in persona nobilis puella Katherina vocate filie condam
Stiborij de Bolondoch de medio aliorum nostram exurgendo in pre-
senciam, Nicolaum dictum Balychky de Selabonya, et alios quoslibet
ab occupatione, detencione, et sibi ipsis usurpacione et perpetua-
cione possessionis Zasko vocate, ac tributis in possessione Tordasyn
nuncupata exigi soliti in Comitatu de Arua habite et existentiis,
ipsam puellam Katherinam titulo pignoris concernentis, vsuunque
fructuum et prouentuum eiusdem possessionis et tributij percipcione
vel quouis modo percipi faccione factis vel fiendis publice et mani-
feste prohibuit et contradixit inhibendo eorum nobis, harum littera-
rum nostrarum testimonio mediante. Datum decimo die Congregacio-
nis nostre predictae in loco memorato anno Domini M^o quadringen-
tesimo tricesimo septimo.

(Eredetie papiron; a budai kir. kamarai levéltárban.)

155. Albert királynak Zomolya helységet tár-
gyazó adománya Bazini György visegrádi vár-
kapitány számára. 1438.

Ad litteratorium mandatum domini Regis.

Nos Albertus stb. consideratis stb. preclaris fidelitatibus stb.
Egregij Georgij Groff, Capitanei Castris vici Vissegradensis, filij
videlicet Nicolai similiter Groff de Bozyn stb. possessionem seu
villam nostram Leustorff appellatam, in vlgari autem Hungarico
Zomolya vocatam in Comitatu Posoniensi existentem, ad Castrum
nestrum Korlathkew vocatum spectantem, que condam Stiborij de
Bolondoch preuisset, per defectum seminis sexus masculini eiusdem
ad prefatum condam dominum Sigismundum Romanorum Imperato-
rem ac Hungarie stb. Regem, socerum et predecessorem nostrum
carissimum, et consequenter Maiestatem Nostram rite et legitime,
vti fertur, desolutam stb. prefato Georgio Groff de Bozyn stb. nec
non memorato Nicolao similiter Groff patri suo, ipsorumque here-
dibus et posteritatibus vniuersis noue nostre donacionis titulo stb.
dedimus, donauimus et contulimus stb. Datum Bude secundo die
festi Beate Marie Magdalene anno Domini millesimo quadringen-
tesimo tricesimo octauo stb.

(Eredetie a budai kir. kamarai levéltárban.)

156. Erzsébet királyné Stiboriczi Miklósnak
adósa. 1440.

Commissio propria domine Regine.

Elizabeth Dei gracia Regina Hungarie, Dalmacie, Croacie etc.
Austrieque et Stirie Ducissa, nec non Marchionissa Moranie, fide-
libus nostris Judici et Juratis ceterisque ciuibus ac toti Communitati
Ciuitatis nostre Posoniensis salutem et gratiam. Nostis per expres-
sum, quomodo adhuc condam dominus Albertus conthoralis noster,
sed et Nos illos quatuor milia florenos auri, pro quibus a nobis deci-
mas Posonienses conduxeratis, fidei nostro Egregio Nicolao de Stib-
ricis, cui certa florenorum summa obligamur, solui debere decreuimus
et commisimus. Quia ergo iam tempus solucionis per nos ipsi Nic-
lao de Stiboritz fieri debende instat: ideo, sicuti tempore quo supra

decreuimus, sic et nunc volumus, et fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus statim visis presentibus huiusmodi III-or milia florenos auri ipsi Nicolao de Stiboritz aut hominibus suis presencium ostensoribus integre et sine defectu persolvere debeatis. Casu autem quo quicquam in huiusmodi florenorum sortem cuiquam soluitis; id quia non fuit de nostra intencione, ad rationem nostram nullo modo volumus acceptare. Secus facere non ausuri. Nam si ex negligencia huiusmodi solucione quicquam periculi contigerit, nemini nisi vobis habebimus imputare. Presentes autem facta solucione florenorum huiusmodi, simul cum litteris eiusdem Nicolai Stiboritz pro vestra et nostra erga vos reseructis expedicione. Datum Bude in festo Vincencij martiris 1440. (1880)

(Eredetie papiron, Pozsony város levéltárában.)

157. Stiboriezi Katalin Alsólvndvai Bánffy Pálnénak néhány lengyelországi javait tárgyzó intézkedése. 1448.

In nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Capitulum Ecclesie Nitriensis significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis, quod cum nos ad instantem petitionem *Magnifice domine Katherine, filie condam Magnifici domini Stiborij de Stiborze alias de Beezkow, consortis puta Magnifici domini Pauli de Alsolyndva*, ad infrascriptam suam fassionem audiendam duos ex nobis, videlicet honorabiles Magistros Johannem Cantorem et Michaellem de Bars fratres et concanonicos nostros transmisissemus; tandem iidem exinde ad nos reuersi nobis conformiter retulerunt in hunc modum, quod memorata domina Katherine feria quinta proxima ante festum Beati Andree Apostoli nouissime preteritum in castro prescripto Beezkow coram ipsis fratribus nostris personaliter constituta vine vocis oraculo confessa extitisset in hunc modum: quod ipsa non compulsa, non coacta, nec aliquo sinistro errore seducta, quinimo sana mente pariter et corpore existens, vsa amicorum suorum consilio salubri maturaque deliberacione prehabita, totam suam medietatem opidi Czirnyewo nuncupati, cum tota medietate ville Czirnyewo, et totam medietatem ville Rakowo in terris Maioris Polonie et in Districtu Gueznsensi sita, bona sua hereditaria, et cum alijs omnibus bonis ad dictam medietatem opidi prefati Czirnyewo, et ad medietates

villarum dictarum Czirnyewo et Rakowo spectantibus, cum omni iure et dominio, prout sola habuit, tenuit et possidebat, nihil iuris, perpetuitatis siue dominij pro se aut suis successoribus legitimis reseruando in eisdem; et cum omnibus et singulis censibus, fructibus, redditibus, pertinencijs et obuencionibus vniuersis, allodijs, agris cultis et colendis, curijs, domibus, arcis, ortis, ortulanis, thabernis, pomerijs, campis, pratis, graminibus, graminetis, pascuis, siluis, gays, boreis, nemoribus, indagiibus, virgultis, ruericis (?), pinetis, robustia, quercetis, dummetis, sarceptis, montibus, vallibus, lacubus, stagnis, piscinis, piscaturis, fluuijs, fluminibus, riualis, riuis, aquis et earum decursibus, molendinis et eorum emolumentis, mellificijs, aucupacionibus, venacionibus et generaliter cum omnibus et singulis suis vtilitatibus ad predicta bona quemodolibet spectantibus aut in posterum spectary sperantibus quocumque nomine aut vocabulo censeantur, tam late et longe prout prefata bona in suis limitibus et circumferencialiter sunt distincta et limitata, Reuerendo in Christo patri nec non Magnifico domino Wyschote Sedis Apostolice Prothonotario et Preposito, Luce de Gorka Palatino Poznaniensibus et eorum legitimis (igy) pro tota ipsorum medietate ville Cozarzewo, et pro tota villa Radwenyecz nuncupatis in terris Maioris Polonie et in Districtu Conyvensi sitis foro et titulo racione vere permutacionis dando bona pro bonis terram pro terra hereditates pro hereditatibus vendidit et perpetue comutauit, et coram ipsis nostris fratribus juxta terre nostre modum et consuetudinem in perpetuum resignauit per prefatos Reuerendum in Christo patrem nec non Magnificum dominos Wyschotam Sedis Apostolice Prothonotarium et Prepositum, Lucam de Gorka Palatinum Poznaniensem, et eorum legitimam proximitatem tenendum, habendum et vti fruendum, et in vsus beneplacitos, prout ipsis melius et vtilius videbitur expedire, conuertendum. Harum quibus sigillum nostrum autenticum presentibus est appensum, testimonio litterarum mediante. Datum Nitrie tereio die post prenotatum festum Beati Andree Apostoli anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo octauo; presentibus nobilibus viris Nicolao Castellano prefulati Castris Beezkow, Caspar Bwthora de Jablonowe, Petro de Kalnicha, Benedicto de Marthonhaza, et alijs quam pluribus Regni Hungarie Proceribus, vti ipsi fratres nostri nobis retulerunt, ad prescriptam fassionem et permutacionem fiendam et

audiendam inibi specialiter vocatis et rogatis. Honorabili viro Francisco Lectore Ecclesie nostre pretacte existente.

(Eredetie bórhrtyán, melyről a káptalan pecsétje fejtér vászban vörös-zöld selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

* * *
P Ó T L É K.

64. b) Stiboriezi Stibor erdélyi vajda, Strazniczi Grawarn Péter részére kezes, az ez által nevének Szentgyörgyi Szibillának lekötött hitbérre nézve. 1397.

Wir Petr von Straznicz genant von Grawarn selbschuldiger, vnd wir Petr der elder von Grawarn herre ezu Plumpnaw und *Stybor von Styboricz Wayda ezu Säwenburgen*, des vorgevanten hern Peters von Straznicz purgeln vor ym vnd mit ym mitgelöldern, bekennen vnd tun kunt mit diesem brieffe allen den die yu sehen heren oder lesen, das wir der Edlen frawen Sibilla des Edlen herren Graff Thomas des eltern von sand Gergen tochter, vnd meine egenant Peter von Straznicz elichen hawsfrawe, vnd ezu getrewe hende den Edlen herren Thoman des eltern, vnd Petren gebrudern Graffen von sand Gergen of dem besessen vnd gute gutern vnd dorfern zu Lynde, ezu Schilt, zu Lhot, zu Radieyow, ezu Petraw vnd zu Sudomyericz neunnezig schok pehemischer grossen Prager Muncz vnd Czal jerliches geldes vor neunhundert schok der egenanten grossu zu irem rechtem morgengab czergen vnd werfen schallen stb. als recht und geweinlich ist in dem lande ezu Merhern. Teten wir das nicht, des Got behütte, wen wir den vorgeschribne purgeln, Petr der elder von Grawarn genant von Plumpnaw, vnd *Stybor von Styboricz*, genant wurden von yu darnach in aim monat, schullen wir in laisten vnser ieglicher off sein stat einen erberen richter messiger knecht mit einen knecht vnd mit czwen pferden. senden sal gem dem margk ezu Sand Gergen in ein erberg offens gasthaus, wo ze vns hin ezeigen, vnd sallen auch dorinn legen vnd laisten als inlegers vnd laistung recht ist in dem land zo Vngern; vnd doraus nicht komen dann mit irem guten willen. Vnd wer, das wir in die

laistung verczugen, vnd das si des ze scheden komen, ez wurd gelaist oder nicht, das redlich scheden heisen oder sein; derselber scheden aller schullen si auch ezu vns haben vnd gewartund sein als fer biz auf vollew ganze werung aller yrer scheden. Mit vrkund diez briefes den wir obgenante Petr von Straznicz genant von Grawarn; Peter der elder von Grawarn herre ezu Plumpnaw, vnd *Stibor von Stiboricz Wayda zu Säwenburgen* in darumb geben mit vnsern allen aigen anhangunden ingesigel; der gegeben ist ezu Sand Jergen an mittichen vor Sand Nielas tag nach Cristus gepurde dr. iczenhunder Jar vnd darnach in dem siben vnd neunczigsten Jare.

(Eredetie bórhrtyán, melynek három hártyszinegen függött pecsét közül kettő még megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)